

Obsah

Pozdraveni.....	2
Kapitola I.....	4
Kapitola II.....	16
Kapitola III.....	17
Kapitola IV.	20
Kapitola V.	25
Kapitola VI.	31
Kapitola VII.	42
Kapitola IX.....	56
Kapitola X.....	59
KAPITOLA XI.....	66
KAPITOLA XII.....	70
KAPITOLA XIII.....	74
KAPITOLA XIV.....	80
KAPITOLA XV.....	84
Kapitola XVI.	90
Kapitola XVII.	95
Kapitola XVIII.	98
Kapitola XIX.....	101
Kapitola XX.....	106
Kapitola XXI.....	110
Kapitola XXII.....	113
Kapitola XXIII.....	117
Kapitola XXIV.	170
Kapitola XXV.	185
Kapitola XXVI.	202
Kapitola XXVII.	227
Kapitola XXVIII.	240
Kapitola XXIX.....	272
Kapitola XXX.....	279

Pozdraveni.

Kniha taková, v nížto se vymyšlené historie vypisují, nazývá se Román. Takovéto knihy, větším dílem planý bývají, aspoň psány býti mají, k malování ctnosti a nešlechtnosti, aby člověk znal, čehoby se držeti, a čeho zase varovati měl. Jiné jsou plané, k samé jen kratochvili a zábavce; ale při všech, jestliže statečný Román býti má, ctnosti a nešlechtnosti má svititi obraz. Rozliční národové rozličné mají Romány, zvláště Francauzové a Engličané, od nichžto, zvláště Wlachové a Němcy, je v svůj jazyk přeloživše, mnohé dostali. Naši Slováci v tomto jsou chudobní. Pravda syc, že y oni mají rozmanité Archy, o Magelloně, o Alexandrovi, Jiříkovi, Stylfrýdovi zč., ale jest to všecko tak jalové, ž se tam ů užasnutím a politováním, jak na rozum tak y jazyk Makem poražený, divati musíme. Taki se to spolu drži, jako hlina s železem. Jáť mezy Slovenskými Romány statečnějších nevidim nad Mašopúst, a Jana Amosa Komenského Labirynt Světa. Y Pammachyus jest pěkný. Tiť marnost, ctnosti, a nešlechtnosti pěkně malovali! O Románech ještě y to znamenati sluší, že v některých jest všecko jen vymyšlené, jak skutkové sami, tak y jejich okolostojičnosti. V jiných opět, skutek se vypisuje pravdivý, ale okolostjičnosti samé jsou vymyšlené, jak se totižto aneb Spisovateli vidělo, aneb, s skutkem samým, dlé domněni, srovnávati mohlo. Tento můj svatý Román, přináleží do počtu těch, v nichžto se vypravuje skutek opravdový, ale zavnutý jest do vymyšlených okolostojičnosti. Nebo samý skutek pádu prvnick rodičů našich jako v Mučedinjctvi Abelov, jsou věci jisté z Pisma S. vzaté a za grunt položené; ale okolostojičnosti jejich, jsou vymyšlené. Proč pak to? Proto že Mojžíš, tak znamenitau Světa našeho případnost, příliš krátko vypisuje, a věc k viře podobná není, aby se při tom rozmanité okolostojičnosti nebyly přihodily, jež předce znáti, mysl chtějí, žádostivá jest. Tuť nám tedy sám rozum, vtip, a každodenni zkušenost lidskému obcování podobná; pomáhati musejí, ale předce jen tak, aby se všecko s případnostmi k viře nejpodobnějšími srovnávalo, a nejmaudřejšímu řízení Božimu, jako y svato-svaté Víře Křestianské co nejbližší bolo. Nu, jáť sem v této Knize,, právě těchto věcí šetřil, a tak se vynasnažoval, aby vymyšlenými ode mne okolostojičnostmi ani sláve Boží, ani svato-svaté Víře Křestianské nic ublíženo nebylo, ale, aby jedenkaždý Čtenář, v slušném, a viře podobném pořádku, celau tau Hystoryi, j ako v neroztrženém svazku, sobě před oči jasně položití mohl. Jáť, ty vymyšlené okolostojičnosti, za neomylnau pravdu nevydávám. Komu se líbí nechť je přijme, a kto je za pravé neuzná, nechť svobodně zavrhně. Z žádné strany Víře Křestianské ublíženo nebude! Co se mých domněni dotýče, jáť všecky takové Osvícených Theologů rozsudku pokorně poddávám, a předkem se těším, že při nich ospravedlněn budu. Snad sem někde y trefil! Mezy vymyšlené pak okolostojičnosti nepřislauchaji ti gruntovní důvodové, které sem já do těch okolostojičnosti zavinul, kteří rozličným nadházkám a pochybnostem přitri učinili. Cyl mého psání zajisté jest trojakô Nejředněji sem chtěl slávu Boží, při dopuštění hříchů na světě, náležitě zastávati; potom, naskytávající se, při té věci, bludná některých lidí domněni, podvrátiti a zahladiti, a naposledy, ctnostlivau a svatau zábravku, kamž rozličná řečnování přislauchaji, Čtenářovi způsobiti. Lidem se nechce ustavičně zpivati, Postylle čisti, a modlití se, ale hledaji, ba y potřebuji, nějaké nevinné rozmanitosti. My, umění liternimu oddani, máme všelijaké, a syce, příliš vysoké Zábavky! Ale nevolni ku Kancyonálům a Postyllám přikovní, téměř žádné! Aby tedy y tito něco osožného přejinačeného měli, dlé jejich žádostivé schopnosti, proto sem toto, v příjemným veřšovným psáním vymaloval, aby to tim větší milost podalo Čtenářům. Jako Apatykář své léky v roličných nádobkách rozdává, v papíře, hrnčekoch, skleničkách, vodě, polivce, pivě, a vině; tak y Učitelové rozmanitých prostředků užívati mají, kterakby mravným Pacientům k ctnosti a pobožnosti dopomáhati mohli. Od

Adama syce všickni jsme jednaké Nature a krve, ale dle Národu, vychovávání, Náboženství, a našich náklonnosti, rozmanité povahy!

Najdu se tu některá vysloveni, k samé toliko okráse a zábavce nevinně položená; ale takové kausky do Románů se šikují. Něco se bude y žertovného zdáti, než v samém skutku není, aniž se komu na tom urážeti potřeby. Já sem chtěl hořké s sladkým šikovně smýšeti, aby Čtenář, při této Tragoedy ustavičné neplakal, aneb v hlubokých myšlenkách se neutopil, ale někdy se y rozveselil. A kromě toho, Poetové mají starodávné Privilegium sobě od vysoce vážných Madám, a důstojných královen Musis udělené, aby sveho jazyka svobodně, co je mohau neypříjemněji užívati mohli. Original se nachází v jedné jeskyňi hory Parnassu, ale přepsané takto zní:

Psalli sem dobře, učinil sem to, co sem chtěl, pakli ne, tedy se aspoň tím těším, že já ani první, ani poslední nejsem, jemuž se práce nepodařila. Nechať toliko Bůh této práce tak požehná, aby Čtenářové, vzdělání byvše, po smutné života časného Tragoedy do Ráje nebeského, nám probodenau pravicy Ježiše otevřeného radostné vkročiti mohli. Takť srdečně vinšuje

ADaMVv SyN

Augustinus Doleschalius

Pamětné
CELÉMU SVETU
TRAGOEDIAE

Kapitola I.

V Ráji

§.1.

KRISTUS:

Když Sét jedenkrát, o svém stavu, rodu, štěstí a losu přemýšleval, a jistoty všeho náležitě dojiti chtěl: tedy znamenal, že lépe k tomu nepřijde, než když od samých Rodičů, o všeckém se vyptá, a tak, od svědku očitých důvodnou zprávu dostane. Při zaudaném tedy času a příležitosti dal se do rozprávky, a začal takto:

SÉT:

Nuž, ale můj drahý, upřimný Otčičku!
Mámli já též mnoho na světě Bratříčků?
Sestry dvě jsau doma;

ADAM:

Co se na to pýtáš!
Veď snad i Kaina někdy u nás vidáls?

SÉT:

Veď já syce vidám, jakéhosy Muže,
Na jehožto čele značená jest kůže,
Ale, kdoby to byl? důležité nevim!

EVA:

Pod' na stranu Synku! já ti věrně powim.
Veď jest to Bratr tvůj! a já jeho Matka;
Já sem porodila obauch. Nebožátka!

SÉT:

Nebožátka? Proc, pak toto Praedicatum,
Dvaum dáváte welkým země Potentátům?
Neb, jestli Bratři jsme, jak nyne pravite,
S tým tytulem, při nás, málo vy zpravite!
Málo? ba y mnohé, z takové neřesti,
Plynaut můž na celau tauto zem nešťesti.

Neb, jestli nás milá samá drahá Matka,

Nazývá nevolné bidné nebožátka:

Nuž z nás nic dobrého zde nikdy nebude;
Strunkau tauto planá rozkoš se vyhude!

Rodičů světectvi, hlas, a požehnání,

Grunt velký jsau ditek v světě obcování!

EVA:

Já, ne bez veliké a svaté příčiny,
Nebožátka zovu mě přemilé Syny.

Proto, že vim jistě!

SÉT:

Což tak vite jistě?

EVA:

Že jsme y s dietkami v přežalostném místě!
Že se mi nesladi v žádném země kraji,
Byťby v samém bylo již zamknutém Ráji.

SÉT:

Co to za příčina? Ved' nejsme dalece!
Od toho, jenž G'ihon rozkazuje řece;
Vy, můj Otec Adam, Kain, Sestry a Sét,
Můžeme mit při tom gruntu moc dobrých let!

§.2.

Rozkoš v Ráji.

EVA:

Mohlibychom miti, co se Boha týká,
Jen, že nás nevláda zmárnila veliká!
Ztratili sme právo k řece Eufrátes,
Jak to, v té chalupé vidiš sám až po dnes;
Že, se všim mizerné musím se motati,
Ani vody čerstvé nemohu dostati,
Jestli sama nejdu, s odštípenau kůrú,
Nápoje sy donést na ten vršček vzhaurú;
Nemáme žádného polehčení v ničem!
Zatala nás bida pronikavým bičem;
Do Ráje nemysli! tam nepustí tebe!
Tak vzdálen jest od nás, téměř, jako nebe.
Drozd sobě tam sýce po své vůli piská;
Než! Cherubín svojim na nás mečem blýská,
Jestlibychom, chtice dopadnauti rady,
Opovážili se vjit do té záhrady.
Tam bylo nám dobře! Bodey sem tam byla!
Bodey sem tam byla roky mé strávila!
Ey! tam bylo dobře! můj přemilý Synku!
Bodeys ty tam jednu byl zkausyl hodinku!
Tam sy měl všého dost! ba až ti kypělo!
Za čím tvoje srdce v životě dychtělo;
Žádallis si fiky, měls jich všudy dosti,
Hrušek, jablek, hroznů, v převelké hojnosti!
Hledallis koláče, výborné pšenice,
Plné byli kauty, chodniky, sylvnice,
Jen že, v tom nebeských těch rozkoši stinu,
Ani jen jednoho neměli sme mlýnu,
V kterémby tá krásná jadrná zrnečka,
Byla zakausyla točení kolečka;
To sme my jen tlaukli, a slepivše pécku,
V ovocy, a chlebé chuť měli sme všecku.
Tam nás každoučičké poslauchalo zvíře,
Nechť bylo na zemi, na stromě, neb v diře;
Jaks náhle co pozval, dosti slabým hlasem,
Všecko k službe naši pospichalo rázem;
Takže y bodlavý po svojem těle jež,
Přivolán jsa běžel k tvé samé vůli tež.

A toto! syc krásné, než nevelké tělo,
Žádného oděvu v ty časy nemělo,
Kromě, když nás někdy opekalo slunce,
Nuž k širokým listům vztáhli sme své ruce,

A nabravše listi do svých ruků trošku,

Zakryli sme těla spanilého kožku.

Měli sme veliké a vzácne poklady,
Kameni drahého, a zlata hromady;

Až mi oči sleply, divajíc se na to,
Bohatstvi náramné, samorostlé zlato.

A, co se čerstvosti audů našich týká.

SÉT:

Důvěrné povězte, jak byla veliká?

Méiliste mdlobu, neb jaké nemocy,
V nichžbyste sy byli žádali pomocy?

Byliliste někdy tak bidni velice,
Žeby vás byla snad potřásla zymnice,

A od chuti velké, což bývá vždy témér,
Zdali vám obtížný býval aspoň Čemer?

EVA:

Nikdy, milý Synu! my vždycky, a všudy,
Méli sme spanilé, zdravé, čerstvé audy;

Jestli sme vstali kdy v Zahradé Eden,
Méli sme hotový hned strom krásný jeden,
Který divné, v samaou požívání dobu,
Hned odháněl od nás v nevmenší dobu,

Sám Stvořitel nazval jej stromem života,
Ten zdraví našého byl samá jistota.

Já verau! sem vždycky tak bývala zdravá,
Že nezabolela mne nikdy hlava;

A Conversacya!

SÉT:

To! to! já chcy zvédět,

Jestli mám s rozkoši na to štěstí hledět.

EVA:

A Conversacya! ach! *Conversacya!*

Většit byla táto, než všecka *gracya*,

Kterau sme dostali od Boha našeho,
V potřebách na svété života milého.

Kolikrát já koli myslím o té slávě,

Tolikrát nevím dat místa mojej hlavě!

Tolikrát mi hojná slza z oka teče,
Tolikrát sedmerý cítím v srdcy meče!

V tom místě rozkošném a záhradé Eden,

Sám se nám zjevůval Bůh v Trojicy jeden.

Zvlášť když sme den sedmý nábožně světili,

A Tvorce našeho dobrotu chválili:

Y mimo nadání někdy se ukázal,

Chválic, že činíme, co nám byl přikázal;

Osvědčoval stále, že nás on rád vidi,

Co svatých, statečných a poslušných lidi.

Někdy na Procházku vykročivši noha,

Stretla bez nadání y samého Boha!
Který, dotkna se mé spanilé pravice,
Mluvil k srdcy, že mne miluje velice!
Že buduli snažně jeho vždycky ctiti,
On převelkau rozkoš ve mně bude miti.
Bývalo též y to, že svati Angelé,
Haufně přicházeli k nám jako přátelé,
Rozpráváli sme sy o nebi a zemi,
O velkém pořádku mezy tvory všémi;
Jeden sme druhého pobízeli k chvále,
Toho důstojného nebo, země Krále;
S Manželem, tvým Otcem, v našem povolání
Měli sme libezné, a sladké kocháni.
Nebylo tam hněvu, sváru, a závisti,
Lekáni, nevole, aneb nenávisti;
Pěkná všudy ve všem byla *Harmónya*!
K čomu přivolil on, to sem chtěla y já.
A nyní, můj Synu! Synu můj přemilý!
Všecku tau, nastojte! rozkoš sme stratili.
Ach! kde jsy již milá! slávo a radosti?
Rozkoš nás nachála! bidy máme dosti!

Ach! ach! ach! co sy mám, jak poradit nyini?
Jak sy kde má duše, jak pomoc učini?

ADAM:

Co jsy uplakaná? má milá Evičko!

EVA:

Jen sem se smlauvala s mým Sétem maličko.

Vyprávěla sem mu dny předešlé naše,
Štěstí, jako moje, tak rovně y vaše.

ADAM:

Y! neplač jen vždycky, a nekvě! náramně;
Voley k Bohu ráděj za sebe, y za mne.

To jináč nebude! viš, co ti pověděl,
Když okem saudebným v Ráji na nás hleděl?
Veď viš, že zaslibil to ženské semeno,
Které nám polehčí, ba sejme břemeno,
Jehožto my těrchu bolestně cýtime,
Když v bidách všelikých na světě sedime;
Spusť se jen na Boha! a na sliby jeho,
A jen koney práce povolání tvého.
Kde jest ten kus dřeva? který sem byl schoval,
Když sem tam na vršku kus země klčoval.
Polámalo se mi, to dávné pořisko!
A snadže již o něm zvědělo ohnisko?

SÉT:

Ne! můj Otče drahý! já sem ho odložil,
Když sem ten starý pluh pod střechu položil.
Hned sem sy pomyslil, spatřiv kus takový,
Že z něho můž býti rád nějaký nový.

ADAM:

To dobře, můj Synu! již já nyini vidim!

Že se ne tak snadně za tebe zastydim.

Kain, když co viděl, a čul jakau práci,
Hned ráděj pomysliil na svau *recreacy*,

Nežliby co schoval, a chytil se díla;

Bodey! tvá obyčej vždy jinakší byla!

Tau šátku mi podey, k utírání čela,

Tvář má dnes přemnoho potu na se měla;

Tam sem se pachtoval při stánu zbořeném,

S jedným, přehluboce vrostnutým kořenem;

A na té zemičce tolik jest bodláči,

Že mne y přes krpce všeko všudy tlačí!

Neřádu, nezdooby, a tak mnoho trni,

Žeby ani noha stát nemohla Srňi.

Odejdu já málo! ved' jest to tu blízko!

Zpravim sy tam nové, a mocné porisko.

Ty Séte! v rozum beř, tvé drahé Matky řeč,

Modli se nábožně, a před tvým Bohem kleč!

§3

Tvořeni Czlověka.

SÉT:

Nuž, Matko má drahá! kterau v srdcy nosým,

Povězte mi, co se vás oráží, prosým!

Kde ste se vy vzaly, na tom světě pěkném?

Ku komu já, Otče, milý, starý! řeknem?

Kdože byl váš Otec, aneb Matka milá,

Která vás prsemi svojimi kojila?

EVA:

To zvědětí chcešli: tvůj starý ten Otec,

Jest Alfa, Omega, počátek i konec.

To jest sám Pán Bůh náš, byv hned od věčnosti,

Jenž Adama, Evu, v té stvořil časnosti.

Já sem měla Otce, Adam neměl Matky,

Když nám Bůh odevzдал světa svého statky.

SÉT:

Jak to býti mohlo? povězte mi krásně,

Bych já to pochopil mým rozumem jasně.

EVA:

Skutek syc pochopils; ale způsob jeho,

Nikdy, věř! nevejde do rozumu tvého.

Já sem byla při tom, a vědět nemohu,

Jaký se tam způsob byl zalibil Bohu.

Co viditedlné věcy se dotýče,

K tomu nám syc, slova svého podal kliče;

Ale, já o samém vnitřním jeho dile

Nemohu, v konečné nic poznati sýle,

Jak on vládné konal tau podstatu? však Syn

Nemůž cýtít Otce plodicýho *Praxin*!

SÉT:

Tomu již dám pokoj, má drahá Mamičko!
Ten vám pěkně libám mateřinské líčko;
Povězte mi předce, po zevnitřní straně,
Jak vás sformovala mocná ruka Páně?

EVA:

Poněvadž nad týmto srdce tvé jest hnuto,
Důležitau vězmi o tom zprávu tauto:
Když Bůh již byl stvořil, co k živnosti třeba,
Vitr, oheň, vodu, zem, a na ni chleba;
Teprv jen přikročil ku stvoření Pána,
Jemužby celá zema mohla být oddána,
K panování všudy, nad vodau a suchem,
A k řízení všetho nesmrtelným duchem.
Bůh, vezma v ruku svau, kus červené hlíny,
Vyformoval na ni všelijaké stiny,
Aby v této, a ne v jiné *Proporcii*,
Měli svau podobu, slušnau *Symmetrii*.
V tom, v chřipě hliněnné duši vdechl živau,
A zpravil osobu pěknau a ctnostivau,
Která, v okamžení, pod Božím obrazem,
Měla všecky ctnosti, duše, těla, rázem!
Necvičiv se nikdy, hned pronikal vtipem
Všecko všudy, jako vybrauseným šípem.
Hned, v tom okamžení, před Bohem se kořil,
Neb znal toho Pána, který jej byl stvořil;
Dival se s divením na staveni krásné,
Na zem, hvězdy, mesýc, a na slunce jasné.
Neučiv se nikdy na tom světě řeči,
Již hle! před tvým Bohem ponižené kleči,
Řikaje: děkuji! Bohu mému Pánu,
Že do toho města otevřel mi bránu,
V němž bych se podíval na tak velkau slávu,
A při tom sám dostal osvícenu hlavu,
Ten do žádných nikdy nekaukal *Grammatyk*,
Předce měl tak hbitý a výmluvný jazyk,
Že tak náležitě ne jen Boha chválil,
Než v sám v sebe, skutky jeho slavil.
Tak hle! zpraveného svojima rukama,
Bůh dal světu Pána, mně Muže, Adama.

SÉT:

Nuž ste vy, Matko má! prv na světě byla,
Nežli ruka Boží Adama stvořila?

EVA:

Kdo ti to pověděl? toto pravda neni!
Já sem jen po jeho zpravená tvoření.

SÉT:

Ved' že zpraveného svojima rukama,
Bůh dal světu Pána, vám Muže, Adama?

EVA:

Y! ved' ty měj rozum! nevalchůj mi slova!
Nikdy sem nebyla samotná neb vdova.
Pannau sem byla sýc; než, předivnau cestau!

Stala sem se náhle, v Pannanstvi, Nevěstau.

SÉT:

Ba, tak sy já myslim! kdo muže dostává,
Že v stavu panenském neb vdovském zůstává,

A tak, že prv živá v skutku musy býti,
Nežliby manžela v světě mohla miti.

EVA:

Tak sem já jen řekla, co každý znát může,
Žebych já nebyla nikdy měla muže,

Kdyby milý Pán Bůh, svojima rukama,
Nebyl mi sformoval manžela Adama.

SÉT:

Za jazyk vás chytám. Jak to býti může,
Žebyste nebyla obdržela muže,

Kdyby milý Pán Bůh svojima rukama,
Nebyl vám sformoval manžela, Adama?

Musela ste tedy, prv stvořena býti,
Aneb nestvořená, již manžela miti!

EVA:

Tvá vrtkavá slova, při maličké práci,
Dopravená budau v této *Disputacy*;
Jen dobře zachovej!

SÉT:

Všecken pozor přidám;
Nebo vás rozumnu v každém dile vidám.
Kde ste se vy vzala v tom Světa staveni?

EVA:

Já sem rovně Boha velkého Stvořeni
Jako Bůh náš zlepil Manžela Adama,
Neyprvé, jen z hlíny svojima rukama:
Tak y mne sformoval všemohoucym okem,
Když pohnul Adama stvořeného bokem.

SÉT:

Kdy se pak to stalo? a tak slavnou práci,
Při které Bůh před se vzýt chtěl *Constellácý*?

EVA:

Sama z tebe nevim! než Bůh mi pověděl:
Když jedenkrát Adam na zvířata hleděl,

A rozdílné, při všech, pohlaví měřkoval:

Bez samice, sebe samého spatřoval.

Což mi potom Adam, v cnostlivém pořádku,
Sám pěkně rozprávěl v pěkném Eden chládku.

Divil se: Proč Pán Bůh všem dal *Tovaryšku*?

On sám, že nevidi svau nikde *Maryšku*;

Rozmýšlel všelijak: co to za příčina,

Či, a jaká při tom našlaby se vina?

Poznal hned po zvěři, že y sám jest **Samec**,

Ne **Žena**, **Samice**, než **statečný Chlapec**;

Uminil hned jiti k své rovné hledání;

V tom hned pustil na něj Pán Bůh tvrdé spáni.

Usnul milý Adam tak velmi hluboce,

Že Bůh po své vůli pátral v jeho boce.

Bez cytedlnosti všecké jeho těla,
V těle jeho práce Boží ruka měla.
Neb vyňal Bůh Řebro z té spicí osoby,
A dau jemu tvářnost člověčí podoby,
Hned vyplnil místo svojima rukama,
A ze snu tvrdého probudil Adama,
Řikaje: Adame! Nu, teď máš tvau Ženu,
K utišení tvému, odemne stvořenu;

Cos hledat chtěl, tu máš! To bude tvá pomoc.
Množte se! já vám dám dobré dny, dobrau noc.
SÉT:

Nyní již rozumím, jak, kdy, v kterém roce,
Dostaly ste Muže, a já Syn váš Otce.
Šťastný jsem já člověk, že můj starý Otec,
Jest Alfa, Omega, Počátek y Konec.
Žalujte se, nedbám! na bidu, jak chcete,
Mně, věřte! rozkoše, nikdy nevezmete;
Neb vim, že, když Otce toho ctiti budu,
Vyhnu strašlivému v čase každém saudu.
Než, povězte ještě, jak ste se vitali,
Když ste Otce mého neyprv uhlidaly?

EVA:

Já sem pozor dáti na všechno nestihla,
Ba sotva sem mojim okem novým mihla,
Pohlédla sem pěkně, co spanilá Růže,
Na jakehosy, mně neznámého Muže.
V tom: rovné, jak Adam, byv od Boha stvořen,
Všeliké maudrosti hned sem měla kořen,
A prvni má práce po stvoření byla,
Že sem ruku Tvořce hnedky políbila.
Planáby to byla povaha maudrosti,
Kdyby Dobrodince nepoctil vděčnosti.
Pohledév pak na mne Velebný Stvořitel,
Ke mně řekl takto: Nu! má Dcero milá!
Y ty jsy Maisterštuk mého v světě dila;
Stvořil sem tě krásnau, pěknau, vonnau růži,
Budiž za Manžela spicýmu, teď! Muži.

V tom procýtil Adam, jenž prv tuze chrápal,
A y hned za ruku děnkavau mne lapal.

Duchem pak prorockým dav se do radosti,
Řekl: Tys tělo mé! Tys kost z mojich kosti!
Ty jsy moja Žena, takau sem já hledal,
Jábych tě, po Bohu, za celý Svět nedal.
Již mám všeho dosti; jen sy, milá! sedi,
A po Ráji tomto dobře sy pohlédni;
Jak to všechno pěkné, a jaká tu sláva,
Nám se ku poznání Stvořitele dává.
Když on to vymluvil, jej sem políbila,
Nebo za Manželku dána sem mu byla.
Tak jeden druhého vzavše nenadále,
Milovali sme se úpřimně a stále.

SÉT:

Nuž ale nevěděl, z vaši řeči hádám,
Jak vás Pán Bůh stvořil? ten Otec můj Adam.

EVA:

Věděl, i nevěděl; poněkud se motal,
Dokud mu Bůh zprávy jistotné nepodal.

Samému se nejprv ve spání snivalo,
Jakoby stvoření Ženské s nim bývalo,
Které mu k pomoci, kráse, a radosti
Podáváno bylo od Boží milosti.

Potom, znamenité i ode mne zvěděl,
Že sem sformovaná, když on nic nevěděl;
Čemuž Bůh posledně největší dal váhu,
Když manželskou do nás lásku vložil drahou,

Vyhlásv svůj Mandát: Plodtež a množež se,
A nechtě se každá zvíř vřdy před vámi třese.

Tak my od počátku hned sme byli svoji;
A tento pořádek až do dneka stojí.

SÉT:

Dlauholi ste byli v tak velké radosti,
O niž ste mi prvé rozprávěla dosti?

EVA:

Já sama již nevim. Dlauho to nebylo!
Skoro nám to štěstí velké pominulo.

Ba, ani při prvním mnohém Rajském daře,
Neměli sme psané žádné Kalendáře;
Značili sme časy jen samou památkou,
Při tom tak nádherném života počátku;

A rozkoše každé, ač dlouho trvaji,
Předce na mále jen trvati se zdaji.

SÉT:

Jaké pak bývaly v Ráji vaše práce?
Oznamte mi, prosým, y tau věc na krátce.

§4

Rajský Obchod.

EVA:

My sme byli spolu oba Záhradnicy,
Ač Páni té země slavni a velicí.
Netraufam, žeby kdo po našem odíati,
Mohl krajny tolké, kdy dědičem býti.

My sme pilné v Eden, již sme ostřihali,
Záhradnické práce všeliké dělali.
Tvůj Pán Otec kopal urodnou zemičku,
Chtělali sem chutnau upécy žemličku;

Rozeznával každé sýmě, trávy, stromy,
Hleděl, jsauli v Ráji někde jaké lomy,
Které, snad v prudkosti, pohnula velice,
Nenadalá větrů a deště vichřice.

Na vecken pořádek dával pozor pilně,
Kde bylo potřebi, i pracoval silně;

Stromy obřezoval, aby v své bujnosti,
Nestratili mizky k svojej urodnosti;
Mladé stromky vědl, jak se mu libilo,
Kam, jak, co zasadil, hned se mu zdařilo;
A, aby též Eden byl chován bez zmatků,
Božského se držel, hned z prva, pořádku;
Jak našel stvořené všecko všudy řádně,
Tak to svau maudrosti opatroval snadně.
Spatřilli, od tvorů kde Modlivých, zkázu,
Od prudkého deště aneb i od mrázu:
Hned on to opatřil a pozor dal za tím,
Jakby se těm škůdcům zbránilo v XXX
Celý pak ten Revýř stvořeného Ráje,
Na způsob pěkného byl položen háje;
A poněvadž někdy, zvířata divoká,
Mohli tam zmateni natropit všeliká,
Nuž musel můuj drahý a přemilý Adam,
Všem svého rozumu to naložit radám,
Aby v tom spanilém utěšeném místě,
Rozloženo bylo všecko všudy čisté.
Bylali potřeba aby se zbránil vchod:
Hned zpravil neb mrtvý, aneb i živý plot.
Při všecké té práci hleděl na Špaliře,
Toho nejlepšího v nebi Inženýře,
Který ušlechtilé stromy porozkládal,
A všecko nádherné v tom Ráji spořádal.
SÉT:

To věc byla snadná držeti v pořádku,
Takau, pro dvauch lidi stvořenau záhradku!

EVA:
Pro dvauch lidi? Synku. Veď to byl okolek,
Ježžby neobchodil v dvauch týdnech pacholek.
SÉT:

Neobchodil? Co já toto nyní slyším!
Snad Ráj byl připraven lidem také jinším?

EVA:
Pravda, můj Synáčku! I tybys tam býval,
Kdyby nebyl *Rector z Funebrále* zpival.
SÉT:

Ej! ej! ej! Nuž ale, bylili tam Domky,
A, v tvém pokolení, jaké kvitli stromky?

EVA:
Sama nás učila maudrast naše jasná,
Že stánek být musí pro tá těla krásná!
Aby, nenadálau povětrí přihodau,
Z viny samé naši netrpěli Modu.
An, i tá zvířata, nemajice domů,
Hledaji dir a hnizd, ba i hustých stromů,
Aby se zakryly, a byly bezpečné,
Kdyby je povětrí trápilo nevděčné.

Zdažbychom my tedy, při naši maudrosti,
Byli i těch hovad potratili ctnosti?

V noc první sme lehli pokojně křičku,
A odpočívali v přelibežném sničku;
Na druhý den, rozúm samý nám ukázal
Aby ratolesti busté Adam svázal,
A polože na kůl z jedné druhé strany,
Užil aspoň této záhradni obrany.
Hle! Knižata země, tak velice hlaupau,
K naši Rezydenci měli sme chalupu;
Zlata měvše dosti, drahého kameni,
Předce nám však dobré bylo to staveni.
Zlata bude méně! Však drahé paláce,
Lidé chtiti budau beze všecké práce!
Byla tam stromovi tak náramná síla,
Žeby se velkého chytit musil dila,
Kdoby rozmanitost chtěl tauto vypsati,
A *Dendrologiu* Edenskau vydati;
Ať zamlčim kviti, kořene, biliny,
Všeliké po kaurách a skalách zrostliny;
Kdoby chtěl Noty psat ptáčiho tam hlasu,
Tenby i tisíc let potřeboval času;
Zvířata, dlé péři, vlny, aleb srsti,
Muselby sám držet jednokaždé v hrsti,
Kdyby, o tom všeckém, měl podati zprávu,
A bohatstvi toho vymalovat slávu.
Ovoce, taková tam libeznost byla,
Že se přenáramné jazyku libila.
Zvláště strom života plod nesl takový,
Že, byť ho i Starec jedl, hned byl nový;
Rázem se proměnil, a síc tak velice,
Že očerstvěl, jako tá mladá orlice;
Měli sme Cytrónů, Fiků, a Daktylů,
Hroznů, Slliv a Hrušek přenáramnau sílu;
Marhule a Broskvy, Ořechy a Višně,
Každé si viselo z stromu svého pyšné;
Jablka zrnatá, Kaštany a Kdaule,
Oskoruše krásné, a pozdni Nišpule,
Maliny, Jahody, květ vonný a tráva,
Byli utešená té Záhrady sláva;
Oči se měnily, a srdce skákalo,
Když tau rozmanitost v své kráse vidalo;
Větříček vál tichý a náramně vonný,
A jakbys kunštovné samé slyšel zvony,
Jakbys přelibežnau byl slýchal Muziku,
Poslauchaje hlasu ptactva a slaviků;
Na zvířata hledě, tak se oku zdálo,
Jakoby se všeko od radosti hrálo;
V summě: všeho sme tam vždy měli hojnosti,
Nikdež nechybilo, všudy všeho dosti!
SÉT:
Nuž a vy Matko má! co ste dělávali,
Když ste v tom rozkošném Ráji přebývali?

EVA:

Běh sem já nechála těla všeckým vládám,
A dělala rovně jak Manžel můj Adam,
 Proto, že jednoaká byla obauch síla,
 S nim sem se chytala všeho rovně díla;
Znamenitau práci měla sem mezi tím,
S všelikým ovocem, a rozkošným kvitím,
 Když měl Adam práci a mělo se jisti,
 Nabrala sem z stromů kteří byli čisti,
Všelikého ustům libého ovoce,
A donésla domu v košíku při boce;
 Někdy ne jen v řec, než i u studénky,
 Sbírala sem zlato a drahé kaměny;
Nanosivši drahné, kolik se jen chtělo,
Krášlila sem stánku našho nejprv čelo,
 Potom kladši řádkem na lipkové kůry,
 Dělala sem z toho všeliké figúry,
Ne z nějaké pýchy; než sám rozum kázal,
By člověk maudrosti kus i v tom ukázal;
 Kdybys ty byl viděl ten ozdobný domček,
 Bylbys myslel, že jest zakvitnutý stromček,
Jen kamenim drahým jasnými prelami,
Rubiny, Zafírem, pěknými Korálmi,
 A, na samau stánu tak krásného spicy,
 Strčila sem velkau zlatau makovici.
Neb, načby byl poklad v Ráji drahý býval,
Kdyby se naň člověk nebyl ani dival?
 Stvořitel nám i v tom Rájské podal štěstí,
 Že dost bylo zlata na samém rozcesti.

SÉT:

Tedy ste vy v Ráji také pracúvali,
A před deštěm tělo nahé ukrývali?

EVA:

Zachovej! coť povim, a srozuměj trochu!

Bůh nás stvořiv lidi, nestvořil lenochů.

 Ba, aby zahálky nepřišla nikdy noc,
 Dal mne Bůh Adamu i proto na pomoc.

Ale všeccko naše v Ráji pracování,

Bylo bez všeckého těl našich ustání;

 Zdravi sme vždy byli a nesmrtelni,
 Všech dokonalosti těla, duše plni;

Že sme se pak někdy před děštěm ukryli,

V tom sme jen rozumu zdravého užili.

 Jestli nás zemdlela trošku i robota,
 Ovoce pomohlo hned stromu života.

Nejsladši však naše všeccko obcování,

Bylo to společné sebe milování,

 A důvernost k Bohu všého štěstí pramen,
 Všech našich rozkoši byl gruntovaný kámen.

SÉT:

Nu ale! jakže ste z tak velké radosti,

Přišli do nynější bídy a žalosti?

 Nad kterau častokrát přehořce plačete,

Lihajic, pracujic, ba i když vstanete.
Kdo vás toho bydla tak pěkného zbavil,
Do pláče, roboty a smrti postavil?
EVA:
Ach! ani se neptej, můj předrahý Synu!
Neb od smutku zemřem hnedky v tau hodinu.
Jaj! jaj! jaj! Co sem já, co sem učinila?
Manžela, Ditky mé, sebe sem zmárnila!

Kapitola II.

O domácím ven z Ráje Stavu.

§5.
Ctnosti Rodičovské.

SÉT:
Neplačte, Matko má! Pána Otce vidím.
EVA:
Já se právě před nim převelice stydim!
SÉT:
Sestru snad ponechal ještě při práci tam,
A aby pojedol přichází raděj sám.
Veď ji on zanese! když se opět vrátí.
Proti němu vyjdu, budu jej vitati,
Vitejte, Otče můj! co v ruce nesete?
ADAM:
Na! toto jablko, můj přemilý Séte!
Prošel sem ted' bočni tau naši vinnici,
XXX spratřil sem i novau štěpnici.
XXX dosti máš! Bůh s tebou, Evička!

EVA:
XXX že s vámi přijde i Adička.
XXX již nás pokoj tam kopáni tomu,
A s nami se vrátit k pojedění, domú.
ADAM:
XXX
XXX
XXX
EVA:
Donésl mi mrád kus čerstvé zvěřiny,
Bez pochyby onné včerejší Srniny;
Nebo sem slyšela, že včera lovili,
Jelenů, Srn pěkných několiko zhodili,

ADAM:
A věď ti Chasnici vždycky se taulají,
Neb Majstra schopného na Kainu maji.
Jen podaj, Evičko! spíše, nechť si pojim,
Nech dlauho bez práce v té Izbě nestojim.

EVA:

Nateř! můj Adame, tu i Citrón máte,
Ten vy někdy rádi s pečenkau jidáte,
Polyetež ho medem; jezte do sýtosti;
Chceteli Pomaranč, ještě jich mám dosti.
A ty Séte chleba hned dones měkkého,
Ba i džbáněk vína desítiročného;
Já nebuduj isti. Nic mi nejde k chuti.
Zvlášti masso, k vráčení jen mne vždycky nutí;
Jen se mi ovoce kyselého žádá,
To mi ku příjemné chuti nyní padá.
Séte! kde jsi? pod' sem! Podej tau láhvi,
Tam jest položená na onné lavicy;
Kázala sem čerstvé vody do ni vlití,
Jestlibyste s vinem vodu chtěli pítí.

ADAM:

Budeli co předce z toho Synka Séta?
Veď do dvadčátého nyní kráči leta.

Co myslíš, Evičko?

EVA:

Za všeckých ho nedám!
Již on to hned našel, co já někdy hledám!
Dary má výborné, poslušné to dítě!
Rád ose modlivá, večer, na usvitě,
A co mu o Boh rozpravim, hned chápá,
Bystrý jeho rozúm každau pravdu lapá;
Jábych hned umřela, kdyby mi Sét umřel;

SÉT:

Mátko má! již sem já tau láhvi utřel.
Vezmu do ni vody, s Pánem Otcem půjdu,
A, nětco mé sestře tam pomáhat budu.

EVA:

Ty zůstaneš doma. Pošlem já druhého;
Neb nemá krom toho, dělat co jiného.

ADAM:

Jaki se ti hned ozval! čině povinnosti;
Ba, neposledni má, jak já vidim, ctnosti.
Chvála Pánu Bohu! To mi chutně padlo!
Tělo mi okřálo, jenž prv bylo svadlo.
Javanovi podej, co pošleš Adičce;
Počkám ho já při té za humnem viničce.

A ty Séte! k Bohu zpinej svoje ruce,
Aby nám k radosti zapádalo slunce.

Kapitola III.

O pokušení v Ráji.

SÉT:

Vite? co ste řekli, Matko drahá, milá!
Manžela, ditky mé, sebe sem zmárnila.

Tak mne tá řeč trápí! nevím mysliti!
Chtěl bych všecku pravdu vašich slov spatřiti,
Abych zvěděl předce to žalostné *Fatum*,
Které vás vyhnalo z Ráje, *mendicatum*!

§6.

Příčina utraceného Ráje.

EVA:

My sme z Ráje proto vyjiti musili,
Že sme pravdomlupnosť Boží obrazili;
Na naše vic pozor dajice žádosti,
Pohrdli sme pravau života svatosti;
Že sme nešetřili Božího rozkazu,
Přišli sme na tauto přežalostnau zkázu;
Že nám bylo milši namlauváni hada,
Nežli svatá Boží a laskavá rada;
Že sme strom nešťastný oblíbili jeden:
Vyhnal nás Pán Bůh náš ze záhrady Eden!
Slovem: že sme těžce svevolně zhřešili,
Všecko štěstí naše, s Rájem sme stratili.

SÉT:

Než, jak předce na tau trefili ste zkázu?
Veď vám Bůh svého byl udělil obrazu!
Majic tedy rozum, dokonalou vůli,
Jak ste se z Palácu slávy této hnuli?

§7.

Strom věděni dobrého a zlého.

EVA:

Byl tie Pán Bůh stvořil, v té záhradě Eden,
Strom jakýsi divný a nešťastný jeden.
Bodaj ho tam nikdy nebylo bývalo!
Bodaj se nebylo oko naň divalo!

SÉT:

Strom ten mohl státi! nikoho netáhl!
A Bůh vám i věrnau svau lásku přísáhl.

EVA:

Toť! veď nám ho ještě i přísně zakázal,
Když nám všecko štěstí v svém Ráji ukázal.

SÉT:

Nuž tedy neni strom, ani Bůh náš vina!
Jedno ani druhé nemůž být příčina,
Nepravosti, bidy, a hřichu vašeho,
A že jste zbaveni již Ráje krásného.

EVA:

Veď ne, můj Synáčku! slyš jen další zprávu:

§8.

Had nejchytřejší.

[EVA:]

Když svou Bůh světu chtěl ukázat slávu,
Stvořil tak vtipného jakéhosi hada,
Jehožto všeliká Istivá bola rada;
Tento, nešlechtné své k nám oko maje,
Všetečně se vlaukal do samého Ráje.

SÉT:

To není věc možná, aby tvoř hlaupý, had,
V ráji byl kdy mohl způsobit jaký pád!

Však to každý, ba sám Pán Bůh milý řekne,
Že jeho stvoření všecko bylo pěkné;

A byť byl jakým chtěl; veď had byl jen hadem!
Had nemohl škodit vám nijakým pádem.

Vy ste měli větší, nežli ten had, slávu,
Mělste rozumnu osvicenu hlavu.

EVA:

Ej! veď ti to byl had! veď to bylo zvíře,
Jinakši než vidáš kdy, v skalnaté díře.

SÉT:

Nuž, veď snad nebyl Drak, neb vodni Krokodýl,
Jeden ani druhý dušemby neškodil.

EVA:

Ba Drak to byl, věř mi! a to k tomu starý,
Který nám do ráje sám donésl máry.

SÉT:

Máry? ba, načby vám věčně živým byli,
K jakémuby v ráji byl nástroj ten cíli?

Mohli se snad bez něho zajiti,
Bez také *Machiny* člověk mohl býti!

EVA:

Veď mohl! ale drak předce ji dovlékl,
Když v umrlčí raucho nás obauch oblékl.

SÉT:

Nuž ste se vy mrtvi v samém stali ráji

EVA:

Proto, milý Synku! Adama, Eva lkaji.

SÉT:

Dosavád já vaši nerozumim řeči,
Ukážte mi světlo, ve tmě této, větší.

Co to byl za hada, jaká to potvora,
Že se do rájského vkradnout směla dvora?

To musil být lotr a nějaký zbojník,
Který k usmrcení duši hledal chodník.

EVA:

Ba jistě, že zbojník! ozbijal nás čisté,
V samém přerozkošném a života místě!

SÉT:

Ale, kdo byl předce? snad samý Čert z pekla?

EVA:

Synu můj! uhodls, prv, nežli sem řekla.

Pro tohto tělo nám v robotě ztvrdlo,
Ten škaredý zbojník podřezal nám hrdlo!

Ten Istivý Prakykant, ten zloděj proklatý,

Strhl nám z našeho hrdla řetěz zlatý!
Ten se v ráji zbrojně proti nám postavil,
Ten nás všecké slávy, a života zbavil!

SÉT:
Jestli tomu tak jest: řeknu vedle práva,
Že musí být v zlosti vycvičená hlava!
Musí to být šibal, Lotr nebezpečný,
Když směl ukradnauti lidem život věčný!

Tim ukázal stupeň velký své chytrosti,
Že člověka v slavné podvedl maudrosti.
Neb kunšt neni žádný (což jest pravda jasná)
Hlupáka podvésti a oklamat blázna;
Ale, to jest *Praxis*, sbíraná z daleka,
Oklamat maudrého svatého člověka.
Hm! hm! hm! Ale jak tento kunšt vyvádí,
Jak on předce maudrých, tak svatých podvédí;

Kapitola IV.

O hlubokých Hadových Praktykách

§9.
Zlost a nenávisť hadova

EVA:
Hned od zlořečené vlastní *Rebellion*,
Brausil všecky šipy a ostřil kopie,
Kterakby vystrčen jedenkrát z nebe ven,
Učinil přesvaté Trojici protiveň.

SÉT:
Jakou pak vynášel zlořečeným vtípem?

EVA:
Nevládav do Boha, do nás hodil šípem!
Věděl o tom dobře, že tak svatých lidi,
Milý náš Stvořitel převelmi rád vidí!

Nám záviděl jeho lásku a dobrotu,
A že jsme stvořeni k věčnému životu;
Že sme v ráji žili v nevinné radosti,
V milování čistém a pravé svatosti;

Bohu pak záviděl, že on, i na zemi,
Má svatých ctitelů mezi tvory těmi,
V nichž on sám, Svatý jsa, mnoho měl radosti,
Že snažně žít chtěli i k Boží libosti.

Sám se hanbil, že on, jsa Angelů Kniže,
Svůj *Character* od nás daleko měl níže.
Všecky tedy kunšty sebral, by uškodil,
Až potom skutečně i smrt při nás zplodil.

SÉT:
Ale jakým on to, prosím, konal řádem?

§10.

Mámeni

EVA:

Sám v sobě duchem jsa, učinil se hadem.

Plazil se po ráji, i při našem domu,

Až i, k zbráněnému nám, přilézl, stromu;

Vykrautiv se po něm mezi samo listi,

Počal i ovoce jeho chutné jisti;

Já, stoje naproti, s podepřeným bokem,

Hleděla sem na něj týmto mojim okem.

SÉT:

Nuž, veď on vám tímto nijak neublížil!

Když k zakázanému stromu se přiblížil;

Nechťby byla jedla, do sytosti, zvěř tá!

Mohliste jen nechát škaredého Čerta.

§11.

Ukladové

EVA:

Ba hned, jak náhle se jen do ráje vtáhl,

K meči přeostrému naproti nám sáhl;

Jak náhle se k stánku a stromu přiblížil,

Hned on sbíral kunšty kerakby ublížil;

Jak náhle na ten strom přenešťastný lézl,

Již hned zarmaucenau smrt na šipě nésl.

Všecko toto byly schytralé *Racye*,

Kunštované praktyky a *Praeparacye*,

K tomu podvodnému jeho při nás dilu,

K němuž vynaložil všecku svoju sílu.

Kdybych byla znala, že ďáblem jest zvěř tá,

Bylabych utekla od zlostného Čerta.

SÉT:

Veď ste ho vidali, i okolo stánu!

EVA:

Tam chodil jen ticho, nezavdal nám ránu.

Nic nemluvil nikdy, takže sem věřila,

Že mátoha tato, jak zvěř jiná, byla.

SÉT:

Nuž ale promluvil? - - - -

EVA:

- - - - - Veď to mne hned snědlo!

Rozmlauvani jeho nešťastné mne svedlo.

SÉT:

Tedy on při stánu chodival jen mlčko!

Ba, co štěkal, prosím, ten pekelný vlčko?

§12.

Pokrytská Ulisnost.

EVA:

I pravda! štěkal on, byl velký *Orator*!

Jsaucí pod samého Juliusa šátor;

Neb, při svojem silném a krvavém meči,

Užíval i vtipné a vysoké řeči.

By pak mne nezstrašil, na nejmenším skutkem,

Přivětivým ke mně promluvil posunkem.

SÉT:

Jaké pak měl v řeči cifry a obrázky?

EVA:

On své *Exordium* začal od Otázky.

SÉT:

Tedy byl *Aggressor!* vláčil *Offensive!*

EVA:

Já sem se jen měla před nim *Defensive.*

SÉT:

To bylo veliké, opravdu neštěsti.

Jak ale on začal k vám svoju řeč vésti?

§13.

Falšování Slova Božihó.

EVA:

Pohledú pozorně, bystrým okem, na mne,

Ptal se, co s divením velikým náramné:

Takli, že o Božim tom slove jste jisti?

Nebudete z stromu vy každého jisti.

SÉT:

Hned byl tuto Šibal! řeč Boži proměnil!

Fortelně bojoval! v ničem si nelenil!

Bůh, své příkázani vyřkl *Positive;*

Ten ho publikoval, Zlostník! *Negative.*

Bůh zákaz přivěsil, jen ku kři jednomu;

Ten lepil *Interdikt* ku každému stromu!

Aby hned totižto s fortelem bojoval,

Hleděl, by vás nějak nejprv *confundoval.*

§14.

Ovcem hlas cizí jest divný.

EVA:

Hned mi bylo divno! a sama tá slova,

Uchu mému byla převelice nová!

Bůh řekl: z každého stromu směle jezte;

Tento: vy z každého nikoli nejezte!

Hned s tauto otázkau, tak velmi lapavau,

Vrtal mau upřimnau a rozumnau hlavu!

SÉT:

Mohliste mu říci: NE, aneb též ANO!

Jest, aneb i není, nám tak povidáno.

§15.

Nebezpečnosti mezi Chytráky.

EVA:

I on v své chytrosti tak se byl rozlil,
Žeby mne byl všudy rovné i tak chytil,
Kdybych byla řekla, že Bůh tak pověděl;
Bylby sám Bůh na mne, co na lživau, hleděl,
Proto, že Mandát nám vydaný tak nezni,
Neb toho slovička, NE, tam nikdež není.
Sámby mi také had chytře byl nadmítal:
Věrau! vás Bůh pěkně na světě přivítal!

Dal usta, žaludek, abyste jen jedli,

A z žádného stromu nikdy nic nejedli?
Co jest to za Boha? jakže se to děje:
Že vám tak chutného ovoce nepřeje.

Toby pak jen bylo veliké rauhání,
Jehož sem vyhnauti chtěla i slýchání.

SÉT:

**Jistě to byl Kunštěr! jenž pro samé jídlo,
Vám na krk založil smrtné sídlo!**

EVA:

Kdybych pak zas k tomu byla se přiznala,
Že nám usta Boží ten rozkaz nedala:
Bylby na mne volal, hlasem, usty, srdcem,
Má Evičko milá! důvěrně ty pod' sem!

Nezbránil ti žádný! a vim, že jsi lačná,
Naber si těch jablek ach! velmi jsau šmačná!

Však dar tento Boží na to samé roste,
Abys hlad zahrála v tvém nemilém postě.

SÉT:

Hned po té otázce poznati ste mohli,
Že velcí kunštové proti vám se pohli.

EVA:

Synu! jednak bylo všecko z nenadála,
Jednak sem i času k pozoru nevzala;
To jest tobě snadno mluvíti *post factum*,
Kdybys mi byl tehdáž to dal *Intimatum*,
Bylabych postála mám pozorem nad nim,
A hada nechála na místě jen zadním:
Ale sem já tehdáž nijak nevěděla;
Žebych v té rozprávce s ďáblem práci měla.

A co se otázky té samé dotýče,
Prácné mi dost byli k otevření kliče!

Tak on tuze hodil do mne svojím šípem,
Že sem velkau práci s vlastním měla vtípem.

SÉT:

Proč Adam nebyl zván, aby vám radu dal?

EVA:

Tento právě tehdáž byl něco opodál.
A kdybych ho byla i měla při sobě,
Coby, prosím, rovné poradil osobě?
Já jsem rovně jak on, v takém stupni, z cela,
Rozům náležitý a obratnost měla.
Ba, snadby jen horší věc byla bývala,

Kdybych já spolu s nim byla se divala.
Neb spojených duchů společně hřešení,
Čini větší vinu, téžli odsauzeni.
Snadby se ani tak, jak já, nebyl bránil,
Bylby ho snad ďábel spiš, nežli mne, ranil.

SÉT:

Nedávno nám kdosi napisał na dvěře:

Medium beati šťastné teneure!

Mohliste prostředkem jen samým staupati,
Hadu, ani ANO, ani NE, říkati,
Jen oznámit krásně Boží přikázani,
Které vám k svatému vydal zachováni.

EVA:

Právě toto sem já hnedky učinila,
Mandát Boží věrně, vlastně, oznámila.

SÉT:

Jak zněl předce vlastně?

EVA:

My, když tu bydlime,
Ovoce každého v Ráji stromu jime.
Neb nám řekl Pán Bůh: toto nyní vězte!
Z každého Rajského stromu směle jezte;
Než z stromu věděni dobrého a zlého,
Který jest v prostřed ráje vám daného,
Vy, ne jen ovoce jeho nejidejte,
Ale se ho také i nedotýkejte;
Nebo, v kterýkoli den z něho jist budeš,
Umřeš neomýlně, a do hrobu půjdeš!

SÉT:

Ten Mandát, beze vši, vidim, byl temnosti,
Mohliste mu jasně rozuměti dosti.

Co k němu, ve vaši rozepři a půtce,
Řikal ten zlobivý a nešťastný Svůdce?

EVA:

Oznámivši jemu slovo rozkazovné,
Rovně tak jako i řeči zákazovné:
Stavěl se, jakby nic o prvnim nevěděl,
Jen na samý zákaz toto odpověděl:
Nikoli vy, nikdy nezemřete smrti!
To se vám jen v hlavě fantázia vrti!
Ale, vi Bůh! v který den bysste ho jedli,
Hnedbyste na samý trůn Boží dosedli;
Nebobyste boli, prám, jako Bohové,
Vědauce zlé, dobré, jak Bůh sám, hotově;
Ba! k tomu jistotně i tá přikroči,
Že se vám otevřau, až na podiv! oči.

SÉT:

Ach! jaké já vidim tuto jeho zlosti
A jaké subtilné kunštovné chytrosti.

EVA:

I já je včil vidim! po spáchaném skutku;
Než, čo mi to pomůž, v nynějším zármutku?

Neodstane se víc! co se ráz již stalo;
K tomu, i v Boha, síly jestit málo.
Mezi tím, abych já vtip aspoň tvůj znala,
Rozumišli: jak zlost Satanova hrála?

Kapitola V.

Podává Hadiho Učení *Examen*.

SÉT:

O! já vám rozmrvim, všechny jeho trůfky,
Na ty drobnučické a nejmenší kůsky;
Vezmu já ten, kterým do vás hodil kámen,
Pod můj náležitý a dobrý *Examen*;
Ukážem já křivý a fatální chodník,
Po němž ten pekelný vás dopadol Zbojník;
Uvidite potom, že po mnohá léta,
Svět ostrovtipného připomene Séta!

EVA:

Bůh ti sám pomáhej, můj předrahý Synu!
Bys jasně ukázal hroznau hadi vinu,
Abyste nás proto neklnuli, ditky!
Že sme vám zmrhali vonné ráje kvitky.
Ach, dosti já kvilim, a své lomim ruce!
Že rajských rozkoši zapadlo nám slunce!
Muži, Hospodine! pospěš k nám z výsosti!
Veď ty máš pomoci, rady, ještě dosti!

§16.

Had *Sophista*.

SÉT:

Když Satan odpověd na vaši řeč dával,
Co chytrý *Sophista* jen s vámi pohrával.
Dvoji zákon od vás náležitě slyšel,
Který k ostříhání vám od Boha vyšel:
Forma byla dvoji, jednohoc sic, Rozkaz;
O nejedění pak, druhého, byl Zákaz;
Aneb, jak potomci, někdy říkat budau,
Když přemnohá léta v pominulost ujdau,
Viděl dobře jednu, *Legem Praeceptivam*,
Druhau zas spatřoval, co *Prohibitivam*.
Jednauc již umnil vás k tomu přivésti,
Bysste neposlušnost v srdci mohli nésti,
To jest: bysste přišli na pekelnau stratu,
Skrz neostříhání nebeských Mandátů.
O věc tedy hlavnu tuto on pracoval,
Aby vám zrušení zákona schvaloval.
Nebo dobře věděl, když on to vyřidi,

Že s vámi v hřích, v peklo, všeckých strhne lidi;
A znaje plodistvost, vám od Boha danau,
Hned všecken svůj pozor v tau obrátil stranu,
Aby prv, než někdo narodi se, spiše,
Zbavil vás jak ráje, tak nebeské říše.
Toby si za velké byl pokládal štěstí,
Kdyby vás i k tomu byl mohl přivésti,
Bysste obojiho Boha přikázani,
Opustili pilné všecko ostřiháni.

EVA:

Načby dychtil potom? jedno bylo dosti!
Neostřihat, a vjit do věčné žalosti.

SÉT:

Počkejte, Matko má! coby s tím byl ztropil,
Kdyby to po vůli svojej byl urobil.
Kdybyste vy byli zakázané jedli,
A k nezbráněnému nikdy nesedli,
Aby, poživajíc pokrmu časného,
Zdržován byl živou těla tělesného:
Bylibyste oba zemřiti musili,
Anižbyste byli kdy ditky plodili.
Teprv potom Satan bylby Triumf slavil,
Že Boha o krásný pěkný tvor připravil,
Že jemu na vzory metlu takau zplétl,
Kterau z celé země rázem lidi zmétl.

EVA:

Ještě já nechápám tvého mudrování,
Coby hoši bylo! než hořekování,
Nad samám jen břichem, a nad tau neřesti,
Kterau mnoho tisíc lidu musí nésti!

SÉT:

I! tak, tak, Matko má! aniž jest jináče!
Nebyloby dítě jidalo koláče!
Neb, kdybyste byli oboje zrušili,
Předcebyste z ráje vyjiti musili.

Nedostatek jidla, a stromu života,
Bývalby jen smrti obraudvau jistota!

EVA:

Vidiš! vidiš! vidiš! co ti on kunštoval!
Když naproti Bohu a lidem bojoval.

SÉT:

Potom, kdyby Bůh byl svět chtěl osaditi,
Bylby musel nových zas lidi stvořiti;
Ale, vybyste, jak usta Boží řekla,
Bránau smrti časné přešli až do pekla.

EVA:

Snadby nám Bůh i dvaum byl spomohl z hřichu?
A dal spravedlnost v Spasiteli tichau?

SÉT:

To na straně nechám! než ukázat mohu,
Žeby to nemožné nic nebylo Bohu.
Než! dejme pokoj této hlubokosti;

EVA:

Mluv ráděj o další hadové chytrosti.

Ráda tě poslauchám! neb zpomínals věci,
O nichž sme my nikdy nemyslili všeci.

§17.

Zlořečená Opatrnost

SÉT:

Netraufav navésti vás k zrušení obau,

Tedy aspoň tauto chtěl učinit próbu:

Zdabysste jen jedno aspoň přestaupili,
A tak proti Bohu vašému zhřešili.

Než, otázka v hlavně jeho vznikla táto:

Jakby na vás větší kydnaut mohl bláto?

K jakémuby vás měl vésti přestaupeni,

Kterého zákona Božihho zrušení?

Disputoval v srdci svojem, Pro & Contra,
Jako náleželo na takého Lotra.

Za dobré se potom zdálo hlavě jeho.

By závírky činil z rokování svého,

Mysliv sám u sebe: sveduli jich k tomu,
By z dovoleného nic nejedli stromu,

Poněkud povoli! opět v krátkem čase,

Samý hlad je k jídlu hned přivede zase;

A takbych já málo mým návodem získal,
Adamby jen s smichem triumf slavný pískal!

Pochodilbych, věrau! kdybych já, jsa vyšší,

Od Adamového rozumu byl nižší!

Ej! tomu dám pokoj! nechť oba jen jedi!

Nechť Adam s Ženičkau svau pod stromem sedi!

Než přičinim všecku práci moju k tomu,

Z zapověděného aby jedli stromu.

EVA:

Hle! kudy ti kráčel, zlořečený ten had;

Jak ti praktikoval k našému zlému pád!

§18.

Zákon rozkazující a zakazující.

SÉT:

Táto jest příčina, že k odpovídání

Vašému obrátil jen tam svoje žvání,

Co se jen zákazu samého týkalo

A z čehoby větší neštěsti vznikalo.

Legis praeceptivae, jakby se byl lekl,

Vida práci škodnou, ani se netekl!

Dobře věděl tento Istivý *Moralista*,

Učení mravného nebezpečná místa.

Větší vina bývá, činit co zbráněno,

Než nečinit toho, co jest dovoleno.

A když od počátku hnedky študýroval,

Jakby vinou velkou Boha popuzoval:
Nedbaje na Boží *Legem Praeceptiuam*,
Hledal, kdoby zruší g.n. *Pohibitiuam*.

EVA:

Toto jest převelké gruntem nenávisti,
Důvod rozzlobení a hrozné závisti!
Než rádabych předce poznala příčinu,
Proč na sobě mivá člověk větší vinu,
Který to činivá, co vidi zbráněno,
Nežli, kdo nečini, co mu dovoleno?
Cur, peccans in legem quis Prohibitiuam,
Superet, laedentem, legem Praeceptiuam?

SÉT:

Zustalo mi ještě, má drahá Mamičko!
Vlády přirozené v mé hlavě maličko,
Takže já i v tomto, vám pochybném punktu,
Mohu se držeti hlubokého gruntu.
Pozor náležitý na mé řeči dejte!
O stupněch pak viny toto znamenejte:
Máli kdo naplnit příkázání jaké,
K tomu on musí mít, síly, vládu, také.
Toby v pravdě býval Pán velice hlaupý,
Kterýby s kořenem trhat kázal duby,
Svému služebníku ze mzdy najatému,
Mdlobou a nemoci velmi ztrápenému.
Chtěliby, žeby se vůli stalo jeho,
Muselby Kryštofa hledat nějakého,
Jenžby trhal stromy, silný jsa velice,
A duby nosíval místo své palice;
Od samé *Natury* každý *informatur*:
Ad impossibilie nemo obligatur?

Sama tá *Natúra* předkládá učení:

K nemožnému žádné povinnosti není!

EVA:

Ale nač se, milý a drahý můj Séte!
Jazyk tvůj v jazycích mne neznámých plete?
Pověz ty jen všecko, co miniš, po našky,
Síc jináč, jen spratřím, bez těla obrázky!

SÉT:

Nemylte mne! a tak, kdo chce rozkaz plnit,
Caeteris paribus! musí i vládu mít,
Aby, co k činění jestit předeepsáno,
Od něho statečné bylo vykonáno.
Kdo ale ničinit má někdy něčeho,
Ten k zachovávání Zákona takého,
Žádné vlády, síly, aneb unavení,
Potřebovat nemá k pravému plnění;
Jeho *Obligáci* všecka jest v tau chvíli,
Aby jeho vlády jen v pokoji byly,
Aby nenákláadal konání svojého,
K výskutku v zákoně sobě zbráněného.

EVA:

Ale, co ty Sète! v tvé řeči vyvedeš?
Snad mne k nějakému jen bludu nenavedeš!
SÉT:

 Neplnili někdo, co mu přikázáno,
 By skutečné vládu vykonáno:
Ten může všeliké předstírat výmluvy,
Ukazujíc na čas, nevládu, neb smlauvy,
 Že, neb síly neměl, aneb čas že nebyl,
 Aby to neb jiné slušně byl urobil;
Aneb, žeby jej to velmi mnoho stálo,
Kdyby se dle práva všecko všudy dálo;
 Zmeškali co, že se v dobré má vyložit,
 Neb že sílu, k tomu svau musil naložit;
V takového tedy, jistých případnostech,
Netiži tak vina v nedokonalostech.
 Saudce říci muže: věc tá bylo prácná!
 Div neni, že nemůž taká býti vzáctná,
By, podle všeckého vydaného punktu,
Dosti byl učinil do samého gruntu,
 A k tomu příkráči, že to mohl nechat,
 Co naložil zákon, bedlivě vykonat;
Jináč mnohém stojí, kdo uminil zvinnit,
Když schválně učinil, čehož neměl činit;
 Saudce mu říct muže: slyš příteli! postoj!
 Veds ty mohl dobrý tvé síly dát pokoj;
Kdože ti rozkázal vynaložit vládu,
Bys mého zákona potupit měl radu?
 Tobě snadno bylo nečiniti toho,
 K čehož zabránění měl sem příčin mnoho;
Čims tedy snázeji mohl zachovati,
Co sem již jedenkrát já chtěl zakázati:
 Tim větší jest ovšem všecka tvoja vina,
 Sám jsi velkých pokut jedinká příčina,
A to síc tim větší, čím více z konání
Tvojeho, vyplýva pořádku motání.

EVA:
 Již nyní rozumím, že větší hřich bývá,
 Když kdo, co nečinit měl, předce činivá.

SÉT:
 Dábel tedy, když výt vedl k přestaupeni,
Zakazujícího Božského zřízení:

 Na to nejhlavnější pozor vynaložil,
 By vás do nejhlubší propasti položil,
Věda, že Stvořitel světa spravedlivý,
Mstitel býti musí všech hřichů zuřivý.

EVA:
 Ale, Synu milý! kdes tý pravdy zvěděl?

§19.
Hada slovo Boží mrzí.

SÉT:

Otec mi je všecky nedávno pověděl.
Toto byla tedy první hned praktika,
Kterau do vás bodla zlost hada veliká.
Druhou nestydatý ten Svůdce vynašel,
Že, při vaší řeči vás fortelné zašel.
Vy ste mu výslovně, hned při prvním rázu,
Oznámili slova Božího zákazu:
Z zbráněného stromu jisti nebudete!
Nebo neomylně jen smrti zemřete,
V kterýbystekoli den pojedli z iného,
Stratu zakausíte života svojého.
Zákon tento, od vás slyšel *explicite*,
A předce se k němu tak držel *tacite*,
Že v své odpovědi jen *Motiv* se chytil,
Aby tím snadněji svůj oheň roznil.
Na samý ten zákaz jedinkého slova,
Neodpověděla tá pekelná Sova;
Bála se, totižto, té jeho jasnosti,
Která i ve vaší byla rozumnosti.
Nesměl had naskrze slov těch se dotknouti,
By nemusil šiji pod pravdu sehnouti,
On se jen na samé obořil *Motiva*,
O nichž *Principia* on měl *Negativa*.
Bůh řekl: zemřete! Had pak nezemřete!
Jestli z toho stromu kdy jisti budete;
A ani jen jednau neukázal řeči,
Pročby slovo jeho, platnost mělo větší,
Než Vydávatele zákona samého
Boha, v svých rozkazech vždy spravedlivého.
Had jen *simpliciter* řekl: nezemřete!
V kterýkoli, z něho, den, jisti budete.
By vás pozor od slov zákazu odvrátil,
K nesmrtnosti rázem ho obrátil,
Abyste vy, rozum sem vynaložice,
Nepamatovali na zákon velice,
Než, aby radosti mysl vaše jatá,
Zapomněla na tá slova Boží svatá!
EVA:
Kdybych já o tomto byla tak věděla,
Že, tak neupřimné a chytře věc dělá:
Bylabych jej, hned tam, a potom před stánem,
Plným hrdlem mojim, nazvala Cygánem.

§20.

Had po panování dychti.

SÉT:

Jak náhle vám pokut z mysli vyhnal bázeň,
Hnedky o odplatách *peroroval* Kázeň!
Neb proto, kdo se nic pokuty neboji,
Něco vykonati ještě se nestroji,
Dokud nepoznává nějakou odplatu,

Málo, méně, v skutku, neb v mysl bohatau.
Chytrý, had byl kunštět, v celém tomto dile!
Neb, aby svojého mohl dojit cíle,
Opravá se tá potvora světa,
Zadržet se, jako vážný *Nomotheta*!
Bůh, aby nad hřichem člověka předěsil,
K zákonu svojému pokutu přivěsil,
Pravě: Nejezte! a jestli jist budete,
Neomylně, smrti, obadva zemřete.
Neb, *Prohibitiva Lex* vždy také bývá,
Že přidanou hrozbu při sobě nosívá.
Kdoby se osmělil věc takau činiti,
Kterau *Legislator* usaudil zbrániti.
Lex Praeceptiva pak, máli kym byt hnuto,
Vlastnost, obyčejně miti musí tauto,
Že svým plnitelům odplatu slibuje,
Ano, i skutečně svým časem daruje.
Dábel, ten ohavný a zlý *Moralista*,
V samém ráji byl i divný *Alchymista*.
Bůh *Prohibitivam Legem* promulgoval;
Tau, na *Praeceptivam Satan XXX!*
Neb když Pán Bůh jisti člověku zakázal:
Dábel nestydatý jen jisti rozkázal;
Aby se pak stavěl, jako *Legislator*,
Při svojem rozkazu velký byl *Orator!*
Výmluvně sliboval všelikau odplatu,
Kdyby člověk plnil řeč jeho proklatau.
EVA:
Ale, kdo ti toto do rozumu vkládl?
Kdes ty jen tau maudrost, tak jasnau popadl?

Kapitola VI.

Had velký *Orator*.

§21.

Namlouvání Summa.

SÉT:

Všecko, čím vás on chtěl k své vůli navésti,
Záleži na punktich znamenitých šesti.

Nejprvé, by se vám to nezdála pletka,
Samého si Boha hned volal za svědka;

Druhý, v svém pořádku, důvod Satanáše,
Byl, říkáje: oči otevíra se vaše.

Po třeti: rozdával (jakby to měl v ruce!)
Bohové budete! zlé, dobré, vědauce.

Čtvrtý pak *Argument* zlořečené Šelmy
Od smyslů vzatý, byl *Speciální* velmi!

V pátém, had, aby vás spiš naklonil k pádu,

Odvola se k svému i Boha příkladu;
Posledné řekl: že Bůh vám křivdu čini,
Když vám to nepřeje, c oji sám, i jini.

EVA:

To věc neni možná, bys nebyl tam býval!
Mluviš, jakobys se byl sám na to dival.

SÉT:

Samé Boži slovo, o němž ste mi řekli,
Uči mne, jakby had v své zlosti byl vzteklý;
A Gabriel včera, dav se do rozprávky,
Pěkné, užitečné, udělil mi Náuky.

EVA:

Bodaj ten *Praeceptor* často k nám chodival!
Ještěbys vždy, Séte! učenejším býval.
Než, rozprávěj dále!

§22.

Svědectvi Božihho zlé užívání.

SÉT:

Celau pohnu vládau,
Abych vám ukázal hadovu Armádu,
Před jejížto zbroji, jak ste sami řekli,
Aby ste, ráj, nebe prohrajice, klekli.
Nejprv se hadovi za dobré vidělo,
By největší do vás své namiřil dělo,
Kteréž had, pekelné to kniže proklaté,
Brát smě, a *divmina* hned *auctoritate*!
Za svědka volala, tá pekelná Vrana,
Samého, jak nebe tak i země, Pána!
Bez pochyby, když had svůj Mandát podával,
Rozumu vašeho velmi se obával;
Neb ste řici mohli: my ti nevěřime!
Co nám Bůh pověděl, o tom dobře vime.
Aby tedy proti střele té odolal,
Hned Boha samého za svědka si volal.
A poněvadž o vás předce měl domněni,
Že Svatým, nad Boha nic milšího neni,
Jistě hned čekalo toto zvíře lité,
Že při tomto svědku k všemu přivolite.
A *testimonio*! vzal první svou próbu,
Maje vás i s námi zvatiti do hrobu.
Vidi se mi! že i ditky Kainové,
Oblibili tyto praktiky hadové;
Neb, když *commenduji* svoje náboženství,
Odvolávají se na Boží svědectvi,
Jakby oni lépe tau pravdu poznali,
Kterau ste vy z slova Božihho dostali.

EVA:

Protoť se Stvořitel velmi hněvá na ně,
Že falšují, měni, svaté slovo Páně,
Které sme jim věrně, co ditkám, vydali,

Když sme na to rozkaz od Boha přijali.
Z té příčiny moc jich nešťastně umirá,
Že jest porušený jich život i vira.

§23.

Pýcha v rozumnosti.

SÉT:

Had, při druhém punktu, podvodný *Sophista*,
Ukázat chtěl, že jest dobrý *Oculista*,

Pravě: budeteli jist, hned se vtáže,
Že vlastní ty oči otevřau se vaše!

Prám! jakoby náš Bůh, když sám vás formoval,
Rozúm dokonalý vám nebyl daroval!

Jak nestydaté se, tá zlostná potvowa!
Dávala za skutků Božích *Correctora*?

Bez pochyby snad i to *apprehendoval*,
Že, když vas Bůh tvořil, jej nepotřeboval,
Aby též, dlé jeho Archangelské rady,
Rozumu vašeho Bůh rozměřil vlády,

Věděl dobře, Šelma, že maudři slujete,
A po Bohu maudrost nejvic milujete.

Týmto tedy punktem, jen aby spiš zabil,
Vás také k svojému poslušenství vábi

V srdci svojem mysliv: tito jistě řeknau:

Věrau! nám podává příležitost pěknau,
Při nižbychom maudrost naši rozšířili,
Experiencye a vtipu nabyli;

Příležitost tauto my chytíme za kštici,

Tak filozofové budeme velicí!

Fronte capillata est, posthaec occasio calua!

Tak věc naša bude, ku podivu, *falua!*

Dobře síce věděl, že on jen cygáni,

Že z vidaucích, slepi zůstanete páni,

Což se v skutku samém potom přitřefilo,

Když vám obům oko otevřeno bylo;

Neb, před pádem byvše Pánu Bohu draží,

Po něm ste viděli, že jste oba nazí;

Než, ne bez příčiny vám toto sliboval,

Neb známost budaucí hned předkem mérkoval.

Z vás každý, k dobrému, tau reč sobě hádal;

Sophista jináče v svém srdci vykládal,

Říkaje: pod' jen pod'! pěkně ty prohlédneš!

Že, k smrti až samé, na světě oslepneš.

Zvlášť z těchto slov jeho dáva se to znáti,

Že vás náležitě minil oklamati,

Tak síc, že i při tom svodicím *Affectu*,

Svého u vás hleděl slavného *Respectu*.

Proto, tak zpořádán byl slib Satanáše:

Pojiteli, oči otevrau se vaše!

Abyste po hřichu spáchaném uznali,

Že ten had byl prorok v maudrosti nemalý,

Když to, co se v mysli vám tehdáž jen zdálo,
S vašima očima skutečně se stalo.
Veď jest to Prakykant! na vše strany žádá,
By vážená byla velká jeho vláda.

Hle! druhý *Argument*, braný *ab utili*,
Vyvrácel, Matko má! všechny vaše síly.

EVA:

Veď já ani nevím! co sem já myslela?
Obě oči majic, oči sem neměla!
Že sem nepoznala tohoto ukladu,
A nevyhla maudře žalostnému pádu!
Nikdy se nepáslo moje oko v pýše!
Ten mne ranil, jenž chtěl nad Boha byt výše.

§24.

Štěsti v rozumu nezáleží.

SÉT:

K rozumu dobrému, kdo má šťastným býti,
V světě musí ještě jiné věci miti!
Rozúm síce samý, toho kdo jej mivá,
Šťastlivého, v duši jen samé, činivá;
Ale, sám ten člověk, v svém rozumu šťastný,
Nakolik v světě jest, rozkoše jest prázdný,
Jestli zevnitřné jeho případnosti,
Kolesa hamuji pravdivé radosti.
Kdyby člověk samým, pauhým, duchem býval,
Z případnosti smutných jenby se vysmíval;
Než, když tělo nosí a v světě se motá,
Mnohá zevnitřní drži se ho psota,
Jenž duchu, pro velké s tělem tovaryštví,
Přeohrké činivá někdy protivenství.
Bych k tomu z daleka nezbíral příkladů,
Samau vás za příklad, Matko drahá! kladu.
Vy, Boha se držic, a vaši maudrasti,
Předce neříkáte, že jste šťastná dosti!
Proč? že zevnitřní příhody rozličné,
Vdušuji vaše příjemnosti vděčné!
Zdaž ne, strata Ráje, bidy, a bolesti,
Zármutek nad syny a jiné neřesti,
Zdaž vám rozkoš vaši všecku nehamuji?
Ač tělo i duše Nebesa miluji.
Každý před maudrými veklým bláznem sluje,
Kdo štěstí na světě jen v duši funduje.
Pravěby síc bylo tvrzení takové,
Kdybychom my sami jen byli duchové!
Než, poněvadž každý, i těla vláčíme,
Samým duchem tělu nikdy nestačím!
K štěstí na tom světě, více musí býti,
Krom rozumu, člověk více musí miti!
EVA:
Kamžes ty zabloudil? můj Synu přemilý!

Kdo ten počet žádal od tebe v tau chvíli?

SÉT:

Já sem si jen ustlal tauto řeči postel,
Kteraužbych vyvrátil znamenitý Kostel.

EVA:

Kostelům daj pokoj! daj pokoj těm radám!
Žije patriarcha! sám tvůj Otec Adam.

SÉT:

! I! veď já v pokoji Kostel Boží nechám;
Než! oheň podložím kaplic hada střechám.

EVA:

Předcebych zvěděla, dokud žiji, ráda,
Jakáby v té věci tvoja byla vláda?

SÉT:

XXX ďábla, na světě *Metropolitásky*,
Jest život všeliký nádherný a panský,
Vněmžto mhohý někdy, i proti pokladům!
Dostává *Renommé* a hodnosti *gradum*.

Ten chrám od pobožných má býti potupen,
Prv, nežliby z ctnosti kdo měl byt oblaupen.

EVA:

Nuž! a potom co chceš?

SÉT:

Z toho chci vyvésti,
Že na světě hodnost velké bývá štěstí,
Kterým Satan vábi, k svoje poslušnosti,
I těch, ješto zkvětli v víře a ctnosti.
Zdaž rozům častokrát v kautku si neplače?

A blázen při panském stole ji koláče!

**Mnohý, kdo zaslaužil Kaprálskau palici,
Sedi v Regimentě na saudné stolici!**

EVA:

Daj pokoj! proč mi to v moje uši dmýcháš?
Až posavád nevím, jakau párau dýcháš!

§25.

Dychtění po hodnostech.

SÉT:

Jakau párau dýchám? já vyjevím krásně!
Proti lži hadové pravdu povím hlasně.
Neměl dosti na tom, když vám byl přislíbil,
že sobě váš rozům tak velmi oblíbil,
By, podlé *Optiky* dvojnásobné, sily
Oči vašich, jasně otevřeny byly,
Žebyste spatřili všecko svau maudrosti,
Coby snadné bylo, aneb i v tajnosti;
Ale nad to výše, (neb se vždy obávalmmmm
Vám hodnost velikau, hrdinsky podával.
Malé se mu zdáli Královské koruny,
Proto, samé Boží vám sliboval trůny,
Pravé. vezmeteli mé učeni nové,

Jedouc z toho stromu, budete Bohové!
Jak dobré tak i zlé rozeznat mohauce,
Všecko všudy jasné bez klamu vědauce.
Hodnosti on tedy a náramnou slávau,
K svému poslušenství krautil vaši hlavu.
Neb, když v těchto časých ještě není Krále,
Nuž vás jen při Boží chtěl namluvit chvále.
Ale náš Gabriel tvrdil mi to čistě,
Že had dávat bude čest Knižeci jistě,
Když tomu, kdoby chtěl jeho šetřit hlasu,
Bohatství, hodnosti, dávat bude krásu,
Že potomky naše, po vše jejich léta,
Slávau mámit bude zlostné Kniže světa;
Ba, v ucho mi šeptal, že hadi plémeno,
Pokaušeti bude i ženské semeno,
Kterým vás Bůh těšil, hned v ráji, laskavě,
Když s hadem a s vámi postaven byl v právě.
Řekl, že ho divné bude *probovati*,
I všecka Království Světa slibovati,
Kdyby velebného Stvořitele haněl,
A před sebau padna nábožně se klaněl.
Dost sem chtěl vyzvědět i to vlastní jméno,
Která má někdy nést Ženské to Semeno;
Ale mi důvěrně svou řeči ukázal,
Že mu, to oznámit, sám Pán Bůh zakázal!
Vidíte! když Boží, had dobýval, Město,
Jak on svůj *Arnament* zřídil *ab Honesto*!
EVA:
Nebylabych nikdy věřila o tobě,
Že ten had před tebau v také bude próbě!
Nedbám! nech si jen zvi, o tvojém výkladu;
Mohl nás nestrčit k takovému pádu!

§26.

Tělesné rozkoše.

SÉT:

Avanžiroval pak ten pekla obrance,
Když rozkoši těla vám ukázal šance.
Všelikau chuť slibnau a těla žádosti,
Podal za *Praemium* vaši ochotnosti,
Směle vám říká: nebojte se hromu!
Při tak žádostivém a spanilém stromu;
Pohledtež na dřevo, vizte kořen jeho,
Nic nemůž na světě tak býti pevného!
Jakby, prosím, také pěkné silné grunty,
Vašeho neštěstí mohli býti lunty?
Hledte, tam jen chcete, sama tato tůra
Povi, že jest toto pěkná *Creatura*!
Pohledneteli pak na rozkošné listi,
Pozor a makáni rázem vás ujisti,
Že věc není možná! by také zrostlina,

Kdy stvořená byla k hněvu Hospodina.
Co se pak dotýče ovoce samého:
Zkauste zrakem, chuti, tknutím těla svého,
 Jak nic neni štěstí vašému odporné,
 Jak vůně, i všecko na něm, jest výborné!
Škodaby to byla, ba hanba veliká!
Kdybyste vy, jidla majice všeliká,
 Z rozmanitých stromů, tomuto vyhnauli,
 A nepřáli milau ustům svojim vůli
Na to máte všecku způsobnost jazyka,
Byste okausili ovoce všeliká,
 A, při chuti jejich velké rozličnosti,
 Stupeň znali Boží moci a maudrosti.
O! nepohrdejte tau *Experienci*,
V této tak spanilé rajske Rezidenci!
 Ba, povězte, načby tento strom byl tuto?
 Kdyby ctnost předivnau neměl takovauto!
Načby rostl, rodil, a rozkošne kvitnau?
Byťby maudrý, kdoby jej raději vytnau?
Anebby měl ráděj hned v chvíli tau shniti,
Nemělliby od vás poživaný býti.
 Toto vaše tělo, jak ho vidim, jasné,
 Potřebuje k jidlu i ovoce krásné!
Naturálnýbyste zákon přestaupili,
Kdybyste tak drahý dar Boží ztupili!
 Já, ani vyslovit té nemohu chuti!
 Kdo zvědět chce, musí jist a se dotknauti.
A, na to jest chuti udělená vláda,
Aby, co chutného, usta jedli ráda!
 Mohauli pak větší kdy rozkoše býti,
 Jak, když kdo libeznau chuť v ustech svých cítí?
Povězte, Matko má! nenili to pravda?
Že takové bylo namlauváni hada.
 A *iucondo* chválil Verbovník fortelný
 Traktament nešťiastný, hřišný, a pekelný!

EVA:

Vyznám! že mne nejvic tim navédl k tomu,
Abych zbráněného okausila stromu.
 Mně se to vidělo *Indifferens* všecko,
 A vezma zpletené z průtků malých vrecko,
Již sem i kročila něčo utrhnauti;
Než, nevim! jak sem se předce bála chuti.
 Mněla sem: ved' na tom tak mnoho neleži!
 Ved' snad zlořečenstvi ze stromu neběži!

§27.

Lživi Příkladové

SÉT:

Oko vaše tehďáž náramně osleplo,
Když své namlauváni tvrdil *ab Exemplo*.

Jináč saudit nevim z vaši *Relacie*,
Než, že i příkladu vám podal *Racie*.
Bez pochyby říkal: má, milá Evičko!
Ty spanilá, krásná, Adama Ženičko!
Ty, za tím zákazem v svojej mysli nechod',
A bezpečně z hlavy to domněni vyhod',
Jakobych ti nepřál, neb zlaou dával radu;
Pováž jen mojeho pozorně příkladu!
Vidiš! nerozumný tvor já nedávno byv,
Maudrým sem učiněn i tobě na podiv.
Ptášli se: jak sem já na té cti trůn sedl?
Věz! že sem náhodau z tohto stromu jedlo.
Sám Pán Bůh nademnou svoje řidil *Fatum*,
Že vysed z mé diry hladný, *Pabulatum*,
Přišel sem k tomuto, jako vidi, mistu,
A zakausiv málo jen jednoho listu:
Hned sem si znamenal otevřené oko,
Vešel sem do gruntu maudrosti hluboko!
Ne jen zvěř všeliká, než zvláště i hadi,
Tomuby převelmi všeci byli rádi,
Kdyby se jim rovně štěstí také stalo,
A alespoň se k stromu jen zblížili málo,
Já, plný jsa lásky, přízně a maudrosti,
Sámbych jim ovoce toho podal dosti,
Aby milá maudrost, cožs i sama shlédla,
I do hlav zvířecích *solenniter* sedla!
Nebylaližby to větší světa sláva,
Kdyby i hovadi měla rozúm hlava?
Kdyby Drozd na jedli, neb i jini ptáci,
Svau *Theoretickau* měli *Speculaci*,
Že pět, neni osem, dvakrát jedno, ne tři;
A znaliby, co jest i *Regula de Tri*;
Kdyby krt mohl byt kunštovným Maliřem,
Netopýr v povětří nočnim Inžinýrem;
Kdyby proukázal i osel *Practice*,
Že zisk pobožnosti velký jest velice:
Potomby ti maudrost měla *Principatum*,
Kdyby každý, každé znal *Rationatum*!
A, abych netajil mé před tebau rady,
V tom stromě všecky máš maudrosti poklady!
Sám Bůh i s Angelmi, jak sem to již zvěděl,
Ne jedenkrát tuto na hostině seděl!
Zdažby té byl mohl tak stvořiti krásnau?
Kdyby tuto nebyl dostal maudrost jasnau?
EVA:
Tak, tak, mi on cosi v uši moje tláchal,
Když ten zlořečený skutek smrti páchal.
Védli mně k vlastnimu na sobě příkladu,
By jen spiš namluvil k strašlivému pádu.
Ba, i na samého Boha ukazoval,
Když mně k přestaupenie zákona svozoval.

§28.

Nářkové a Utrháni.

SÉT:

Šturm proti vám šestý hnal tak nestydaté,
Zlobivé, rauhavé, lstivé, a proklaté,
Že Boha samého, pro velkou svou pýchu,
Z nespravedlnosti trestal, vinnil z hřichu,
Pravé: že ten zákaz jen proto se děje,
Že vám Bůh maudrosti a slávy nepřeje;
On, že toto pro sebe drží, něco *Extra!*
Abyste nebyla rovná jemu sestra.
Jáv im, že když vás had k jidlu *invitoval*,
Tauto lživou řeči uši naplňoval:
Tobě, ne prám hlavné jen vyznačil plánky,
Chcešli ty mit rozum, této se chyt' stránky:
Přístup jen svobodně! pospěš, jdi, aneb lez,
Bezpečně vtrhni, vezmi, košťuj, a jez!
Nesluši to bránit! nenáleži jemu!
Dobrych věcí nepřít tvorou, tak slavnému!
Bůh se i s Angelmi tím jidlem traktuje,
Vás pak svým zákazem jen proto hamuje,
Abyste neměli stupné té maudrosti,
Kterau on sám vládne, snad i od věčnosti.
Tak potom hned bylo v duchu vašem pusto!
Když vám srazil hlavu důvodem *a iusto*.

EVA:

Bodaj on byl ráděj věčně márně zkapal!
Než aby nás kdy byl tak podvodně lapal.

§29.

Nešťastná *Experiencia*.

SÉT:

Ved' on právě proto vám lstivě pochlebil,
Aby jen sám v pekle s hady svými nebyl,
Aby vás uvedl v zatracení věčné,
Protiveň Trojici ztropil nekonečné.
Síce pravda! něco tá milá váša *Mens*,
Maudřejši se stala, ale *per accidens!*
Než, bodaj takové nebývalo ctnosti!
Mohliste i bez nic maudři býti dosti!

EVA:

Žeby se maudřejši *Mens* má byla stala,
Když sem život, nebe, a Eden prohrála,
K tomu se naskrze nemohu přiznati,
Snad ti zprávu takou směl Kain podati?

SÉT:

Ba! při té nešťastné hada *Prudencii*,
K takové ste přišli *Experiencii*,
Jakaubyste nikdy nebyli mivali,
Kdybyste v svatosti své byli bývali.

Chytře předpověděl,
EVA:

Co? kdo? snad ten svůdce?

SÉT:

Že budete jak Bůh, zlé, dobré, vědauce.
Nikdybyste byli zlé tak nepoznali,
Kdybyste zkaušenost nebyli dostali;
Nebylilibyste srozuměli *Facto*,
Zlébysste neznali, jak ho znáte, takto.

EVA:

Co ty Séte mluviš? až k tému zděšení!
Ved' Bůh zlého nezná z vlastního zkaušení!

SÉT:

To sem já neřekl! než upevňujeme:
Zlé, Bůh vi lépe, než my ho zkussujeme;
On zná všechny bity, bolest a neřesti,
Jest mu známý stupeň našeho neštěsti!

EVA:

V té věci pravdu máš. Předce tedy řečem
I hadovým, mohlo věřeno byt v něčem?
Neb, co předpověděl, viděli sme v skautku,
Ani jeden smrti hned nezemřel prudkau;
Oči naše obau otevřeny byly,
Že i tau nahotu hnedky sme spatřili;
K zlého i dobrého přišli sme známosti,
Jak mi to i Bohem potvrzoval dosti.

§30.

Had s Evau subtílně zachází.

SÉT:

Ja! Matko má drahá! ty hada *Racie*,
Všecky byly samé jen *AEquivocacie*.
On rozuměl jináč, vy ste jinam táhly,
Kam, nejistý sám, chtěl, tam ste rukau sáhly.
Již sem vám pověděl, že ten *Moralista*
Byl na své *Cathedře* převelký *Sophista*.
Měl on své činění, při tom svojem klamu,
S jednau maudrau, velmi osvícenau Dámau.
A poněvadž o tom náležitě věděl,
Že rozum na trůnu v hlavně vaši seděl:
Za věc on potřebnau velice vyznával,
By vám řeči hrubé nějaké nedával,
Po jichžtoby hlasu hned bylo poznáno;
Žeby co, bláznivé jen, bylo konáno;
Postaral se tedy o samé *Praktiky*,
A sebral své všecky nešťastné *Logiky*.
A tak, měv kaménky hladké v své kapsičce,
S prakem svým el proti rozumné *Evičce*!
On čest, svým Angelům, tím získat se snažil,
Tu, s lidským rozumem, Angelský se vážil!
EVA:

Ba, coby jen bylo na světě vykvitlo,
Kdybych to nebyla zakausila jidlo?

§31.

Květ svatosti.

SÉT:

Ej! přemilá Matko! každý znáti může,
Žeby z toho vonné byly květy růže!

Jeden, aneb druhý vám ukážem tenkrát,
Rozvinutý, vonný, pěkný Karafiát.

Nejprvé: náš Pán Bůh bylby se radoval,
Že člověk statečně v svém boji bojoval;

Že člověk na zemi, byv jen Záhranikem,
Vítězil nad duchem v nebi bezbožníkem;

Že toho, který chtěl převísti Boha;
Potlačila ženská a děnklavá noha!

Bůh, v nebeské vlastní slávné *Residenci*,
Bylby před Angely svau měl *Complacenci*,

Že na tom nebylo ničeho zmařeno,
Co v člověku bylo k slávě stvořeno;

A sami Angelé, ti svati duchové,

Byliby Arie poskládali nové,

K slávě Stvořitele, chvále nekonečné,
A lidem k radosti, rozkoši srdečné!

EVA:

Ach, Séte! co sem já, co sem učinila?

Že sem té rozkoše Bohu nedopřila!

§32.

Svatost jest hada zahanbení.

SÉT:

A had samý? ten! ten! tenby se byl házal!

Že tak nezdařený Maisterštuk ukázal!

Kdyby byl vlasy měl, bylby je vytrhal,

Že práci, *Renommé* a své kunšty zmrhal;

Byloby se nebe přenáramně smálo,

Že svau pýchau velkau tak vyřídil málo!

A před ostatními v *tovayštví* hady,

Nebylby znal žádné sobě dati rady;

Byliby zlobivě na něj dotirali,

Že pro něj, nebe, čest, i všecko prohráli.

A rozúm každého sám od sebe uči,

Že se nejvic pyšný jen pro hanbu muči.

Vim! žeby i na meč hned vlastní byl padal,

Kdyby byl podstatau svého ducha vládal;

Tenby se byl zmárnil! z velké *Desperaci*,

Že člověk převýiol Archangelskau práci!

EVA:

O! kdybych já toto byla tehďáž znala,

Bylabych hadovi strašnau ránu dala!

§33.

Utvrzení v dobrém.

SÉT:

Kdo nad pokaušením zmužile vítězí,

V hlavě takového, cti koruna vězí.

Kdybyste vy hada ctně byly přemohly,

Všecky síly vaše bylyby se zmohly!

Jednakby zkaušeni v té nebezpečnosti,

Vám sloužilo k velké vždy opatrnosti;

Jednak, sám Pán Bůh náš, co ctnosti *Praemium*,

Bylby vám nádherné dal *Privilegium*,

By, vaše, zemdlené v pokušení, síly,

V moci své čerstvěji ze dne na den byly.

EVA:

Bože můj! Bože můj! já nešťastná Žena!

Hradu těsti mého zvalila se stěna!

§34.

Odplata pobožnosti.

SÉT:

VXXXať, drahá Matko! se všemi potomky,

Jen spravedlnosti bylibyste stromky,

Kteréžtoby z časné té Záhrady Edene,

Byl do nebe sázel Bůh v Trojici jeden.

Smrtiby nebylo, a žádných bolesti!

Saméby jen kvitlo po všech stranách štěstí.

Rodivalibyste ditky z *Recreaci*,

Ne s kvilením v kautku, než v slávnem paláci;

Každýby se tázal: skoroli plod vyjde?

Skoroli ten Angel nový na svět přijde?

Člověkby nemusil v bídném tváře potu,

Konati umornau přetěžkau robotu;

Všech potřebných věcí byloby v hojnosti,

Ovoce, zvěřiny, chleba, zdraví, dosti!

Nebálby se žádný bratra falešnika,

Zloděje, pokrytce, lotra a smilnika.

Ve všelikém všudy lidi obcování,

Byloby společné pravé milování;

A Bůh, pod lidskýma pobožnosti věnci,

Bylby svau rozkošnau mival *Residenci*!

EVA:

Ach! ach! zarmaucená! co sem utratila?

Já sem hrad rozkoši s gruntu vyvrátila!

Kapitola VII.

Vina Evy, před jedením ze stromu zapověděného.

SÉT:

Potudto sem milá, drahá pani Matko!
Ty hadové kůsky vám rozmrvil krátko.
Vyrozuměl sem jim z nauky Gabriele,
Toho nám drahého někdy Učitele;
Nehledal sem k tomu žádné zprávy něči,
Jen z vaši a z jeho to sem poznal řeči;
Než, rád bych srozuměl, a žádal bych znáti,
Kdybyste mi chtěly i v tom zprávu dáti,
Jakau ste vy, při té Istvié *Disputaci*,
S tím *Antagonistem* podstaupily práci?
Jak ste, kde člověči sám rozum byl *Praeses*,
Bránily nebeské vám podané *Theses*?
V jakém předce času a příležitosti,
Sadili ste kořen fatálně žalosti?

EVA:

Ach Séte! bojím se, bojím se velice
Bodaj sem bývala lepší Zahradnice!

SÉT:

Nebojte se, moja Pani Matko milá!
Větši jest tá Boži, než ďáblova síla;
Ač had i podkopal vaše všechny šance,
Však semeno ženské bude náš Ochránc!

EVA:

Ved' bude! než Bůh sám vi, kdy se to stane,
Kdy předce, to naše neštěsti přestane?

SÉT:

To vy zanechejte jen Boži maudrosti!
Tá má k tomu času a prostředků dosti;
Sám Bůh vi nejlépe v čem potřebu máme!
Když my jen své srdce vděčné mu dáváme.

§35.

Kdo neomylný *Praeses*?

EVA:

To bylo zle! že můj sám rozum byl *Praeses*,
Když sem bránit měla Boha mého *Theses*;
Kdyby mi Bůh tehdaž byl dal *Assistenci*!
Jiným bych byla svět krásnila věnci!

SÉT:

Já vás pěkně prosím, Matko milá, drahá!
Nechť váš jazyk takto k Boži cti nesáhá!
Ved' vám Bůh oznámil ne jen svatý rozkaz
Než, i k ostřihání podal vlastní obraz,
Takže k zachování svaté poslušnosti,
Mělyste rozumu, vlády, síly, dosti!
Jak náhle ste vrhly z mysli Boží slovo,
Hned vitezstvi hada již bylo hotovo.
Nebylybyste vy spadly z slávy stupně,
Kdybyste ho byly chytly neustupně!

§36.

Rozúm lidský zázraky *praetenduje*.

EVA:

Měla sem já síce, v tau nešťastnou chvíli,
Všecky ty duchovné v mojej duši síly;
Tak sem plná byla vši spravedlnosti,
V rozumu, ve vůli, a života ctnosti,
Žeby mně to bylo ovšem náleželo,
Bych byla hadovo rozmrvila tělo!
Než, jak náhle táto spravedlnost vlastná,
Potratila slova Boha mého jasná,
Jak náhle to slovo z mysli mi vypadlo,
Hned spravedlnosti mojej kviti svadlo!
Kdybych se ho byla jen držla krásně,
Mohla sem v svatosti stkvítit se přejasně!
Předce však snad mému náleželo Bohu,
Aby, vida auzkost, potřebu tak mnohau!
Byl aspoň zázračně, svau předivnou moci,
Mně, v tom pokaušení, s svau přispěl pomoci.
Neb, kdyby on v ten punkt, mně se byl ukázal,
Nebylby mně ďábel svau řeči tak svázal!

SÉT:

Matko má, upřimná! v tom vašem domněni,
Já nyní znamenám nemalé hřešení,
Proto, že vy strašnou obkličená vinau,
Svalujete, hřichů na Boha příčinu.
Kdo to do mravného kdy učení vhodil?
By Král za poddaným, ustavičně chodil!
Chtělby, co jednau jemu rozkázáno,
Bylo náležitě, svaté, vykonáno?
Zvláště pak, jestli Král, v *gracii* taký byl,
Že poddaným vládu celau sám udělil.
Bůh náš převelebný při té vaši práci,
Nemohl na sobě té mit *Obligaci*,
Aby, když ďábel své dilo s vámi konal,
On z nebe svého silným hlasem volal:
Evo! neposlauchej! tento tě jen klame
Sama lež a podvod vězí v jeho tlamě.
Mohliste i samým rozumem stihnauti,
Že Božimu nelze rozkazu vyhnuti!
Že, byl byto jaké na světě stvoření,
Předce v něm takové žádné vlády neni,
Aby svau vážnosti, jakkoli již mnohau,
Smělo se postavit řeči proti Bohu.
Vy, proti samého rozumu jasnosti,
Dopustiliste se hrozné všetečnosti!

§37.

Jazyku nevěř!

EVA:

Ved'! kdyby ti nebyl jen tak *peroroval*!
Předceby se člověk byl rozpamatoval,
Že ten Boží Mandát, jen *Prae*, musí miti,
A tvor jedenkaždý v zahanbeni býti;
Ale ti tak pěkně tím jazykem hýbal,
Že, kdybys ho slyšel, hnedbys ho sám libal.

SÉT:

Nechťby hýbal, jak chtěl, ust svojich lopatau,
Jábých jen řeč jeho držel za proklatau,
Jak náhlebych zvěděl, že hani oblohu,
A, že proti mému, něco tláchá, Bohu.

§38.

Post festum Sacerdos.

EVA:

Snadno ti jest toto mluvit, milý Synku!
Kdyžs nikdy tak strašnau nezkausal hodinku.
I jábých, *post Factum*, rozum lepší měla,
Kdyby usta hadi ke mně znovu zněla;
Kdybych z nova přišla do takého boje,
Spatřilbys jinakši potýkáni moje!
Ty vyhni! kde můžeš, pokaušeni vrátům;
Felix! quem faciunt pericula catum.

SÉT:

Pěkné vás ja prosím Matko moja milá!
Abyste se na mne proto nehoršila,
Že mau řeč důvěrně v ucho vaše kladu,
Když mluvíme o tom zarmauceném pádu.

EVA:

I já se nehněvám, proto, milý Séte!
Hněv taký se jen tam mezi lidmi plete,
Kde nebývá lásky, když rodičům, ditky
Znači, pomárněné majetnosti kvitky.

§39.

Eva silnější od Hada.

SÉT:

Ještě mám veliký proti vám *Argument*,
Který vašich výmluv potřase *Fundament*.

EVA:

Ba, rádabych znala, tvým učená zvykem,
Jakým, jiti, miniš, proti mne, chodnikem?

SÉT:

Když už vás oblikičila tá hadova síla,
Vy ste v svojěj vládě vznešenější byla,
Nežli ten nepřítel, který vaše zámky,
Byl oblehl, ze vši své podvodné stránky.

EVA:

Já nemám té vlády, duše, aneb těla,

Abych ti přisvědčit v této věci měla.

SÉT:

A já vám dovedu toho, milá Matko!

Ted' nasledujícím přesvědčením, hladko.

Když vám kradl ďábel to nebeské zboží,

Takli, že ste měly celý obraz Boží?

Takli, že trůnem byl duch vám rozumnosti,

Vůle; a tak, palác utěšené ctnosti?

EVA:

To jest síce pravda. Nuž ale, co odtud?

SÉT:

Odtud vás náramný před Bohem tlačí saud.

EVA:

Tomu, leč vyložiš, já mistečka nedám;

Svatosti obranu v svém životě hledám!

SÉT:

Had, když vás podváděl, duch tak velmi pyšný,

Již tehdáž skutečné v svých činech byl hříšný;

Vy ste, jetě v Božim, stkvěla se obrazu,

A mohly Božího ostříhat rozkazu.

Proč tedy, při této, tak důstojné, zbroji,

Padly ste v podvodném, s hadem hříšným, boji?

EVA:

Komuby to bylo na pamět vstoupilo?

Že Séta učeni, mne bělmo zlaupilo

Z oči, kterými já sama sem neshlédla,

Že mně vina vlastní do hrobu přivedla!

§40.

Eva, před samým jedením, hříšná.

SÉT:

Jináč tomu neni, má drahá Rodičko!

Než, že ste svojich síl užili maličko,

Takže, sám *non usus* Božího obrazu,

Byl stupněm k zrušení svatého rozkazu;

Kdybyste vy byly, celau vzali vlád,

Nebylyb ste se dály podvěst hadu!

Hřich vás, před jedením, zvalil do jezera:

Vira k hada slovům, a k Bohu nevěra!

§41.

Potýkáni rozdielných Sí.

EVA:

Dvě stály Armády, v té nešťastné době,

Rozložené v dvojí duchovné osobě:

Jedna, v mojí vlastní, druhá v hadí hlavě,

Z nichž každá vládila k svého jména slávě.

Má, v Božim obrazu, všecka byla svatá,

Hadova naproti, naskrze proklátá.

Rovná byla vláda té nebezpečnosti,

Had v zlosti tak velký jak já v mé svatosti.
Proč tedy hadova vláda svitěžila,
Když síla mravnosti tak rovnaká byla?
Kde *actio* rovnau najde *reaccii*,
Tám vítězství žádné nesluší *accii*.

SÉT:

In possessione, té vaši mravnosti,
Byliste síc oba v jednaké rovnosti,
Takže, na to hledic, vaše potýkáni,
Mohlo v jistém punktu svoje miti stáni.
Nebo, rovnau sílau, a *aequali arte*,
Semper tantum aequo depugnatur Marte;
Než, jestli povážim vojnu vaši, jak Syn,
A shlednu obaudvau své mravnosti *Praxin*:
Tedy proukážem, že hadova síla,
V tom nešťastném boji ovšem větší byla.

EVA:

Ba, jakau ty toto jen ukážeš řeči?
Že síla hadova, nad mau, byla větší?

§42.

Proč a jak Had přemohl?

SÉT:

Abusus jest více, než *non usus* pauhý!
Což sám uči rozum hluboký a tuhý.
Neužívaliste svaté vaši vlády,
Had pak zle užíval vtipu svého rady;
Vyste se oddali k vinné lenivosti,
Tento se pak chytil ohavné chytrosti.
To jest: sám *non usus* Božihó obrazu,
Byl stupněm k zrušení svatého rozkazu;
Kdybyste vy byli užívali vládu,
Bylibyste vyhli žalostnému pádu!

EVA:

Byťby i tak bylo s tím bojem bývalo,
Předcebych jen byla svitěžila málo!
Bojujic rovnako, a *aequali arte*,
Byloby jen *aequo depugnatum Marte*!
Jeden ani druhý nesmělby praviti,
Žeby měl příčinu Triumfy sláviti.

§43.

Nepřivoleni k hřichu, nad Hadem vítězství.

SÉT:

Tuto vy, má drahá a přemilá Matko!
Samý váš zrak vlastní pauštite na krátko.
Ten zvítězil! kdo to, oč bojoval, dostal,
Byťby on hned ve svém i Táboře zůstal;
Kdybyste vy byla Božihó obrazu,
Užila k činění svatého rozkazu:

Hadby to byl stratil, co kunštovně hledal,
Bylby s hanbou v prachu svojěj zlosti sedal;
A kdybyste ho tam byly mohly svésti,
Žeby, vic, než svůj hřích zamiloval ctnosti,
Bylybyste ovšem, ne jen *defensive*.
Svým bojem vyhrála, než, i *offensive*!
Vidíte snad nyní již z důvodu toho,
Že ďábel proti vám v boji vybral mnoho.
Neb, ne jen to dostal, byste z stromu jedli,
Než, abyste i v hřích, ba do hrobu sedli.
EVA:

Již nyní rozumím, že hadové vtipy,
Polámali všecky zbrojné moje šipy,
Aže větší byla jeho nešlechtnost,
Nežli, má duchovní mravná usilovnost.
Jakáž vina tedy, když pod věti vládau,
Přišla sem k mému tak velkému pádu.

SÉT:

Všecké vaši viny v tom záleži kořen:
Že ste obraz Boží, jenž vám byl přistvořen,
Tak neužívali, jak ovem slušelo;
Z té příčiny jak duch, tak tělo zemřelo!
Tento váš *non usus*, snadně potom plodil,
Že se v srdci vašem samý hřích narodil,
A zhřešíc prvněkrát vlastně *ommissive*,
Jedli ste ze stromu potom *commissive*.

§44.

Had zhřešil vic, a náramně!

EVA:

Nuž a had! zdaliž ten pro také příčiny,
Zůstává před Bohem beze všecké viny?
Nevzaliž od Boha nijaké Mandáty,
Aby mi dal pokoj? ten zbojník proklatý!

SÉT:

Ačkoli on zhřešil proti Bohu svému,
Chtěje se v hodnosti rovný stavět jemu:
Však, pro zlořečenau a pšnau svau práci,
Předce neutratil samú *obligaci*,
Sobě, při stvořemní hnedky samém danau,
Aby poslušně byl Bohu svému Pánu;
Ba myslím: bez gruntu moje slovo neni,
Jestli já i toto mé povim domněni:
Že mu snad, výslovně, neb způsobem jiným,
Bůh oznámil, aby nebyl nějak vinným,
Hledaje ublížit, vám, svému stvoření,
Skrz nějaký návod k zlostnému hřešení.
Měl on *obligaci*! Boha poslauchati,
A jeho stvoření, dobrý pokoj dáti!
A tak, dobře věděl, vás podvésti maje,
Že práva žádného nemá on do ráje,

Aby, jako nebe svou zlostí pošpatil,
Tak v záhradě Eden život váš vyvrátil.

EVA:

Jaký pak jest rozdíl nás oba svou zlostí,
A jak velký stupeň jeho nepravosti ?

SÉT:

Rozdíl sám jest tento: když vás on svozoval,
Dobře znal, že Boha zlostně popuzoval,
Že tím samým hřešil, a vás do neštěstí,
Se všemi potomky jen mini přivéstí;
Vy pak, poslechnuvši zlostné rady jeho,
Miniliste něco učinit dobrého,
Abyste, ne Boha, tím skutkem hněvali,
Než užitečného vám něco konali.

Slovem: zhrěšiliste, z bludného domnění;
Tento, zaumyslň, z samého vědění.

Odtud se i stupeň velké jeho zlosti,
Může poznávati v své celé velikosti.

Dosti mu nebylo, zprotivit se Bohu!
Minil ještě přidat zlost takovou mnohou,
Že, ne jen Angely po sobě obrátil,
Než, i hrad spasení lidského podvrátil.
Proto i od Trůnu Božního Kancléře,
Vyhlášen byt musil za vraha mordéře!

EVA:

Teda sem já Sète! v ničem nevinila,
Když sem mým jedním jen dobře minila?

§45.

Na samém minění věc nezáleží.

SÉT:

Daleko ste, Matko drahá! zaskočila!
Má řeč vás do toho bahna nevtočila!
Rozumu bludného klamlivé minění,
Gruntem poslušnosti k slovům Božím není,
Jestli rozum jasný toho nepoznává,
Že mysl, dlé vůle Boží, jestit pravá.
Takby i zloděj sám křičel, že nevinil!
Proto, že krádeží sobě dobře minil.

EVA:

Ba, dobře, ty Sète! v maudrosti prospíval,
Kdyžs se na ty hřichy tak jasně podíval!
Bodaj sem já byla lepší oko měla!
A můj Boží obraz užívali z cela.

Kaptiola VIII.

O času a příležitosti ku Pádu.

SÉT:

V jakém předce čas a příležitost,
Přišli ste k té hrozné v Ráji nepravosti?

§46.

Samotná Procházka.

EVA:

Byla sem si vyšla, na milau Procházku!

A v mém srdci mnohau cítila otázku:

Proč ten Stvořitel náš, toto aneb jiné,

Učinil tak slavné, způsobné a divné?

A takau sem měla pěknau *Meditaci*,

Že se mi libila táto *Recreaci*!

Adam byl odešel kdesi v jinou stranu,

Dávaje svůj pozor na Rajskou ochranu.

Já, při té v Záhradě rozkošné zábavce,

Prám, co Pani Eden a dědičná Zprávce,

Hleděla sem, kdebych jaký strom zahlédla,

Z něhož bych s Adamem ovoce pojedla,

Kteréby k libezné chuti naši bylo,

A nám, Pánům obaum, k jídlu se libilo.

Toto když já konám, přišla sem až k tomu,

Zapověděnému nám, od Boha, stromu.

Sedši tam v jedné prýšticí studénky.

Veliké mi přišly v můj rozum myšlénky,

Neb, sama u sebe, Dáma tak umělá!

Confideracie zvlášť tyto sem měla:

Strom se tento síce nám pěkný ukázal!

Ale nám ho přísně Stvořitel zakázal.

Co to za příčina? měv ovoce, listi,

Tak nádherné; předce nám ho zbránil jisti!

Musí toto něco jen zvláštniho býti,

Strom ten musí zvláštnou vlastnost v sobě miti!

Znám ja síc příčinu, a to jen jedinau!

Žebychom zemřeli hnedky v tou hodinu,

V kteroubychom jedli to ovoce jeho,

Z *curiosítatu* rozumu našého;

Než, předce bych ráda i hluběj zvěděla,

Jakáby příčina v tom stromé seděla,

Pro kteraubychom my, majice byt čisti,

Měli se ho netknout a tím méně jisti!

Můžem se *Regule* držet aspoň jen té:

Sine ratione nil sufficiente!

V tom, když tak přemyšlim, had vystrčil hlavu!

A počal rozprávět semnou, s velkou slávou!

§47.

K mistu nebezpečnému vyhni!

SÉT:

Prám ste se *Regule* měli držet jen té:

Sine ratione nil sufficiente!

Kdoby věděl, prosím! lépe, a to po dnes,

Všecky nejsvatější *Legum rationes*,

Jako sám Pán Bůh náš nestihlý v maudrosti,
Maj v sobě kořen všecké vědomosti?

Mohlste přestávat na to: *Autos epha!*

A, ani se netknout zbráněného dřeva.

Já, v samém zákazu velké vidím zboží,

Věčné a nestihlé k vám milosti Boží.

Bez pochyby náš Bůh, když k vám to pověděl,

Byste se ho netkli, dobře o tom věděl,

Že tam, svým časem, hád nešťastný přijde,

A s svým pokušením vám naproti vyjde.

Aby tedy, proti pekelnému vrahu,

Vám dal náležitau, a časné, výstrahu:

Hned ste rozkaz tento, od něho přijali,

Byste se ho nikdy ani netýkali,

To jest: abyste se přičinili k tomu,

A, ani jen z blizka nechodili k stromu,

Žebyste z nějaké nedopatrnosti,

Do hadové nešli rady a chytrosti;

Aby vám on z blizka, při té *Speculaci*,

Nemohl nešťastnau *commendovat* práci.

Neb, co se dotýče samého týkáni,

Toby vás nebylo vrhlo v umírání!

Ale, když vám tknuti Bůh samé zakázal,

Tim prozřetedlnost tau hlavní ukázal,

Abyste vy, v žádnu v ráji vaši chvíli,

K tomu dřevu, ani jen se nezblížili,

Neb to, že zkaušením, pravda jest veliká!

Kdo sem k čemu bliži, snadně se dotýká.

Vy pak, opustivše tak upřimnau radu,

Sami ste vstříc vyšli podvodnému hadu.

Hle! jak na to pásl, aby vás tám shlédl;

Když ste se zblížili, jak snadné podvédl!

§48.

Štížitedlnost nebezpečná.

EVA:

Opět se Regule maudré držim jen té:

Sine ratione nil sufficiente!

Muselo v tom stromu něco zlého býti,

Když nám jej Bůh ráčil, tak přísně zbrániti!

Možné neni žeby, vůle Boží jasná!

Zbránila bez gruntu jablka tá krásná!

Zdáž, *pro ratione stat voluntas* Boží?

Snad Bůh bez příčiny své zákony množi?

Já tomu naskrze v mysli místa nedám,

Příčinu já pravau této věci hledám!

SÉT:

Bodaj ste jen byli na tom měli dosti!

Že to Bůh zakázal z veliké maudrosti.

Mohli ste povolit všecké Boží zprávě,

A v té věci pokoj dáti vaši hlavě;

Snad Bůh, po vystalém vašem pokušení,
Bylby vám důvodné podal oznámeni,
Pro jaké příčiny toho nechtěl miti,
Byste z toho stromu něco měli vzíti.
Náš síce Gabriel o tom cosi dotknau!
Než bojím se, abych někde se nepotknau!

EVA:

O! neboj se proto, můh přemilý Séte!
Pravdali jest: nechi se do hlavy mé vplete.
Lépe mi to padne, v tyto smutné časy,
Nežli provijané drahym zlatem vlasý.

§49.

Bůh něco zbraňuje pro škodlivost.

SÉT:

Ten strom zakázaný takau měl povahu,
Že on jedovatau táhl do se vláhu,
Z celého okolí Ráje rozkošného,
Který ste přijali od Boha samého.
Bůh, když vám zakázal jist jeho ovoce,
Tim se k vám v lásce své naklonil velice,
Že nechtěl, abyste nesmrtedlnosti
Pozbaveni byli hříšnou všetečnosti,
Než vystřihajíc se vždy, ovoce jeho,
Měli krásu těla nesmrtedlného.

EVA:

Tedy, v tom rozkošném pěkném Ráji, hned,
Musel byt nějaký škodlivý tělům jed?

§50.

Jed na světě musí býti.

SÉT:

Bez jedu nemůže nic čerstvé zůstati,
Což se hned ze soli samé můž poznati.
S soli ne jen chutné pokrmy jídáme,
Než, i v krvi samé vždycky ji miváme;
Sůl pak jest podobná, z tohoto ohledu,
Jakémusi v světě obecnému jedu,
Kterýmžto věc každý, obzvláště pak živá,
V své čerstvosti divně zdržována bývá.
Ten, že *Temperament* Bůh učinil taký,
Proporcionálné jed aby měl znaky,
By tělu čerstvému dostal se jen ten dil,
Kterýby mu v ničem nikdy nic neškodil,
Než raděj zdržoval tělo v jeho síle,
Každé *naturalni* živobyti chvile.
By tedy Bůh v Ráji stromy temperoval,
Strom ten zakázaný tak maudře zpravoval,
Aby z jiných stromů mnohau jedovatost,
Vždy táhl do sebe jen pro vaši zdravost,

Žebyste ovoce v Ráji to jedauce,
O zdraví, ba život nepřišli, zemrauce.

EVA:

V jakés ty byl, Séte! a kde, Apatéce?
Že ty mi to praviš, a mne učíš předce.

SÉT:

Apatečkár žádný bez jedu nebývá,
Jestli Apatéku užitečnou mívá!

Neb, každý rozumný to tvrdí a pravi,
Že jed mirný slauži člověku, na zdraví.

EVA:

Jestli tomu tak jest, můj přemilý Synu!

Tim větší uznávám býti moju vinu,

Že, z jedovatého stromu toho skladu,
Jedla sem ovoce jen k vlastnímu pádu!

SÉT:

Dáteli vy pozor, na své vlastní tělo:

Povězte, pročby žluč v vnitřnostech mělo,

Kdyby náš Stvořitel tím nebyl ukázal,
Že ji proto k samým hned játrům přivázal,

By tam, v krve naší mistrovném čistění,

Táhla jedovaté do sebe zjitřeni,

Když někdy při jídle, což ani nevime!

Nějakou otravu, i nechťice, jime?

Vecko to, měchýrek ten hořký v se táhne,

A samou hořkosti zdraví dává drahné.

Zle bývá s člověka takové žluči,

Jestli se mu někdy v těch játrech rozpuči.

To jest znakem, že žluč k obhájení těla,

K přílišnému jednu mistečka neměla,

Aby ho povolně byla mohla vtáhnout,

A, tak mnoho jedu, mazdryčkou obsáhnout.

Zvláště pak k tomu jest, aby svou hořkosti,

Pomáhala krevni čistotě, čerstvosti.

EVA:

Cosí ty povídáš! ale kdes' to chytil?

Kdo ti ten tvůj rozum tak pěkně rozsvítil?

V jakés ty hodině, o to se postaral,

A to lidské tělo tak hluboce páral?

SÉT:

Ještě vám i více něco povim k tomu,

Chceteli srozumět zbráněnému stromu.

EVA:

O! Synku, jen nasyp, co můžeš, nejvíce!

Zrna rozumnosti do méj řičice;

Co dobrého bude, sberu do ručička;

Planši nechať sobe, jen sprostá hrdlička!

SÉT:

V našem kraji teplém a podobných stranách,

Žížaly se vidi v chalupě i v branách,

Jedovaté velmi, nosící otravu,

V ocase neb v břichu, v kůži neb pod hlavou.

Ba, při samých járkoch a na paušti plané,
Takové směsice bývají vidané.

Co se domníváte, semnau, neb beze mně,
Že to snad Stvořitel rozložil daremně?

V tombyste převelmi v své mysli bloudili,
Kdybyste vy o tom zvlášť toto soudili,
Že to jen k vlastnimu stvořeno životu,
Že my odtud žádnou nemáme dobrotu.

Krajny teplém, nejvic poddané hnilosti,
Pán Bůh chtěl opatřit tou jedovatosti,
Aby, ten živočich, jed, lidem škodlivý,
V tělo svoje táhl; a tak byl ctnostlivý,
Žeby člověk, po těch, hořkem svadlých stranách,
Nemusel omdlévat od jedu, i v bránách,
Zimnější kraj může bez těch žižal býti!
Neb tam nemůž snadně živé tělo hnti;

Těm Pán Bůh udělil, co na místo jedu,
Jen přemnoho sněhu a dávného ledu,
Aby svou, ač trpkau, silnou studenosti,
živá bránil těla proti hubenosti.

Ba v samých studených těch krajin proměnách,
Vidi se pavauků přemnoho na stěnách,

Kteři tau děnklovou svou jedovatosti,
K zdraví slauži v Izbách, těžkých smrdutosti.

EVA:

Ty, můj Séte milý! s tvaou *Physikau*,
Činiš mne, i smutné, veselau Muziku.

Při čemžbych já předce vždy zvěděla ráda,
Odkud do hlavy tvé vlézt mohla tá vláda?

SÉT:

O Muziku nedbám! než, to mám na péči,
Abych maudře vedl mé před vámi řeči.

Buduli tak štěstí, že mi uvěřite,
Séta povděčného vždycky uvidite!

EVA:

Já sem se nadála, po tau samau dobu,
Že ten strom zakázan byl pro svatau próbu,

Aby nás Bůh zkausil, zdali my v svatosti
Držet se budeme dlužné poslušnosti;

A ty, proti všému mojému nadání,
Činiš mi to divné příčin vykládání!

SÉT:

Ale Matko! prosím, mámit se nedejte!
O Bohu, tak maudrém! jinau mysl mějte!

§51.

Strom zakázaný, nebyl na próbu.

EVA:

Kdybys ty, můj Séte! mně v té tmě zasvítit;
Blaudicí hrdličku v bezpečnostbys chytil.

SÉT:

To pravda jedenkrát! a v učení zdravo!
Že Bůh, nám rozkázat, má důstojné právo;
Než, nikdy s nim nehrá! aniž sílu krade!
Když duchům stvořemným své zákony klade.

Když co zakazuje, to škodné musí být!
Neb on nic škodného nemůže obXbit.

Kdyby pak zakázal, co nic škodné není,
Timby jen znáti dal nepravé minění!
Které, když Pán Bůh náš nemůž z hola, míti,
G'runt zákazů v samé věci musí býti.

EVA:

Kdyby pak výslovně nebyl strom ten zbránil,
Zdažby svau čest, život náš, též byl ochránil?

SÉT:

Ani jedno ze dvou! neb se mohlo stati,
Že ste jen trefuňkem z něho mohli bráti;
Potom smrti vaši, kdoby byl příčina?

Nebylaližby tu na něj padla vina?
Že, když vás k svatosti v tom ráji zavázal,
Vám věci škodlivé věrně neukázal.

Což, když my o Bohu, mysliti nesmíme,
Proto jej i v tomto zákazu slavíme.

EVA:

Mohl tedy sprosté, bez všeho zákazu,
Nám oznámit velkou stromu toho zkázu;
Tak my, z přirozené, potom, povinnosti,
Bylibychom se ho varovali dosti!

SÉT:

Teprv já znamenám, když toto pravíte,
Že ne prám hluboko svým zrakem vidíte.

Abych vám tedy sňal zástěru tau z tváře,
Vemte si ode mne tyto okuláře:

Čím vic kdo zákonů předepsaných mivá,
A dlé nich svůj život statečné řidivá:

Tim on větší slávou kvitne v swojej ctnosti,
A hoden jest, mnohem zdárnější slavnosti,
Nežli ten, jemužto malá *obligaci*
Naložená byla k stavu jeho práci.

Bůh tedy, aby vás všim dobrým obkličil,
Nuž dvojim Zákonem ten váš rozum cvičil.

Legem ste dostali, jak se dobře divám!

Naturalem jednu, druhau *Positivam*.

Bůh, vám k přirozené vaši povinnosti,
Ten svůj zákaz vydal k cvičení se v ctnosti,

Abyste, ze všech stran, dila dost majice,
Prokvitali v ctnostech, ze dne na den vice.

EVA:

Ale, kdes ty, Séte! pozbiral to kviti?
Že tak rozmanitau pěknau barvau sviti!

Snad si se ty vkradl na zákaz nedbaje,
Do samého nám již zbráněného Ráje?

SÉT:

Tam sem nebyl nikdy! než, tak pěkný věnček!
Dal mi jeden Rajscky svadly váš korenček.

Kapitola IX.

Adam hospodaři.

EVA:

Již slunce zapadá. Pán Otec nechodi!
Snad se jim s Adičkau tam někde zle vodi?

SÉT:

Půjdu, Matko milá! dlauho nerád sedám!
Snad obau, z daleka, mým okem vyhledám.

A hle! již jsau tuto

ADAM:

Séte! Pán Bůh s tebou!

Vedu ti Adičku sestru tvoju s sebou.

Cos ty dělal doma, a v jakém pořádku?
Poslouchals tvou milou a upřimnou Matku?

SÉT:

Já, v nepřítomnosti dnes, Pán Otec, vaši,
Nemohl sem práce v světě miti dražši,
Jak, když, při mých prací příslušném pořádku,
Pěkně sem rozmlouval s mou přemilou Matkou.

ADAM:

Čemu tě učila, v tak osožné době!
Zachovalis předce něco z toho sobě?

SÉT:

Kdyby ste vy znali, můj Pán Otec milý!
Kudy sme my za ten čas všecken chodili.

ADAM:

Snad ste vy zas oba v samém byli Ráji?

EVA:

Jak se vám, Adame, ty štěpnice zdáji?

ADAM:

!! dobře tam všecko! má Evičko milá!
Jen, že nám jabloň tam naskrz jedna shnila.

EVA:

Bodaj ráděj onnou červ byl všecku zvrstal,
Na které had starý sám jablka hltal.

Nebylibychom my bývali vyhnanci,
Ani takou těžkou konávali práci,

V jaké, jen pro samé všetečné zhřešení,
Pracovat musíme, pro jeho svedení!

Bodaj ten ve věčné válel se mrákotě!
Že nás i s ditkami k té přivedl psotě.

ADAM:

Jen ho tolko neklň! dostane svau plácu!
Za tau zlostnau, lstivau a podvodnau prácu.

EVA:

Ved' vim! že dostane. Co nám to pomůže?
Když jedenkrát vydřel z hrsti pěkné růže,
Při kterých sme mohli, s ditkami našimi,
Ozdobeni býti ctnostmi přesvatými.

ADAM:

On dostal těžší saud! my, z Boží milosti,
Přijdeme po práci do věčné radosti.

EVA:

Ale, kdy to bude?

ADAM:

Když v víře skonáš.

Jak ti hned přislíbil laskavý Pán Bůh náš.

SÉT:

Co mi rozkážete můj Otče přemilý!
Abych vám posloužil v tou večerní chvíli?

ADAM:

Jsouliž doma ovce? a co pastýř dělá?
Zdali jednokaždá svou potřebu měla,
Pastvu dobrou, nápoj, a odpočinutí?
To já zvědět musím! prv, než mám lehnouti.

EVA:

O ty ovce, sem, tam: ale my bloudíme!
Když po dnes pastýře duši nevidíme.

ADAM:

Nuž ale nevidi, silná jsouc v víře,
Toho slíbeného nám v Ráji Pastýře?

EVA:

Měrkujem já síce trochu mojim okem;
Než divim se, že rok vždycky jde za rokem;
A předce nevidim ženského semena,
Kteréžbych poznala a ctíla ze jména!

ADAM:

O! počkaj Evičko! takbys se hned pásala?

Jak čerstvo lampa tvá pod tím stromem zhasla.

Musí mít strpení! a v bidách ráději,
Jakkoli již dlouhou, pevnou však, naději.

SÉT:

Stádo naše celé opatřené leží,
Pod Boha našeho pevnou silnou věži;
Dej pak sám Pán Bůh náš, podle své milosti,
Abychom i my v té spáli bezpečnosti.

ADAM:

Nuž, a včely naše, ty sladké a zbrojné,
Opatřililiste, náležitě strojné?

SÉT:

Já sem se sám zastrel a dobře zakrýval,
Když se valil na nás ten veliký přival.

EVA:

Jenbys ty ráděj sám, spatřiv nebes vráta,
Z pouště toho světa pospíchal do kláta,
Té, v nebi rozkošné rajske bezpečnosti,
Když tě bůrka straši tvých vin a hřisnosti.

ADAM:

Dcery pak ty naše, dobřeli též tkaji?

EVA:

Osnovy mnoho! než, autku málo mají!

ADAM:

Hned sem jim povídal, spatřiv přáze vaše,

Aby sobě moudré zpravily rováše,

Aby, prám jen tolik niti nasnovaly,

Kolikby natkati z přáze své troufaly.

Darmo ten za Krosna povinnosti sedá!

Kdo, by splnit mohl, co dlužen, nehledá.

EVA:

To síce jest pravda! můj milý Adame!

Ale, my ženičky, vždy více žádáme,

Nežli co rozumem spatřiti se může,

My sbirati chceme i z té vrby růže!

ADAM:

Ved's jich nazbírala! ukaž iž ty věnce!

Lepší jsou od tvých růží mé pupence!

EVA:

A jen se nehněvej! slyšela sem dosti!

Že se pád můj nestal k tvé žádné libosti.

SÉT:

Snad ještě něco jest, cobych měl konati!

Ráčte mi, Otče můj! svůj rozkaz podati.

ADAM:

Zajdi do Majiře, motyly tam zanes,

Pomodle se s lidmi jen toto jim pověz:

Nechať ráno zítřa, jak náhle jen svitne,

Každý hned s pobožnou myslí sem přikvitne;

Modlit se budem velebnému Bohu,

Aby nám pomáhal práci konat mnohau;

Aby on, z nebeské té slavné výsosti,

Nehleděl na naše velké nepravosti,

Ale, aby jak nám, tak i všemu lidu,

Z milosti osladil zaslouženau bidu.

SÉT:

Pomodlili sme se jmiž Bohu našému,

Tomu Stvořiteli předobrotivému;

Tak, lehna si každý na ustlané lože,

Hlasitě zavolal: stůj při nás, ó Bože!

ADAM:

To svaté, Synu můj! já též po večeri,

S Adičkou a s tebou i drahou Mateři,

Prv nežli na lože ustlané lehneme,

Takto se nábožně modliti budeme:

Ve jménu Otce, a Ducha, i Semena!

Skloňuji pokorné, nábožné, kolena.

Dne síce jest večer, ale světa ráno;
Bud', ó Bože! jméno tvoje požehnáno!
Žes nám svou milosti zasvítit velice!
Tak, že nás nebeská miluje dennice;
Že blashoslavené to ženské semeno,
Z nás, časem svým zloži všech hříchů břemeno;
Ach! pomáhej prosím! svou důstojnou mocí,
Bychom tě viděli i ve snách té noci.
Smilůj se nad těmi, kteří tě hněvají,
Ač známost o tobě i dost pěknou mají.
Zvláště pak pamatůj na mého Kaina,
Pro toho slavného Muže Hospodina.
Uděl mu ó Bože! sám srdce zkroušené,
Aby se před tebou kořil ponížene;
By při nepravosti své velké poznání,
Činil z hřichu svého pravdivé pokání;
Všecky jeho syny, dcery, a mé vnuky,
Poroučím v Otcovské tvé laskavé ruky;
Přispěj jim i nám všem milostně na pomoc!
Evo! Séte, Ado! dej nám Bůh dobrou noc!
EVA:
Dobřeli sem já vám to lože ustlala?
Já sem dnes, jako vy, v práci neustala.
Pospim si v komoře; horko jest v tom létě!
I ty si tam lehni, synu milý Séte.
S Adičkou budu spát. Pod' dcero má, chytro!
Bůh vám dej, Adame, dobré vidět jitro.

Kapitola X.

Eva padá!

§52.

Noční *Meditacia*.

SÉT:

Matko! Spiteli již?

EVA:

Co chceš? milý Synu!

Snad se čeho lekáš v tou noční hodinu?

SÉT:

Čehože bych se lekal v tomto těsném kútku!

Dost mám práce jiné! v rozličném zármutku.

Kdybyste nemohly ještě hned usnouti,

Chtěl bych vám předešlou řeč připomenouti.

EVA:

Mne spání nemoři. A noci jest dosti!

Tri hodiny v létě poslouží k čerstvosti.

Mluv ty jen bezpečně, coť na srdci leži.

SÉT:

Přichází mi v pamět hadova hrozná moc,
Kterou v srdci našem způsobil tmavou noc,
Jednak že uškodil vaši rozumnosti,
Jednak též rozličné pomohl žalosti.
Nechceteli spáti, dobře učiníte,
Jestli mi důvěrně krátce rozpovíte;
Jak, v tou pokušení nešťastného chvíli,
Proti slovům hada vy ste se bránily?

§53.

Meč slova Božího.

EVA:

Jak sem řekla: Já sem při tom sama byla,
Když nám usta Boží Mandát vyhlásila,
Abychom život náš tak poslušně vědli,
Z každého Rajského stromu směle jedli,
Než z stromu věděni dobrého a zlého,
Abychom nejedli ovoce žádného;
Ba, žebychom se ho ani netýkali,
Kdybychom zemřiti sobě nežádali;
Neb, že neomylně a v ten den zemřeme,
V který z něho jisti všetečně budeme.

SÉT:

To zbroj byla dobrá proti jeho vtipu,
Že ste se Božího hned chytali šipu;

**Neb, kdo nad hadovým chce se těšit mordem,
Nech slova Božího do něj bodne kordem,**

Než, co k tomu řekl? dostav takou ránu,
V jakou se obrátil v tomto boji stranu?

EVA:

Mandátu pokoj dal. Jen strachu chtěl zbavit,
Pravé: Nezmřete! může se to zpravit!
Že, byťbyste jedli z stromu zbráněného,
Nestratíte sílu života vašého.

§54.

Mistr svému řemeslu rozumí.

SÉT:

Navita de ventis, de tauris narrat arator. [Sextus Propertius]

Kamť se hned obrátil, ten hlavní *Orator!*

Smrti všecké pramen, s smrti chtěl mít práci,

Při té své podvodné zlostné *disputaci.*

Milý, hlavní život! když svůj sám odmárnil,

Jakby život cizí důvěrně přichránil?

Pod života bleskem jen smrt *defendoval.*

Pod titulem slávy o hanbu bojoval.

Než, na jeho smělost hroznou a velikou,

Jakau ste vy předce podali *repliku?*

§55.

Svědomi dobrý svědek!

EVA:

Řekla sem: já to vim přítomná sem byla!

Když nám to velebnost Boží vyhlásila.

Věřiti mi nechtěl! svědka sem neměla!

Jehož bych se byla v tom Boží držela.

SÉT:

Svědka ste však měli své vlastní svědomi,

Jakého ani Bůh věčný sám nezlomi.

Mohliste se také odvolat na Boha,

Nechťby tam byla Ma vyzvědět, mátoha!

Zdali to jest pravda! žebyste zemřeli,

Kdybyste co jisti z toho stromu chtěli!

Věřimť! žeby tam byl vitán býval čistě,

Takžebyste nevěděl na kterém jest místě!

§56.

Svůdců kunštové.

EVA:

Melius est! praevenirem, quam praveniri!

Sám se staral, svědkem mne přispořit viry.

Sotva sem vyřekla: Bůh to přikazoval!

Již on toho Boha za svědka citoval,

Pravě: že on starší, větší zkoušenosti,

Jasnější v té věci dopadl známosti;

Já, že sem nedávno na tento svět přišla,

Kdebych já na rovný stupeň byla vyšla?

Že on to lépe vi! neb, že s Bohem býval!

Do Kancellárie též jeho chodival;

A tak, že té věci důvodné rozumi,

A zlé od dobrého též rozeznat umi!

SÉT:

Co ste k tomu řekli, Matko milá drahá!

Jak ste odpravili tak lživého vraha?

EVA:

Kdoby mu co řekl? když se tak zpravoval,

Že se Bohem samým v řeči osvědčoval!

§57.

Boj Evin slabý!

SÉT:

Ba, ten největší lhář, dopoušti se zlosti,

Že se odvolat smi k Boží vědomosti!

Pomněte jen na ty ditky Kainové,

Jak nám *commenduji* své učeni nové.

Neustupně na to se odvolávají,

Že vám to, neb ono Bůh přikázal v Ráji;

Jesto, vy svědkové živi, to povíte,

Vždycky, že vy o tom naskrz nic nevíte.
A tak, pod titulem svědectví Božího,
Had ukryval mnoho dušem škodícího.

EVA:

Nyni to poznávám; ale v nevinnosti,
Miti sem nemohla této zkoušenosti.

Já sem se nadála, že Boha slavného,
Citovati nelze k potvrzení zlého;
Ba, ne jen že bych se tak byla nadála,
Než, v té pravdě mysl byla sama stálá.

SÉT:

Slabý ste vy tedy boj s tím hadem vědli!
Vy byste mu na krk samý byli sedli,
Kdybyste jen toto řekli byli krátce:

Já nic, hade! tvojěj nevěřim rozprávce!
Držim se já slova Pána Boha mého,
Nic mne on nemohl říci falešného!

Když vás on podváděl, beze všecké miry:
Od té založené v slovu Božím viry:

Větším ste vy právem, mohli říci jemu,
Já nic, namlouvání, nevěřim, tvojému!

Ba, coby on potom byl na to povědel,
Když sám náležitě, že mluvi lež, věděl?

EVA:

Onby se byl z stromu v okamžení svlékl,
A v své horlivosti aspoň toto řekl:
Zabi mne, ty Bože! Bože spravedlnivý!
Jestli nejsem nyní v mé řeči pravdivý.

Neb lhář již zabitý, postaven v zoufání,
Nic nedbá na žádné Boží domlouvání.

Ještěby on vice kunštů byl proboval,
Kdyby nebyl na mně viry poměřkoval.

§58.

Vira všecku opatrnost vyhledává.

SÉT:

Vyste měli činit a zkausiti všého,
V času rozmlouvání, tak nebezpečného!

EVA:

Bylabych já i to učinila jistě,
Kdybych byla znala v mojej mysli čisté,
Že jest to jen podvod a chytrost zlobivá,
A blahoslavenství méjmu škodlivá.

SÉT:

Ba jen proto samé, že ste nevěděli,
S kýmbyste mlúveni nebezpečné měli,
Nejhlavnější váša tá povinnost byla,
Abyste od toho zdrželi se dila.

Každý, kdo pochybným svědomim co činim,
Samým skutkem zákon již rušiti mini,
A hřeši, byťby i zdařilo se dilo;

Proto, že myšleni již k hřichu cílilo.
Jakou potom dále odpověď ste dali,
Když zpominal moudrost, štěstí, rozkoš, chvály?

§59.

Nešťastný Traktament!

EVA:

Porozjímavši já v srdci slova jeho,
A viduc ovoce, list, stromu pěkného,
A, že i had dostasl, všecko své umění,
Jen z toho samého ovoce jedění,
Ba, že Bůh s Angely z stromu toho jidá,
Když ho moje oko patrně nevidá:
Uvěřila sem mu v tou ochotné dobu
A, abych i štěstí učinila próbu,
S chuti sem chytila do této mé pěsti,
Nejbližší s ovocem krásným ratolesti,
Xa, ještě sem ani dobře neutrhla,
Hned sem jedno mezi moje zuby vrhla.
Tak žvikajíc v ustech, jedla sem skutečně,
Ba, i do košíka nabrala bezpečně,
Bych jidla nového i Manželi mému
Udělila k štěstí předpověděnému.

SÉT:

Ach, Matko má drahá! jak ste vy zmýlili!
Když ste slovo Boží z mysli vypustili.
Kdybyste vy byli v každém okamženi
Jen na samé Boží myslili zřízení:
Nebyliby ste vy poslouchali hada,
Než jen Božiby vám byla milá rada!
Tak bývá! kdo slovo Boží z srdce pouští,
Že se i strašného hřichu hned dopouští.
Splniloli se pak prorocství hadové,
Jak náhle ste jedli to ovoce nové?

§60.

Kat, i na šibenici těši.

EVA:

Had mi hned oznámil: každá věc má svůj čas!
Dobře! žes pustila na svoje uši můj hlas;
Tak náhle být nemůž! bys hned tu při práci,
Zkousila ovoce divnou *operaci*;
Vezmi si i k stánu (tak mluvil ten Zlosyn)
A dej Adamovi také z toho *Dosin*.
Nebby nijak nebyl do manželství párný,
Kdyby nebyl, jak ty, v rozumnosti zdárný;
Nezdařiloby se vám ani ty ditky,
Kdyby neměl Adam, též podobné kvitky.

SÉT:

Jaký to lotr byl! nebylo mu dosti!

Vás pozbavit samou pravdivé svatosti;
Ještě i Adama, Otce přemilého,
Chtěl do tovaryšství vtáhnouti hříšného;
Ba, ne jen vás obou, než i dítky milé,
Aby hříšné byly, a svým časem, hnilé.
Jak ste se pak s hadem potom rozloučili,
Když ste se moudrosti byli vyučili?

§61.

Rebus, optime gestis!

EVA:

Hned sem pospíšila k obydlí našému,
Abych i Adamu, tomu Otci tvému,
Udělila chutnou takovou novinku,
A dařila štěstím i celou rodinku;
Had mi nic neřekl. Nechál mne jen jiti!
Já sem šla, bych doma spíše mohla byti.

SÉT:

V který pak týdne den, z hrozného hada pýchy!
Dostaly ste tyto v duši svoji hříchy?

EVA:

Stalo se to v samý týden toho pátek,
Když sme světit měli sobotu, co svátek,
Nám od Boha svatě poručen k slavení,
Na památku jeho všech skutků stvoření;
A právě sem chtěla, ke dni tak slavnému,
Jidla nahotovit k pokrmu našému.
Slunce v běhu svém (jak pořádně letí,
Dalo znat hodinu, po poledni, třetí.

SÉT:

Ej, Matko! vim cosi! než nesmím, před časem!
Tau hodinu značit plným hrdla hlase.
Co ste předce, jdouce chodníkem, myslili,
Jakéže vám věci na srdce vstoupily?

§62.

Nová Experiencia tělu vděčná.

EVA:

Ať pravdy netajím: já sem byla ráda,
Že sem při tom stromě trefila na hada;
Nejvíce i proto, můj přemilý Synku!
Že se Adamovi zavděčím novinkou,
Myslic: to mu jistě velmi divné bude!
Bez pochyby, hned sám k tomu stromu půjde,
Aby obšírněji věc všecku vyzvěděl,
A žeby mu jetě had více pověděl.

SÉT:

Tak ste se, opravdu! již ubezpečili,
Žebyste myšlenek jiných necítili?

§63.

Svědomi nepokojné!

EVA:

Rovně též nelze mi naskrze tajiti,
Že mne hned počalo cosi, jak pálení

Po celém těle mém; než neznávi moci,
Mněla sem, že to jen od silné *commoci*,

Kterau, v chůzi čerstvé, mou krév sem pohnula,
Neb, od běhu, sotva tři sem kde vyhnula.

Spolu se mi také, jako ve snách, zdálo,
Dobřeli se s hadem, a zvlášť semnou stalo?

Že sem přišla k stromu, na kterém on seděl!
A jedla z ovoce, jež Bůh zapověděl.

Mezi tím, ochotně k stánu se ubírám,
Tím sama se těšic, že hned neumírám!

Jak mi to byl sám had skutečně oznámil,
Když mne svým návodem k jedení omámil;

Kráčím tedy čerstvo, a přiběhnauc k stánu,
Vložila sem košík, k stoliku, na stranu.

SÉT:

Nebyl doma Adam, můj Otec přemilý?

EVA:

Ještě se on drahnou bavil kdesi chvíli.

Já sem měla jemu ovoce donésti.

Jehožby si chutné hned mohl pojisti;

Ale sem nechtěla sbirati druhého,
Myslíc, že dobré jest z strom zbráněného!

Proto sem ho také při stole nechala,

A příchodu jeho toužebně čekala.

SÉT:

Hned na cestě tedy srdce vám klopalo,
Že se vám to štěstí při stromě podalo?

Já myslim: že srdce tak náhle vždy lomi,
Jen zlé, nepokojné, a hříšné svědomi!

Bez pochyby všecko to myslí konáním,

Již bylo duchovně vaše umírání!

EVA:

Učinivši s hadem, tou díla zavírku,

§64.

Zlé Svědomi hledá *Distrakciu*.

[EVA:]

Šla sem k Eufrátés ještě na špacirku.

Abych tam při zlatě a drahém kameni,

Od hada slíbené zkousila spasení,

Abych to zkoušením hned samým poznala,
Že sem moudrost, oči rozumné dostala;

Nebo tam všeliký tvor a pokladové,

Dávali rozumu návky vždycky nové.

SÉT:

K tomu, i bez hada, přijiti ste mohli!
Kdykoli ste nohu svou k té řece pohli.

KAPITOLA XI.

O Adamovém Pádu

EVA:

Bavivši se málo šla sem opět k stánu,
K Adamovi mému, a Rajskému Pánu.
Prv, než sem vkročila, byl k košíku sedl,
A z toho ovoce též skutečně jedl.
Nebo byl vylačnel, jisti se mu chtělo;
A tak jedl chutně, že utíral čelo!
Od velké libosti a chutného šmaku,
Pravé: že on v ničem chuť nenašel takou!

SÉT:

Jakté ty lahaudky zbráněné šmakují!
Jak se ony tělu hrozné *commendují*!
Neznal on nevolný! v nešťastné hodině,
K jaké domú přišel žalostné hostině,
Než, čo dále říkal, aneb také i vy,
Když při tom jedění tak velmi byl chtivý?

§65.

X krom nadání, hřešime.

EVA:

Já, vkročic do stánu, upřimně ho vítám,
Vidouc, že chutně ji, laskavě se pitám:
Adame! jak vám to ovoce šmakuje?
On řekl, že se mu i srdce raduje,
Že po své procházce a usilovnosti,
Našel hotoveho něco k své sýtosti,
A zeptal se čerstvo: ale, kdes jablečko,
Tak chutné! vynala, má milá dcerečko?

SÉT:

Ba, jakau ste, prosím, již v smrti obrázku,
Odpověď mu dali na jeho otázku?

EVA:

Já, hnedky, nemohouc hanby déle zněsti,
Vlastni mou nahotu zakryla sem pěsti,
A, rovno povídám: Přišla sem až k tomu,
Nám od Stvořitele zbráněnému stromu.
Tam had, kterého tu ne jedenkrát vidal,
To mi o tom stromě důvodně povídal:
Že my nezemřeme smrti naskrz žádnou!
Ale dostaneme Natúru pořádnou,
A, jedouc ovoce tak spanilé nové,
Že budeme samo důstojni Bohové!

Že hned, po jedění, oči otevrouce,
Moudři zůstaneme, zlé, dobré vědouce;
Že on k osvícení, teď sám! přišel tomu,
Když náhodou jedl z zbráněného stromu.
Já tedy, viděvši strom a ty důvody,
Užila sem štěstí zavdané příhody,
Jedla sem skutečně, a hnedky v tou chvíli,
Utrhla sem tobě vic, Adame milý!

SÉT:

Co on k tomu řekl? Jak slyšel tau zprávu?

EVA:

Slyše: Strom zbráněný! hned ověsil hlavu,

Řikaje: Ach, Evo! nemělalis dosti,

Jiných stromů Ráje v převelké hojnosti?

Z nichžbychom bezpečně byli mohli jisti,

A jedauc, zůstati v svědomi svém čisti!

Ej, ej, ej! kdes ty to kdy hýbati měla!

Žes ráděj na Boží zákaz nepomněla!

Co to tam ukrýváš, prave ruky pěsti?

Snad té poškrábaly někde ratolesti?

SÉT:

Jakže ste vy milá, drahá Pani Mama!

Spokojili předce vašého Adama?

EVA:

Hned mne to mrzelo, ba též sem se lekla

Toho, co pověděl a co sem já řekla.

SÉT:

Bez pochyby vám duch na skonání zvonil!

Báli ste se ! ještě vás nikdo nehonil.

§66.

Svár mezi Manžely

EVA:

Divno mi to bylo, že mé *Relacii*,

Tak odpornou hodil hned *Contradikcii*!

Já sem se nadála, že k velké radosti

Posloužím Adamu s moji ochotnosti;

A on hle! naproti všeckému nadání,

Dal se do takého semnou domlouvání,

Jakoby já byla jej oklamat chtěla

Neb hledala zkázu duše aneb těla;

Pročez v *Apprehensi* mé velké takové,

Pustila sem z ust mých jemu slova nové,

Kterýchby ode mne nikdý nebyl čekal;

Nevěda co činit, sám sebe se lekal.

SÉT:

Ba, co ste vy na tá slova jeho řekli,

Když ste v svém *Affektě* poznenáhlu změkli?

EVA:

Já sem mu upřímné hnedky v uši kládla:

Ach, Adame! ved' sem z rozumu nespadla!

Ved' já vim co mi had, když strom ten potřásal,
V důvěrnosti pěkné a rozkošné hlásal,
Že my nezemřeme! než na trůn sedneme
Boží, jak náhle jen z stromu jist budeme;

A vidíš: já sem již jedla z stromu toho:
O smrti nevím nic! mám rozumu mnoho!

Tenkrát ja poznávám, že se darmo vztekáš,
Že se ty daremné a bez gruntu lekáš!

SÉT:

Necht' předce na dlouze v mysli mé nehádám,
Co vám k tomu řekl Otec milý Adam?

§67.

Žena, příčinou přestaupeni.

EVA:

Bych tě nebavila v nepotřebném něčem:
Uvěřil posledně všeckým mojím řečem!

A vida, že sem já nezemřela náhle,
Otevřel svá usta horkosti vypráhlé,

A jedl bezpečně, ač i dobře věděl,
Že hryze ovoce jež Bůh zapověděl.

Tamk se skončil hříšný a nešťastný *Actus*,
Jehož grunt byl *Visus, Voluntas, a Tactus!*

SÉT:

Jak jmá, Matko, vidim, i Pán Otec Adam,
Povolil k těm hříšným a nešťastným rádám.

EVA:

Pravda! že povolil, neb již dobře věděl,
Že ji z stromu, který Bůh byl zapověděl.

SÉT:

Né nadarmo tedy G'abriel mi pravil,
Abych se já nikdy s hříšniky nebavil;

Neb, že, jestli jejich oblíbim si radu,
Neomylně přijdu k podobnému pádu.

§68.

Evý těžší vina.

EVA:

Vina má jest hrozná! že neposlušnosti,
I toho Adama zbavila sem ctnosti.

SÉT:

Předce ste vy, Matko, jen více zvinili,
Když ste proti vůli Boží tak činili.

S hadem ste hřešili proti Bohu, sobě,
S Adamem pak proti bližního osobě.

Kdyby snad byl Adam, prv nežli vy, zhřešil,
Snadby se pokáním byl jen v Bohu těšil,

Vámby nebyl podal z hříšného ovoce,

Hnedby se před vámi byl rmoutil hluboce,
Že návodem hada jedl, co Bůh zbránil,

A vásby výstrahou slušnou byl ochránil.

EVA:

Ach, pravda, můj synu! já sem vic zvinila;

Manžela, ditky mé, sebe sem zmárnila!

Možná věc! že Adam, kdyby prv byl jedl,

Mne k rovnému hřichu nebyl také svéd!

Ale já, nešťastná! ach! co sem činila?

Že sem sebe, ba i Adama zabila!

SÉT:

Váš hřich stal se těžším, i z této příčiny,

že ste k vinám vždycky příkladali viny.

Dost těžké již bylo vaše provinnění,

Že ste hadovému věřila mluveni,

A ne jen věřila, než jedla bezpečně,

Co vám byl milý Bůh zakázal skutečně;

Nebylo vám dosti jen samé hltati,

Než chtěli ste něco i domu nabrati;

Ještoste hned měli vstaupiti do sebe,

A vic, nežli hada, opovážit nebe;

Donесли ste domů samé pokušení,

Sama ste odešli bez všeho zděšení;

Vidoucí Adama, že ovoce žvýká,

A jej chuť napadla k jedění veliká,

Předce ste neřekly: ach, nejez Adame!

Oba již do hrobu skutečně padáme;

Ale raděj hřišnou vaši výmluvnosti,

K rovné ste Manžela navédli hřišnosti;

Přemnoho již hřichů v duchu vašém bylo,

Prv, nežli Adama svedeni ranilo.

EVA:

Kdyby jen byl řekl: já to jist nebudu!

Ach! já se Božihovo velmi bojím saudu!

SÉT:

Však vám hned domlouval, a vy přísným krikem,

Nevolného ste hned srazili jazykem,

Že, ač ste vy z toho stromu jisti směla,

Předce v okamženi hned ste nezemřela;

Nedbav tedy Adama vic na *disputaci*,

Chutně, k vůli vaši, jedl po své práci.

EVA:

Dost nyní lituji, že mé namlouvání,

Adama uvrhlo v smutné umírání;

Že já, přivedena jemu jen k pomoci,

Pomohla sem jemu do neštěsti noci;

Já stvořená k jeho nevinné radosti,

Jemu sem příčinou přehořké žalosti.

Ach! ach! Synu! Synu! zle sem učinila!

Bodaj sem já nikdy stvořena nebyla!

SÉT:

Neplačte! Matko má! nezaufejte sobě!

Bůh jest světlo naše i v tom tmavé hrobě!

Rád bych pak již věděl, jakou ste si radu,

Hledali, hned po tom přežalostném pádu?
Co ste si myslili, hned v tom okamženi,
Když ste přišli oba k rovnému hřešení?
Jaké v vás *Affekty* a náruživosti?
Jaké, duše, těla, hnutí, působnosti?
Můžeme povolně mluvit, byť kdo slyšel.
Však Pán Otec již ustal, a do pole vyšel.

KAPITOLA XII.

Stav člověka hned po pádu.

§69.

Nemajíť pokoje bezbožni!

EVA:

Mne co se dotýče, při všeckém tom dile,
Neměla sem žádné, v duši, dobré chvíle.
Hned s košem domů jdouc, jednak sem chválila,
Můj skutek, jednak též hned zase hanila.
Ani sama nevím, co v mysli vězelo?
Hned mne cosi tajné, nevím jak mrzelo;
Ba, i když sem košík v stánku již nechála,
A, k té Eufrátes řece pospichala,
Nepokojilo mne ustavičně cosi,
Jakoby mně honil po všech stranách kdosi;
Myslila sem snažně v tou tehdejší dobu:
Bych jen spíš zkousila ještě i tou próbu,
Zdali Manžel Adama jisti bude šťastné,
Co sem mu donésla do přibytku krásně.
Přišedši do stánu, pohlo mne nemálo,
Že se Adamovi jídlo to nezdálo,
Jak náhle sem řekla, že to jest z ovoce,
Které nám zakázal sám Bůh náš vysoce.

§70.

Adam v myšlénkách.

EVA:

Adam, pojedá si, skrz mne namluvený,
Seděl drahnou chvíli všecken zamyslený;
Potom, hned po stranách, hned na mne pohlédl;
Mrzelo ho předce! že on ovoce jedl.
Tázal se: zdážby to předce byla pravda?
Žebych byla shlédla na tom stromě hada,
Zdali sem, tak a tak, svou řeč s nim védla,
Prv, nežli sem z stromu zbráněného jedla;
Hleděl i ven oknem, (vzdychaje v tom k Bohu,)
Zdáby mohl shlédnout někde tau mátohu?
By se hada zeptal a z ust jeho zkousil,

Zdáli sám, opravdu! svůj rozum vybrousil?
Když na zbráněného stromu toho místě,
Náhodou se pásl jen na samém listě,
A že, potom došel umění velkého,
Když hltal skutečně i ovoce jeho?
Já mu obširnější v tom podávám zprávu;
On zděšený, velmi, jen vždy kroutil hlavou.

V tom on hledí na mně, a já zas na něho;

Spatřili sme cosi na sobě nahého;
Náhle se nám obům otevřely oči,
A jdouc do jednoho blízkého uboči,
Sedli sme si každý mezi husté fiky,
Vili sme na nahé své tělo věnky;
Neb sme se již jeden druhého hanbili,
Jak nahle sme z blizka na sebe patřili.

§71.

Hanba člověči.

SÉT:

To mi jest divná věc! že ste se hanbili,
Jak náhle ste svatost své duše stratili,

Však to tělo vaše, nebylo hned jiné,
Proto že se duše vaše staly vinné!
A když ste před pádem nic se nestyděli,
Proč ste hned po hřichu o hanbě zvěděli?

EVA:

O tombych ti síce mohla zprávu dáti,
Kdybys musel všechno, Syn od Matky! znáti:
Mně samé i nyní stud před tebou brání,
Abych do hlubšího nešla vykládání!
Dovtipiši se ty: tedy sám od sebe,
Spatříš hanbu v hříšných již lidi potřebě.
Zeptej se našeho někdy G'abriele,
Tenť, o hanbě podá naučení celé.

§72.

Hřich i tělo zohavuje.

SÉT:

Než předce, to vaše, hned po hřichu, tělo,
Proměnu cítiti náramnou muselo;
Když vy, jen při hříšném, ne svatém, životu,
Prvnější na těle shlédli ste nahotu?

EVA:

Pravda! že náramná hned přišla proměna,
Jak náhle svatosti nás nechála cena;
Co pro bylo krásné a podobné růži,
To mdlou, špatnou, černou dostávalo kůži;
Co prv bylo zdravé, bez viny každý oud,
Již to i jmenovat zbraňoval samý stud.

SÉT:

Ještě já nechápám z celé vaši řeči,
Proč hanba, po hřichu, předce má být větší?
Proč, nahota těla jen tehdy se vidi,
Když nahých zachvátil hřich na světě lidi.

§73.

Co jest hanbeni se?

EVA:

K vyjádření toho času nemám dosti;
V té věci, tvé vlastní chytej se moudrosti.

Neb, jak sem již řekla: Matka s Synem mluvi!

Na tou nohu bosou, nedám ti obuvy!

Co se ale mravných samých věcí týče,
K tomu ti já ráda tyto podám klíče:

Hanba jest mrztuost kterau v duši máme,
Když vime, že naše viny jsau již známé.

Jak náhle sme tedy vinu svau spatřili,
Hned jeden druhého též sme se hanbili.

SÉT:

To ste se hanbili, pro duši nectnosti!

Ale proč, pro těla nějaké vlastnosti?

Neb tvrdíte všeckou vyznání jistotou,
Že ste se hanbili pro těla nahotu!

Však to vaše tělo, i v svatosti drahé,
Bylo, jak ste řekly, po všech audech nahé!

Tomu já, až potud rozumět nemohu,
Jak ste hanbu pro to mohli cítit mnohou?

§74.

Plodistvi oudové zahanbeni.

EVA:

Zase mne tam vedeš, kam mně nelze jiti!

O té hanbé řeč mou s tebou nechci miti.

Mezi tím já, i to, nějak svatě zpravim,

A tebe, můj Sét! jen takto odpravim:

Když se někdo hanbi pro duše nectnosti,

Znakem bývá tělo, kůže, barva, kosti.

My, hanbu, pro hřichy, v duši své cítice,
I těla vlastnosti ztřásli sme velice;

Takže všecho všudy, hrozná Alteraci,

Pronikla náramně, po té hřišné práci;

Která, zvlášt v těch audech nejznačnější byla,

V nichž byla plodistvá obsažená síla.

Vic povědět nesmim! na tomto měj dosti:

S duši jsou spojené těla vady, ctnosti!

SÉT:

Něco vic rozumim z této vaši řeči,

V té pravdě posmaurné lampu vidím větší.

Pročby pak oudové plodistvi v tou chvíli,

Největší proměnou poznačení byli?

Podejte mi, prosím! o tom ještě zprávu
G'runtovni, jadrou, náležitou, pravou.

EVA:

Hluboko ty saháš! Séte milý, drahý!
Vidim, že chceš všechny vyskoumat povahy.

Co rozum jest v duši, to v těle tá síla,
Která nám k plození přistvořena byla.

Jako ten v duši jest nejznamenitější,
Tak i táto vlada v těle nejzáctnější.

Poněvadž pak svazek duše s tělem tuhý!
Tá sála, po duši, má *charakter* druhý.

Jako duše padla, tak rázem, v tou chvíli,
Ranila plodistvé udělené síly;

Které, měvše v oudech plodných *Residenci*,
Chtěli být zakryti fíkovými věnci.

Aby to, co mělo sloužit k poctivosti,
Pro hřích, tak patrné nebylo k lehkosti!

SÉT:

O tom, nyní konec, všecké *disputaci*,
Přestávám na vaši moudré *explikáci*.

Co pak se již dále potom s vámi dálo,
Když se to zhřešení strašné bylo stalo?

§75.

Hřišniků nocleh.

EVA:

To bylo k večeru, v hodinu devátou,
Když sme naši práci poznali proklatou,

Když se oči naše otevřely jistě;

Tak sme jedli každý ve fíkovém listě,
Abychom cítice hřích a stud veliký,
Zpravili nějaké k zastřeni věniky.

Zpletše sobě tedy zelené košele,
Lehli sme do trávy, jako do postele.

SÉT:

Ach! jak ste již bidni byli Záhradnici!
V také nevidané sprosté Kabanici!

Dobřeli ste spáli? co se vám snivalo?

EVA:

O! by lepší spáni na světě bývalo!

Všecko nás mrzelo, v duši, těle, stasku;
Nikde již nebylo dobrého pořádku!

V samém zarmouceném prvni noci spáni,
Cítily sme ve snách rozlišné lekáni.

Had se před očima ustavičně motal,
Zdalo se, jakby nás hrom z jasna troskotal!
Stvořitel velebný, v předústojné slávě,
Byl v mysli, ležících na té Rajské trávě;

Volala sem ze sna: kdes, Adame milý!

Ach! nešťastni lidé! co sme učinili!

Ach! pokoje nemám! tělo se mi třase!

Již jest po všem štěstí, a po všecké kráse!

SÉT:

Cože Adam říkal, nešťastné té noci?

§76.

Adamovo Soliloquium.

EVA:

Ležel, co sevřený přetežkou nemocí.

Zamyslený všecken, říká v sebe:

O! by mi Bůh nikdy nebyl dával tebe!

Tebe, ty nešťastná a všetečná Evo!

Já bych byl v pokoji nechál hříšné dřevo!

Bůh tě mi přivědl jen na samú pomoc,

Tys nademnou bídou roztáhla tmavou noc!

O! bych já moudřejší byl dostal ženičku,

Byl bych požehnanou užíval zemičku!

Co mi Bůh můj řekne? střetneli se semnou.

Běda mně! neštěstí všecko jest nademnou!

Kdy bych jen byl užil, s rozvážením času,

A nebyl jejího kvapně slyšel hlasu:

Mohl sem mít pokoj, a svědomi svaté;

Nyni, poslušenství trápi mne proklaté!

Věraus mi pomohla, pomocnice hlavná!

Moja milá moudrost! a Bohyňa slavná!

Ved' již zlé a dobré zkaušené rozumíš!

Počkej! co mi k tomu proroctví odpovíš?

SÉT:

Ved' Adam, opravdu! měl se proč hněvati,

A vašého spolku sobě nežádati;

Neb naději maje, o vaši svatosti,

Učinil vašemu mluvení zadosti.

Než, vy ste poslechly zlého Tovaryše,

Který byl nepřítel váš, i Boží Říše.

Vy ste mohly snáze poznat jeho tlamy,

Než Adam smrt, mezi stánu svého trámy!

Kdoby se byl nadál, že Boží Nevěsta,

Světu má byt všemu do propasti cesta?

KAPITOLA XIII.

Rebelles ad Tribunal citantur.

Prvních Rodičů k Saudu citování.

§77.

Hlas Boží.

EVA:

Když my tou žalostnou noc takto trávíme,

Ve spání a v bdění v trávě se válíme:

Počalo svitati, a já, moje ruce,
Modliti se chtějic, složila sem prudce.
V tom, slyšime oba, a pojedny časy,
Dvojaké rozdílné nám předivné hlasy.

SÉT:

Co to jen byl za hlas, jaká jeho síla,
K strachuli, k zděšení, či k radosti byla?

EVA:

Nejprv sme slyšeli vitr libý denni,
Jehož bylo sladké po ráji voněni;
Neb, z kviti, ovoce, a bylin záhrady,
Dostával příjemné a rozkošné vlády;
Ten, mezi stromovim tak libezně šustil,
Jakby kdo větříček na tvář něčí pustil,
Když v bolesti velké a tuhém omdleni,
Nečeká jiného, než samé skončení!

§78.

Bůh, Inu kauřícího se, nehasí.

SÉT:

Taký se vám hodil truchlým *Delinquentům*,
Na posteli smrti, bidným pacientům!
Bez pochyby srdce i vám omdlévalo,
Když moře lekání život zalévalo!

EVA:

V tom, když, co z omdleni, k sobě přicházíme,
Hned hlas mluvícího spolu též slyšime,
Po němž sme poznali, neb nám byl prvé znám,
Že to jest Hospodin a náš Stvořitel sam!

SÉT:

Co ste si myslili, uslyševše Pána?

§79.

Hřišnik se leká.

EVA:

Bylali prv velká, byla větší rána!
Srdce se lekalo, oči se hanbili,
Tělo se nám třáslo, ruky sme lomili;
Běda nám! nešťastným! již zle bude s námi!
Těžkými sevřini budeme poutámi!

SÉT:

Hle! co ste Matko má! svým hřichem ztropila;
Jak vás zlé svědomi a hanba drobila!

Co ste pak dělali v takové zděšení,
A při hlasu toho pozorném slyšení?

EVA:

Slyševše hlas Boží, velmi sme se lekli!
A mezi stromovi hustější utekli.

SÉT:

Jak to byl velký znak stracené moudrosti!

Můžli se kdo ukryt před Boží mocností?

EVA:

Duše nalekaná a rozum zmámený,
Jest, ve všech vládách náramně zmatený;

Kdo se topí v moři, i stebila se chytá!

Běda plevé! když ni silný vítr zmitá.

§80.

Bůh, i v hněvě laskavý!

SÉT:

Než, co předce mluvil Stvořitel důstojný,

Byl to hlas zúřivý, čili hlas pokojný?

EVA:

Kdyby byl zúřivý a náramný býval,
Bylby se Bůh na nás na mrtvých podíval!

Neb, jedeni samé z zbráněného stromu,

A hlas Hospodina vyrovnaný hromu,

Byliby jmen více zděšených ztrápili,

A hned v okamženi konečně zabili;

Než, Bůh náš bohatý v lásce a moudrosti,

V hněvě samém velké dosvědčil milosti!

SÉT:

Co však předce mluvil, vyznejte svobodně,

Rádbych já to zvěděl, a čekám ochotně?

§81.

Citování Boží.

EVA:

Vkročiv do Záhrady, v čas ráno, z výsosti,

Bůh náš předústojný v síle a moudrosti:

Našel Ráj v cele, tak, jaký hned byl stvořen,

Jen, že nejsvatější již mu chybil kořen;

Že, toho člověka, jemuž ho dal za díl,

A, jehož svatého sám Pán Bůh tam vsadil,

Zlomeného našel, ba, všechny kořene,

Strhané, a vazby konečně zbořené!

Dobře on síc věděl, o tom bezbožniku,

Který mu tak škodu učinil velikou:

Nesoudil pak, rázem, jej býti hodného,

Aby se žehránim hned pustil do něho;

Než, procházeje se, od Angelů veden,

Takto hořekoval v své Záhradě Eden:

Natoliž sem tauto záhradu vyznačil,

Aby simě dobré nepřítel vytlačil?

K tomuliž tu rodil strom krásný života,

Aby růstla v Ráji smrt, bida, a psota?

Zdaž sem proto štipil, tak slavnou štěpnicí!

Aby v ni bezbožnost páchali hříšníci?

Hle! byl sem učinil k podobenství svému,

K radosti, tvor slavný! k potěšení mému,

Tak, že člověk v sobě mém daném obraze,
Mohl se zepřítí všecké svoji zkáze!
Věděl dobré i zlé! měl všeckého dosti!
A předce on větší chtěl dojit moudrosti!
Aj! jak proti vůli moudré a laskavé,
Všecko vidim nyní, zkažené, nepravé!
Kam se jen podívám, zlé! na všechny strany!
Musím já! ty Rajské pozavírat brány.
SÉT:

Ach! jak ten Stvořitel dobrým se ukázal,
I když metlu přisnou na vás byl uvázal!
Aj hle! zstoupil k soudu a trestání hřicha,
Předce však začínal, ba i konal z ticha,
Podle své nesmírné lásky a milosti,
Dobrotы otcovské, přízně a moudrosti!
Když vám měl hříšníkům Ráj býti zatvirán,
Neukázal se vám, co zuřivý Tyrann,
Než pustil nejprv hlas Otcovské litosti,
Aby vás připravil k své ještě milosti,
Žebyste, v přísného domlování dobu,
Od strachu nepadli za živa do hrobu;
Ba, jako rozumný lékař, svým ručníčkem,
Rozebral zamdlených příjemným větříčkem!

EVA:
Počkej málo, Séte! Bůh síce litoval!
A nás, ač hříšníkym, převelmi šanoval,
Pustiv hlas od sebe Otcovské litosti,
Který nás pozdvihl maličko v ouzkosti;
Ale hnedky potom;

§82.
Bůh jest i přísný a zuřivý!

SÉT:
Co se potom stalo?
Snad litosti samé bylo ještě málo?
EVA:
Jak náhle přestalo jeho litování,
Hned se strhlo hrozné, strašlivé hřimání,
Jakby se všecken hřmot nejmožnější shlukl,
Tak hrom ten nebeský po všech stranách tlukl!
Mybychom hned byli zemřeli od zvuku,
Kdyby nás nebyl sám zdržoval svou rukou;
Přišel on s velikou slávou, důstojnosti,
Ku konání soudu a spravedlnosti.
Hlasu toho sme se tak náramně lekli,
Že, mezi hustější stromy sme utekli.

SÉT:
Hle! hadové, lživé, a libezné hlasy,
Jak strašlivé, hrozné, vám donesli časy!

§83.

Adam a Eva jdau před Soudce.

EVA:

V tom se k nám přiblížil. My skrýše hledáme;
On hlasně zavolal: kde pak jsi? Adame!
Ne, žeby nebyl znal, kdebychom my byli,
Než, tak nás ten Soudce, citoval v tou chvíli.

§84.

Percutitur catulus, ut sapiat leo.

SÉT:

To mi jest věc divná! divná v pravdě jen tá,
Že nejprv menšího volal *Deliquenta!*
Tré ste zlé páchali: Adam, Eva, a Had,
Kterého měl nejprv před *Tribunal* táhat;
A od nejmenšího, v třech těchto, hříšnika,
Spravedlnost Boží začala veliká!

§85.

Adam předkem.

EVA:

Uposlechl Adam Pána Boha svého!
S ponížným srdcem kráčel před tvář jeho;
Neb, s hanbou náramnou, a bázni velikou,
Ulomiv ratolest z nejbližšího fiku,
K poslušnosti smutné bezděk byl hotový,
Třefa se, vycházel z hustého stromovi;
Přikrýváje hanbu nahou těla svého,
Šel před toho Soudce, Pána velebného!

SÉT:

Když se tá věc dála, tak náhle a krátko!
Co ste vy činila, neb myslila, Matko?

§86.

Eva za nim.

EVA:

Jak náhle sem shlédla, jsouc něco opodál,
Že Adam z pomezi stromů se vymotal,
A že jde před Soudce, bez všeho meškání,
Hned mne též náramné podjalo lekání!
A vidouc, že i mne ten trefi pořádek,
Rychle sem nechála i já ten můj chládek,
A přikryvši listím nahé tělo v studu,
Šla sem i já k tomu Stvořitele soudu.

§87.

Nebeckého *Dicasterium* místo.

SÉT:

Ač Bohu čistému všecko všudy čisto,
Jaké předce k soudu vyvolil si místo,
K jehož citování přišli ste hned oba,
Kde postála k soudu důstojná Osoba?

EVA:

Při nejzdobnějším tom stromu života,
Zastavila se tá podstatná Dobrota.

§88.

Velebná Soudce *Persona*.

SÉT:

V jaké *positúře* a v jaké tvářnosti,
Viděli ste obraz Božské Velebnosti?

EVA:

Povážen jak z blizka, tak rovně z daleka,
Podobný slavnému byl Synu Člověka;
Svaté s námi právo jen stoje odbavil,
A sebe před námi náramně oslávil;
Měl on tvář spanilou, jedno, druhé ucho,
Oblečen v nádherné dlouhé bílé rúcho;
Hlava, i vlasové bili jako vlna,
Oči, co plamene nějakého plná;
Hvězdy, místo berly, držel v pravé ruce,
Tvář jeho, jako když jasné sviti slunce;
Všecken byl ozdoben důstojenstvím svatým,
Přepásán na prsech stkvoucím pásem zlatým;
A okolo něho množství Cherubinů
Stálo, zarmoucené nad člověči vinou.

SÉT:

Div! že ste před Soudcem týmto jen stát mohli,
Ba, že ste jen hříšnou nohu k němu pohli!

§89.

Soudci dobrému, i hříšník se důvěři.

EVA:

My sme se poněkud báli, i nebáli;
Měli sme strach jednak velký, jednak malý.
V pamět nám přicházel blesk jeho moudrosti,
Že on snad napravi naše hubenosti,
Dle předešlé přízně, lásky, a dobroty,
Kterou dokazoval v čas naši čistoty.
Nic mne pak, při všeckém, tak nepohlo, studu,
Jak, že sem tam shlédla tou lživou Obludu.

§90.

I had se bál *Contumacie*!

SÉT:

Nuž kterou? snad toho nešťastného Hada?

EVA:

Jehož nám k neštěsti dopomohla rada.

SÉT:

Právěť hanby neznal! že se tam dovlékl!
Vás se nic nestyděl, Boha nelekl!

EVA:

Nebylbyť přílěz! než Bůh mu rozkázal,
Aby dal odpověď, kdyby se ho tázal:
Proč, hříchů měv dosti, a v nich zatraceni,
Předce i člověka pozbavil spasení?
Ba, aby též slyšel, že pro lidské rány,
Kolem pokut věčných má býti lámaný.

KAPITOLA XIV.

Inquisitio Criminalis peragitur.

Saudce na hřích se doptává.

§91.

Adam, se pokoři.

SÉT:

Cožť pověděl Adam k řeči Hospodina,
Když mu tloukla srdce těžká hříchů vina?

EVA:

Oznámil příčinu svého ukrývání,
Pravě: slyšel sem hlas tvého mne volání;
Skrýl sem se v tom strachu, vida že jsem nahý,
Můj Bože! můj Pane! Stvořiteli drahý!

SÉT:

Co mu řekl na to Saudce spravedlivý?

EVA:

On, laskav jsa více, než k pomstě zůřivý,
Zeptal se: Adame, někdy milý, drahý!
Kdožť oznámil tobě, že jsi ty již nahý?
Nejedllis ale, v stánku tvého domu,
Z zapověděného tobě k jidlu stromu?

§92.

Divná přivětivost Boží!

SÉT:

Ach! jak ten Stvořitel, Bůh a Soudce pravý,
I v samém hněvě svém byl divně laskavý;
Mohl vám ukázat přisnost soudu větší!
A vás hned ohromit strašnou svých ust řeči;
Než hle! více patřil na svá slitování,
Nežli na to vaše hříšné se chování!
Moha pustit průchod rozhněvání jedu,
Podal vám laskavých řeči svojich medu!
Věda, kde křídla svá zlomilo kuřátko,

Zeptával se předce: coť jest? Nebožátko!
Kde, a jaks, Adame! mou sformován pěsti,
Dostal svou nahotu, vlézl do neštěstí?
EVA:

Ani já nemohu vyslovit tou lásku,
Že hříšnika vital, tak tichou! otázkau.

Mohl se domlouvat strašným hlasem hromu:
Proč si Lotře! jedl z zbráněného stromu?
A předce, jak Otec mluvil, k svému Synu:
Kdes dostal, dítě mé! tvé nahoty špinu?

§93.

Adam se vylouvá.

SÉT:

Jak se pak vylauval, ten můj Otec vděčný,
Když se tak otázal Bůh a Soudce věčný?
Snad nepozornosti, neb pustinou bydla?
Aneb, že nemohl jiného mit jídla?

EVA:

Ej! již to ne, Synku! tým se on nebránil!
Ale mne, raněnou ještě více ranil,
Když ukázal na mne prstem: táto Žena!
Jaks řekl, k pomoci člověku stvořená,
Podala mi z stromu zapověděného,
A já sem skutečně ovšem jedl z něho.
Viny své netajim! ach! jedl sem, Pane!
Než, viny příčina na Ženě zůstane.
Kdybys mi nebyl dal Pomocnici touto,
Nebyloby nikdy to ovoce hnuto!
Jaks náhle mi podal Tovarišku Evu,
Had na dřevo lézl, a Eva zas k dřevu,
Pro kteroužto jejich, hříšnou *confidenci*,
I já se, teď hanbim! pod těmito věnci.

§94.

Na Soudce vinu valiti, nebezpečno!

SÉT:

Můj Otec, jak vidim, pod obrany vichXu,
Hrozného před Soudcem dopustil se hřichu!

EVA:

Odkud ty to saudiš? nemám toho zraku,
Abych znamenala zlost při něm nějakou.

SÉT:

Ukázav on na vás k své pomoci danou,
Tím Bohu samému velkou zaval ránu,
Jakoby ovšem Bůh, měl býti příčina,
Že, na Adamovi tá se našla vina;
Že, kdyby mu k boku váš Bůh nebyl kládl,
Nebylby tak zhřešil a náramně padl.

EVA:

Něco síce mluviš; než jeho minění,
Nebylo, o Bohu to miti domněni,
Jakby Bůh stvořením upřimné Manželky,
Byl původce hřicha malý, aneb velký;
On, ukázav na mne, jen sebe sám bránil,
Čekaje, by ho Bůh tím spíše ochránil,
Když pozná, že ne on, z vlastní své příčiny,
Dopustil se strašné nenadále viny,
Než, že jest podveden té Ženy řečnosti,
S kterau žil v převelké lásce, důvernosti.

SÉT:

Veď mohl zamlčte, a vás šanovati,
Když z hřešení svého měl počet dávati.

§95.

Před Bohem nic neutajiš.

EVA:

Nic tam nezamlčiš, můj přemilý Synu!
Když Soudce vidi sám v tvjem srdci vinu,
Když tvé klouby, mozky, a duši proniká,
Jeho všvědoucnost a moudrost veliká!
A krom toho, Adam, již mne nešanoval!
Neb hřich, i tou lásku již byl vyšturmoval,
Již sme, co Manželé v svém srdci nosili,
Dokud sme poslušni a bez hřichu byli.

§96.

Hřich, lásku podvrácí.

SÉT:

Nuž ste ani lásky vic pravé neměli?
Když ste se pro hřichy před Bohem styděli.

EVA:

Pravda! že ne, Séte! vše bylo zbořeno,
Co dobrého v duši nám bylo stvořeno.

Zmátl se nám rozum, vůle byla na nic,

Duše byla kurva, ač tělo i Panic!

SÉT:

Toto bylo strašné, hrozné podvrácení!
Zpraveného prstem jen Božim staveni.

Nenadarmo říkal Bůh, že vy zemřete,

Jak náhle ze stromu toho jist budete.

Copak srdce vaše k té žalobě řeklo,

Snad vám i koleno hned od strachu kleklo?

§97.

Deliquent, jak může, vyhýbá.

EVA:

Jak náhle jen Adam na mně byl ukázal,
Hned se mne Stvořitel spravedlivý tázal:

Evo! Ženo hřišná! cos to učinila?
Pročs takto náramně tvým skutkem hřešila?

SÉT:

Tu vám bez pochyby srdečko skákalo,
Ba snad i to oko oboje plakalo!

EVA:

Vyznala sem: Hada chytrost mně podvédla,
Takže z zbráněného stromu sem i jedla.

SÉT:

Jak vidim, vy ste k té chytrosti hadové,
Příkládali kunšty a chytrosti nové!

EVA:

Z čehobys tak soudil, Séte, synu milý!
To v srdci nevidim, nechápám v tou chvíli!

SÉT:

Bůh se vás netázal: proč ste z stromu jedla;
Než, proč ste Adama vašého podvédla?

Vy pak zamlčivši svou odpověď dlužnou,
Hada ste jen bodli svou žalobou slušnou!

§98.

Eva se hanbi za svedeni Manžela.

EVA:

Při té odpovědi, dvoje sem činila:
Nejprv, vinu vlastní zakryt sem minila;
Potom, vymluvená chtěvši býti ráda,
Vinu na lživého valila sem hada.

SÉT:

Jeden na druhého vždy ste vinu kládli,
A všickni ste vlastní vinau svoji padli!

Nebylliby jeden poslouchal druhého
Mohlo být na světě bez hřichu takého!

EVA:

I ty, když co zvinniš, hned jmenuješ Adu;
V světě, ne tak snadně vyhneš tomu pádu,
Abys někdy, vinnen v tvojém obcování,
Neměl na jazyku, jiných citováním,
Žes, aneb podveden, aneb i příkladem,
Zpravovals se týmto aneb jiným řádem.

SÉT:

To sem já jen od vás, Matko milá! zdědil!
G'abriel mi řekl: že to jest rodni dil.
Než, jak dále potom soudění to znělo?
Jistě již nad hadem samým zahřmělo!

§99.

Odsauzenci, nejsau hodni *Inquisicie*.

EVA:

Tá *Punkta Deutri*, jen člověku kládl
Bůh, který hadovou hlavní vinou padl;

Hada pak nesaudil býti za hodného,
By něco vyzvěděl v té věci od něho.
Pán Bůh nás dobře znal, že, hned od počátku,
V pravdě svatě nestál a v slušném pořádku,
Ale, sveda sobě poddané Angely,
Svým hřichem pošpatil nebe i svět celý.
Byl tam síc přítomen, a tak se zpravoval,
Jakby se jen z toho všeckého radoval,
Že protiveň Bohu i lidem učinil,
Vykonav, by člověk též na světě zvinil.
Kroutil se, sem i tam; bylo mu to k smichu!
Že lidi navédl k takovému hřichu.

SÉT:

Cožtby had byl řekl, bylliby Bůh pravil:
Pročs ty, můj tvor pěkný, tak ohavný zpravil?

Že ne jen v své duši, než i v samém těle,
Smrt nosí, a všecko nataženi celé.

EVA:

Bylby neb oněměl hnedky v tou hodinu,
Vida jen na sobě hřichů všeckých vinu;

Aneb, co, jedenkrát duch již nestydatý,
V rozumu, ve vůli a v skutcích proklatý,

Bylby, jáko s smichem odpovídal Bohu:

Já sem chtěl poškvřnit jak zem, tak oblohu!

Dobře ti to, Tvorče! uvidim tau zprávu!

Jak ty jen napraviš tvoju v světě slávu?

O mou se postarám! toto nejsau pletky!

Lapil sem již ptáků tvojich do mé kletky!

Domnivals se, Tvorče! že tvoje stvoření,

Jen tobě hotovo vždy bude k sloužení,

Že jen tebe uzná za Pána svého,

A palác obdrži Ráje nebeského;

Než vidiš! jmak šťastná byla moja próba!

Ti rozumni lidé poslechli mně oba.

Já sem jich již zabil, se všemi potomky,

A v mém království budou miti domky!

SÉT:

Nebyl tedy hoden! nepřítel vši návky,

Aby se Bůh s nim byl pustil do rozprávky.

EVA:

Dobře Pán Bůh věděl, od samé věčnosti,

Že nás had přivede, k hřichu, nevěrnosti;

Proto, hned při samé s námi *inquisici*,

Jen k uplakanému obrátil se lici;

Hada pak odpůrce a nešlechtnika,

Contemnovala tá moc Boží veliká!

KAPITOLA XV.

Actio iuris diuimni stabilitur.

Ničemná Pádu *Apologia*.

§100.

Bůh své slávě zadosti učinil.

SÉT:

Co to za příčina? Bůh o té lsti věděl!

A vám předce o ni slova nepověděl?

EVA:

Pověděl, jak náhle do Ráje sme sedli,

Abychom ze stromu toho nic nejedli;

Ba, žebychom se ho ani netýkali,

Jestlibychom živi zůstati žádali.

SÉT:

Ale vám říci měl: tam přijde jistý had,

Ukazovat bude velké slávy poklad,

Když pod zakázaný strom sobě sednete,

A proti mé vůli z něho jist budete;

To když se přihodi, vy toho nečiňte!

Jen se vy k mému Mandátu přivíňte,

Neb samé tohto pilné zachování,

Od vás můž odvrátit všecko umírání.

Tak, kdyby něco byl oznámil o hadu,

Nebilibysste vy skočili do pádu.

EVA:

Bůh nebyl povinnen, ty všetečná hlavo!

Rozložit nám celé svých Dekrétů právo.

Nám dosti mělo být, z strany všecké, na tom,

Bychom zakázaným pokoj dali klátom,

Abychom přestali na jeho zřízení,

A v plnění vůle hledali spasení.

Kdo, o nejmoudřejším! jen pomyslit může,

Žeby svým poddaným zakazoval růže?

Když nám tedy Pán Bůh strom taký zakázal,

Tim nám on korunu života ukázal!

§101.

Strom zakázaný neublížil!

SÉT:

Ale mohl aspoň v Ráji strom nesadit,

Při němžby si člověk zle mohl poradit?

EVA:

Sám si mi pověděl, a já to sama vim,

Že strom zakázaný byl i stromem zdravým;

Ne síce na prsto, nevinnému tělu,

Ale, že Záhradu Rajskou čistil celou,

Od té všelijaké tam jedovatosti,

Jaké ve východních krajnách bývá dosti.

Kdoby Záhradniku kládl meze jaké?

Chceli on odvrátit porušení také!

§102.

Hadovo se touláni, neni příčinou!

SÉT:

Kdyby aspoň Pán Bůh Ráj tak byl zpořádal,
Aby v něm had nebyl nikdy zlé ukládal,
Žeby nebyl mohl do něho vkročiti,
A mezi haluze stromů se vtočiti:
Nužby nebyl mohl hříšnou dáti radu!
A vás k žalostnému namlouvati pádu.

EVA:

Bůh, pro hada pýchu, z nebe jej sic shodil;
Než dovolil, aby jen svobodně chodil,
V povětří, po slunci, po vysokých hvězdách,
Po měsíci, zemi a tmavých planetách;
Proč pak tomu lotru, té nechal volnosti,
Já to zanechávám jen Boží maudrosti,
Ač, kdyby kdo silně tak na mně dotíral,
I můj ženský rozum dveřeby zotvíral!
Tomu, kdo v sprostnosti dveře jen potlouká,
A do skutků Božích jen povrchně kouká.

SÉT:

Jak tomu, tak i mně, drahá moja Matko!
Podejte učení moudré vaše krátko.

EVA:

Angel každý, nechť jest, zlý aneb i svatý,
Nemá, jak my lidé, také těžké hnáty,
Kteréby pro svoje žil a nervů *plectrum*,
Již svau měli vždycky k země naši *centrum*;
On jest sluha Boží, aby na vše strany,
Navštívit mohl ty nádherné stány,
Jež Bůh porozkládal v spanilém pořádku,
Hned při samém světa tohto počátku.
Ač tedy had zhřešil, pyšnou svoji zpourou,
Proto mu neodjal Bůh vlastní natúru!

On se volně túlal, v světa toho domě,
Takže, i při rajském zastavil se stromě.

SÉT:

Kdyby jen Pán Bůh náš přísně byl zabránil,
Aby vás návodem prokletým neranil!

EVA:

Byťby ho dekrétem svojim byl zavázal,
A vcházení všecho do Ráje zakázal:
On, okolo Ráje, bylby předce chodil,
A pilný dal pozor, jakby nám uškodil;
Neb, ani my sami, ani naše ditky,
Nebylyby v Ráji jen vidali kvitky,
Aleby též byly, někdy ven chodily,
Zvlášť kdyby se byly náramně plodily.
I ven tedy z Ráje, jak se to mně vidi,
Bylby též podvédl některého z lidí.
Neb, ač i ven z Ráje strom nestál života;

I jináč umi svést tá hadova rota!

§103.

Kdyby Had potomky byl svédl?

SÉT:

Ba, opravdu! jakby to bylo bývalo,
Kdyby se to bylo kdy na světě stalo,
Žeby z rozmnožených svatých vašich Synů,
Jen sám někdo na se byl uvalil vinu,
Skrze přestoupeni Zákona Božihó,
Jakéhokoli již času běžícího?
Zvláště pak: kdyby muž, s manželkou svou milou,
Byl v srdci dal místo hadovému dilu?

EVA:

Ale, nač ty Séte! jiné maje klásky,
Takové předkládáš mým uším otázky?
Co tebe do toho! *praesentia cura!*
Mně, Boži moudrosti, neznámá jest, šnúra!

SÉT:

Quo plus sunt potae, plus sitiuntru aquae!
Moudrosti vždy větší žádám svojí hlavě.
Předce bych rád viděl váš rozum v té věci,
Ba snad i ti vaši potomkové všecí?

EVA:

Když mnou již tak trháš, takže chtic neb nechtic,
Mám já, proti vůli, povědět něco vic:
Schovejž sobě dobře, coť povim, do hlavy,
A chcešli, této se drž, rozumné zprávy:
Kdyby, z rozmnožených svatých našich Synům,
Někdo, i s svou Ženou, byl prohřešil vinou;
Tehdážby rod lidský byl dvojaký býval;
Jedenby byl hřichy, druhý, ctnosti míval.
Velké, proti sobě stályby Armády,
Uživajic hřišné aneb svaté rady;
Jedna proti druhé válčilaby věčně,
Nebyloby chvíle pokojné konečně!

SÉT:

Tak soudim, i bez vás! než chci zvědět směle,
Bylliby jim také Bůh dal Spasitele?

§104.

Milost Boži neobmezená.

EVA:

Ach! nesáhej, prosím, k této Matérii.

Zdaž sem byla v Boži kdy Kancellarii?

Co já vim! kdyby tak byl někdo z nás padl,
Jaké Bůh dekréty v knize věčné kládl?

SÉT:

Já si, Matko! myslim, nechtě Boha ztupit,
Žeby je předce byl minil Bůh vykoupit.

Kdyby hříchů jejich velmi těžké břimě,
Byl z lásky též vložil na slíbené símě.
Neb, o našem Bohu, důvodů mám dosti,
Že jest nekonečný v lásce a milosti,
Že jeho dobrota tak jestit veliká,
Že, ani jednoho smrt nechce hříšnika;
On, lidi miluje převelmi velice!
Dna nemá, tá Boží milosti studnice!
EVA:

Jestli ty, na milost jen Boží máš zřeni:
S tebau jsem jednoho v té věci domněni!
Mezi tím si myslím, a tak hádám cele,
Žeby mohlo býti i bez Spasitele,
A, žeby snad počet jiných lidí Svatých,
Mohl vykoupiti z ruk hada proklatých?

§105.

Cžlověk člověka vykoupiti nemůže!

SÉT:

Milá, drahá Matko! to vaše myšlení,
Jest bez všeho gruntu zřáděné stavení!

EVA:

Tak, ty mně neříkej! nestavim na pisku!
Mám k rozumu cestu, rovně jak ty, blizkou!

SÉT:

Ej! tu ste se potkly, má přemilá Matko!

EVA:

Ach! tvá slova každá mně padaji sladko!
Nebylaližby to ctnost veliké chvály,
Kdyby Svati, život za bezbožných dali?
A kdyby přijal Bůh toto vykaupeni,
Za věčné hříšniků, po smrti, spaseni?
Neb spravedlnosti, již Bůh právem žádá,
Staloby se dosti; a taková rada
Bylaby osožná nevolným hříšnikům,
Kteři, z pouhé lásky, stvořeni padlému,
Dopomohli svým zlým, k životu věčnému!

SÉT:

O! já, milá Matko! takovým věcem,
Zepřu se obojim týmto mojim plecem!

Podložim já, obě mé hříšné ramena,
K zastání slavného nebeského jména.

EVA:

Dobře v mysli rozklad! co sem prve řekla:
Můžli, člověk svatý, vykoupiti z pekla?

SÉT:

O! já již rozumim, při mé hlavy blesku,
Jakou vy kráćite v této věci stezkou?

Vy se domniváte, žeby možné bylo,
By svaté stvořeni, hříšné vykoupilo;

To věc neni možná! z ohledu mnohého;

Povim já, k té věci, něco důvodného.

EVA:

Vidi! milý Séte! kams ty svou otázkou,
Sebe, y svou Matku, svédl na Procházku.
Kdybys, o té věci, byl mlčel raději,
Nebylbys mou pevnou tak pohnul naději.

SÉT:

Vy se nelekeyte, moja Matko milá!
Žeby nestačila k té věci má síla;
Já, když tuhé uzly v myšlen, rozváži,
Pravdu, co na sluncy ležící ukáží!

EVA:

Uvidim, čím ty můj Argument vyvrátíš!
Než, bojim se napřed, že korun stratiš!

SÉT:

Korunu, bych stratil? ba, drahé srděčko!
Voňavé z ruk vašich dostanu pérečko,
Že sem k slávě Boží statečně bojoval,
A vás, co Matku Syn, stavě *informoval*.

EVA:

Potěšim se takým oudatným Oděncem;
Ráda, pod vítězným твоjim, lehnu věncem!

SÉT:

Kdyby svatý člověk platil za hříšnika,
Aby ho minula pokuta všeliká,
Jak časná, tak věčná, v pekelné propasti,
Taktoby měl tou mzdu vykoupení klásti:
Neyprvby při takém *Contrastě* zavdaném,
Sám života svého musyl býti Pánem;
Muyslby mít vládu, s nim cokoli činit,
A složit za toho, kdo chtěl Bohu zvinnit;
Po druhé: mělby se, v té postarat práci,
Nehřešili proti vlastní *Obligacy*?
Která to nakládá, by, y v té neřesti,
Každý, po svém vlastním, napřed chodil štěstí;
Po třeti: musylby, y v tom jistý býti,
Že Bůh, mzdu takovou skutečně chce miti,
Že Bůh přivoluje, by, misto spaseni,
Svatý člověk dostal věčné zatraceni?
Kdyby troje toto nemělo základu,
Darmoby y Svatý vynaložil vládu!

EVA:

Kráčej dále, Séte! cosy ty povidáš!
Gabryele, myslim, nenadarmo vidáš.

SÉT:

Poněvádž tvor žádný Pánem svojim neni,
By mohl dat sebe v smrt a zatraceni;
Boží pak dobrota, a moudrost, taká jest,
Že spravedlnosti hájiti musí čest,
Takže dopustiti naskrze nemůže,
By trápeni padlo na svatého Muže,
Aneb, aby hříšnik, pro své nepravosti,

Užíval rozkoši v té věčné radosti:

Odtud se zavírá tá pravda veliká:
Že člověk nemůže vykoupit hříšnika!

EVA:

Pěkněs to vyvád! jakbys pak odolal,
Řeknuli: Proč Pán Bůh z nebe hned nevolal,
Když viděl, že semnou lživý had rozprávi,
A mne již již věčné chce pozbavit slávy?
Kdyby Bůh svým hlasem mně byl dal výstrahu,
Nebylabych svatost mou stratila drahou!

SÉT:

Bezprostředných věcí Bůh nikdy nečini;
On, Duch neni taký, jak já, vy, neb jini.

Takových nebylo potřebi zázraků,
Když ste měli v duši dost moudrosti znaků.
Dal vám byl svůj obraz, a světlo moudrosti
Bylo dostatečné k zahnání temnosti;
Ba, y volal na vás (lhuli já, povězte!)
Z zbráněného stromu nikoli nejezte!
Proč vy, v nebezpečném tom při stromě času,
Božího ste nijak nešetřili hlasu?

§106.

Zbytečných zázraků, Bůh nečini.

EVA:

Aleby to bylo jen dobře bývalo,
Kdyby se mi heslo bylo z nebe stalo!

SÉT:

Nikoli, Matko má! Bůh sámby byl zhřešil,
Kdyby na vás z nebe, byl zavolal, těšil;
Neb, duch moudrý něco čině zbytečného,
Tim samým již padá do hřichu samého.

EVA:

Jábych ale předce nebyla zhřešila,
Kdyby se mi byla moc Boží zjevila.

SÉT:

Větši jest tá Boží důstojnost a sláva,
Nežli váša, ba všech v světě lidi, hlava:
Ač ste pak zhřešili: moc Boží to znala,
Jakby předce pomoc hříšníkům se stala.
Než, povězte dále o tom Božim soudu,
Já, vážně, pozorně, poslauchati budu.

Kapitola XVI.

Serpens condemnatur.

S hadem zle

EVA:

Když tá *Inquisicy* tak s námi odstála,
hned *Publikácy*a Ortele nastala.

SÉT:

Tedy tam nebylo dlouhého rovníání
Skutků se Zákonem a jeho poznání?

EVA:

Bůh se nic nebavil. Neb on od věčnosti,
Všecko byl vsoudil k této případnosti.

A sýc, pro zbráněný skutečně hnutý strom,
Neyprvnější letěl do zlého hada hrom.

SÉT:

Na něj zahřmělo předkem, spravedlivě,
Neb hřichu všeho byl původcem, zlobivě.

Ba, jakým ho Pán Bůh ortélem porazyl,
Že hřichem člověka svatého nakazyl?

EVA:

Bůh řekl: že sy to učinil, ty hade!
Všecko zlořečenství na tebe se kláde;

Tá jest má, o tobě spravedlivá rada,
Zlořečený budeš nad všetká hovada!

Nade všecky polni země živočichy,
Ohrň tě prokleti pro takové hřichy!

A, žes to ze zlosti v své učinil pýše,

Plazyti se budeš jen po svém břiše;

Prach jen žráti budeš, pro ten původ zlého,
Po všecken čas a dny života svojého.

Krom toho ještě, tak tvou pokutu množím;

Nepřátelství hrozné a velké položím!

Mezy tebou hadem a teď touto Ženu,
Ulisným způsobem od tebe svedenou;

Mezy tvým ohavným a hříšným plemenem,
Jejim pak ozdobným a svatým Semenem.

Potřeš mu sýc patu! než ono tvou hlavu
Rozmrvi, a jistě mou ozdobi slávu.

SÉT:

Těžkým sýc kamenem Bůh do hada hodil,

Než vidim, že mu nic naskrze neškodil!

EVA:

Ach! Synu, to nemluv!

SÉT:

Ba, tak soudit musým!

Ved' ani já slámkou svůj rozúm nebrousým!

Vidite! vidite! Ďábel neni zvíře,

Kteréby v doupatech bývalo neb v diře.

Nemohla ho teda taká ranit klátba,

Že se mu s zvířaty rozběhala svadba;

Že on, mezy tvorem nevykroči výše,

Než, že se jen plazyt po svém bude břiše;

Že prach bude žráti, a že vždycky velká,

Vy budete v světě jeho nepřitelka;

Že on, ba y jeho ohavné plemeno,

Vás má nenávidět, y vaše Semeno;

Že má rozmrvená jeho býti hlava,
Podle jeho zásluh a všeckého práva.
Jakby, prosým! této *Sentencye* vládou,
Co škoděno bylo duchovnému hadu?

§107.

Ne každý *Theolog* rozumi *Theologii*.

EVA:

Posavád sem mnoho, a laskavě dosti,
O tvé, milý Séte! držela moudrosti;
Ale, teď poznávám, že ještě tvé oko,
Pravdu věcí jistých nevidi hluboko.
Ne světlo, než jen tmu svojim duchem lapáš,
Když věci duchovné jen tělesně chápáš!

SÉT:

Nuž! já to nemohu do mysli vhoditi,
Jakby ďáblu mohl ten ortel škoditi?

EVA:

Vidiš, Séte! celý ten ortel výslovný,
Obsahuje v sobě smysl jen duchovný.
Kdybys se ty někdy zeptal G'abryele,
Podalby ti, věřim, vyloženi celé!

SÉT:

Bůh vi! kdy zas přijde? já pak mé žádosti
Ukrotit nemohu; než hledám známosti!
Prosým tedy pěkně, Matko má přemilá!
Abyste mi, ve tmách posvítiti ráčila;
Ach! pěkně vás prosím, učinte to spíše,
Budu vás poslouchat pozorně a tiše!

EVA:

Raděj povim smutné: *Deliberatum est!*
Které, mně hříšnicy též vyhlášeno jest.

SÉT:

Ach ne! Matko milá! nic nepospicheyte!
Jen prv zprávu jistou o hadovi deyte.
Prosyť nepřestanu!

EVA:

Jak ty mne mustruješ!
Slyšels Boží slovo; předce ho valčuješ!
Tys mne učil samou, inév hřích můj poznati,
Že sem pozor měla na hlas Boží dáti;
A sám nepřestáváš z cela, a hotově,
Na oznámeném již Božim tobě slově!

SÉT:

Mne žádná netlačí v mé chtivosti vina;
Tuto jest věc mnohém temnější a jiná!
Vy ste znali Boží přikázani jasné!
Mně, ve tmách obrazů knot rozumu hasne.

§108.

Odsauzeni hada smysl.

EVA:

Ačkoli já žádná Prorokyně nejsem,
Než, moudrý být chceš, tedy ucho deš sem!
Když Bůh ortěl hlásal hadovi v tou dobu,
Podlé prorckého jen mluvil způsobu;
Ba, y v naši tehdáž jen mladičké řeči,
Slov nebylo jinšich, *Abstrakce* větší.
V tom ortéli Božim, přemnoho jest skryto!
Jehož rozum vlastní jestit takovýto:
Ty, ty! zlořečené zlych Angelů kniže!
Tebe má pravice všim prokletim viže.
Nebyloliť dosti zhřešit v nebi, hade?
Než musels vylit zlost y v této Záhradě?
Bylbych ještě myslil y tobě pomocy,
A tebe vytrhnout z zlořečenství nocy,
Kdybys jen byl uznal hřích, a mne poprosyl,
Bych hněvu v srdcy mém věčného nenosyl;
Byl sy vyvýšený nad spolu-Angely,
Y to nebe dalť sem, přibytěk veselý,
Zvelebil sem tebe nad všecko stvoření,
A poctil y slávou s tvým Bohem spojení;
Ale, vidiš nyní! nechcy tě konečně!
Já, Bůh tvůj, od tebe se loučim věčně!
Nemáš v mně lásky, ani jen v té míře,
Jakou ji mít bude y neymenší zvíře;
Menší jsy v mých očích od toho červička,
Jenž se v prachu váli v prostřed chodníčka;
Stratils všecku cenu, u ctných duchů, lidi,
Ba y nerozumný tvor nerád tě vidi.
Tak se musýš báti mé důstojné Říše,
Jak, když před vítězem Rab leži na břiše.
Ty, jen v ustavičném zoufání a strachu,
Vždycky ležet musýš v pohanění prachu.
Domnivals se, že s tou k ženě *Confidencý*,
Ji, do tvé pekelné strhneš Resydency,
Ba, že ne jen sama, než y ti synové,
Zustanou ctitelé tvoji a sluhové;
Ale sy se zmýlil! nepřátelství věčné,
K tobě vždycky bude u Evy mé vděčné;
Pozná, ba y uzná, žes ji jen oklamal,
Kdyžs jablko k jidlu z toho stroma lálal,
Odřekne se všecké prvni k tobě lásky,
A proklinat bude všecky tvé otázky;
A ne jen sama, než y její semeno,
Nenávidět bude tě y tvé plemeno.
Znám sýce tvoju zlost náramnou, proklatou,
Že ty Spasyteli někdy potřeš patu:
Než zney! ty ohavný, nešlechtný lotře!
Že právě tá pata hlavu tvoju potře;
Tá přemůže tebe! z všeho tě obloupi,
Můj, a jedné Panny Syn lid svůj vykupi!

SÉT:

Ey! já nyní vidim z vyloženi toho,
Že ten ortel v sobě obsahuje mnoho!

Hle! jakbyste byli činili nepravě,
Kdybyste vy byli učeni tak zdravě

Předemnou tajili, a neřekli jasně,
Co vám Bůh oznámil toho času krásně.

Pravda! že to strašné v uších hada znělo,
Že mu pata zmrvi někdy pyšné čelo;

Neb on v tom zakládal svou nevyšší slávu,
Že přišel k velkému nad člověkem právu,

Které, když Spasitel měl zahladit patou,
To mrzet musel tou šelmu proklatou!

Než rád bych já zvěděl, y samé to jméno,
Které miti bude to ženské Semeno?

§109.

Y to Jméno Spasitele, žádostivé.

EVA:

Na to se ty neptej! ono jestiž Divné!
Přestaň na poddané nyní tobě hřivné.

SÉT:

Než, pěkne vás prosým! jestli předce možné?
Nekryte předemnou tajemstvi osožné!

EVA:

Nu! já ti nepovim! neb neznám sama vic;
Bys se ty rozprosyl; o jménu nevím nic!

SÉT:

Ey! škoda, přeškoda! snad, kdybyste chtěli,
Mněbyste o jménu tomto pověděli?

EVA:

Jak mne tuto vidiš, ctnou, šlechtnou ženu,
Tak, věř mi! nic nevím o tvom divném jménu.

A potom, co prosým! na jménu záleži?

Ved' za jménem štěstí hned samé neběži!

Rozmanitost Božich výmluvnosti, kdo zná?

Dost! já sem nebyla v tomto *curiosná*.

SÉT:

Ba, já sy tak myslim, žeby y to jméno,
Ctit povinné bylo všech tvorů koleno;

Byloby k radosti každému národu,

Kdyby známo bylo z jistého důvodu;

Já to slušně z jména mého Otce hádám,

Že, jak Bůh dal jemu značné jméno, Adam;

Tak, y Spasitele který má přijiti,

Bez pochyby značné jméno musý býti!

Ale darmo! když my ho předce nevime,

Samým jen hádáním maličko spravime.

Nechť mezy tím bude v svatém požehnání!

Vim! že bude život v lidském umirání.

Vy, dále oznámte, což ste již y chtěla,

Jaká *Sentencya* naproti vám zněla?

Kapitola XVII.

Evae poena dictatur.

Evu boli.

EVA:

Já, nešťastná Matka! zarmoucená Eva!
Z zapověděného že sem jedla dřeva,
Po hadu sem byla hned první v pořádku,
Kterau Bůh odsoudil na světa počátku.

SÉT:

To Bůh činil moudře, svatě, a pořádně,
Zabiv toho neyprv jenž mordoval zrádně;
Potom se obořil na jeho frajiřku,
Která byla vyšla k němu na špacýrku;
Která se oddala s tím do rozmlouvání,
Jenž radil zrušiti Boží příkázání.
Had namlouvat začal; vy ste v viře svadla,
Tak, y na vás přísná *Sentencya* padla.

V jaký předce rozúm Bůh svůj dekrét čital,
Když vás, co hřišnicy, před svým trůnem, vital?
EVA:

Ten Saudce, ač y měl převelkou příčinu,
By ostro zacházel semnou, pro mou vinu,
Předce tak nešetřil své spravedlnosti,
Jak dobroty, lásky, a věčné milosti!

On výslovně řekl: žes to učinila,
A tvým namlouváním y Muže zmámila,
Nejsy hodná vonných, bez trestání bukrét!
Ale poslyš tento soudu mého dekrét:

Velice rozmnožim všechny tvé bolesti,
Uvalim na tebe přetěžké neřesti!
Když se budeš scházet s mužem tvojim skrytě,
A v životě počneš svém maličké dítě;
Uvedu na tebe, pro hřišnou hltavost,
Všelikých pokrmů velikou nechutnost,
Y tá krév se tehďáž všecka v tobě zmate,
Pro jablko z stromu zbráněného vzaté;

Nebudeš ty rodit ditky z *Recreacy*,
Než bolestnou musyš podniknouti práci!
Svirati se budeš při ditek porodu,
S náramnou tvé síly a čerstvosti škodou;
Nemysli! že na tvé vůli bude státi,
Chtělalibys, neb ne s Adamem spávati;

Žádost tvá pod mocý bude Muže tvého,
Chcy ditky na světě, miti z bedr jeho;
Ač ste y zhřešili, předce se vložte,
A můj národ lidský na tom světě množte;

Muž nad tebou v domě, y před svým stánem,
Má být vždycky tvójim urečítým Pánem!

SÉT:

Na vás tedy Matko! velká přišla núze!
Když Bůh ortél hlásal tak přísně a tuze.

EVA:

Toho času ještě, ani sem neznala,
Coby slova táto vlastně znamenala;
Nez z nás v Ráji každý byl pro sebe kvitek,
Nepočínala sem ještě byla ditek;
Až potom, po našem ven z Ráje vyhnání,
Přišla sem k jasnému slov Božich poznání.

§110.

Sét *Curiosný*.

SÉT:

Jak v mé pozornosti nelenivý bývám,
Tak, na mnoho při tom ortéli se divám,
A to, tim bystřeji, čím slynějším smutkem
Cýtim, že vás ranil Bůh, neřesti prutkem.

EVA:

Vim! že ten obyčej téměř vždycky miváš,
A na věc y malou pozorně se diváš.
Než nevím, cobys ty, v tom širokém světě,
Tak značného viděl při Božim dekrétě?

SÉT:

Tři jsou věcy hlavné, jež ne všickni znaji,
Které mne mou hlavu náramně vrtaji.

EVA:

Rádabych věděla, bys to jasně dotknul,
Na čems se při slovich Stvořitele potknul?

SÉT:

První věc jest, bolest vašého roděni;
Druhá zas, žádosti Muži podmaněni;
Třetí, jeho panstvi nad vaši osobou;
To tré, ducha mého v velkou bere próbu!

EVA:

Ale, kdybys ty jen na slovu měl dosti!
A pokoj dal vecké při všetečnosti:
Jábych pokojnější při losu byla,
Ač mne pro hřich y tá zdárnost opustila.

SÉT:

Matko! vy jen mějte svůj pokoj bezpečný!
Já nikoli nejsem pro tou věc všetečný,
Že já chcy důvodné vyskoumat příčiny,
Proč vám zlého mnoho donesly ty viny?

EVA:

Jábych syce mohla učinit za dosti,
Jakkoli všetečné tvé mysli žádosti;
Než, nesoudim býti všelijak bezpečné,
Bych se zalabila, vůli tvé srdečné!

SÉT:

O to mějte pokoj, má přemilá Matko!
Rozumnému, věřte! věc tá padne sladko.

Komu bude planá moudrá váša kázeň,

Ten, v hlauposti svojěj, nech zustane blázen!

EVA:

Nu! poněvadž tebe velmi sobě vážim,
Ochotně se tedy o to vynasnážim,
Abych y v takové již nyní bidnosti,
Dopomohla tobě k žádané moudrosti.

SÉT:

Povězte mi neyprv, a to bez prodlení,
O ženském, po hřichu, bolestném roděni?

§111.

Bolestné ditek roděni.

EVA:

Bolest těla odtud a vlastně pocházý,
Když se oud s oudem, tak, jakby měl, nescházý,
Když Nervy a krevné v těle našem žily,
Nemaji pořádné ustavičné síly;
Jak náhle sem tedy, *Confidencý* tichou,
S hadem, dala místo v mojem těle hřichu:
Hned, jak sem již řekla, y ten těla svazek,
Dostal porušený a bidný obrázek,
Takže, při jedenkrát vloženém roděni,
Musela sem v těle zakousyt soužení,
Které, neomylné v tom vězet muselo,
Že, při duši bidné trhalo se tělo.
To jest *naturalná* za hřichy pokuta,
Že Rodička s křikem do svého jde kauta;
Kdybych se já byla držela svatosti,
Bylabych y ditky měla bez bolesti!

SÉT:

Proč ale, tak pěknou a spanilou růži,
Vás, v žádosti vaši, Bůh podmanil Muži?

§112.

Žádost Ženy, Mužovi poddaná.

EVA:

Rozuměj Sétova *curiosná* hlavo!
Kdyby nebyl Mužům dal Pán Bůh to právo,
Aby se s ženami měli kdy spojit:
Žádnaby nechtěla, pro bolest, roditi;
Myslilaby každá: vyhnu me pokutě!
Nechcyli s dítětem ležeti kdy v koutě;
Jestli nepodvolim nikdy Muži svému,
A samotná, tělu uhovim mojemu.
To, Bůh náš, předzvěděv, hned zákon svůj kládl
Aby tou žádosti své ženy muž vládl,

Žeby to, na její vůli, neleželo,
Chtěloliby sej i muže, neb nechtělo;
Ale, že v manželském tom pořádném žití,
Tá žádost pod mocý manžela má býti.

Ačkoli, svět nyní, v zlém tak velkém leží,
Že žena za chlapem, ne chlap za ni, běži!

SÉT:

To jest znak velkého v světě porušení,
A zvláště ženského hrozného hřešení!
Proč pak ale, panstvi nad vaši osobou,
Dal Bůh Adamovi v toho práva dobu?

§113. Panstvi Muže nad Ženou.

EVA:

Byli sme rovnací, před žalostným pádem,
Zpravovali sme se jednosteyným řádem;
Co sem já kdy chtěla, muž přivolil k tomu;
Aniž rozkazoval někde v něčem komu;
Vždycky v dokonalé žili sme rovnosti,
Nebylo tam výšky, nebylo nizkosti;
Než, jak náhle sem já hříšným namlouváním,
S Adamovým hrála slov mých posloucháním,
Hned sem tou rovnakost mým hřichem zkazyla,
A hodnost Adama, svedením, srazyla;
Bůh tedy veliký, v soudech spravedlivý,
Na tento můj skutek, Adamu škodlivý,
Tou vložil pokutu, a mně tak snižoval,
Aby on nad ženou již svojú panoval.

SÉT:

Předce, za ztracené své *AEquilibrium*,
Dostal Adam pěkné od Boha *Praemium*!
Že, aspoň tá žena, která jej podvédla,
Pod jeho pravicy, právem Božim, sedla.

EVA:

Ved' dostal *Praemium*! ale již to vime!
Že toto *Praemium* jest mužům jen břimě!

SÉT:

Břimě? já nechápám, jak to může býti,
Aby někdo v panstvi těrchu mohl miti?

Kapitola XVIII.

In Adamum Sententia pronunciat.

Adam Zeman.

EVA:

Porozumiš tomu, jak náhleť oznámim,
Jakym Bůh Adama navštívil trestáním.
Y k němu Bůh řekl, v právném s námi času,

Že sy uposlechl tvojěj ženy hlasu,
A z stromu sy jedl, o němžs dobře věděl,
Že sem vám byl z něho jisti zapověděl,
Řekna vám výslovně: nebudeš jist z něho!
Zlořečená země! pro tebe samého.
S bolesti budeš jist z ni všecko ovoce,
Po vše dny života, v jednomkaždém roce;
Jen bodláči, trni, bude ti ploditi;
A stromů ovoce jen plané roditi;
Pot mnohý z tváři své v práci budeš stírat,
A bilinky polni k nasýceni sbírat;
Dám ti sýce ještě chlebové bochničky,
Ale nedostatek uvidíš všeliký!
Hned se neurodi! hned to nebe zbije!
Hned se déšť potřebný neb y slunce skryje!
Hned se ti pokazý, v jamě, aneb v štoku,
Hned v práci oslabneš zas pro bolest boku!
Ač y nashromáždíš a zamkneš y dveře,
Předce ti zboží tvé vždy někdo pobéře;
Nepřijdeli člověk a nepřátelská zběř,
Aspoň ti uškodí sama tá polní zvěř;
Tlačit pak tě bude to neštěsti pléměm,
Dokud se nevrátiš zase do té země,
Z ktere jsy učiněn! v prachu život stratiš!
Prachy sy jen, Adame! a v prach se navrátiš!

§114.

Mušská pokuta nemalá.

SÉT:

Nevolný Otec můj! naposledy zvinil,
Předce Bůh s nim přísně zacházel a činil!
Mezy vámi třemi, neymenši měl vinu,
A předce se octl v samé smrti stinu;
Váše, Matko! všecky s ditkami bolesti,
Nejsau rovné, v světě mužové neřesti;
Ten nevolný, ženu, ditky, živit musý,
A žena, při pecy, pěři drápy husý!
Muž od práce z čela svojého pot stírá,
Žena sy hotové již zrnečka sbírá!

EVA:

Dobře sem ti řekla: že my to již vime,
Že panstvi nad ženou mužům jestit břimě;
Nechať muž jen, s Bohem! panuje nad ženou!
Zaslaužil svau práci v té hodnosti cenu.

§115.

Žena někdy statečnější od Muže.

SÉT:

Než ale, Matko má! snad se najde žena,
Ctného, statečného, pobožného jména,

Která, více než muž, pracuje rukama,
A žena! y rodi, y živi Adama;
Máli přístup, její muž k takému právu,
By, žena sklonila jemu k vůli hlavu?

EVA:

Séte! dlé mojého upřimného zdání,
Mělaby tá žena miti panování;
Než, poněvadž lidé býti mají tacý,
Aby dali pokoj všecké *Dispensacy*,
Při zákoně Božim a při vůli jeho:
Jábých měla muže též za Pána svého,
Byťby on proti své všecké povinnosti,
Neměl pracovitě v svojí duši ctnosti;
Zpravovalabych se tým laskavým řádem,
Žebych ho přivedla k ctnosti mým příkladem!

SÉT:

Zahanbilibyste tak jen jeho lice;
Anižby se k práci jaké chytal více!

EVA:

Billiby co k čemu, dalby sebou hnouti.
Dostalby k pilnosti, y od ženy, chuti,
Hleděllyby pak on vždy své lenivosti,
Aspoňbych činila dost mé povinnosti!
Pravda; žebych křivdu v této věcy stále měla,
Kdybych, místo muže stírala pot z čela,
Kdybych já, y rodit musela s bolesti,
Y domácí všechny snášeti neřesti;
Než Bůhby se ke mně tváři svou obrátil,
A všechny mé ctnosti, z lásky své odplatil!

§116.

XXX, hřích přičinau.

SÉT:

Z ortéle padlého na Adama, soudim,
Že jen zlořečenství jest pod země hrudi,
Že zemské, jen proto plané jsou zrostliny,
Že se člověk hřichu dopustil a viny.

EVA:

Pravda! kdybychom my nebyli zhřešili,
Nužbychom se samou hojností těšili,
Ale, neposlechše, Boha tak dobrého!
Pozbavili sme se pohodlí časného!

§117.

Odplata za hřích, jest Smrt.

SÉT:

Proč pak hříšník, v věčném životě měv státi,
Po hřichu spáchaném musý umirati?

EVA:

Vidi, milý Séte! smrt jiného neni,

Než lidského těla náramné zkažení;
Zkažení pak těla živého se stává,
Když vůdce hříšného nad sebou dostává,
Který nepořádně s tím tělem zachází,
A rozličným hřichem sílu jeho kazí;
Poněvadž my tedy, duši v tělo danou,
Ranili sme velkou přestoupeni ranou;
Tedy duše v každém s tělem obcováni,
Působí jen všech sýl jeho zmenšování;
Konečná pak oudů v sýlách jejich strata
Smrti se nazývá a hřichů odplata.
A krom toho samé otravy jedění,
Spořiti muselo života skončení!

SÉT:

Hledě na ty váše, v stinu smrti, puta,
Vim, že naturálná jsou hřichů pokuta;
Kdybyste vy byli jidlu dali pokoj,
Nebylaby s tělem duše měla rozbroj.

Nebylibyste se v bolestech svírali,
Ani tak žalostně v světě umírali.

EVA:

Co se stalo jednou, již se nedostane!
Život náš tělesný svým časem přestane!

Y ty jen chytey! též půjdeš do hrobu!

Y tvoju smrt zmrvi tělesnou osobu!

SÉT:

Mne smrt také zmrvi? toto pěkné čelo?
Nuž veď ono spolků svých s vámi nemělo!

Veď sem já tam nebyl! když ste pod strom sedli,
A ze zbráněného vám ovoce jedli?

EVA:

Tys tam sýce nebyl; než rovno ti řku dnes:
Jednaké ty *Fatum* y s tvoju Matku, nes!

SÉT:

Jednaké já *Fatum* abych s vámi násl?
Veď sem v poslušnosti, jako vy, neklesl!

Kapitola XIX.

Peccatum Protoplast. posteris imputatur.
Skrze pád jeden, na všecky odsauzení.

EVA:

Ba s námi jednako to ovoce žvýkal,
Když sme jedli z něho, na to, čo had říkal.

SÉT:

Ey! už to ne Matko! já sem k tomu neznám!
A hned v tou hodinu duši moju žehnám;

Ey! Séte! poslušný Bohu tvému Chlape!
Nech tam had s tak chutným jidlem svým zkape.

Nebyl bych já nikdy těch lahoudek žádal!

Já bych sy byl jináč štěstí mé spořádal.

EVA:

Mluviš prám, jak někdo z nemoudrých mluvívá,
Když se jen povrchně na příčiny dívá!

SÉT:

Čiňte vy, co chcete, já nevěřím tomu,
Žebych kdy byl jedl z zbráněného stromu,
Žebych s vámi rovné byl jablko žvýkal,
Když had, byste jedli, vám podvodně říkal.

EVA:

Ba uvěřiš, Séte! když, slovem hotovým,
Té pravdy příčinu důvodnou rozpovím.

SÉT:

K tomubyste měli obraz Boží miti,
Kdybyste mně chtěli o tom přesvědčiti;

To, věřte! do hlavy mé nikdy nevlze,

Žebych já byl v Ráji též dostal řetěže!

EVA:

Počkey, počkey, Séte! hned v rozumu vonném,
Jinakším své Matce zpívat budeš tónem!

Já tobě ukážem rovnou s námi zkázu,

Ač y nemám více Božího obrazu!

SÉT:

Nuž ale bych já, já? já? Bohu věrný Sét!
Byl na světě stratil rovné mé ctnosti květ?

EVA:

Jináč tomu neni, mé přemilé dítě!

Y tebe zabila zlost hadova skrytě.

SÉT:

Než ale, prosím vás! a vám ruku libám,
Vyzneyte! jak sem jám k rovným přišel chybám.

§118.

Bůh s Rodičmi smlouvu učinil.

EVA:

Takto, milý Séte! my s Adamem oba,

Byli sme všech lidí y mravná osoba;

S kterouž Bůh učinil smlouvu takovouto:

Vy budete bývat ustavičně tuto,

Jestli mých rozkazů šetřiti budete,

A zlého stromu se nikdy nedotknete.

Poslechneteli vy hlasu toho mého,

Netýkajice se stromu zbráněného:

Ne jen vám, než y též vašemu semenu,

Jak časnou tak věčnou slibujem odměnu;

Budu všech vás Bohem, a na každém místě,

Moje požehnání ozdobi vás jistě;

Pakliže vy jináč sobě uminite,

A touto mpu smlouvu společně zrušíte:

Nuž, takové hříšné proti mně konání,

Povážim, co všeckých lidi obcováni;
Neb, ač ještě nejsou, však, kdyby tu byli,
Vděčněby ten *Contrakt* semnou tak skončili.

Ty Adame tedy, a spanilá Evo!

Necheyte s pokojem vám zbráněné dřevo!

Neb, okousýteli jen ovoce jeho,

Mnoho tak na světě učiníte zlého!

A, jestli se svatě od něho zdržíte,

Sobě, y potomkům, dobře poradíte!

SÉT:

Nevěděl sem o tom, ať již vyznám krátko,

Ni věci neymenší, drahá pani Matko!

EVA:

Vidiš, milý Séte! již jináče zpívaš!

Když se *Perspektívem* mojim na to diváš.

A ještě y dotknu, co nám Bůh pověděl,

Když nám ten nešťastný strom byl zapověděl:

Budeteli jisti kdy z tohto stromu,

To škoditi nemá v světě jen jednomu,

Než, budeteli vy takovi lakomcy,

Zemřete jak y vy, tak vaši potomcy.

SÉT:

Ach, Matko! Matko má! co ste jen myslili?

Že ste rozkaz daný Boží nesplnili!

Byloby nám dobře! a při poslušnosti,

Mělibychom slávy a rozkoši dosti!

§119.

Planá to výmluva: Já sem dobře chtěl!

EVA:

Já sem dobře chtěla v tom hříšném činění,

Majic jen upřimné, ač vinné minění.

Já sem se nadála, že tento můj skutek,

Bude y potomkům zlatý v ruce proutek!

SÉT:

Zlatý proutek? pravda! ba nešťastná vicha (??),

Pod kterou Syn žádný váš dobře nedýchá.

Neni dosti na tom, dobřeli kdo mini?

Než otázka: zdali tim y dobře čini?

Ne jeden cytuje: že on dobře minil!

A předce jen hříšně a škodlivě činil!

EVA:

Kdybys ty byl tehdáž v pěkném Ráji býval,

Téžbys byl jednako ten skutek činival;

Jestli sem já padla při Božim obrazu,

Jakbys ty, již v hřichu, nepřišel na zkázu?

§120.

Felix, quem faciunt aliena perical cautum.

SÉT:

O! já bych sy jináč tou věc byl rozložil,
Já bych byl hadovi strach samý rozmnožil!

EVA:

Dobře ty zpíváš sýc ze zkušené noty!
Než, kdybys ty neznal žádné v světě psoty,
Bylbys rovně semnou tvé štěstí proboval,
A ovoce stromu zbráněné miloval.

SÉT:

Ey! už to ne, Matko! já bych všecky hady,
Byl vyhnal z té Eden rozkošné záhrady;
Nechťby vystoupili ven škůdcové tacý,
A šli jen do pekla všecý lživý dracy!

EVA:

Na veselou flautu, ty, jak slyším, piskáš,
A, bez nepřitele, co v Tryumfě výskáš!
Věr mi! žebys nebyl nic ode mne lepší,
Ba, zustalbys ještě hřišnik v světě větši!

SÉT:

Možná to věc, Matko! podíme ještě dále;
Já vám nepřestanmu, v té věcy, na mále!
Jen my podíme směle, věc *investigatum*,

§121.

Consensus interpretatus.

EVA:

Séte! jen *Consensum zney interpretatum!*
Sámbyš ty byl rovně s Bohem smlouvu činil,
Ačbys snad nebyl tak, jako y my, zvinnil.
Kdoby byl odepřel, té Boži milosti,
Constrakt činit taký, k slávě a radosti?
Zdažbys byl odstrčil tou Boži dobrotu,
Která ti spaseni dávala jistotu?

SÉT:

Y! já Boha mého byl bych sy povážil,
A takový *Constrakt* utvrdit se snažil!

EVA:

Vidiš tedý, Séte! že to naše dilo
V smluveni se s Bohem chvalitebné bylo.
A poněvadž nyní sám ho zjevně chváliš,
Proč na tvé Rodiče samé vinu vališ?

SÉT:

Než, kdybych já *Constrakt* tento byl učinil,
Já bych nebyl, jak vy, Bohu mému zvinnil!

§122.

Facilis descensus auerni.

EVA:

Oznámila sem ti: když sme my v svatosti
Zvinnili; jakbys ty držel se v hřišnosti?

SÉT:

Jábych celou duši, srdcem, a mou vládou,
Y nyní ostříhal všecku Boži radu.

EVA:

Celou tvoji vládou? ó! bidné plnění
Božich slov, při svatých sýl duše ztraceni!
Jen, prosým! dey pokoj všecké tvé smělosti,
A domnělé v duchu hrdinské svatosti.
Kdybys, to jablko, věř! jak já byl trhal,
A, zároveň semnou, statky věčné zmrhal.

§123.

Horlivost Sétova.

SÉT:

Ey! už to ne Matko! kdybych tam byl býval ,
Bylbych se já dobře na hada podíval;
Bylbych se ho zeptal: kdos pak? ty holomku!
Co, na zakázaném tomto, děláš, stromku
Kdo pak tě sem poslal, bys při své *legácy*,
Mně tak zlořečenou *commendoval* práci?
Slov Božich se držim! a svatého soudu!
Já, konečně z stromu toho jíst nebudu;
Malůj ty mně, jak chceš, čest, stupeň moudrosti,
Já, v Božim obraze, mám rozumu dosti!
Hledášli, bych více já žádal, z Božich ruk,
Musýš byt jakýsy škaredý v světě kluk,
Který se osmělil, mně, v Božim obraze,
Namlouvat, bych ztupil přesvaté rozkaze.
Slovem: Matko! jábych sy tak byl poradil,
Žebych se byl s hadem náležitě svadil;
Jábych mu byl tak zmyl zlořečenou hlavu,
Žeby byl zapomněl na svou první slávu!
Bylbych mu ukázal, při *Charakteře*,
Co svatý Pán Ráje, y ven z Ráje, dveře.

EVA:

Ale, Synu milý! nemluv tak všetečně!
Onby tě byl, jak mne, též svédl bezpečně.
Co se ty domníváš, že tá šelma z pekla,
Bylaby se tých slov a moudrosti lekla?
O! bylby had našel rozmanité šipy,
Jimižby byl ranil všecky tvoje vtipy;
Snadno! jak sem řekla, v mysli se vypináš,
Když, po pravě, radu jinou připomináš.

§124.

Myšleni Boži, nejsou myšleni lidská.

SÉT:

Aspoň, věda Pán Bůh, že máte zvinniti,
Mohl s vámi *Contract* taký nečiniti,
Aby všecko vaše mravné obcování,
A rozkazů Božich v Ráji ostříhání,

Bylo y potomkům všem vašim přičteno,
Neb, y přestoupeni na ditky svaleno;
 Takbychom hle, ditky a semeno vaše,
 Nebyli plakali pod jhem Satanáše;

Bylibychom moudři z neštěsti vašého,
Anižbychom lézli do hrobu tmavého!

EVA:

 Vidiš, milý Séte! kam tvá mysl kráčí!
 Již Bohu samému rováš viny značí!

Já sem tou nadějí vždy o tobě měla,
Že ospravedlníš Pána Boha z cela;

 A hle! nyní slyším, až k mému zděšení!
 Že na Boha vališ y vinu hřešení,

Jakoby on nebyl moudře, svatě minil,
Když takový *Contrakt* s námi v Ráji činil.

 Vidišli, po jakých, mysl tvoja hloupá,
 Chodničkoch a trni bludů hrozných stoupá?

Učils mne, jak sem se bránit měla hadu,
A ty, y bez hada, dopouštíš se pádu!

SÉT:

 Toto já nemyslim, Matko! s všetečnosti;
 To jest jen ouroda vaši nepravosti,

Které ste se s hadem v Ráji dopustila,
Když ste Boží obraz a svatost stratila.

 Kdybych já měl nyní ten Boží obrázek,
 Jinšiby byl v srdcy mém narůstl klásek!

Než, my ditky vaše, což dobře již známe,
Takau porušenou někdy mysl máme,

 Že, ospravedlnit hledajice sebe,
 Žalujemé často y na samo nebe.

Mezy tím, předcebych velice rád zvěděl,
Jak Bůh na to *Fatum* při *Contraktě* hleděl?

 Já, Boha nevinnim! jen, ač se mi nechce,
 Mysl nepokojná srdcy méme šepce:

Abych se otázal: dobřeli Bůh minil,
Když takový *Contrakt* s vámi v Ráji činil?

 Dopustilli sem se při té věcy pádu:
 S pokorou, mou hlavu pod trůn Boží kladu!

Kapitola XX.

Adamus, caput repraefentatiuum.

Adam, Náměstek lidského Pokoleni.

EVA:

Nemělliž té vlády, ten světa Monarcha,

Aby, lidi všeckých prvni Patryarcha,

 Tvůj Pán Otec milý, a můj Ženich drahý,

 Od Boha byl dostal té mravné povahy,

Aby byl co *Caput repraesentativum*,

Všech potomků svojich, k Božim, v světě divům.
SÉT:

Právě to samo jest, co chci nyní zvědět!
A vy, majic k tomu grunt hlavní povědět,
Jen opakujete, mou bystrou nadházku,
Jakoby ste měla jen jit na procházku!
Jesto právě táto věc mysl mou trápi;
Bláze! jest gruntu dobrého dolapi!

§125.

Hladný, na škraupině nepřestává.

EVA:

Vidím! že já tebe neodpravim lehce;
Ale mne se, věrau! k tomu jiti nechce.
Nebo vidiš, Séte! mé slzavé oko,
Nehledi do gruntu těch věcý hluboko!

Já, upřimně věřim, což každému zdravo!
Že Bůh k tomu skutku měl přesvaté právo.

SÉT:

Víře vaši pokoj! než, rozumem hýbám!
Bych vyhnouti mohl, y v té věcy, chybám.

Nejste tak zpozdilá! abyste k moudrosti,
Mně, Synu vašému! nepomohla dosti.

EVA:

Než, daleko, Séte! daleko zajdeme!
Prv, nežli to jasné slunečko najdeme.

SÉT:

Nedbám! já se k tomu putování hodim!
Já, k zvědění pravdy y celý svět schodim!
Hodná jest tá milá a nevinná pravda,
By, za ni kráčela noha jednakaždá.

Jáj i tak miluji náramně velice,
Žebych se vydrápal do toho měsýce,
Kdybych ji nenašel na té tmavé zemi,
Mezy bratry mými, aneb tvory všemi.

EVA:

To jest chvalitebné tvoje *Institutum*!
Dalby ho Bůh všeckým lidu v světě udům!

Již já předce vidim, jakkoliv dotiráš,
Že ty po bodláči tvé hrozna nesbiráš.

Nu! poď tedy, Synku! a, jako y sluši,
Nakloň tvoje obě k mojim řečem uši.

SÉT:

Ne obě! než, kdybych jich měl šedesáte,
Poslouchalbych s chuti vaše řeči svaté!

§126.

Vůbecné vysvětlení práva.

EVA:

K tomu právo máme, co můžeme činit,

Bez vady mravnosti; neb v čem nelze zvinnit.

SÉT:

To vim! nuž, co po tom! jak tou pravdu mnohou,
Spatřiti můžeme y při samém Bohu?

EVA:

Bůh, jako jest gruntem, všeliké svatosti,
Těž, jako Duch slavný, té užil mravnosti,
Když nás ma tom světě do Ráje postavil,
A takový *Contrakt* y tam s námi zpravil.

SÉT:

Než povězte spíše! co řícy miníte;
Snad vy jen věc lehkou, nesnadnou činíte?

EVA:

Já nejsem taková, Bohu buďtež díky!
Abych po bodláči, kdy sbírala fíky.
Musýš náležitě své otevřít oči,
Prv, než do Palácu pravdy rozům vkročí!

SÉT:

Ved' dosti dám pozor! a předce v rychlosti,
Nemohu dočkati žádané moudrosti!

§127.

Toho práva *Applikácy*.

EVA:

Považ semnou, Séte! v tau nynější dobu,
Adama, co jednu na světě osobu,
Z které pojit mělo všecko pokoleni,
Rozeného v světě lidského stvření,
To, nechť jest osoba také mravná pouhá,
A, po Adamovi, Otcy našem, druhá.

SÉT:

Může to být, může! k pravdě se podobá!
Žeby množství, jedna, mohlo byt, osoba;
Osoba syc mravná, jestli k tomu jednou,
Aby v něčem měli všecý mysl jednu.

EVA:

Bůh náš svatý s námi když tou smlouvu činil,
Moudře a laskavě spolu takto minil:
Můj drahý člověče! a milý Adame!
Teď sy nyní ruky k té smlouvě podáme:
Ty budeš mit ditky, dlé soudu mojého,
A budou oučastné y losu tvojého;
Budešli ty svatým, a beze všeckých vin,
Svati budou slouti, tvá dcéra y tvůj syn,
Já vyleji na ně všecko požehnání,
Y pro tvoje věrné slov mých ostřihání;
Jestliže pak mojim rozkazem pohrdneš:
Sebe y potomky do bidy uvrhneš!
Nebo, já nezměním toho nařízení,
Byste se množili, skrz řádné plození.
Abys pak té smlouvě učinil za dosti,

Dal sem do tvé duše všechny svaté ctnosti,
Kterýmižto ducha spanilými kvitky,
Budou ozdobené y všechny tvé ditky,
Které v tvém manželství s ženou Evou zplodiš;
Přivol! týmto sobě, věř mi, neuškodíš!

SÉT:

Ještě já nevidim!

EVA:

O! zpozdilá hlavo!

SÉT:

Jakéby k té smlouvě Pán Bůh byl měl právo?

EVA:

Odtud, to zavirey: Bůh dlé vši svatosti,
Mohl chtít, jak naše, tak y dítek ctnosti;
Rozuměj! veď nemáš rozum taký podlý!
Mohl, společného všem přiti pohodli;
Adam zas a ditky, dcery y synové,
Mohli k tomu srdce své miti hotové,
By, bez obražení dobré své mravnosti,
Přivolili Bohu, a brali s radosti,
Co jim Pán Bůh milý k dobrému podával,
Když takový *Contrakt*, ba rozkaz, vydával.
Nebyllížbys, prosým! sám plný vděčnosti,
Rozkoše, *Contentu* a velké radosti,
Kdybychom my v našem v Ráji obcováni,
Y tobě donéslí byli požehnani?
Kterěž Bůh sliboval, jestli jeho hlasu,
Ušetřime snažně a každého času.

SÉT:

O! jábych jistotně tak rád a vděčný byl,
Žebych vám jak ruce, tak nohy políbil,

Za také nádherné a svaté Panictví,
Za bohaté, časné, y věčné dědictví.

§128.

Eva nad Sétem vítězí.

EVA:

Dobře jest! ty divný, a obratný ptáku!

Již sy vletěl celý do mojého saku.

SÉT:

Do saku já vletěl? jak to býti může?

EVA:

Podals mi vítězství věnce, pěkné růže!
Nebo vidiš: právo, záleži v možnosti
Činiti jen dobré a svaté mravnosti.
Poněvadž Bůh tedy svaté mohl chtiti,
Abychom společně mohli šťastni býti,
A my sme též mohli, v tak nádherné věci!
Y s potomky, jednu mysl miti všecý:
Odtud se poznává, že v tom Boží sláva
Užila dobrého a svatého práva,

Že mohla zpořádat, k velkým v světě divům,
By Adam byl *Caput repraesentativum*!

SÉT:

Hm, hm, hm! Matko má! kudy ste mne védli?
Sotva sem boj začal, již ste na trůn sedli!

EVA:

Neobviňuj tedy v tom Boha našeho,
Že vyzdvihl smlouvu *Contraktu* svatého.
Ba, k tomu doložim a směle povim já:
Ještě velká Boži to byla grácia,
Že tak dobrotivě, laskavě chtěl miti,
By y vám to štěstí mohlo dáno býti!

SÉT:

Ey, ey, ey! Matko má! co ste jen myslili,
Že ste, tak osožnou tou smlouvu zrušili!

EVA:

Ach Synu! Synu můj! neobnovuj rány!
Že pro můj hřích zavřel Pán Bůh rajské brány.
Boday sem já byla svatosti užila!
Lépe bych já byla světu posloužila!
Než, darmo! stalo se! litujem velice!
Ach, Bože! naprav to! slylná tvá pravice.

Kapitola XXI.

Possibilitas peccandi, absolute necessaria.

Bůh, nemohl tvořiti člověka takého, v němžby nebylo hřešení možnosti.

SÉT:

Ale, já sy myslim předce Matko milá!
Že ač smlouva táto spravedlivá byla,
Předce Pán Bůh ráděj mohl ji nečinit,
Když věděl, že člověk má jistotně zvinnit!
Aneb, aby aspoň věc tak byl zpořádal,
Žeby, Otce hřichem, hned y Syn nepadal,
Který nikdy neměl Božeho obrazu,
Ba, ani nebyv sam, nezrušil zákazu!

§129.

Sétovo *Naufragium*.

EVA:

Topiš se, můj Synu! v převelké hlubině!
Když také domnění máš při naši vině;
V této nebezpečné tvého ducha pūtce,
Musým ti podati Mateřinské ruce,
Abych, Syna mého, v tom hned okamženi,
Vytrhla z strašného v bludech se topeni.

SÉT:

Chyťte mne za ruku, má drahá Mamičko!

Plť se mi roztrhla! mám slyly maličko!

EVA:

Já, o našem Bohu, toto věřim slyně,
Nedomnivám se jen, než vim neomylně:
Že, kdyby věc možná nebyla bývala,
A pravice Boží slyly nemivala,
Aby, y ten hříšnik spasen mohl býti,
A někdy života věčného dojiti:
Bůhby nebyl ne jen *Contrakt* taký zpravil,
Aleby y nebyl nikdý svět vystavil.
Poněvadž pak možné to u Boha bylo,
Aby se y hříšným lidem poradilo:
Tedy Bůh, ač věděl, že tvor jeho padne,
Činit mohl smlouvy svaté a pořádné!

§130.

Bůh, nemůže Boha tvořiti!

SÉT:

Než, kdyby Pán Bůh byl, chyby všecky zbořil,
A člověka v světě jen takého stvořil,
Kterýby naskrze nemohl zhřešiti,
Mohloby, bez vseckých těch okolků, býti!

EVA:

V té věcy neznámost tvoja jestit mnohá!
Takby Bůh byl musyl jen tvořiti Boha.
Neb, žádná podstata konečná, stvořená,
Nemůž té slávy mit, a takého jména,
Aby, beze všeho sebe obmezeni,
Měla všecky ctnosti v svojich slyl změření.
Nu! jako nemůže Bůh Boha tvořiti,
Tak, bez vsecké vady člověk nemůž býti;
Neb, aspoň tá sama podstaty konečnost,
Nevyhnutedlná jest nedostatečnost!

§131.

Možnost hřešeni, hřichu neplodi.

SÉT:

Tedy člověk musyl do hřichu padnouti,
Kdyby ani žádné k hřichu neměl chuti?

EVA:

Mohl jen padnouti; než proto nemusyl!
Na mně příklad vidiš, ba, y Adam zkousyl,
Kdybych možnost samá příčinou vin byla,
Hned pod rukou Boží bylabych hřešila,
Jak náhle rozumnou duši mi daroval,
Když z Adamového boku mně formoval,
Než, že sem byla já svatá a nevinná,
Jiná býti musý hříšnosti příčina!

§132.

Neybližši příčina k hřešení.

SÉT:

Ba, jaká! prosým vás! povězte mi krásně;
Abych znamenitou věc pochopil jasně.

EVA:

Mluvili sme o tom již v slušném pořádku,
Při rozprávky této hnedky od počátku,
K opakování pak osožnému dosti,
Zachovey sy toto k svaté rozumnosti:
Příčiny hřichu jsou: sýl neužívání,
A k jinému, nežli sluši, nakládání.

§133.

Spolu kradl, spolu visel.

SÉT:

Proč ale, Pán Bůh náš, věc tak uspořádal,
Žeby, pro hřich Otce, hned y Syn nepadal?

EVA:

Smlouvu Adam činil s Bohem, v tou hodinu,
Y jménem svých všeckých potomků a synů,
Aby všechno jeho mravné obcování,
Bylo všem společné, v tomto putování.
Jakos tedy rád byl, žes účastný ctnosti,
Tak musýš částku mít, y na naši zlosti;
Divnýmbys ty musyl *Contrahentem* býti!
Kdybys třechy žádný nechtěl na se vzýti.
Kdo se ohlídat chce po vděčném osohu,
Ten, nechť y do blata připraví svau nohu!

§134.

Jablko od stromu nedaleko padá.

SÉT:

Ach! kdyby Pán Otec, jsa již naše hlava,
Byl lépe ušetřil nebeského práva!

Kdyby se jen nebyl nemoudře dal svěsti,
Mohli sme na světě býti bez neštěsti!

EVA:

K tomu, každý moudrý, za jisté pokládá,
Že hruška od stromu nedaleko padá!

My, ditky plodíme k obrazu našému,
Ne více k svatosti, než k losu hříšnému.

Rovný jsy, ty Séte! nám v naši hříšnosti,
Musýš tedy y smrt zakousyt v časnosti;

Ačs nebyl sám v Ráji, předces smlouvu činil,
A tak y s Rodičmi podobně sy zvinnil!

SÉT:

Když ste se vy Matko! s Adamem zpáříli,

Nehlavně ste ditkám svým hospodáříli;
Mybychom to byli zpravili jináče!

Nebyloby slýchat nařikáni, pláče!

EVA:

Ach, jen se uspokoj! a znaje příčinu,

Jen uzney pokorně svou y naši vinu.

Náša jen tá peče nevyšší má býti,

Jakbychom již v smrti život mohli miti?

Ne syc, podlé zásluh a našich hodnosti,

Ale, z viry živé a Boži milosti.

SÉT:

Poslechnu vás, Matko! ač ještě y vic mám,

O čemž já bedlivě a často rozjimám.

Než, abych vám nebyl příliš k obtížení,

Dám pokoj všeckému potomků chloubeni.

Prvé však, než ortel Boži zanecháme,

Jednu sy otázku k mluveni podáme.

Kapitola XXII.

Condemnatio divina confideratur.

Odsauzeni Božského považováni.

EVA:

Zas ty cosy myslíš Matce navrhnouti,

V čem snad ona žádné nenalezne chuti.

SÉT:

Ač menši jsem vtipem a mým věkem mladši,

Předce mi to velmi srdce moje tlačí:

Že pokuta za hřích tak chatrná byla,

Že se vám jen těla samého chytila!

EVA:

Co to zas přednášíš? hned sem já myslela!

Že mi tvoja hlava zas práce nadělá.

SÉT:

Hodná věc tá práce! považte vy toho,

Že mám pochybnosti a škrupulů mnoho.

Duch každý, pro svoje svevolné hřešení,

Zasloužil věčného v pekle zatraceni.

Proč Bůh, vám hříšníkům převelmi škodlivým,

Nepohrozyl v Ráji jezerem ohnivým?

Vám naložil bolest jen v samém početi,

A v rozeni bidném milých vašich děti;

Žádost vaši poddal vůli Adamové,

Byste ho za Pána uznali hotově;

Pro Adama Pán Bůh zlořečil jen zemi,

A neřestmi soužil nevětšími těmi,

Aby, vezma hrable, pluh, kosu, motyčku,

Vyrábal bodláči a planou zemičku;

Když pak tak zunavi svou hříšnou osobu,

Aby spolu s vámi lehnul sy do hrobu!

Toto pak jsou všechno jen těla neřesti,

A časné člověka na světě neštěsti.
Mohli jste vy pěkně Bohu zaděkovat,
Že vás pro hřích nechtěl věčně pokutovat.
Neyvic mi pak divno, že had, zlostný svůdce,
Nebyl hned odsauzen k té pekelné muce;
Ten, který zasloužil hněv Boží, věčný strach,
Dostal za pokutu, k svému žiru, prach!
A, poněvadž hříchem člověka nakazyl,
Aby se na zemi jen po bříše plazyl,
A, že to semeno ženské, pro svou slávu,
Potře mu svým časem, tou podvodnou hlavu.
To se do mé hlavy nemůže změstnati,
Aby hříšník neměl víc pokut dostati!
Jesto, vy třé v světě, Adam, Eva, a Had,
Zpravili ste hrozný při lidském tvorů pád!
Povězte důverně: co to za příčina?
Že lehkou pokutu hrozná vzala vina?

EVA:

Nu! ved's již vyřikal! dobře, žes dokončil!
Kam ty, milý Séte! pozorem vykročil!
Já se dlouho s tímto baviti nebudu,
Šetříc náležitě Bohe mého soudu.
Nebylo potřebi! nám peklem hroziti,
Známou věc, co tajnou, na světlo nosyti.
To sme my již před tím náležitě znali,
Prv, nežli sme hřích svůj strašlivý spáchali,
Že duch neposlušný Stvořiteli svému,
Dlé práva, přichází k neštěsti věčnému,
A, že každý hříšník, pro své přestoupeni,
Zaslaužil věčného s Bohem rozloučení.
Proto sme se hnedky po svém hřichu kryli,
Neb sme tou pokutu strašlivou spatřili;
Domnivali sme se, že hned v okamženi,
Nás přikváči věčné smrti zatraceni.

SÉT:

Odkud ste se této pravdě naučili,
A věc znamenitou krásně pochopili?

§135.

Známost přirozená, peklem hrozí.

EVA:

Dvouch sme, v této věcy, měli *Praeceptorů*,
Dobrých, náležitých, a věrných Doktorů!
Jeden s námi chodil, a to ustavičně,
Návky nám dáváje pěkné a rozličné;
Druhý, časem přijda, měl s námi *Privata*,
Ukázav tajemství utěšená, svatá!

SÉT:

Ey, Matko! tehdaž vám krásně kvitlo pole,
Když ste se moudrosti v té učili škole!
Kdože s vámi chodil, vás nenecháváje,

Mezy tim stromovim rozkošného Ráje?

EVA:

Obraz Boží samý, v duchu našem stkvoucí,
Býval ten Učitel věrný a žádoucí;
Tento nám oznámil, že všecko hřešení,
Hodné jest věčného strachu a soužení;
Aby totiž každý, kdo Boha rozhněval,
V zahynuti věčném hněv Boží zkusoval;
A táto Lekcya, již hle! y po pádu,
Takou, v mojí duši náramnou má vládu,
Že jsem přesvědčená: kdo Bohu neslouží,
Ten, v neštěsti věčném, po radosti touží!

§136.

Zjeveni Božské, hříšniky straši.

SÉT:

Kdo pak byl ten drahý, Učitel *Privatný*?
Musel to byt kdosy velice příkladný!

EVA:

Byl Angel G'abryel, který k nám chodival,
By s námi o věcech nebeských mluvil.
Ten ne jedenkrát připominal zlosti,
Ďabla Satanáše, Angela temnosti;
Rozprávěl, jak pyšně, zlobivosti mnohou,
Opravážil se byl hřešit proti Bohu,
A, namluviv sobě poddané Angely,
Stal se velký Buřič a Rebelant celý,
Kterého Stvořitel, že přemnohým škodil,
Z vysokého nebe do propasti shodil,
Aby tam, v hřích svém, bez Boží milosti,
Y s Angely svými býval na věčnosti.
Odtud sem poznala, že Bůh náš veliký!
Věčně můž zatratit zlobivé hříšniky.

§137.

Moudrosti se chytey, kde jen můžeš.

SÉT:

Maje chuť převelkou k užitečné náuce,
Myslim sy já cosy při této rozprávce!

EVA:

Cože to zas bude? jen ty nevimýšley!
Ale na mé řeči bedlivý pozor dey.

SÉT:

Právě, že na vaše řeči pozor dávám,
Takové myšlénky v můh rozum dostávám.
Kdybich já byl Evou, Ženou první býval,
A s tím G'abryelem tak často mluvil,
Bylbich se ho zeptal, s velikou pilnosti,
O všeckém hadovém kunštu a chytrosti.

EVA:

Načby ti to bylo? k jakému užitku?

SÉT:

Bylbych sy nasbiral mnoho vonných kvítků.

Neb, vidíte, Matko! onby v důvěrnosti,

Mně všecky hadové byl oznámil zlosti;

A já, poučen byv, dobrou jeho radou,

Bylbych, lépe než vy, vemu vyhnul pádu!

EVA:

Y! pravda! vyhnulbys! sám ten náš G'abryel,

O jeho praktykách a zlosti nevěděl,

Že on, shoděn z nebe, a tak se toulaje,

Vejde do samého rozkošného Ráje,

A, že vezma na se hadovu podobu;

K hřešení namluvi mně ženskou osobu,

Abych z zbráněného nám ovoce jedla,

A, z trůnu života, na prach smrti sedla.

SÉT:

Marné tedy bylo mé toto myšlení!

K obširnějšímu já pospiším zvěděni:

Proč, když vám Bůh za hřích pomstu svou diktoval,

Jen samé tělesné neřesti jmenoval?

§138.

Boha, y když pokutuje, srdce boli!

EVA:

V tom nám on ukázal svůj Charakter pravý,

Že jest Otec dobrý, věrný, a laskavý!

Nechtěl, nás zděšených, při hadovi vzteklém,

Ještě vic raniti zaslouženým peklem;

Ale se obrátil jen k připominání

Všech bolesti časných, smrti, a skonání,

Což sme krom vech pokut věčných zasloužili,

Když sme obraz Boží svévolně ztratili.

SÉT:

Ach! jak tedy dobrý jestit náš Stvořitel!

Hned se tam ukázal jak světa Spasytel,

Že nechce neštěsti a smrti hříšného,

Aby do trápeni upadl věčného;

Že on, y při hrozně bezbožníků zlosti,

Nemá v zahynuti jich žádné libosti!

Srdce ho bolelo, hned v tou práva dobu,

Že tvor jeho krásný musý jit do hrobu!

Že ti, jimž on krásné připravil paláce,

Museji se v Eden bavit jen na krátce!

O! ty, milý, dobrý! Stvořiteli Svatý!

Ty jsy, pravda samá! člověk jest proklatý!

EVA:

Ba, proklatý jistě! my jsme všickni lháři!

Jemu buď sláva! nám zahanbeni tváři.

SÉT:

Rádbych já důvodně jedno ještě zvěděl,

Kdyby mi kdo o tom gruntovně pověděl.

EVA:

Čím ti více dávám, tím vždy více pýtaš;
Dost nemáš na palcy, ruku celou chytáš!

Jábych s tebou jazyk sedrati musela;

Ba, co ti zas vlézlo do tvého čela?

SÉT:

Ey, kdyby kdo světlo do hlavy mé vpustil:
Proč Pán Bůh na světě tomto hřích dopustil?

Tohobych, po Bohu, neyvice miloval,

K službě jemu, všechny vlády bych zřikoval!

Proč, milý náš Pán Bůh taký svět učinil,

V němž se našel mnohý, který špatně zvinnil?

Proč on neučinil takového světa?

V němžby žádný hříšník nezavola: Retta!

Kapitola XXIII.

De permissione Mali moralis.

O dopuštění Hřichu na Světě.

EVA:

O! věc vysokých tvůj rozum se lapá!

Neb toto učení vyhledává Chlapa,

Kterýby, y v velkých, mezy hřichy, smutkoch,

Vtipem svým poběhal po neydalších koutkoch

Svatého umění a lidské moudrosti;

A nenajdeš snadné na zemi té ctnosti!

Já jsem k tomu hloupá! lehce, jak viš, padám!

Spišby tě použil, drahý Otec, Adam!

SÉT:

Dobře! snad již přijde. Ba hle! již se blíži!

Vim! že ho má prosba nikdy neobtěži.

Jak náhle oddechne, po svém ustání,

Hned se já s nim, o tom, dám do rozmlouvání.

Boday spiše vkročil! a hle! již y vchází!

ADAM:

Bůh s vámi! domácí moji mili, drazý!

Co Evičko děláš? a ty milý Synku?

Radostnouli máte, nynější hodinku?

SÉT:

Ledva sem vás dočkal, Otče milý, vděčný!

Taký jsem vždycky váš milovník srdečný!

ADAM:

To dobře! jen y v tom milování prudkém,

Dakazůj své lásky y poslušným skutkem.

SÉT:

O! já sem do ctnosti tak pevně se vtočil,

Žebych, k vůli vaši y do ohně skočil!

Náramnou radost mám v pravé poslušnosti,

Kdybych jen stačil byt vám poslušný dosti!

ADAM:

Vůle stači, kde sám skutek nemůž býti!

Nelze-liť vykonat, dost! budeš-li chtiti

Mou vyplnit vůli, a utíkat všeho,

Coby vůli Boží bylo odporného.

SÉT:

Bez pochyby ste vy tvrdě pracovali,

Když ste, jak znamenám, náramně ustali.

Ved' vám, tak hojný pot, dolů tváři teče,

Jak, když se z pramenů voda čistá vleče.

ADAM:

To jest jen od práce! a kdoby postačil?

Jeden kořen mi tam tento pot vytlačil;

Klesla dnes velice, těla mého vlada,

Vzala ji, vyťaté nezdoby hromada.

§139.

Dítě s Rodičmi má politování.

SÉT:

Mám s vámi utrpnost, jak vždy, tak y nyní;

ADAM:

Tak, Séte! pobožný Syn na světě čini;

Když se na Otcovo divá pracování,

Má v srdcy dětinské s nim politování.

Nebo vidíš, Séte! my, pro hřichy naše,

Máme již po těle mozoly a vřáže!

Kdybychom nevinnost nebyli stratili,

Nebylibychom se při práci zšpatili!

SÉT:

Ach! jakbychom šťastni na světě bývali,

Kdybychom nebyli těch hřichů mivali.

Mohl Bůh jen takou zpravit *Disposicy*,

Aby v světě žádní nebyli hřišnicy,

Aby, po všech stranách, v tom širokém světě,

Duch každý prokvital v pravých ctnosti kvěťe!

Potomby to byl svět! svět bez všecké hany!

Ne, jak tento bidný, nezdárny, a planý!

§140.

Y Séta nevolného vyXajau.

ADAM:

Nuž, kdo ti to vtrousyl do té hřišné hlavy,

Že se, tak všetečně, Boží týkaš slávy?

Jakoby náš Pán Bůh moudrost byl opustil,

Když na světě tomto zlost a hřich dopustil.

To z mé školy neni! kdož tě tak navňadil?

Snad sy se ty s hadem tím pekelným radil?

SÉT:

Ach ne, milý Otče! já, ne z všetečnosti,

Neb našeho Boha hněváni chtivosti,
Připominám hřichů v světě dopuštění,
A to mravné tvorů duchovních zkažení;
 Já, v upřímnosti jen předcebych rád zvěděl,
 Jak Bůh neymoudřejším okem na svět hleděl,
Když on, jsa tak svatý, všemohoucí, tichý,
Předce však dopustil neřádnost a hřichy?
ADAM:
 Toto jest velká věc! to ty nevystihneš!
 Leč nad samé hvězdy, svým okem mihneš.

§141.

Rozům chtivý, moudrost chápá.

SÉT:

Y! ba, já sy troufám, při pozorné chuti,
Do Chrámů, y tmavých, pravdy nakouknuti;
 Já, při mém čistém a rozumném oku,
 Uvidim, dá Pán Bůh! y pravdu hlubokou.

ADAM:

A cobys, ty chlapče! do propasti koukal!
Bodays jen k snadnějším pravdám se přiloukal!

SÉT:

 Ba, pěkně vás prosým! libám ruku vaši!
 Nad pravdu, ve světě nic mi neni dražší!
Jestliže věc možná, vyučte mne tomu!
Budu vám rozkoši a okrasou domu.

ADAM:

 Jen se ty postarey, aby Boží jméno,
 Pro věčnou dobrotu vždycky bylo ctěno;
Po hřichu, svůj život tak svatě zpořádey;
V semenu slíbeném spaseni zakládey!
 Oddey život celý přikázaným ctnostem,
 A dey pokoj dobrý těmto hlubokostem!

§142.

Plus ultra.

SÉT:

Než, sám Pán Bůh přikázal, když sme již tak zpustli,
Abychom v moudrosti a rozumu růstli!
 Žebychom nebyli nedorostlé ditky,
 Ale všecky možné posbiralí kvitky,
Jimižbychom, jak to činit ovšem sluši,
Ozdobili snažně nesmrtelnou duši.
 Když tedy předemnou věc tau zatajíte,
 Proti Bohu, sobě, y mně též zhřešíte!

ADAM:

Již já vidim, že tvá hlava neni hloupá,
Když noha po také cestě rovné stoupá!
 Nu! povim, kdyžs se již do té řeči pustil,
 Proč, Pán Bůh na světě tomto hřich dopustil?

SÉT:

Duši mou podjala radost přenáramná,
Že sem tak uprosyl Otce mého Pána;
 Já, po té známosti tak horlivě toužim,
 Že se celým za ni životem odsloužim!

§143.

Pořádek Srozumění.

ADAM:

Náležitě chcešli, Synu milý! znáti,
Jak mohl tento svět v bahně hříchů státi,
 Pro které, ná Pán Bůh, a jaké příčiny,
 Sám, věčně svatý jsa a bez všecké viny,
Předce, svět učiniv, učinil ho taky,
V němž vidíme hříšné poškrvny a znaky?
 Tedy, prvé nežli to rozumem zkousýš,
 Ted'! na věci tyto pozor dáti musýš:
Neyprv: máli známost tá sloužit tobě nač,
Samý ten celý svět do hlavy svojěj vtlač;
 Po druhé: zas musýš důvodně zvědětí,
 V čemby dokonalost měla záležeti,
Světa již od Boha věčně zvoleného,
A potom skutečně také stvořeného?
 Třetí věc jest: abys poznal ctnosti a hřích,
 A jaký bytnostný rozdílby byl při nich?
Po čtvrté: známost tá bude ti osožná,
Že hřích, v světě každém, vada jestit možná!
 Páteť, se nakládá na moudrého muže,
 By znal, jak s Boží cti hřích obstáti může,
Naposledy, zvlášť to, budeť krása drahá,
Poznášli, jak skutkem, y hřích dopomáhá,
K předobrotivému Božimu řízení,
A k divnému jeho v světě oslaveni.
 Pochopišli tyto předložené věci:
 Rádi tomu budou svati lidé všecý!

SÉT:

Pěkná to Lekcya! blaze tobě, Séte!
Jestli se ta palma do tvé hlavy vplete.
 Potom ty budeš Chlap! a, v světa Palácy,
 Moudře se podiváš na ruk Božích práci!
Dávno sem já pro to pře mým Bohem klekal,
A na *Praeceptor*a rozumného čekal!
 Ale, již dobře jest! radůj se, srdečko!
 Pán Otec ti slibil voňavé pérečko.

§144.

Rozume! Svět Boží zney.

ADAM:

Svět, zney! jedenkaždý, nic jiného neni,
Než podstat konečných vazba a spojeni;

Jak mnoho v něm podstat, krásy, svazků, a let,
Tak velký, ozdobný, a dobrý jest y svět.
Světby byl neymenši, kdyby mocý svatou,
Bůh byl jen jedinkou stvořit chtěl podstatu;
Než, poněvadž mnohé podstaty byt známe:
Tento, jež spatřuješ, hle! svět nyní máme.

SÉT:

K pramenu sem přišel! trošku sy tu sednu!
Vody živé aspoň hrst okousým jednu.
Nepospiechey, Séte! vim! že půjdeš dále;
Nadobnudni síly, abys kráčel stále.
Nuž, můj Otče milý! jestli však nebloudim,
Z vaši této řeči snad rozumné soudim,
Že tento svět celý jest podstat hromada,
Kterou tak složila věčná Boží vláda?

ADAM:

Pravda! že tento svět nic jiného neni,
Než podstat přemnohých stvořených složení;
Týto pak jsou všecky, a na pospol, živé,
Majicý své sly a vlády zdárlivé,
Poddané proměním a mnohému hnutí,
Jež rozúm náš všecky nemůž vystihnouti!
Jedny mají rozúm, a ty, duchem sluji,
Ostatni, v svých stupních, ten svět okrašluji;
Prach, má váhu k *Centrum*, a povětří létá;
Po všechkých končinách stvořeného světa;
Živočichů duše smysly dané mají,
Jimiž voni, slyši, vidi a makaji;
Jiné zas podstaty, v zrostlinách a hvězdách,
Sluncy, a měsycy, a bludných planetách,
Síly mají svoje, a Boží dobrota,
Všem tvorům částčku rozdala života.

§145.

Na světě všecko živo!

SÉT:

To neznala po dnes mysl moja dychtivá,
Že každá podstat musý býti živá!
Já sem se domnival, že jen živých duše,
Chodi v krumpovaném vlády, síly, rouše;
Že jen náš milý duch, a to milé zvíře,
Bydlicý na horách, po poli a v díře,
Duši mivá živou, která v své vlastnosti,
Posluhuje Boží na světě slavnosti;
A vy, teď pravíte! že každá podstata,
Musý byt v životě a sýlách bohatá!

ADAM:

Vidiš, milý Synku! jak málo ještě znáš!
Jak Lekcyi velkou ještě se učit máš!
Podstata konečná tá jest *Creatura*,
Že musý mit život aj vlastni *Natura*;

Kdyby té neměla konatedlnosti,
Bylaby samé nic! a tma ničemnosti!
SÉT:

Toho sem nevěděl! ale nyní chápám,
Proč já někdy v hrncy živočichy lapám?
Nikdo jich nevsadil do také nádoby!
Předce dostávají své živé podoby;
Tak se tvrdí, Otče! tá řeč váša svatá,
Že ovšem, živá jest všeliká podstata!

ADAM:
Podstata každá jest kořen působnosti,
Aniž kdy může byt cele v lenivosti;
Musý něco konat! a kde jest konání,
Tam jest život, síla, a ne umírání!

SÉT:
Když tedy přemnoho jest na světě podstat,
Musý se *in Nexu*, každé něco dostat,
By při ustavičném tom svojem konání,
V tom světě obširné měla obcování?

ADAM:
Všecko, milý Séte! co vidíš neb chápáš,
Ač to y v tělesné tvé ruky nelapáš,
Vše předce Boží moc tak pevně svinula,
Že, *in isto mundo non datur insula!*

§146.

Jak Svět tento veliký?

SÉT:

Jak vyrozumívám z tohototo obrázku,
Svět tento celý jest v jednom velkém svazku,
Který milý Pán Bůh, co nějakou perlu,
Drží pod své mocy a řízení berlou;
On, všechny podstaty svou drží mocnosti,
Nechť jsou již duchovné, neb bez rozumnosti.
Než, rádbych já věděl, jak světa stavení,
Byloby veliké v svém celém složení?

Jakby, od krajního někdo letě punktu,
Mnoho mil odbavil až do *Centrum* gruntu?

ADAM:

Bylobyť to kolo, můj Séte přemilý!
Jemužby *Spacya* jen světa stačily;
Já sem je v životě mém nikdy nezměřil;
Angel jest, jemužbych v té věci uvěřil.
Neb ten sluha Boží po končinách světa,
Z rozkazu Božího, vim že někdy létá.
My věcem takovým dobrý pokoj deyme,
A jen v tom oudoli Boha poznáveyme!

§147.

Jak ten Svět starý, a co za nim?

SÉT:

Poslechnu vás, Otče! neb sám již znamenám,
Že rozumět nelze všem světa proměním!

Lečby někdo býval vždy při Božim trůnu,
Jako dítě milé v svého Otce lůnu;

Ale bych aspoň rád ty obdržel dary,
Kdyby mi kdo podal: jak jest ten svět starý?
A kdyby ukázal, co jest dále za ním?
Tohobych náramným poctil milováním.

ADAM:

Ale, synu milý! můj drahý a ctnostný!
Nebudiž takový příliš *Curiosný*!
Mezy tím, zachovej: dítě mé jsy ty Sét;
Máš nyní dvanácte výše tvých osmi let;

Od toho pak času jak z mojého boku,
Bůh sformoval Evu, sto padesát roků;
Nuž, sto a padesát roků teď tenkráté,
Stoji to staveni tak pěkné, bohaté!

Za světem pak dále ničeho nemáš vic,
Tam samá pustina, ba samé bývá Nic!

SÉT:

Nic, za světem bývá? Nic, jest světa soused?
O! to mysl moju dál musý popouzet!

Jakby to byt mohlo, by tam nic nebylo?
Žeby tam naskrze a všecko chybilo?
Musý tam něco byt! a, pro světa meze,
Y tam, v svých proměnách, jistě něco leze!

ADAM:

Jaký jsy ty divný! musý tam něco byt!
Pročežs chtěl, prosým tě! ode mne vyvábit,

A bych ti pověděl, co za světem bývá,
Co tam někdo čini aneb y trpivá?
Ved', kdyby za světem něco ještě bylo,
Toby se, svou vazbou, y světa chytilo!

A takby nebylo ven z tohoto světa,
Než s světemby mělo, promény a léta;
Nebylby to cyzý, a zvláštni někde svět,
Ale jen tohto částka a pěkný květ.

Hned sem ti prv mluvil, že světa staveni,
Jest všeckých konečných podstat obsaženi.

SÉT:

Já sem se domníval, že to býti může,
Aby, y ven z světa, někde kvitly růže!

ADAM:

O! tak sy se potknoul, a náramně zbloudil,
Kdyžs o světě Božim v mysly své tak soudil.
Neb, vidiš! svět každý jest Boži stvořeni,
A v stvořeni Božim žádná přítrž neni,
Všecko, co od Boha kdy jestit stvořené,
Slušnými vazbami musý byt spojené.

Co jest to ničemné nic?

SÉT:

Nu! na tom přestanu; rád bych pak zvěděl víc:
Jaké, a jak velké, jest to ničemné Nic?

ADAM:

Y tu, Séte! kulháš, a to, přenáramně!
Poslechni, coť povím, a pozoruj na mně:
Ptášli se: jaké jest, a jak velké to Nic?
Já tobě vycházým rozumem týmto vstříc:
Jaký jsy ty blázen! tam hledáš vlastnosti,
Kdežto neni žádných těch dokonalosti,
Z kterých, aspoň jednu, věc tá musý miti,
Která v světě, Něčim opravdu má býti.

SÉT:

Boli mně sýc Otče! že ste mne tak pleskli;
Než, boday ste často! těmi dveřmi třeskli.
Rád vám já poddávám hloupu moju hlavu,
Vleyte, prosým! do ni, moudrost vaši zdravou.

ADAM:

Vidiš: Nic, ven z světa, a Boži moudrosti,
Nemá, naskrz žádné, své dokonalosti!
Neni ono možné, skutek, *per se*, chybi!
Bůh čini, co možno, kdy se mu co libi.
Když tedy to tvé Nic, ven z světa našeho,
Žádné, ni možnosti, ni co skutečného,
V sobě naskrz nemá! jak ty chceš poznati,
V jakéby podobě, Nic, kdy mohlo státi?
Nic, ničim zustává, od samé věčnosti,
Které nemá gruntu v Bohu a možnosti.
Za světem tma samá! vyhasly tam svíce!
My ve světě, nad Nic, mnoho máme více.

SÉT:

To, to, Otče drahý! sám sem sy myslil hned,
Že tma obkličuje tento náš celý svět,
Jestliže naskrze tam ničeho neni,
Žádného Božihó krásného stvoření.

ADAM:

Veď sýce tma, Séte! ale, ne taková,
Jak, když se nám slunce každodenně schová;
Neb tu předce máme všeliké podstaty;
Ač nám y slunce svůj blesk odbirá zlatý;
Než za světem, nemáš, ani jen možnosti,
Tam všecko v bytnostné sve leží temnosti!
Jakáby pak byla, to ruka nelapá!
To sám osvícený jen rozúm náš chápá!

SÉT:

Dám já té tmě pokoj! jinau zvolim stezku,
A poběhnu s vámi k jasnějšimu blesku.
Kde pak ale, náš Bůh, v své okrase býval,
Prv, než se tento svět na jeho moc dival?
Kde pak, též y nyní, s svými slávy věncy,

Má, svoju nádhernou krásnou Rezydency?

§149.

Boha nášého Rezydencya.

ADAM:

Prv, než milý Pán Bůh, to světské staveni,
Sformoval k svojého jména oslaveni,
Jen v sobě sám býval, živ jsa od věčnosti,
A nepotřebav žádné cyzy ctnosti;
Byl, sám sobě dobrý a blahoslavený,
Co podstata věčná a duch nestvořený.
Nebo Bůh, jakžto Bůh, k zrůstu jměni svého,
Potřebovat nemůž na světě ničeho.

SÉT:

Nuž, okolo něho též Nic jen bývalo,
Prv, nežli stvoření jaké jej ctivalo?

ADAM:

Y! veď ty tak nemluv! to se nešikuje!
Když kdo co o Bohu rozumné mudruje.
Okolek tam bývá, kde jaké prostranstvi,
Kde Pán, kromě sebe, má též y poddanstvi;
Ale, před stvořenim, ted! světa nášého,
Bůh neměl žádného tvorů stvořeného;
A tak tu nemůže ani to mysliti,
Coby bylo mohlo vůkol Boha býti;
Mysliši pak jen to: že, kromě Boha, Nic
Jen samé bývalo; k tomu, to povim vic,
Že, ted! před tohto světa zbudováním,
Bůh, samému sobě, slavným byl kocháním.

SÉT:

Děnklová toto řeč! podřme raděj dále!
Bych nebyl moudrosti k Bohu mého chvále.
Kde pak nyne, Pán Bůh náš přemilý bývá,
A na nás mizerných laskavě se divá?

ADAM:

On bývá na nebi! čině coť se libi;
Zdržuje nám síly, napravuje chyby,
Které sme dostali při žalostném pádu,
A duši zpravuje slova svého radou.

SÉT:

Nuž on s námi bývá, v tom světa staveni?
O! tedy jsme šťastné, nevolné stvoření!
Že Bůh, tak veliký, a důstojný v síle!
Rozkoš miti ráči v svojém vlastním dile!
Že Pán tak důstojný! chatrné stáda,
Dal se ovcem bloudným sám za Kamaráda!
O! již se nebojim! Bůh můj semnou bývá!
On semnou v neřestech na světě chodivá!

ADAM:

Vidiš, milý Séte! měv Bůh všého dosti,
V své podstatě vlastní od samé věčnosti,

Tento, tak velebnou dobrotu chtěl miti,
Že blahoslaveným nechtěl jen sám býti,
Ale tak usoudil, by při něm y jini,
Pohodli své měli, a to dobrodini,
Kteréby každý tvor, dle dané Natury,
Mohl přijímati z té nebeské hůry.
To usoudiv jednouc, přičinil se k tomu,
A dal y skutečnost toho světa domu,
Bychom tu bydlice, jeho slávu znali,
A blahoslavenství věčného dostali;
Když pak tou dobrotu svému tvorů podal,
Sám se na nebesých posadil jako Král,
Aby řídil všecko na světě stvoření,
A zvláště duchů každých přivédl k spasení;
S námi on tu bývá! on jest světa Králem!
Nyni, y na věky, budiž od nás chválen!
SÉT:

Blaze tobě, Séte! pod takýma věncy!
V tak nádherné Boží slavné Rezydency!
Nedá ti, tento Bůh, to jen věr bezpečně!
Abys ty ve světě kdy zhynout měl věčně.
Však tě na to stvořil, a má k tomu zření.
Abys jen věčného s nim užil spasení!
Ale se postarám, abych Krále mého,
Vůli svatou činil, dnes, času každého.

ADAM:
To má byt nevyšší tvá na světě péče,
Nechcešli kdy cýtít pomsty Boží meče.

§150.

Proč svět spíše není stvořen?

SÉT:
Proč Bůh alé spíše ten svět nesformoval,
A taký nádherný stav nevykunštoval?

ADAM:
Jak to nerozumná jest tvoja otázka!
V níž se mnoha mysli tvé spatřuje vráska.

SÉT:
Ba, já se důvěřím této moji hlavě,
Že mi to poslouží k znamenité slávě,
Kdybich já vyskoumal, dlé Regul moudrosti,
Proč nestvořen spíše svět v té své zdárnosti?

ADAM:
Ale, jaks ty přišel na táto myšlení?
V kterých nesnadného, naskrze nic, není?

SÉT:
Bych čeho netajil, jen vyznám hrdinsky:
Nedávno byl u nás jeden Syn Kainský;
Sedna sy pod oknem na touto lavičku,
Dal se do rozprávky s mou sestrou Adičkou,
Rozprávěl ji cosy v slibné svých ust miře,

O ctné pobožnosti, ba, y ženské viře!
Když se potom v slovích dost byl napokořil,
Zeptal se: proč Bůh svět tento spiš nestvořil?
Aby jen, jakož vim! při zlém milování,
Ukázal jakésy bidné moudrování.

ADAM:

Co pak mu tá řekla? jakť ho odpravila?

SÉT:

Řekla: že se tomu nikdy neučila!

ADAM:

Co ten *Informator* k odpovědi řekl?

SÉT:

Pod vřetenem jejím, jako sprosták, klekl,
Otázku ji zavdal; a byťby ho mučil,
Předce ji ničemu v tomto nenaučil!
Oba tak seděli! pravdy neznajice;
Ona se hloupáka netázala více.

ADAM:

To byl Sprosták velký! chtěl spatřiti pramen,
A průduchy zacpal vlastní jeho kámen!

Nu! já ti, můj Séte, ten kámen odvalim;
Co, jestli pochopiš, nuž tě y pochválim.

Vidiš, milý Séte! možné to nebylo,
By to, co nyní jest, prv stvořeno bylo,

SÉT:

Jakby to byt mohlo? by světa staveni,
Takové mivalo sebe obmezeni,
Aby ne prv, nežli jestit kdy stvořeno,
Od lidi a tvorů svých bylo cýtěno!

ADAM:

Ba, prám to byt musý! neb cytedlnosti
Konečné, světa jsou skutečné vlastnosti.

Jakby tedy, prosým! svět, který měl býti,
Prv, nežby skutečné ctnosti, mohl miti?

SÉT:

Pro samé, ty světa, oznámené, meze,
Ještě mi tá pravda do hlavy neleze.

ADAM:

Poslouchaje, dobře mého šetři hlasu:

Před stvořením světa nebyvalo času!

V němžby, co předního neb zadního bylo,
Neb, jedna po druhém něco se měnilo.

Jakž tedy říct můžeš, jaký toho kořen:

Pročby spiše nebyl tento svět náš stvořen?

Lečbys uznal, že, y před stvořením světa,
Bývala postupná a některá léta.

To pak jest, jakbys chtěl jisté pověditi,

Že svět, před nějakým světem, musyl býti!

Jakby se pak toto s rozumem rovnalo,
K tomu se mi vtipu ještě nedostalo.

SÉT:

Měli ste, Otče můj! sto třidceti roků,

Když sem šel z pomezí Matky méj boků;
Já mám nyní, jak to, sami znáte, dvacet;
A tak svět starý jest, stop padesát let.

Povězte: proč nemá nyní roků více?

Několik sto, ba, y některé tisíce.

ADAM:

Jaký jsi ty divný, můj přemilý Séte!
A jaký nerozúm v tvém čele se plete!

Ved', kdyby tento svět, v té nynější kráse,
Počítal, víc neb mén', v tomto, roků, čase:

Nužby musyl touto vlastnost v sobě miti:
Musylby tím světem byt, y též nebýti!

A, při kterémz zvěděl *Praeceptorů* stolu?

Že, tatáž věc, můž byt, y nebýti spolu!

SÉT:

To jest, vim, nemožné! než, jak se rozvine,
Že, z mého domnění, tá nemožnost plyne?

ADAM:

To se tak rozvine: chceš, by ten svět, byl svět,
Takový, jaký jest, a předce měl víc let!

Ved', kdyby měl více, plynout musý jen to:
Žeby, svět nynější, již nebyl svět tento!

Neb, spolu=skutečných věcý poslušnosti,
Přislauchaji k světa tohto vlastnosti.

Jábych touto pravdu k něčemu přiměřil,
Jestlis ji dobře již poznal, a uvěřil?

SÉT:

O! jen vy srovněte, s nějakým obrázkem,
S hruškami, jablkem, aneb též y kláskem.

ADAM:

Kdybych já v hlavě mé tak slavnou měl radu,
A, v této pravicy tak velikou vládu,

Že, jakby se náhle, mne jen zalíbilo,
Aby v ni přepěkné hned jablko bylo,

A, jak náhlebych ho moji rukou zplodil,
Hnedbych ho v povětří k mé rozkoši hodil;

Zdaž, v prostřed jablka tak se vrtícího,

Můž se najít něco pěkně ležícího,

O čemžby otázka kdy mohla vzniknouti,

Pročbych já nim nebyl prve chtěl pohnouti,

Než až, když za dobré mně se to vidělo,

Aby se v povětří, jen N y n i! vrtělo?

Ne spíš! ni později! ale jen tak právě,

Jak se to libilo, mé rozumné hlavě!

SÉT:

Jak to můž vysvětlit již Světa stvoření,

Toto, tak spanilé, nádherné Stavení?

ADAM:

Tak: že y náš Pán Bůh, svau sylnou pravícý,

Z ničeho učinil, vše, což my hříšnicy,

Tuto spatřujeme, neb y nevidíme,

A, jen duchem našim právě rozumíme.

Cokoli jest v Světě, prvnější neb zadni,
V tom jsau proměny a skutkové pořádní;
Všecko to přislouchá jen k jednomu Světu,
Nechť se v tom proměny, jak jen chtějí, pletou!
A, jak to zrnečko v jablku neříká:
Proč je má komůrka malá neb veliká?
Proč ležim v prostředku, ne, na samém kraji?
Proč, y druhé částky té ctnosti nemají?
Proč mne prv nezpravil Učinitel vděčný?
Proč dům nemám dávný aspoň, když ne věčný?
Tak! žádný z náš nemůž právem pověditi,
Proč Bůh nechtěl prve Svět tento stvořiti?
Neb, stvořiv celý Svět, podlé jeho krásy,
Stvořil, jak Podstaty, tak y Podstat časy;
A, jak Svět bez času žádný nemůž býti,
Tak, jistý pořádek roků musý miti.

SÉT:

Nyni již rozumim! a držim za jisto,
Že věc každá v Světě vlastni má své místo.
My jsme v tomto čase, a jen tak složeni,
Jak staré jest Světa tohoto Staveni;
Přijdau po nás jini, po rozličná léta,
Než, y ti jen částka, toho budou Světa.
Jemůž Bůh oddělil, k celé Světa ctnosti,
Jistou miru, stupeň, času, poslušnosti.
My jsme teď *Primores* a Knižata země,
Po nás, přijde naše k panování plémě.

ADAM:

Tak, tak, milý Synku! v hlavě musýš miti:
Že ten svět nemohl prve stvořen býti!

SÉT:

Ey, bylbych já cosy osožného spáchal,
Když ten syn Kainský, sám hloupý jsa, tláchal:
Proč prvé nestvořil Pán Bůh náš tento svět,
Aneb, proč on nemá v tom punktu vice lét?
Kdybych jen byl věděl tou pravdu tak krásně,
Jak aj teď rozumim, z vaši řeči jasné.
Než ale, mi vchází cosy na mou pamět:
Pročež jen v časnosti stvořen jest tento svět?
Ješto Bůh náš, moha od samé věčnosti,
Předce jej stvořit chtěl jen v této časnosti!
Snad ten svět milý náš, Otče drahý, vděčný!
Jest velice dávný, ba snad také věčný?

§151.

Svět tento neni věčný!

ADAM:

Aby svět byl věčný? bez všého počátku?
O! jak vidim, Synku, ty moudrost máš krátkou!

SÉT:

Ba, já sy tak myslim, že to mohlo býti,

Že svět mohl pravou skutečnost svou miti.
Od samé věčnosti; a v trvání mnohém,
Aby *competoval* s sámým Pánem Bohem!

ADAM:

To se ti jen snívá! a takové krámy,
Neprobůj rozkládat mezy Boží Chrámy!

SÉT:

Ba nesnívá se mi! mysl neoslepla!
Teď sem jen vstal, ba, y postel ještě teplá!
V mysly sy rozkládám, při mojěj sprostnosti,
Že tento svět byl snad od samé věčnosti;
Že byli před vámi *Prae-Adamitové*,
Boží, nevím jacý, než předce sluhové,
Kteři, hned od věků, svými, každý misty,
Genealogii měli, rodni listy;
A že, snad spáchavše něco ohavného,
Jsou vykořeněni z okrstku zemského;
Vás, že Bůh jen potom nový rod formoval,
Když *Prae-Adamitů* do pekla shazoval.

ADAM:

Odhodim já průtek, a chytím sekeru,
Kterou vyřít musým, tak hroznou nevěru!

SÉT:

Ach! veď jen v sprostnosti na věc tou se pitám,
Jak sekeru, tak prut, by šanoval, chytám!

ADAM:

Kdož ti předce zmámil hříšné tvoje čelo?
By také myšlénky o tom světě mělo!

SÉT:

Já sem řekl, že tak jen sy myslim o tom;
Naučiteli mne, já dám pokoj potom!

ADAM!

Že *Prae-Adamité* na světě bývali,
To jen ti Kainšti někteři tláchali,
Kteři nevěřivše Pána Boha slovu,
Mysl měli hříšnou a bludnou takovou.
Já, z Božího slova, jak mi to sám pravil,
Tento palác viry v duši sem vystavil:
V den šestý stvořil mne, ba y tvoju Matku,
Toť máš! o věčnosti *Resolucy* krátkou.

SÉT:

Ale já sy myslim, že, prv než ste spali,
Y jini na světě dnové jen bývali?

ADAM:

Bylo jich ovšem pět. A což, jen v pěti dnech,
Těch *Prae-Adamitů* bylby taký prospěch,
Žeby byli mohli své mit panování,
A v hříších nemiti času ku pokání?
Bůh náš neni taký, by pro lidské zlosti,
V krátkem čase kládl meze své milosti!
Ba, kdyby y tacý byli kdy bývali,
Bylibychom zprávu nějakou dostali,

Abychom my všecy, zvlášt z jejich příkladu,
Jináč se učili Boži ctiti vládu;

Než, že se výstraha táto nám nestala!
Tvé domnění Boži slov poráží skála!

SÉT:

Nuž ale, veď mohl Bůh tak dobrý býti,
Od samé věčnosti svět mohl stvořiti!
A svět moha stvořit, když sy nic neleni,
Mohlo od věčnosti stát světa staveni!

ADAM:

Jaký jsy ty marný, v tvých těchto myšlenich!
Nic neni zdárného nic pravého při nich!

Kdybys byl nevyznan, že se chceš jen učit,
Jábych tě všelijak pro toto chtěl mučit;

Ales se svatého sprostil *Praemunire*,
Když jen chceš utvrzen byt ve svaté víře.

SÉT:

Ach! to samé hledám, Otče můj přemilý!
Učte Synka, jehož Bohu ste zplodili!

ADAM:

Bůh náš, vše, co možno, rázem hned nečini!
On ve všem, a vždycky, neymoudřeji mini!
A, ač svět y mohl od věků stvořiti;
Svět tento jen časný předce musyl býti!

Odporné to neni sýc Boži Natuře,
Aby dal skutečnost každé *Creatuře*,
Hned od samých věků; neb jeho mocnosti,
Vystihnouti nelze nekonečné ctnosti!

Než, s náturou světa jen se nesrovnává,
By, v skutku, od věků byla jeho sláva.

SÉT:

Veď právě to jestiť, co zvědětí žádám,
A za naučení k nohám vašim padám.

ADAM:

Mně k nohám nepadey! já jsem člověk hříšný!
A, ač y vysoko hledim, nejsem pyšný!
Málo takých najdeš! na té světa kauli,
Kteřiby tak znali moudrou Boži vůli!

Což povim, to sy jen do hlavy dobře vstrč!
Všem chtivým vyhlašuj, a před blázny jen mlč.

SÉT:

Boday tou hodinu požehnal nebe!
V niž sem rozum dostal v tak slavné potřebě.

ADAM:

Svět každý, nechť jest on, jaký jen chce, koli,
Musý mit svých proměn a časů vakoli;
Neb, myslíšli ty svět bez všeckého času,
Stratils, věr mi, vecku tvé moudrosti krásu!

SÉT:

Nu, co z toho času vyvésti minite?
S časem samým Séta vy neodpravujte!

ADAM:

Ba, s časem tě samým tak mocné porazím,
Že všecko myšlení tvé bludné pokazím!

SÉT:

Čas tebe porazí? tě moudrého Séta?
O! věčnost, pomáhej! s časem jest zle! Retta!

ADAM:

Mysli ty, jaký chceš svět náš pěkný tento;
Než, o mém původu, dobře drž, a zney to:
Ja mám, po stvoření, jak mně vidiš tenkrát,
Roků, z hola ne vic, než stop a padesát;
Tento můj věk nechť jest, jak musý y býti,
Částka toho času, jimž svět musý jiti.
Zeptávám se tedy: máli též v časnosti,
Každý čas mit svoje poslupné vlastnosti?

SÉT:

To do hlavy mojí velmi snadno leze,
Že čas každý miti musý svoje meze;
Něco bývá prvé, po něm jiné kráči,
A všecko poslupnost trváni jen značí.
Takže, každá částka toho světa času,
Má počátek, konec, s jakoukoli krásou.

ADAM:

Nu! kdyžs to dopadl; dél znameney sobě,
A zachovey k moudré y tvých ditek próbě:
Můj tedy věk, jestiť částka světa času,
V němž se na dobrotě Boží všickni pasou;
Tento můj věk malý, přináleži k světu,
V kterém se tak mnohé vždy proměny pletou;
Vezmi tedy můj věk, chcešli byt člověkem,
A srovney ho s celým toho světa věkem;
Nechťby ten svět trval, jakkoli chtěl dlúze,
Předce ho přitisknout jen musý tá núze,
Že, srovnán jsa s časem, do této hodiny,
Před mojim původem musyl býti jiný,
Že on sám jest částka času předešlého,
Od svého trváni, až do času mého;
A poněvadž, ten čas, má počátek, konec,
Svět nemůž byt věčný! toť pravi tvůj Otec,
Musyl on počátek svojich časů miti,
Čas nemůže, z hola, bez počátku býti!

SÉT:

Drahá táto perla, můj Otče přemilý!
Kterou ste vy nyní v mé srdce vložili;
Nyni, bychť y neznal ze slova Božího,
Že ten svět netrvá od věku dávniho:
Předce však sám rozům věřiti mi káže,
Že svět má y časných nedostatků vráže,
Že naskrz nemohl ctnosti také miti,
Aby, s věčným Bohem, věčný mohl býti!
V čem pak svět záleži, v své ceně a ctnosti,
Světa znamenitost v své dokonalosti?

§152.

Svět nás jest neylepši!

ADAM:

Vidiš, milý Séte! svět každý stvořený,
Nevyhnutelné musý mít proměny;
Může být takový, hned zas ne taký svět,
Může mít vic podstat aneb méně opět;
Možné, žeby se tak, neb onako měnil,
Dle rozličných stupnů své dobroty cenil.
Všecky tyto samé, v sobě možné, světy,
A jich rozmanité ze všech strán ohledy,
Pán Bůh vševedoucí od samé věčnosti,
Viděl a rozuměl dlé všecké zdárnosti.
Co se pak domníváš: mělli svět stvořiti,
Jaký on k tvoření v skutku měl zvoliti?

SÉT:

Neylepši! tak myslím. Neb, s jeho moudrosti,
Obstáti mohou jen neymožnější ctnosti.
Jakby zvolil, prosým! ten něco planého,
Kdo jest pramen ctnosti a chtění svatého!

ADAM:

Jasný ty má rozum, jak já vidím, Synku!
Ey, výše postupme! hned v touto hodinku;
Musým ti Lekcyi naložiti větši!
Pověz mi: který svět zove se neylepši?

SÉT:

Bez pochyby taký, jak má soudi hlava,
V němžto se neyvice stkvěje Boží sláva;
Jenž neyzpůsobnější může k tomu býti,
A, co neyzdárnější také ctnosti miti,
Aby Duch stvořeným, po jejich poznání,
Hnut byl k neyvětšimu Bohu milování,
A, v tom milování, co v nádherném rouše,
Spaseni dostala nesmrtelná duše.

ADAM:

Ale, kdes, ty Séte! k té moudrosti došel?
A snad žes ty y ráj zakázaný prošel!
A tam se naučil pod stromem života,
Jakýby světa být musela dobrota,
Jestližeby předce měl neylepším býti,
A v němžby se Bůh náš neyvic mohl ctiti?

SÉT:

Y! můj Otče milý! mysl má jest nízká,
K tomu, abych dotřel, kde Cherubin bliská
Svým plamenným mečem. Já, této známosti
Došel sem ze samé rozumu schopnosti;
Znaje, že Pán Bůh náš, tvoří svět skutečný,
Proto, by se znalo, jak jest nekonečný;
By on, v celé slávy svojěj obširnosti,
Nakolik jen možné, znám byl rozumnosti,
Natvořených duchů; a aby duchové,

V tom poznání byli y jeho sluhové,
Ne, k Boha našeho, než k vlastní zdárnosti,
Aby šťastni byli, zde y na věčnosti.

Když pak ale k tomu, tak velkému štěstí,
Jen ovšem nelepší svět nás může vésti!
Nuž já odtud soudím, že hle, to stavení,
Musý byt nelepší to světské stvoření,
Jéž Bůh, mezy všemi světy jen možnými,
Vyvolil k tvoření s ctnostmi podstatnými;
Ač pak já tak soudím, vždy mi předce na dno,
Té pravdy, hleděti, přicházý ne snadno:
Proč Bůh, v jisté světa té dokonalosti,
Předce chtěl dopustit duchů v něm hříšnosti?

ADAM:

Vidiš, milý Séte! já, ruku mou nahna,
Pomohu ti z toho hlubokého bahna,
Jestli se osmělíš tmu znati při světle,
A dáš v sobě místo mé čisticí metle.

SÉT:

O! můj Otče drahý! podeyete mi ruky!
Vymeňte svobodné všecky tý pavouky,
Kteři, v tomto světa nádherném stavení,
Mohliby duši mé činit zastinění,
Pro které, já, pravdy veliké se dotkna,
Předcebych moudrosti neznamenal okna.

§153.

Duchovné zatměni světu neškodí.

ADAM:

Dokonalost světa tím se nehamuje,
Když se vada mravná, neb hřích, v něm spatřuje,
Ba, co více povim: nebylby nelepší!
Kdyby v něm nebyly zlosti y neyvětši.
Mohlaliž zlost větši jen myšlená byti,
Jak, Syna Božihó samého zabiti?
A předce, při samé tak strašlivé zlosti,
Věnc dostáváme té věčné radosti!
Ač svět tak náramně hřichem jest zkalený,
Předce ohněm lásky Boží jest pálený!

SÉT:

Jakby to byt mohlo? naskrze nechápám!
Světlo vidět chtěje, ještě jen tmu lapám.

ADAM:

Cobys řekl, Séte! o tom Hospodáři,
Kterému se dobře v domě všecker daři,
Který, ni v neymenším svého jmění koutku,
Spatřiti nemůže takového skutku,
V jehožto potřebném slavném napravení,
Mohlby své moudré ukázat řízení?

SÉT:

Řeklbych: snadno jest! v domě hospodářit,

V němž se může a chce dobře všechno dařit;
Ale, toby kunšt byl, a veliká chvála,
Dům řídití moudře, v němž se chyba stala,
A to syc, tak moudře, by y toho lháře,
Jazyk musyl chválit ctného Hospodáře,
Že tou znamenitou chybu znal napravit,
A zbořený palác nádherně vystavit.
Jábych takového, byťby mně y páčil,
Celým srdcem mojim náramně pochválil!

ADAM:

Neniliž to pěkné, můj přemilý Séte,
Když se co smutného v domě našem plete,
Jestli já to moudře a svatě napravím,
Byťbych y přemilým vážit musyl zdravím?

SÉT:

Y! to sem já zkousyl! a proto na věčnost,
Naproti vám kvěsti bude moja vděčnost!
Jen onehdy když nám vitr kmen vyvrátil,
Pán Otec mu krásu rukou svou navrátil.

ADAM:

Vidiš tedy, Séte! Pán Bůh všemohoucí,
Dobře znal, že náš svět v hříšich bude mroucý;
Než, aby ukázal stupeň své maudrosti,
Lásky, vlády, síly a dobrotivosti,
Právě, pro to samé, v tom světa staveni,
Dopustil v hřích padnout lidskému stvoření,
Aby, při takové naši hubenosti,
Ukázal nádhernost nekonečných ctnosti.
Neni kunšt spojití oheň s jasnou svicí,
Ze tmy zpravit světlo, jest kunšt se blištící!

§154.

Obraz mravných nedokonalosti.

SÉT:

Než! jak to napravil, a k své slavě zřídil?

ADAM:

Počkey! ještě sem já všechno neodklidil,
Coby ti v té věci na závadě bylo,
A tvou duši chtivou v učení trápilo;
Ještě znáti musýš, jak hřichy, tak ctnosti,
Aspoň dlé vůbecné jen jejich bytnosti;
Kdybys toho neznal, bylaby to škoda!
Tá známost ti lampu rozumnosti podá.

SÉT:

Vim! že neštěsti jest na světě nemalé,
To, v sobě nedobré, zlé *Malum morale*;
Než, rádbych jasněji poznal jeho vadu,
Po skutečném všech nás, na té zemi, pádu.
Mybychom nebyli to zlé tak poznali,
Kdybyste se Evě nebyli svést dali!
Než hle! jak nebylo marné to prorocství!

Již zlé poznáváme! vězíme v otroctví!

ADAM:

Ty mne, Séte, nevod', tam kde nechcy jiti;
Mohli sme my všichni lepší život miti,

Kdyby, ach! kdyby jen

SÉT:

Kdyby, co nebylo?

ADAM:

Kdyby mne nebylo - - - jablko zabilo!

Ale již to tam jest! již čekám jen rady,
Od samé té Boží a nebeské vlády!

Ty se nyní nauč: jak hřichové, zlosti

Mravné, jsou všeliké v své rozmanitosti.

SÉT:

Mám jich sýce drahné! přiznávám se k tomu!

Než od zbráněného všickni tekou stromu,

Jemuž ste vy dobrý pokoj mohli dáti,

A na trůnu štěstí spolu semnou státi.

ADAM:

A, již tě jen prosím! můj přemilý Synku!

Nečiniž mi více stromu toho zminku;

Neb, kolikrátkoli sám pomyslim na to,

Tolikrát se topi v slzách tvář má táto!

Vim! že sem provinil těžce mému Pánu,

Ale nepřidávej k mojim vředům ránu!

SÉT:

Ey! kdybych byl věděl, že vás to tak bodne,

Jinšibych myšleni byl vyslovil hodné!

Nu! odpusťte Otče, můj vděčný a tichý!

Malujte raději mojim očim hřichy,

Abych já, poznaje mravné duchů zlosti,

Užíval na světě ctné opatrnosti.

ADAM:

Hřichem se nazývá každé přestoupeni,

Vydaného duchům od Boha zřízení,

Kterakby každý z nich, vši usylovnosti,

Živ býti měl k slávě Boží a libosti;

Jak náhle který duch, Angel, aneb člověk,

Odporného tomu činilby cokolvěk:

Hned se poškvřňuje mravná jeho vláda,

A tak se chováním y v samý hřich padá.

§155.

Stupňové hřichů.

SÉT:

Kdyby pak jen malý kdo rozkaz přestoupil,

Zdažby ho ten malý hřich také ohloupil,

Z bohatých pokladů přemilených ctnosti,

A té ušlechtilé života pravosti?

ADAM:

Ba kdes jen popadl do své hrsti váhu,

Že zákonů Božích měřit chceš povahu?
Ved' Boha věčného každé nařízení,
Nekonečnou velikost má v svém oblažení;
Každý hřích, z ohledu, na našeho Boham,
Na tou jeho vůli, *Argumenta* mnohá,
Jest ve své Natúře, buď on všelijaký,
Ne menší, ne větší, než v stupni jednaký;
Každým se uráží *Auctoritas* Boží,
Hřichem každým Boha svatý hněv se množí.
SÉT:

Já, na mém domnění stojím neustupně:
Že y mezy hřichy museji byt stupně!
Každá věc musý mít velikosti svoje!
Nemožné, by stupňů zbavila se stroje;
Ved' povážete jen té pravdy mojí svíce:
Když váš neposlouchám, jistě hřeším více,
Než, když mojí sestře, maje dosti času,
Uvázati nechcy rozčesaných vlasů.

ADAM:

Ale kdes, a v jaké, byl, můj Séte, škole?
Ty jsy vycvyčené jakésy pachole!
Tvé sýce domnění z hola neni nové,
Že v hřichu museji též býti stupňové;
Ale já sem všecky stupně nezapíral,
Když semtť důvodem týmto uzavíral:
Že my jen z ohledu na Boha samého,
V hřiších nevidíme stupně nižádného.
Co se pak dotýče, jinakších ohledů,
Tu já, místo cukru nepodám ti ledu!

SÉT:

Ach! učte mne, prosým, co můž byt neyspiše,
Já žádám kráčetí v rozúmnosti výše.

ADAM:

Stupňové hřichů jsou; tajit se nemůže!
Větší, malé trni, prám jako y růže;
Ale táto velikost, chcešli moudrým býti,
Nemá se jen k Bohu samému měřiti;
Tam věrou! nezýskáš, to mi jen uvěř, nic,
Bys ty přirovnával a měřil, jak chtěl, vic;
Stupeň hřichů pravý odtud se poznává,
Které Bůh pokutou hroznější trestává!
Na které on hřichy větší pomstu svalil,
Činišli je ovšem! vices duši zkalil.

SÉT:

Které pak hřichy, vic Pán Bůh náš trestává?

ADAM:

K jichž se vystřihání vic příčin podává;
Při nichž větší máme v duši *obligacy*,
Bychom všecké hřišné pokoj dali práci;
To jest: kdyžť oznámil, proč, a jak velice,
Mělbys se vždy báti té Boží pravice.
Čim větší známost máš, a nečiniš toho,

Tim hrozněji hřešíš a vinníš přemnoho!

SÉT:

Ještě neznamenam z vaši této řeči,
Jakby ovšem takto hřích měl býti větší?

ADAM:

Jindys taký vtipný! a nyní zpozdilý!

Snad ti zas myšlénky, po Ráji chodily?

Vidiš, milý Séte! tomus se vyučil,
Že Bůh den sobotni světiti poručil;

Když tedy, jak sám Bůh, tak y já chcy miti,

Byste se snažili tento den světiti;

Když tu více příčin, a vic k tomu třeba,
Nežli samého jen požívati chleba:

Nemášli tu více příčin poslušnosti,

K oddáni se pravé cti a pobožnosti?

Bůh chce neypředněji, já podobně také,
Chcy, byste drželi pocty všelijaké,

Které náš Stvořitel nám rozkázal milý,

Bychom mu sloužili v ten den, každou chvíli.

Bůh mi podal právo, nad vámi y ženou,
Abych vás k Božimu vždycky vedl jménu,

Abyste ho vždycky osvíceně znali,

A jemu všecku čest, y díky vzdávali,

Za tak převeliká jeho dobrodini,

Jéž nám činil před tim, a dává y nyní.

Kdybys tedy, Séte, den sobotni zrušil,
Tým samýmbyš roucho ohavnější ušil!

Nebbys neposlouchal ne jen Boha tvého,

Alebys znevážil y Otce samého;

Poněvádž pak Bůh náš, při hříchů množení,
Na svou spravedlnost musý miti zření:

Odtud nasleduje učení hotové,

Že jsou ovšem hříchů rozlični stupňové.

O všech pak těch stupněch nedávám ti zprávu,
Mysli dále! ved' máš dost rozumnou hlavu!

§156.

Hřích hoden pokuty věčné.

SÉT:

Než ale, proč Bůh náš, pro časné hřešení!

Svalil na hřišniky to věčné trápeni?

Neni to hodná věc! by pro časné viny,
Bůh věčně zatratil nás nevolné syny.

ADAM:

Neni to věc hodná? bodays lépe říkal!

Snad ti had pekelný hlavu někde smýkal;

Kdežs ale posbiral tau planou kopřivu?

Již chceš pomstu Boží mrskat spravedlivou.

SÉT:

Ach! ne, Otče drahý! jen v rozumu pūtce,

Spinám dětinské mé a poslušné ruce,

Aby mne jazyk váš učiti nepřestal,
Než řekl: proč Bůh náš hřích věčně potřestal?

ADAM:

Máš čas! milý synku! něco přispoříš!
Že se v těch myšlénkách předemnou pokoříš;
Neb vidíš, kdybys tou věc všetečně tlachal;
Ale, že dlé svaté jen tvoji žádosti,
Chceš nadobudnouti v té věcy známosti:
Nuž já, co tvůj Otec, rozpovím důvěrně,
Coť bude potřebi; ty zachovej věrně:
Hřích na světě každý taková jest vina,
Která vždy samého hněvá Hospodina;
Kdyby náš Bůh časným zlým hřích jen chtěl mstiti,
Musylby byt Bohem, y spolu nebýti!

SÉT:

Nuž jak, Otče! prosým, toto nasleduje?
Časné zlé se časným jen zlým pokutuje!
Já čekám důvodu; vy opakujete,
Co teď pochybného odémne čujete!
Já chcy teď spatřiti pravdy samé pramen,
Vy na skálu nový zas kladete kámen!

ADAM:

Tvá stížitedlnost mně se velmi libi,
Že tak bystře hledíš na hřichy a chyby;
O! hřichové nejsou, jak miniš, jen zlé časně,
Maji připadnosti své věčné a vlastné;
Zdaž ty to nahradiš, cos tvou duši zvinnil,
Již nesmrtedlnou sám Bůh tvůj učinil?
Hřeše, nuž sy zmarnil tak slavnou podstatu,
Která měla věčně krásu mít bohatou!
Kdyžs ji tedy zšpatil, rcy, v rozumu zdravém,
Jakýmbyš, pokutu časnou žádal, právem?
Sám to zdravý rozum přivolenim tuži:
Věčná škoda, věčnou pokutu zaslouži!
Kdyby pak nečinil Bůh to, co jest pravé,
Aniby sám práva neměl k věčné slávě!

SÉT:

Spravedlnost Boží jest sýc nekonečná,
Ale též y láska v Bohu jestiť věčná;
Bůh náš, tak bohatý v lásce a milosti,
Můž *Satisfakcye* a spravedlnosti
Tak velké nehledat; nic se mu nestalo!
Věd jen jeho marné stvoření kulhalo!

ADAM:

Stvoření syc marné; než duch jeho věčný,
Hřeše proti Bohu, jenž jest nekonečný,
Zasloužil takovou svou neposlušnosti,
By loučen byl věčně od Boží milosti;
Jakým právemby to hřích mohl žádati,
Aby se v hřišniku věčně měl kochati
Bůh, jehož on časně tak znevážil sobě,
Že, nežli v něm, ráděj svou rozkoš měl v hrobě?

SÉT:

Spravedlnost Boží, již syc rád uznávám;
Než, s novou otázkou opět zas povstávám:
Kolikterý jest hřích, vůbec naň hledice?
Poviteli, potom nepožádám více.

ADAM:

Vůbec, hřích jest dvoji: my jedným vinníme,
Když, co nám zbráněno předce však činíme;
Druhý, nečinice s věrnou poslušnosti,
Co Bůh činit kázal v naší povinnosti.
My, obojím tímto hřešiváme skutkem,
Hodni, bychom věčným biti byli průtkem.

§157.

Malování ctnosti.

SÉT:

Cože jsou pak ctnosti? jaká jejich vláda?
Toby též mysl má vyzvěděla ráda.

ADAM:

Ctnosti jsou všecko to čím Bohu sloužíme,
Vůli jeho svatou ze srdce činíme,
Nechťby to již bylo v jakékoli věci,
Které jsme potřebni na tom světě všecy;
Nejdeli pak z srdce skutků tvojich dilo,
Ctnosti neni! nechťby, jak chceš, slavné bylo.

SÉT:

Proč pak to? Otče můj; já v sebe minim,
Že Zákonu dosti povrchné učinim,
Když jen zevnitřní taká přijde zpráva,
Že skutek s zákonem pěkně se srovnává.

ADAM:

Máš čas! žes pověděl, že činiš za dosti
Zákonu, povrchně, činit maje ctnosti,
Když jen zevnitřné, tvoje obcování,
Má s zákonem pěkné nějaké srovnání.
Jábych tě byl vylál, kdybys mysl celou,
Nebyl se ohradil tau slušnou *cautelau*!
A zdážť Bůh svatý chce, Séte, milý Synku,
Žebychom mu k vůli žili jen po venku?
Toliž budau ctnosti při rozumném tvorou,
Sloužit jen na oko, v toho světa dvoru,
Pánu nebeskému, tak slavnému Králi!
Od něhož sme všecko, co máme, dostali?
Ved', jestli v tom samém ctnost pravá záleži;
Nuž táto myš, která nyní při nás běži,
Požívajíc chléba a semena sladká,
Musý nám být rovná v ctnostech Kamarádka;
Nebo zevnitřné, jeji se živeni,
Dost čini moudrému Božimu zřízení,
Aby, živa jsoucí, pokrm svůj hledala,
A svojému tělu zemřiti nedala.

SÉT:

Myš, má Kamarádka aby v ctnostech byla?
Y! tomu se zepře všecka moja sýla!
Nuž ale, v čem předce jádro leži ctnosti?
Pomozte mi, prosým, Otče, k té maudrosti!

§158.

Zákon jest duchovný.

ADAM:

Zákon jest duchovný! duši tvoju hledá!
On se vrchnim bleskem odpraviti nedá;
Chce ducha tvojého, a svaté miněni,
Při každém života mravného činěni;
Jehož, jestli v srdcy rozumném nebývá,
Zákonu se nikdy dosti nečinivá!

SÉT:

Tak tedy pokrytcy, kterých sme poznali,
Nejsou naskrz hodni žádné cti a chvály!
Křiči: že hle! plni Boží přikazani,
A v srdcy jsau hroznou hlouposti svázani!

ADAM:

Pravda! že jsou to jen sami daremnicy,
V té Boží zvolené na světě vinnicy.
Ty, můj synu! chcešli ctnostným právě býti,
Musýš zákon Boží v tvojém srdcy miti,
A pečovat o to neyvic a nemálo,
Aby se miněni s zákonem rovnalo;
Tak, jestli y skutek někdy se nezdaři,
Předce Bohu milý budeš při Oltáři!

SÉT:

Já se budu snážit, by každé mé dilo,
Vůli také svatou posvěceno bylo;
Což, když bez zákona být nemůž poznáni,
Oblibim v zákoně Božim své kocháni;
Povězte pak dále, což má byt osožné,
Že hřich, v světě každém, zle ovšem jest možné.

§159.

Hřich ve světě jest možný.

ADAM:

Vidiš, milý Séte, a svaté drž v hlavě;
Svět každý musý být stvořen k Boží slávě,
V němžby se předivnou a ctnou rozumnosti,
Poznávati mohly slávné Boží ctnosti;
Poněvádž pak rozúm, jen duchů jest vláda:
To vyhledávala moudrá Boží rada,
Aby, v jakémkoli světa již staveni,
Hotové též bylo rozumné stvoření.

SÉT:

Nuž, co potom z toho zavirati musým?

ADAM:

Počkey, hned já nyní tvůj rozum pobrousým.

Hle! každé rozumné, na světě, stvoření,

Jest měnitedlné, skutkem se též měni;

Otázka pak při tom může tá vzniknouti:

Mohloliby ono y tak se pohnouti,

Žeby, y při všecké sobě dané ctnosti,

Dopustit se mohlo nějaké hříšnosti?

SÉT:

Právě tobych rád chtěl důvodně zvědět,

Můželi stvořený duch v hříchu vězeti?

ADAM:

Bůh sýce, jak náhle v světě ducha tvoří,

Hned tak láska jeho k duchu tomu hoří,

Že mu udělumje samé svaté ctnosti,

Jimižby žil Bohu, y sobě k radosti;

Ale *Donacya* tak slavná, srdečná!

Sama v sobě předce neni nekonečná;

Má své jisté meze, a dokonalosti

Tvorů, jsou poddané měnitedlnosti!

Bůh nemůž tvořiti podstaty tak zdárném,

Aby v nich nebylo naskrz něco marné!

A tak, tvořiv Bůh náš, ducha y svatého,

Musyl ho tvořiti, y omezeného,

Jak v podstatě samé, tak v jejim konání;

Vudy jen konečné má obdarování!

A jak den, ač světlý, mračno může miti:

Tak duch, ač y svatý, hříšným může býti!

SÉT:

Může sýce býti! proč pak jest již v skutku?

ADAM:

Neobnovůj vice mojého zármutku!

Když duch neužívá sobě dané síly,

Ji vynakládaje k ctnostem každou chvíli:

Hned se ho přichyti, co prašina stáda,

Samý hřich, neb mravná, jak chcy říct, nevláda;

Žeby to být mohlo, nic nového neni!

V podstatě konečné, y tá ctnost se měni!

Jestli pak, z svatosti v hřich, cýti proměnu

Trati všecku zdárnou duchů svatých cenu!

§160.

Hřich slávu Boži nevyvrácý.

SÉT:

Než, jak to s svatosti Boži můž obstáti,

Aby lidé byli hříšni a proklati?

Nemáli čest Boži při takém zhřešení

Nějakého v slávě věčné ublížení?

ADAM:

O tom sem ti světlo do rozumu vpustil,

Učiv tě, proč Bůh náš hřich v světě dopustil;

Chcešli pak jasněji něco radit sobě,
Zachovey sy ještě, co teď povim tobě:
Dopuštění Boži, co se hřichů týče,
V své pravosti drži dva přesvaté klíče.
 Bůh náš svojim duchem nepřivolil nikdy,
 Bychom lézli do té věčné hříšné bídy;
On všelijak bránil, a to náležitě,
Bychom nehřešili zjevně, ani skrytě;
 Neb nám právě na to přikázani vydal,
 By nikdo zbráněný strom v mysli nepýtal;
K zachování tohto svojého rozkazu,
Podal nám své síly, ba svého obrazu,
 Takže my v takovém důstojném pancýři,
 Mohli sme nedostat ty rany a diry,
Které nám zavdala, v oči kladouc bělma,
Tá, tá zlořečená a pekelná šelma!
 Že pak Bůh náš nechtěl zavolati z nebe,
 V tak velké, mé Ženy y mojí potřebě,
Bychom zbráněnému jidlu pokoj dali,
A smrt, tak mluvica, sami nevitáli:
 To nečinil proto, že se tak ustavil,
 Aby se uplně na světě oslavil,
Na světě takovém, v kterém všudy krásně,
Sviti milost Boži a dobrota jasně!
A tak: dopuštění hřichů Boži zprávné,
Jest jen zevnitřni, a nikoli mravné!

§161.

Bůh, zevnitřně hřich dopustiti musyl.

SÉT:

Jak již dopomáhá hřichů dopuštění,
K neydůstojnějšimu Boha osláveni?

ADAM:

Kdyby moudrý náš Bůh byl se k nám tak zpustil,
Žeby ni *Physice*, hřich nebyl dopustil:
 Nužby ten Bůh moudrým, nekonečný svatý,
 Byl musel po světě rozstavět jen kláty,
Kteři, majic ducha, jen takby ho ctili,
Pokudby *Physice* vždy cvyčeni byli;
 Jakož pak táto věc y s rozumem broji,
 Tak ani s moudrosti Boži neostoji!
Neb Pán Bůh náš Duch jsa, všecko svaté čini,
On, s mravnou podstatou také mravně mini!
 Zdaž ten, který mravy svaté má zpravovat
 Můž svobodné mravy násylně hamovat?
Veď, násylné mravy, nechť jsou zli neb svati,
Všecku cenu svojěj svobodnosti tratí;
 Jak náhleby někdo, vládou, sýlou, mocý,
 Chtěl ducha strčiti do otroctvi nocy;
Zdážť pak Duch ten věčný, dav nám ducha za dil,
Natúru svobodnou ducha nám vyvrátil?

SÉT:

Včil ja vidim teprv, co to za příčina,
Že jen na vás samých všecka leži vina;
Pravda! že Bůh milý, všeckých Duchů Rektor,
Duchovné svobody musyl být *Protector*!
Než vy ste náramně svobodou zvinnili,
Když ste, co nemělo být, předce činili!
Mělste užívat svobody své krásně,
Byloby vám štěstí vždy svitilo jasně.
Vidim! kdyby vás byl *Physice* hamoval,
Sámby byl své věčné slávy nešanoval!
A stvořeni, zdáž to mohlo zasloužiti,
Aby proň Bůh, Bohem pravým neměl býti?

ADAM:

Ba nakouknuls, Synku! dlé té matérye,
Y do vnitřnější pravd Kancellárye;
Ale, kdes ty toto, pověz mi, posbiral,
Kdoť ten Palác pravdy předce pootviral?

SÉT:

Sami ste odemkli všechny pevné zámky,
Když ste ty duchovné zpominali šranky,
Kteři, y při lidech, takovou moc maji,
Že Boha, co ducha rozumného znaji,
Že Bůh též obcuje s nimi vždycky mravně,
Dle duchů natúry, a k svojěj cti, slavně!

§162.

Vystaupeni

ADAM:

Druhé zas, při hřichu, Boži oslaveni,
Jest to milostivé lidi vykoupeni!
Když nám Bůh zaslubil, a vim, že y splni,
Že nás on vytáhne z zlořečenství trni,
Že Semeno Ženské potře hlavu hada,
A nám spasytelná dána bude rada,
Aby každý člověk, ač y hřichy maje,
Předce do věčného přijit mohl Ráje.

SÉT:

Jak ale v života tak uvadlém kviti,
Samým vykoupenim sláva Boži sviti?

ADAM:

Kdyby hřichu v světě nebylo bývalo,
Zdaž stvořeni lidské známoby mivalo,
Že Bůh převelebný, spravedlivý, svatý,
Může spasyt věčně y lid hřichem jatý?
Zdažby milost Boži, věčná láska jeho,
Tak uznána byla od světa krásného?
Ani jen Angelé, ti slavni Duchové,
Nebyliby toho poznali hotově,
Že náš milý Pán Bůh, v své lásce bohatý,
Umi na trůn sázet lid hřišný proklatý,

Bez všeckého slávy a cti ubližení,
A slavným pořádkem y v hrozném zmatení.
Bůh napravil, co se všem nemožné zdálo,
Uňho sýla věčná, při nás vlády málo!
Poněvadž pak se v tom sláva Boži tak stkvi,
Že y milosrdné spatřujeme panstvi,
Když vidíme, že, Bůh náš tak jest veliký,
Že chce, z své dobroty, spasyt y hříšniky:
Odtud se rozumem y samým zavirá,
Že Bůh jest životem, když hříšnik umirá!

SÉT:

Ey! Otče můj milý, dolapal sem perlu,
Při které nábožné libám věchnau berlu;

Y sluhové, Boži té *Residencye*,
Nebyliby měli *Experiencye*,
Že tak velká jestiř tá Boži dobrota,
Která y hříšnikům podává života;
Kdyby hřich *Physice*, Bůh náš byl hamoval,
A nebyl ukázal, že svět tak miloval,
Že, ač ho zatemnil strašný ten hřichů stin,
Tak však tmu rozehnal jediný jeho Syn!
Nužbychom nebyli ovšem mohli znáti,
Že Bůh y hříšnikům život může dáti.
Ale již uznávám, jsa velmi povděččen,
A v rozumu vlsatnim důvodně přesvědčen,
Že samý blesk slávy Bůh do světa vpustil,
Když dlé své maudrosti hřich na něm dopustil.

ADAM:

Vidiš! milý synku, jakbys ty byl bloudil,
Kdybys nerozumně byl o světě soudil,
Že on, pro své mnohé, zvláště mravné hany,
Jest naskrze bidný, nezdarný a planý!

SÉT:

Ey! dostav já nyní v rozúm světlo větši,
Uznávám že jest jen tento svět neylepši!
Bože! sláva tobě! žes mne do ňho vsadil,
Ty jsy, mně hříšnému všecka radost a dil!

§163.

Hřich mnohých stavů původem.

ADAM:

Krom této pak slávy Boha velebného
Množstvi se nachází něčeho jiného,
V němž se to přemoudré hřichů dopuštění
Stkvi, co perla jasná ve světa řízeni.

SÉT:

Co pak to být může? povězte mi, prosým!
Řeči vaše v samém srdcy mojém nosym.

ADAM:

Pováž lidské stavy, obchody, hodnosti,
Vstávání, práce, řemesla a ctnosti;

Divey se rozumně na tá povolání,
Která lidé mají v tomto putování.

Kdybychom nebyli my do hříchu vlezli,
Mnohýchby nebylo; ale, že sme klesli:

Nuž tak mnoho vidí potřeb a řemesel,
Že v nich y ten hříšník může býti vesel!

A to, ne jen vesel, než y v pobožnosti,
Radovat se v smrti nebeské sladkosti.

SÉT:

Ba, povězte, prosým, jakou předce vládu,
Mělby lidský obchod bez hříšného pádu?

A v pádu již samém, jak Boží řízení,
Spatřuje se moudré v tom světa stavení?

ADAM:

Kdybych nebyl zhřešil spolu s moji ženou,
Obchodby všeliký tratil svoju cenu.

In Theologia nebyloby diry!
Všecybychom byli jen jedinké viry;

A Filozofia, co *Elisské pratum*

Bylaby k procházdce; a svůj *Principatum*

Takby veleslavně byla rozšířila,
Žeby jen Angelská moc jej převýšila;

Než, ay! teď po pádu slavni jsou *Thomistae*,
S kterýmiž se biji hlubocý *Scotistae*;

Aristoteles pak bylby seděl v prachu,
Kdyby mu hřích nebyl dost nadělal strachu,

Žeby on smyslemi makavau *Physiku*,
Nesmýšlel s nebeskau tau *Metaphysikau*;

Plakaliby hořce y *Leibnicyáni*,
A s nimi kvilili rovně *Wolfiani*,

Že není bezpečný samý rozum *Praeses*,
By se obhájily slavné *Hypotheses*.

Praktyk *Juridický*ch vyhaslaby sláva,
Nebby každý šetřil jen svatého práva;

Nebyloby třeba žádných *Patvaristů*,

Služných, *Assessorů*, a ani *Juristů*;

Každému (neby se samého Boha bál)
Jeho rozum vlastní bývalby *Principal*;

Y to husý péro pokojby mivalo,

Kdyby hříchů v světě nebylo bývalo;

Ale, pro ty mnohé čárky a *Processe*,
Sotvá již sama hus dosti brků nese!

Musylby odskočit *Justinian* zpátky,

Kdyby každý sám své trančiroval statky;

Neduhó = Rektoři a Páni *Medici*,
Nebyliby v žádné vidání ulicy;

Načby v světě byly jaké Apatéky?

Sámby každý nosyl v těle svém léky!

Každý pěkně živ jsa v *temperatné* míře
Nepotřebovalby žádného Felčire;

Nebyloby planých otrhaných žáků,

A nelitostivých krvavých vojáků;

Bylaby tá milá spravedlnost svatá,
Mohla být bez drába, šerhy, ba y kata;
Slovem: člověkby se y jinák byl těšil,
Kdyby nebyl Adam s svou manželkou zhřešil!

SÉT:

Nuž, po vašem smutném na tom světě pádu,
Jakému lidskému mám se divit Řádu?

ADAM:

Celý ho nezpatříš ještě v tomto čase!
Nebo svět jest nyní jen v své první kráse;
Než, Angel G'abryel učiv se od Boha,
Tajemství mi zjevil o těch věcech mnohá,
A když sem já dobře zachoval je sobě:
O všech, ale málo, něco povím tobě.

SÉT:

Já sem dobře vpustil do svého ucha,
Že to jen k našemu Světu vše přislouchá,
Cokoli se v něm kdy v svých proměnách děje,
Při nichž někdo kvili, jiný se pak směje;
Nechť to již přichází první neb poslední,
To, ve svém pořádku, jen v tom světě leze;
A tak, jestli synu svému rozpovíte,
Co G'abryel řekl, dobře učiníte!

ADAM:

Když rozprávět budu o tom něco málo,
Mysli, jakby to již v samém skutku stálo;
Neb mi to G'abryel tak pěkně odkrýval,
Jak bych se svým okem nyní na to dival.

SÉT:

Tedy vám, Otče můj! když jste lidí hlava,
Známa jest všelická toho světa sláva?

ADAM:

Nevědělibych o ni! ale semť pověděl,
Že od G'abryele to vše sem vyzvěděl;
On pak stojí v slavné v Boha *Gracii*,
Učen byv od něho, dal mi *Relacii*,
Co v potomních časých v světě se přihodi,
Zvláště když se to ženské Semeno narodí.

SÉT:

Jižť jest to jen šťastný na tom nebi slouha!
V němž má své kochání láska Boží pouhá.

§164.

Clerus Mundi. Kněžstva.

ADAM:

Když sem zhřešil jednou, ba y žena má těž,
Přední v Církvi místo Římský dostal Pápež;
Zdažťby ti kdo v Církvi byl tak slavným býval,
Kdyby Adam s ženou svou nebyl hřešival?
Komuby se bylo kdy snivalo v Římě,
Že Petr dostane toliké slávy břimě?

Že svatých rozepři *Decisia* krátká,
Petrová byt může rybářská pečátka!
Náměstníkem sluje y Božihó Syna,
Když ten svět zšpatila hřichů našich vina;
A za nim kráčeji hned Kardynálové,
S nimž *competuji* y Patryarchové;
Z těch každá pod sebou má slavné Biskupy,
Jak vyšši tak nižši v světě Cyrkve sloupy;
To pak jsou velicí mezy nimi Páni,
Kteři se jmenuji *Metropolitani*;
Opatové při nich, pro pořádek svatý,
Jedni jsou bez čepic, jini *Insulati*;
Consistoria zas, s hodnosti všelikou,
V svatém právě zběhlých mají Kanovníků,
Jak *Suffraganeos*, tak též y *Lectores*,
Archi - Diaconos, Custodes, Cantores;
Farář má Kaplana, jednoho neb více,
Jej co *Principala* Cyrkevního ctice;
Zvláště pak *Praeposti* v svých *Residencyách*,
Mají svých Kaplanů po městech, dědinách;
Podivášli se pak na Klášterské Řády,
Nebudeš sy vědět najit ani rady,
Jakýmbyš Penzlikem maloval ten *Habit*,
Který má Křestianů k pobožnosti vábit;
Aby však patrně rozeznáni byli,
Z nich jsou jedni černi, jedni zase bili;
Jini jsou strakavi aneb bilo-černi,
Co svých *Fundatorů* potomkové věrni;
Jini jsou červení, jini kaštanovi,
Jak totiž barevné byly ty osnovy,
Které, podle vůle Řeholného ducha,
Částkou měli býti Knězovského roucha;
Od *Campomaldoli* jsou Kainaldulenšti,
Z domu pak *Praemontre* zas Premonštratenšti;
Dávají se vidět, hned Kartuzyáni,
Hned *Inquisitores*, neb *Dominykáni*;
Svatého Františka velká jest rodina!
Která, dlé svých *Regul* ctit chce Hospodina;
Oni sýce všickni slují Františkáni,
Než předce mohou být takto rozeznáni:
Podle dané sobě duchovní *Gracye*,
Jedni *Strictioris* jsou *observance*;
K svatého Františka přislauchají syni,
Jak *Fratres Minimi*, tak y Kapucýni;
Jezovit, že dráždil mocných Potentátů,
Prohrál svoje práva Římskou Bulli svatou.
Augustiniáni a *Benedyktýni*,
V umění literním slavné věci čini;
Jini se jmenují zase *Barnabiti*,
Jini z hory Karmel opět Karmeliti;
Kteři dvěře školním otvírají darům,
Jmenují se *Patres Piarum Scholarum*;

Aniž ti já mohu všech vyčítat nyní,
Hned jsou Bernhardýnim, hned zase *Paulini*;
 Taká rozmanitost se při nich znamená,
 Že mi vyšli z hlavy y sama tá jména;
Maji své *Regule*, jak sluší na syny,
Jednak Bazýlia, jednak *Augustini*;
 Aby se pak značné odvrátilo *Malum*,
 Po krajnách se koří svým *Provincialům*;
A abym, co v púšti šetřen byl svatý Jan,
Mnichům rozkazuje v Klášteře G'wardyán;
 Vy mi to snad ditky sotva uvěříte,
 Ale v Řeků jsou y *Archimandritae*;
Lutheráni mají svojich *Praedykantů*,
Nad nimi pak moudrých *Superindententů*;
Kalvini, by Zprávců svých šetřili mores,
Po svých mají Zbořich vážné *Seniores*;
 Židů rozprchnutých po té světa sýni,
 Řidi svým Thalmudem bradati Rabbini;
Turkům, by dostali spiš do Ráje lufty,
Pod Turbanem cestu ukazuje Mufty,
 Máš tam *Kalojery*, *Nymetulahýty*,
 Dervise, Imany, lid v Koráně hbitý;
Diro v Japponyi, pohanské viry sloup,
V zlatě nošen bývá, co nevyšší Biskup;
 A, abych jen slovem odbavil to *Drama*,
 Tatarů nevěrných pyšný řidi *Lama*.

SÉT:

Jak vyrozumívám z této vaši řeči,
Nekaždý před pravým Bohem v světě klečí?

§165.

Viry, a Náboženstva.

ADAM:

Pravda! že nekaždý; a to jest ten járek,
Který na svět vylil náš hříšný pohárek,
Jež sme my přijali z ruky Satanáše,
Když v Ráji omámil všecky smysly naše.
 Kdybychom my byli pokoj dali stromu,
 Nebylby svět přišel k nakažení tomu!
Ale, že sem zhřešil, již tolik jest Kněžstva,
A rozmanitého v světě náboženstva,
 Takže, kdybych sekty měl všecky oznámit,
 Musylbych já aspoň y čtyři dny ztrávit;
Pohané, že Boha živého neznají,
Před modlami svými bezbožně klekají;
 Židé pak nevěru tak mají proklatou,
 Že ten had pekelný, skrz ně potřel patu,
Tomu slíbenému ženskému Semenu,
V jehožto každý měl spasen býti jménu;
 Turek, ač y věři, že Bůh jest Pán světa,
 Předce však poslauchá svého Mahométa,

Hledá y po smrti tělesné rozkoše,
Jakby v nebi stáli plné jejich koše!
Ti se, y po smrti, drží jen k posteli,
By, y v samém nebi s Pannami leželi.

Křesťané, ženskému věříce Semenu,
V jeho požehnaném, klekaji sýc jménu;
Ale, ani tito nejsou ve všem svorni,
Než sobě vespolek náramně odporni!

V té Boží, na světě, Cyrkevní vinnicy,
Jedni se jmenuji Římští Katolicy;
Táto Cyrkev podlé svojěj viry slávy,
Uznává potřebné dvě Cyrkevní hlavy;
Jednu, kterouž tuto nikdý nevidíme,
Druhou, jenž musý být patrná jen v Řimě;
To nechti Východni věřit Biskupové,
A jini křesťanšti mnozý národové;
Zvláště pak to, svornost mezy nimi kazý,
Když mluvi: od Syna že Duch nepocházý.
Kteři v samé viře a v svatém pokání,
Do nebe vjit chtějí, to jsou Lutheráni.

Augustynyánský učení jeden Mnich,
Martyn Luther, viděv, že to musý byt hřích,
Doufání nemiti v samém Pánu Krystu:
Mnohý lid přitáhl tak k Božimu listu,
Aby Křesťan v planém jen Božim učení,
Z viry živé hledal věčného spasení.
Ti zase Křesťané zovou se Kalvini,
Jenž věři, že Bůh všem laskav být nemini,
Že Bůh, jen některým, od samé věčnosti,
Chtěl dat Spasytele v hříšné hubenosti;
Ostatni hříšnicy, byť y život chtěli,
Aby jen v svém hřichu na věky zemřeli.

Horši pak od těchto, podlé mého zdání,
Jest *Arius*, a s nim y *Socinyáni*;
Tito nechti uznat, při dcěře Syónské,
Že spolu Bohem jest to Semeno ženské,
Pravice, že, naskrz v tom potřeby neni,
By se jaké věčné dalo vykoupení,
Poněvadž hřích lidský chatrná věc bývá,
A, bez vykoupení, hříšnik život mivá,
A že člověk, hledě na Svatých příklady,
K pravým ctnostem dosti může miti vlády.
Rozprávajějicýho dělbych užil hlasu,
Ale nyini nemám k také věcy času!
Z tohto jen pozney, že, když sem já zvinnil,
Hřich, y v náboženství, rozdíl ten učinil.

SÉT:

Jižtby to sýc dobře jen bylo bývalo,
Kdyby bylo každé koleno ctivalo,
Jen živého Boha v take poslušnosti,
Kterou Bůh předepsal všem k věčné radosti;

Ale, když dopustil to hříšné zmatení,
Y my oslavůjme jeho dopuštění!
 Já, v životě mém pečovati budu,
 Abych strašlivému, v viře, vyhnul soudu.

§166.

Sceptrum. Knižatstva.

ADAM:

Hřich, v sobě nevládný, zplodil důstojnosti,
Všeliké na světě nádherné mocnosti;
 Pověz, dallibys byl kdy rozkázat sobě,
 Kdybys byl v rovnaké s tvým bratrem podobě?
Šloby vše z samého jen *Benepiacito*,
Consensu expresso, aneb y *tacito*!
 Vynimajic samý snad jen Otce *Affekt*,
 Kterýby zasloužil od svých synů *Respekt*,
Aby, podlé vůle jeho a řízení,
Ditky se cvyčily v ctnostlivém čineni;
 Ale, mezy bratry a vši pokrvnosti,
 Těžceby bývalo jaké poddanosti,
Lečby dobrovolně mezy sebou chtěli,
By společný kořen svojich činů měli.
 Když sme pak jedenkrát synu můj! zhřešili,
 Rozličné Vrchnosti dal světu Bůh milý,
Důstojných Cýsařů, Králů, á Knižata,
Landgráfů, Markgráfům, přednějši *Magnates*,
 Rerumpublicarum moudré *Optimates*;
Hlavný lšpán řidi Uherské Stolice,
Vice-lšpán těši ukřivděné lice;
 Pán Služno-Dvorský zas, se svýma *Juraty*,
 Právem hasý oheň rozepři proklatý.

**Notarius drži v svojěj hrsti péro,
Aby neubližil právům ani *Nero*!**

Fiscalis žaluje, a dobrý dá pozor,
 Aby všudy ctěn byl Nabuchodonozor,
Rychtář, jak po Městech, tak y ve vesnicy,
Pilně šetři každou čeled a ulicy,
 By se, dlé rozkazů Knižat, všudy dálo,
 A bezprávi žádné lidem se nestalo.

SÉT:

To, y v hřichu jest věc velmi chvalitebná,
Že to tak zřídila moc Boži velebná!
 Žeby v samém hříšném na světě zbůřeni,
 Y v tom vlnobiti bylo utišení.

ADAM:

Cýsař a Králové slavné maji Trůny,
Z zlata a drahého kameni koruny;
 Co blesk Majestátu, důstojenstvi *Centrum*,
 Drži v své pravicy slavné, sylné, *Sceptrum*.
Od Boha samého, toho došli práva,
Aby, k jich rozkazu sklonila se hlava,

By ho jedenkaždý poslouchal poddaný,
A činil co chce mit Král korunovaný.
Poněvadž pak všudy sám býti nemůže;
K zachování soudů svých, nařídil Muže,
Kteříby dlé práva a spravedlnosti,
Hájili každého, vedli k poddanosti.
Tito postaveni v svých Úřadech Páni,
Aby dopomohli k právu, bez meškání,
A každého vůbec, zvláště neučeného,
Nepouštěli před blesk Trybunále svého,
Než, aby pořádně skrze Prostředníka,
Oznámená byla věc právná všeliká:
Dovolili, aby, takou věc konati
Mohli, *Principalů* jménem, *Advokáti*,
Kteří *produkuji Acta*, a *Dekréty*,
Mandata Krále, neb *Cabinet-Billey*,
By toto, neb onno, k vůli jasným Králům,
Přisouzeno bylo jejich *Principalům*.
Když pak oni toto Práva táhnou járho,
To, věř mi! naskrze nekonají darmo!
Kdo chce v nich naději náležitou klásti,
Ten musý třít jejich dlaně zlatou mastí!
Yvo šel do nebe! *Pauperum Advocat!*
Chudobný se nemá ku komu utikat!

§167.

Ordo Equestris. Rytířstva.

Krom těchto velikých na světě hodnosti,
Jest y jiná cesta k slavné vznešenosti;
Rytířstva rozličná, dlé cýle, miněni,
Takže všeckým téměř ani počtu neni.
SÉT:

Což to za Rytíři? to mně jest neznámé!
My, *in prima pugna*, o žádných nemáme
Relacye světlé; bychom v putování
Tomto, brali příklad svého bojování.

ADAM:

To znám, že ty o tom nic naskrze nevíš!
Než, zvědév ode mně, y jiným to zjevíš,
Že člověk po svojém zarmouceném pádu,
Mnohému slavnému dal počátek Řádu;
Jestíť on dvojaký, jak Světský, tak Svatý,
V bohatstvi a slávě všelijak bohatý.

SÉT:

Odkud ale pošli tak slavni Stavové,
A k čemu na světě to zřízení nové?

ADAM:

Vidiš, milý Synu, poněvadž v hřešení,
Stalo se náramné ctnostem ubližení;
Aby tedy lidé, zvláště znameniti,
Mohli chuť hrdinskou k ctnostem předce miti;

Nuž světa Králové a jiná Knižata,
Mivali myšlení prospěšná a svatá,
 Žeby ten, kdoby se ctnosti snažně chytal,
 Při slávě též statky a poklady čítal.

Neb tacý Rytíři ne jen chválu mají,
Ale y důchody velké dostávají;
 Na znak oni potom takové hodnosti,
 A k značné odplatě předepsané ctnosti,
Nosývaji mnohé na svém těle kousky,
Zlato, perly, hedbáv, stušky a motouzky,
 Aby každý, spatřiv takého Rytíře,
 Čest jemu činival v přísouzené miře,
A aby se y sám ctnostně žiti snažil,
Ba y svým životem pro ctnost milou vážil!
SÉT:

 Ey! již to pěkná věc! než, co nosývaji,
 Když jedenkrát hodnost takou dostávají?

ADAM:

A kdožtby to všecko vymaloval rázem?
Musylby sám jazyk jeho být obrazem!
 Na kloboucých mají všelijaké stušky,
 Okolo nich drahé rysové kožúšky;
Pláště rozmanité, a roucha všeliká,
Uzká, širši, krátká, malá y veliká;
 Zlatý řetěz, který z krku jim visývá,
 A na prsých znaky všelijaké mivá;
Na levé pak ruce, aneb y na boku,
Mivaji obrázek s pantličkau širokau;
 Jini zas na noze levé aneb pravé,
 Mají dané místo své Rytířské slávě;
Obrazové mnozí jsou na takých znacých,
Vidělbys tam křídla na lvu, y na dracých;
 Orly a barany, ovoce a kvitky,
 Města, řancem, bašty, ježe, ba y ditky!
Meče y kopje, bodláči a trni,
Hned Jeleni nohu, hned zas opět Srni;
 Růže, Jenestery, Karafiát vonný,
 Na malém kúštičku, řeky, pole, hony;
Škřivánky, Slaviky, ba y to stvoření,
Kterého na světě tomto nikdež není!
 Koně létajicý, a hlavy bez těla,
 Zviřata, jenž nikdy život neměla;
Kdybys ty je všecky v jednom viděl domě,
Mnělbys, že na jednom všecko roste stromě!
SÉT:

 Nuž ale, jmenůjte, chceteli, hotové,
 Kteři jsou ti světšti tak slavní Řádové?

ADAM:

O! Synu můj milý, načby ti to bylo?
Však se tobě v ctnostech bez nich zalíbilo!
 To jen časem bude! my v našich uzkostech,
 Mějme bez Cýmerů své kocháni v ctnostech!

SÉT:

Y! veď já nehledám takové marnosti,
Já chcy jen dojiti světlejší známosti.

ADAM:

Kdybych ti já všecky měl vymalovati,
Musylbych mým jiným pracem pokoj dáti;
Některéť oznámim, a to neyhlavnější,
Jenž v poslednich časých budou neyslávnější.

Aurei Velleris, neb zlatého rúna,
Nestydi se ani Královská koruna.

Řád Ducha svatého ve Frankraichu slavný,
Jest stupeň Rytířů krajny jejich hlavný;
Ba, jen sy pomysli, coť povim ještě vic,
Engličan má y řád podvazku z nohavic!

Dania se chlaubi Danebrojským Řádem,
Jakby on byl v nich všecké slávy skladem;
Švedya měla *Ordinem* někdy *Seraphinum*,
Než nyní rozdává jiné Řády synům;

Russya, Ondřeje svatého obrázku,
Uživajic, věši na zlatou, řetázku;
Aby se pak divná zdála Polská berla,
Polák sy bílého v světě našel orla;
Prušácy na černém jen chtěji mit dosti,
Při té své všeliké, zvlášť vojenské ctnosti;

Marya Tereza Římská Cýsařovna,
Moja Vnučka slavná Uherská Královna,
Počátek při slavném nepřitele pádu,
TEREZYANSKEMU učinila Řádu.

A, aby se, v Uhřich, slávy stkvěla brána,
Řád, někdy Svatého, vyzdvihla, Štefana.

SÉT:

Ey, kdybych já všecky tyto poznal Cechy,
Mnělbych, že mám zlaté, v každém koutě, plechy!
Nuž! svati Řádové jaké jména mají,
Když se mezy hřichmi na světě motají?

§168.

Ordo Sacer. Svati Vojácy.

ADAM:

Kdybys se ty na všech ze jména podival;
Mnělbys, že snad svatý, z nebe zpadl, přival,
Ješto z horlivosti k ctnostem, a pro viru,
Zatopit chce všeckých v světě netopiřů,
Kteři v nocy bludů sem y tam létají,
A ctným pravověrcům pokoje nedají;
Jedněch aneb druhých oznámim ti krásně,
A to jen, dlé jejich jmenování, vlastně.

Templarii, že zle užívali kordů,
Zhynuli v strašlivém Řádu svého mordů!

Jsau *Alcantarenšti*, jini z *Calatrava*,
Kteři křesťanského zastávají práva;

Svatý *Antonias* s *Avisienskými*,
Rovně spolu s *Cosmem* a *Damianskými*
Horli, pro vznešenost jména křesťanského,
Jedenkrát na světě tak oslaveného;
Constantinyánšti, a Svatého Jiři,
Obhajují chválu katolické viry;
Christi Militiae, a Hrobu svatého
Rytiři, moc chtějí způsobit dobrého,
Aby Krysta sláva a velebné jméno,
Od všech národů vždycky bylo ctěno;
Svaté Kateřiny, a v Němcích Křižáci,
Oblibili sobě znamenitou práci,
Žeby kříž Ježiše, a pramen svatosti
Pomáhali k pravé všech lidí moudrosti;
Rytiři z Betléma, a *Dominikánšti*,
Svatého Jakuba a *Maurycyánšti*,
Těž o to pečují, by křesťanů chvála,
Nepohnutelně v svém blesku stála;
A Panny Márye, zvláště *Loretánské*,
Jest velké Rytiřstvo na světě křesťanské!
Svatých Mužů v Cirkvi, velká *Religia*,
Jenž se usyluje, by jejich pomocý,
Všem svitilo štěstí y v zarmutků noci;
Máš *Viterbienských*, a *Monte-Gaudenských*,
Petra, Pavla, Jána, Ježiše, *Acrenských*,
Svatého *Růžence*; a *Karmelitánské*
Márye, rovné jak y *Montesienské*.
Neyvyšší Rytiři, pod vítězství věncy,
V *Melitě* mají svou pevnou *Residency*;
Tito, po všech krajnách, ač y moc stratili,
Mají svá bohatství, poklady a síly,
Bránice křesťanstvo, mečem, krvi, zlatem,
Nechtic, by vězelo v otroctví proklatém.

SÉT:

Ey! již jsou to pěkní, chvalitební lidé!
Boday! jen opravdu slavni byli v bidě!
Která to křesťanstvo tak převelmi tlačí,
Že ne jeden tvář svou jen slzami zmáčí;
Ještě pak při této velké jejich slávě,
Podme tu knížatům, jakož k jejich hlavě;
Kdyby svojich Králů lid neminil ctiti,
A chtělby jen způrně *Rebellantem* býti,
Aneb, kdyby jini na světě Králové,
Těž knížata vládná a sylní Pánové,
Národu nechtěli dobrý pokoj dáti,
Jak předce muž právo v čas taký obstáti?

§169.

Vojna.

ADAM:

K té potřebě, Synku, nalezá se zpráva!

V niž mužům nejedným z krku leti hlava;
Vidiš: lid nechceli Krále poslouchati,
Aneb Král sousedný krajně pokoj dáti,
 Jižť Král má okolo Trůnu svého Drábů,
 Takových udatných v síle svojí Chlapů,
Jenž, k rozkazu sveho důstojného Krále,
Zbroje se chytají k jeho cti a chvále,
 A vyjdouce na vše nebezpečné strany,
 Krví zalévají nepřátelské brány;
Tu Šable a Flinty, Děla a Pajnety,
Exequovat mají Královské Dekrety.
 Jednak k nepovolných strašnému trestání,
 Jednak též a Knižetem cyzým se srovnání.

SÉT:

Nuž ten hřich y Flinty, y Šable sformoval?
Boday ten jen v pekle samém byl panoval!
 Ach! auveh! nastojte! hřich stal y tou hlavu,
 Jenž se měla divat jen na Boží slávu!

ADAM:

Jináč tomu neni, můj předrahý Synu!
V světě jest y vojna pro mou hříšnou vinu;
 Nejednomu hlava z krku dole skáče,
 Takže Matka za svým Synem takto pláče:
Natoliž, sem tebe, Synku! porodila?
By tvá hlava z klinu do hrobu skočila!
 Tá hlava, kterou sem vážila velice,
 Jejiž sem líbala, krásne, pěkné lice;
Tá mi, hle! tu leži, zkrvavená, bledá!
Ach! srdce mé ničim potěšit se nedá!

§170.

Školy, a literné Umění.

SÉT:

Než ale, Otče můj! k těm věcem řečeným,
Jéž ste mi přednésli jazykem vznešeným,
 K všelikému totiž na světě řízeni,
 Kněžů, Králů, Pánů, Vojáků činěni,
Nemalá se moudrost, vidim, vyhledává!
Ba, kde ji též každý k těm věcem dostává:

ADAM:

Když synáčka svého Otec dobrý zplodi,
Hned po roku pátém do školy ho vodi,
Aby tam, rozumu hříšného zmateni,
Napraveno bylo v literním umění;
 Tam se učí synek Pána Boha znáti,
 Počestně živu byt, čisti, pérem psáti,
Jestli na dobrého jen trefil Rektora,
Jenžby Lench nebyl, a světská potvora;
 To když syn odbavil, by cvyčil y jazyk,
 Vedou ho k známosti rozličných *Grammatyk*;
Aby však bez rudy nepožádal zlata,

Hlavu mu zavinou nejprv do *Donata*,
Žeby sy povolné v svojich ustech žvýkal,
Coby on jazykem v čas potřeby říkal.
Mezy touto prácý, ti, kteří umějí,
O rozličných věcech jemu rozprávějí;
Předkládají vážné Světa Hystórye,
Malují mu krajny a *Geographie*;
Ukazují způsob, jakby člověk, v žiti,
Měl statečným oudem svojěj Obce býti;
Vedou ho k domácý pravé poslušnosti,
A k neošetmetné ducha pobožnosti;
Učí ho počtům a všeliké míře,
Aby hloupý nebyl, jako polní zvíře;
Aby též v domácý všeliké potřebě,
Nedostatku neměl v každodennim chlebě,
Mluví, jakby měl y moudře hospodářit,
Chceli, by se dobře práce měla dařit.
Když se pak dokoná táto při něm práce,
Otvírávají mu moudrosti Paláce;
Vedou ho k pravidlu rozumné *Logiky*,
Do ust mu strkají při tom *Rhetoriky*,
Kterakby, to, co svým rozumem ulovil,
V obecnstvi lidskem y pěkně vyslovil;
Aby totiž nebyl jen štěbetná straka,
Neb jak vrana, která bez rozumu kváká.
Poněvádž pak věcý *Concept* jest všeliký,
Jde, hned po *Physice* do *Metaphysiky*,
Aby tam, všeliké *Entium* vlastnosti,
Spatřit mohl okem gruntovné moudrosti;
Nebo bez tohto umění Angela,
Všecko tvé umění jest ničemnost celá!
Při tom se též cvyči, *in Mathesi pura*,
Aby byl obratná všudy *Creatura*,
Žeby, nenadále, *in casibus datis*,
Před bránou moudrosti nepostával *gratis*!
Ale, aby ostrým pronikavým vtipem,
Všecky bludy mrskal, co bodlavým šípem.
Když se tak zabavil na tomto předměsti,
Hned stojí, nevolný! jako na rozcesti,
Kamby se měl hnouti v svém životě dále,
Aby živ byl obcy a zvlášť Bohu k chvále;
Libili se komu, by z Děkanových ruk,
Dostat mohl věnec, neb Doktorský klobouk,
Ten může ozdobit *Universitatem*,
A jsa *Professore*m, opatřit se zlatem,
Cti, uřadem, chválou; neb taký *Praeceptor*,
Jistě bývá někdy *Magnificus* Rektor.
Kdo má chuť do vojny: zbroj má hned vysokou!
Rozům v hlavě dobrý, jen šablu dey k boku!
Pomaširuje si, s těmi Kamarády,
Y mezy strašlivé nepřátel Armády!
A jestli ho stálá miluje *Fortuna*,

V hlavě mu uvázne y slávy koruna;
 Bojili se pak kdo, by hlavu nestratil,
 A za smrt násylnou krvi svou neplatil,
 A chceli jen právem do křivdy roubati,
Servatis servandis, před Soudce stoupati:
 Neabsolvuje ho ani sám Kněz Sálem,
 By neznal *Practicam y universalem*!
 Která všeho práva jest *Metaphysika*,
 A rozměřit umi tá *lura* všeliká,
 Která Národové oblibili sobě,
 Když byli v rozlične lidé jejich próbě;
 Tá Královna práva, všechny *lura* cvyči,
 Necht' proti ni y sám ten *Tribunal* křiči!
 Chytili se této, vyhrá zlato, chválu,
 A svaté obháji svojich *Principalů*.
 Nechceli se komu před soudem vaditi,
Themyn a Nemesin s škodou svou drážditi,
 Než chce, aby je to krásně napravoval,
 Co hřich v lidském těle náramně zplundroval.
 Může byt Lékařem, aneb y Felčirem,
 S užitkem bohatým, ba y slavným chýrem.
 Neb se každý boji ostrých smrti nožů,
 A člověk da všecko zlato za svou kožu!
 Při tom kunště y to má býti ceněno,
 Že Lékař dostává chvalitebné jméno;
 A jestli též zdravi tak šťastný jest *Pater*,
 Může byt samého Krále *Archiater*.
 Našelliby se pták, bojicý se kletky,
 Nechtě s tělem, právem, neb šablou mit pletky:
 Může se mi k duši, a lidi učiti,
 Jakby se s Bohem svým hřišnik měl smiřiti;
 Než, k tomu se velká vyhledává práce,
 Odmýkat hřišnikům nebeské Paláce!
 Sám takový *Doktor*, v své usylovnosti,
 Musý byt milovník pravé pobožnosti;
 Při svého rozumu slavném osviceni,
 Nosyti má v duchu vůle posvěceni,
 Aby tak před Božim jen chodival stádem,
 Žeby ho vždy k ctnosti vědl svým příkladem;
 Což jestli učini, k čepicy má přístup,
 A velebný bývá v Cyrkvi Boži Biskup!
 SÉT:
 Nepřicházý tedy, po žalostném hřichu,
 To světa řízeni s pracý naši tichou;
 Ale nic to! když jen Bůh se při tom slávi,
 Dá on, y v té bidě, světu moudré hlavy!
 Jacý pak kunštové při hřichu jsou hlavní,
 Ještoby před hřichem nebyli tak slavni?

§171.

Obchody, Handle, a Kunštové.

ADAM:

Kdybych nebyl, Séte, poslouchal mou ženu,
Mnozyby kunštové tratili svou cenu.

Tá pěkná, okolo zrostlin země práce,

Libilaby se nám jen velmi na krátce;

Neb, kdyby zem všecko nésla bylo *sponte*,

Pluhby nebyl oral *Intellectus fronte!*

Než, když Bůh zlořečil, pro hřích, této zemi,

Již rozumem hýbaš, tvými kunšty všemi,

Jakbys jen kde mohl odvrátiti škodu,

A dobrou y hojnou spatřovat urodu;

Hříšný rozum našel vrtkavé vřetenó,

By se něčím zakryt mohlo to koleno,

Kterým v našem hřichu před Bohem klekáme,

A pokorným hlasem od něho žádáme,

Aby on sám žehnal rolím a štěpnicy,

Záhradám, a lautkám zvlášť sylně vinnicy;

Při dřevěném pluhu měli sme to štěstí,

Že sme mohli zlato, železo naléztí;

Já, prvnkrát orav, taký sem byl šťastný,

Že se mi nadařil kus železa krásný,

A když sem ho okem mojím považoval,

Prám byl hned jako pluh, jež kováč ukoval;

Dostav ten řád mocný, pln sem byl radosti,

A při každé práci dal pozor s pilnosti,

By se nadařila y jindy věc táto;

A já, hle! druhýkrát vyoral sem zlato!

Nuž potom, železo zlato domu беру;

Zpravil sem všelico, kosu, nůž, sekeru;

A kdybych ti o všem zprávu měl podati,

Jak sem mohl toto neb onno dostati,

Co k práci a doma nám potřebné bylo,

K tomuby ani šest dnů nepostačilo!

Ale hle! zhřešivše, svůj rozum cvyčime,

Co sme prv neznali, to po hřichu vime.

Kupcy a Handléři větrovými křidly,

Nebyliby lézli, kde Mouřenin bydlí!

Než hříšná hubenost, bida naše táto,

Y přes moře strašné, žene je pro zlato.

A zdažby východni kupoval kdo léky,

Kdyby nebyl sám hřích stavěl Apatéky?

Hollandya v svatém Evropy rynku,

Nebylaby nikdy solila Harynků,

Kdyby ctnost mivala své příslušné zrůsty,

A za hřích nebyli naložené půsty;

Ba, to y nevěrný uznat musý Pohan,

Žeby cenu tratil y ten milý dohán,

Kdyby hřichu v světě nebylo bývalo;

Načby potom dýmem tým hrdlo dýchalo?

Y nosby čistý byl, bez špatného znaku,

Kdyby mu hřích nedal třeného tabáku;

A, jen sy pomysli při tomto tovaru,

Jak Handlérům odtud plyne darů!
Samý dohán, tabák lidským nosům vonný,
Do kasy Královské sype Millióny!
A kdybych já všecky vyčítal osohy,
Které, případnostné, naplodil hřich mnohý,
Nebyloby tomu konce, ani kraje,
Musylbych mit rozkoš straceného Ráje!
Ale věže nyní v hřišné služby kletce,
Ani se mi o tom rozprávěti nechce!
Nevidalbys nikdý v tuhém ruky svazku,
Bitého na stříbre, neb zlatě obrázku,
Kdyby nás hřich nebyl přivědl mna zkázu,
A nebyl Božihó pozbavil obrazu;
Ale, o důchody každého Mocnářa,
Komorný *Perceptor* již se dobře stará!
Kotoulaji se ti okolo srdečka,
Ba, po celém světě, ty zlaté kolečka,
V kterém, ani dobré mit nemůžeš vůle,
Když se jen na prázdné diváš tvé Škatule;
Zvlášť, když vidiš velký dluhů tvojich Ragster,
Chceš, by se osadil v tebe Minc-Magster,
Kterýby penize pilně bil a tloukl,
Neb houf *Creditorů* k tobě se již shlukl!
Kdyby člověk nebyl na tom světě padl,
Zdážťby kdo k palácům pevné grunty kládl?
Ale, když sme k nebi odmárnili *Iura*.
Stkvi se již na zemi y *Architektura*;
Neb spatřuješ v světě Stavitelů práce,
Kaštýle, pevnosti, královské Paláce;
Ani ten Šalomůn, neymoudřejši Král sám,
Nebylby tak slavný vystavit uměl Chrám!
Rezbáři, Maléři, uživajic vtipu,
Barvy, kámen, dřevo, kuntuvné sy štipou,
Jakby mohli pěkné ukázat podoby,
Růže, domy, skutky, zvlášť lidské osoby;
Tanc-Magster v tom hřichů přehlubokém blátě,
Předce jen kunštuje krásu v lidském hnátě!
Kterakby, v tak hrozná a velké žalosti,
Předce mohl skákat v muzycké radosti;
Myzykant mu břinká, střípi, hude, piská,
A on při něm divné, rozmanité výská;
Řečnik jedenkaždý, dlé jazyka miry,
Rozpráví, a psané podává papiry,
Do kterých on pérem vymaloval snažně,
Co *vyperorovat* jazyk minil vážně;
Poeta zas vtipný, šetře svého času,
Skáče na vrch samý svatého *Parnassu*,
Sbirá všecky vtipy a rozumné ctnosti,
Kterakby rozebral toho y v žalosti,
Jakby věcy slavné, každou svojim časem,
Do nás mohl vpustit svým příjemným hlasem.
K všem takovým kunštům v Boží světa řiši,

Y ten *Comoediant* sebe tovaryši!
Chodě on po světě s nádherným *Theatrum*,
Ukazumje *Factum album* aneb *atrum*.
Hledá by rozumně křestanský lid učil,
By každý svou duši od nečnosti loučil,
Mluvil radostně, nuž jest *Comoedia*,
Hra pak zas žalostná sluje *Tragoedia*!

SÉT:

Nebylbych já nikdý v mém životě věřil,
Že sám hřích obchody lidské tak rozměřil!
V kterých dosti mnohých krása padla praví,
Předce však patrná jestiž Boží sláva!

§172.

Ržemesla.

ADAM:

Jestli se tvá hlava nad hlaupáky vzněsla,
Uvidiš na světě rozličná Řemesla!
Já, kdybych ti všeckých měl oznámit Ragster,
Musylbych jen Cechů každých být Cechmajster!
Než, mezy mnohými jazykem hotovým,
Co G'abryel řekl, jen tyto rozpovim:
Jen se ty podivey na to lidské tělo,
Které bez všech hříchů živo býti mělo,
Jak mnohých Řemesel nyní potřebuje,
Přečti sy jten Regstřik, který následuje:
K Setktám přislouchaji, dlé Řemesel viry,

Rudkopcy, Haviři,
Potřebni Krayčiři,
Nákladni Mincýři,
Špinavi Hrnčiři;
Smradlavi Blanáři,
Sýticý Pekáři,
Krvavý Massáři,
Nešťastni Sklenáři:

Zamysleni Tkáči,
Jak hrubi, tak hladši,
Sauken Postřihači,
Strašlivi Kováči:
Zasmoleni Ševcy,
Sylni Drato-Zpravcy,
Stkvoucí Stříbro-Tabcy,
Pilni Šablo-Čistcy:
Potřebni Cynaři,
Tlučicý Kotláři,
Knih čisti Tlačáři,
Osožni Knihaři:

Sylni Kamenáři,
Ozdobni Stuškáři,
Hedbavni G'ombáři,

Lacyni Yhláři:

S pilníkem Nožiři,
S vozýkem Brusýři,
Ceychovni Barviři,
Podzemni Minýři:

Čisti Papirnicy,
Žadostni Zlatnicy,
Měkcý Hedbávnicy,
A Kordovanicy:

Klamlivý Kramáři,
Rytiřšti Sedláři,
K hyntovům Koláři,
Červení Kožkáři:

K mlýnům Pytlikáři,
Časům Hodináři,
Zvučící Zvonaři,
Žižnivi Bednáři:

Drazý Soukenicy,
Pevni Zámečnicy,
Hlavni Klobučnicy,
Lenivi Zednicy:

Zlodějšti Mlynáři,
Dřevenni Tesaři,
Mistrovni Stoláři,
Uheršti Čižmáři:
Mocni Řemenáři,
Vlasův Hřebenáři,
Střevovi Strunáři,
Veseli Husláři:

Ostroho-Uzdáři,
Divni Parokáři,
Ostři Hřebikáři,
A Rukavičkáři,

Pěkni Pozlatkáři,
Sladký Pernikáři,
Sylni Pálenkáři,
Chutni Pivováři:

Hliněnni Těhláři,
Falešni Krčmáři,
Černi Komináři,
Čisticý Mydláři:

Smutni Provaznicy,
Vtipni Sustružnicy,
Ctni Okulárnicy,
Moudři Záhranicy:

Směli Marynáři,
Šťastlivý Rybáři,
Čistotni Kuchaři,
Opili Vinaři:

Bodlavi Štětkáři,

Tepli Pančocháři,
Srstěnni Sytáři,
Poctivi Brdáři,
Plani Košíkáři,
Nemili Hrobáři!

A Bůh milý, sám vi! kolik jest všech Cechů,
Pod touto nebeskou tak širokou střechu;
 Již nyní pomysli, hnedky od počátku,
 Co sem ti rozprávěl v předešlém pořádku:
Neniliž to pěkná v světě Boží sláva,
Když tá rozmanitost v pořádku zůstává?
 V pořádku takovém, v němž co krásné kviti,
 Moudrost, láska Boží a Dobrota sviti!

SÉT:

Již těchto jest mnoho! a jestli jich více,
Nuž museji všudy plné byt ulice,
 Mistrů, Tovarůšů a nevolných Učňů,
 Jenž konaji práce větším dilem ručnou?

ADAM:

Kdybys ty jich spatřil všech v jedné Palotě,
Jednohokaždého dival se robotě:
 Tubys jistě spatřil, jak rozličné hnutí,
 Srdce naše k chvále Stvořitele nuti.
Jeden sobě sedí, druhý se oň stará,
Tento něco šije, jiný mu to párá;
 Onnen, do horkého ohně větrem duje,
 Jiný něco liže a na dilo pluje;
Jeden roztahuje na vše strany ruky,
Hned chytaje dláto, hned opět zas drůky:
 Jiný krauti, hýbá a vrti nohami,
 Maje práce s vlnau, hlinou a kožkami:
Některý jen stojí, jiný zase leži,
A při něm, neb za nim druhý sylně běži:
 Někdo zamyslený bývá nejdennokrát,
 Jakby měl zpravovat y z kola *Quadrat*.
Hned se potřebuje, kladivo neb šidlo,
Hned pilník, sekera, provázek a mýdlo;
 A kdoby vyčital náhle hned y svoje,
 K řemeslu jednomu potřebné nástroje?
Všeckobys tam spatřil předivné motání,
Tlučení hřmot, v uších rozličné šústání;
 Jeden se natřásá, tluče, búcha, skáče,
 Jiný zas od dýmu při komině plače;
Slovem ať vypovím: vidělbyš táhání,
Tlačení, tisknutí, tknutí a sahání,
 Třískání, vrzáni, skřípení a spády,
 Žebyš neznal očim najít ani rady,
Kambys ty neyprvé, v pracování takém,
Měl bystře pozorným svým házeti zrakem!

Div! Smrt životem.

SÉT:

Jižtby to jen lépe snad bylo bývalo,
Kdyby srdce lidské hřichů nemivalo;
Pořádek ten sýce, velmi se mi libí!
Jen, kdyby ty mravné v něm nebyly chyby!

ADAM:

Jaký jsy ty divný! věd kdyby nebyly,
Nužby mu ty krásy všechny též chybily!
Jestli ten svět pěkný jest v tomto pořádku,
Musyl byt právě v tom, a ne v jiném zmatku;
Veď nechať jen oko tvoje jasně vidi,
Jak to milý Pán Bůh, moudře všecko řidi!
Člověk, ze žádného Cechu, věku, stavu,
Nemůž se žalovat na tou Boží slávu,
Že, pro samé hřichů v světě dopuštění,
Nemohl dojiti věčného spaseni;
Bůh nikomu nebe svého nezavírá,
Hříšník nekající svevolně umirá;
Zdažť pak jeho vlastní hrozné zatvrzení,
Příčina jest hřichů v světě dopuštění?
O! to sy nemysli! ptey se G'abryele,
Že do nebe vněsl sám mého Abele;
Kdybychom pro Boží mřeli dopuštění,
Nebylby můj Abel dosáhl spaseni!
Slovem: tento svět jest tak dobrý a krásný,
Že v něm můž y tá smrt život miti jasný!
A kdyby v něm žádný nikdy nebyl zvinnil,
Nevědělbys, že Bůh, z hřicha ctnost učinil!

§174.

Svět, celý neni pošpatěn.

SÉT:

Předce mi jest to jen v srdcy mojm lito,
Že jest svět pošpatěn celý takovýto.

ADAM:

Jakýs ty nemaudrý! nuž se ty domniváš,
Že ty sám na zemi v světě s námi bývaš!
Že zem táto naše, jistiť ten celý svět,
Na které samé Bůh sadil své slávy květ?
Miliš se náramně! zem tá jest maličká!
Jak hle, proti zemi, v hrsti mé palička:
Tak země srovnaná s celým týmto světem,
Jest světa celého jen částečným květem.
Můž Bůh náš jinde, v jiných světa stranách,
Ctěn býti bez hřichů y v přepevných bránách;
Nemuseji jinde býti daremnicy,
Hned proto, že sme se my stali hříšnicy!
Jinde mohli ostát v své celé svatosti,
Kterou sme stratili my, z neposlušnosti.

SÉT:

O! co to mluvíte? co to v uši lapám?
Já té vaši řeči naskrze nechápám!

§175.

Systema Mundi. Světa pořádek.

ADAM:

Vidiš, milý Séte, ještě světa neznáš,
Ještě ho, vtlačení do rozumu, nemáš?

SÉT:

Já sem se posavád, v mysli mé, domníval,
Když sem se pozorně na oblohu díval,
Že, jen na té zemi, jest všecka potěcha,
A, jasná obloha nad námi jen střecha,
Která nás přikrývá všudy zůkol vůkol,
A chrání v pšenicy naši y ten koukol!

ADAM:

Jižť sy právě rozúm tuto měl jalový!

Vidiš, Séte! tento svět jestit takový:

Obloha, kterou ty nad sebou spatřuješ,
A, jak praviš, dobře také považuješ,

Nic jiného není než povětří pouhé,

Po tom celém světě široké a dlouhé;

To pak sám Pán Bůh vi, můj přemilý Synku,
Jakby ono předce velkou mělo širku;

V tom tedy povětří, co v nějakém placy,

Ukázal nám Pán Bůh svou důstojnou práci;

Porozkládal po něm, slunce, hvězdy, měsíc,
Čehož všeho jestiť do několik tisíc;

Ty hvězdy nejsou, jak ty myslíš, jednaké!

Jsau ony v natúře svojěj všelijaké;

Jedny jsou jen, světlo samé, čisté, pouhé,

Jiné zas nečisté, tmavé, kalné, tuhé;

Světlé jsou takové, prám ják toto slunce,

Tmavé, jako měsíc, v své po nebi chůzce;

Měsíc pak jest taký, prám jak země táto,

Jako roli, voda, skála, hory, bláto;

Jestli tedy Pán Bůh nás na tou zem vsadil,

Jakby, prosým skutkům svým slavně poradil,

Kdyby, ty podobné částky, prázdné skály,

A tvorů živému mistečka nepřály?

Jestli na té zemi y červiček leze,

Prázdneříž v měsícy, pověz, budou meze?

Neniliž tam někdo rozumný bydlitel,

Který zná, že Pánem jeho jest Stvořitel,

A, museližby on v měsícy hřešiti,

Proto, že sme se my dali poškrvniti?

SÉT:

Toto ste vy, Otče, snad jen vymyslili?

Veď ste ještě nikdy v měsícy nebyli!

To musý byt oheň! kdožebý tam býval?

Na jakéby se tam stvoření též dival?
Ved' měsíček jest malý! nám v noci jen svítí!
Abychom bez slunce ve tmách mohli jiti,

ADAM:

Tak mi nemlův, Synku, uč se lepší mores!
A jináče ctivey, *Patres, Seniores!*

Já nic nevymýšlim! držim se moudrosti,
Kterou mi Bůh můj dal z lásky a milosti.
V měsíčky sem nebyl, to jest pravda samá!
Zdaž jen to víme, co šlapáme nohama?
Moudrého rozumu taková jest váha,
Že, ne jen k měsíčky, než y k hvězdám sahá!
Ba, moc jeho, věř mi! tak jestiť veliká,
Že se on y trůnu Božihó dotýká!
Byťby mi Bůh nebyl, že JEST, sám pověděl,
Předcebych byl, že JEST, mým rozumem zvěděl.

SÉT:

Ted' padám před vámi, Otče můj upřimný!
Že sem se dopustil tak nemravné viny!
Z unáhlení bylo, a velké rychlosti,
Že sem nevšetřil vás, dlé povinnosti.

§176.

V Měsíčky lidé.

ADAM:

Měsíček oheň neni! kdyby ohněm býval,
Nužby takých stinů, jak vidáš nemival;
On, měsíčkem jest nám, rovně jak my jemu,
Slaužime vespolek vždy jeden druhému;
Oba však od slunce, světlo dostáváme,
Kdyť paprsky do nás obrácené máme,
A to tak, že v každém, každého dne jest den,
Neb se osvěcuje vždy polovice jen.
Jakož tedy Pán Bůh, proto stvořil dila,
Aby jeho sláva poznávaná byla:
Tedy prám, jako nás stvořil na té zemi:
Y v měsíčky onom mezy tvory všemi,
Musý jen nějaký tvor rozumný býti,
Jenžby tam, pro ten dar, mohl Boha ctiti;
A když obyvatel zemský má své tělo,
Jakžby to stvoření y tam ho nemělo?
Nebo Duch stvořený, nemůž, po vše časy,
Bez těla, tělesné považovat krásy!
To pak říci nevim, zvláště a osobně,
Máli udy, našim rovné a podobné?
To se pak velikosti měsíčky dotýká,
Téměr jest, jak naši té země, veliká;
On vzdálen jest, nad mil padesát tisíců,
Mášli křídla dobré, sám vyleť k měsíčky!

SÉT:

Tenkrát tam nepůjdu! než snad se tam stavim!

Když se s G'abryelem do nebe vypravím.
Pravite, Otče můj! že Bůh stvořil dilo,
Aby jeho sláva poznávaná byla,
A, že právě odtud má se zavirati,
Že měsíc bez lidí nemůž prázdný státi;
Veď tá sláva Boží od nás se poznává,
Když my víme, že Bůh nám ten měsíc dává!
Aby nám k potřebné na zemi pomocy,
Ukazoval časy, a svítil y v noci;
A tak, já sy myslim, že se čini dosti,
Tim našim poznáním Boží té maudrosti?

ADAM:

Já sem nepověděl, že já to jistě vim!
Ale však rozumně a gruntovně pravim:
Jak ty slávu Boží poznat můžeš z toho,
Jehož jest v měsícy neomylně mnoho!
Mnohém snad jinšihó Božihó stvořeni,
Než vidiš po všeckém té země staveni?
Nuž to tam bez slávy Boží darmo stojí?
Nikdo se tam Boha našého neboji?
Bylbyť to pěkné vystavené město,
V němžby k chlebu nikdy nebývalo těsto!
Načežby to předce Bůh tam byl rozstavil,
Kdyby ho tam nikdo rozumný neslavil?
Pravda sýce! že y my Boha chválime,
Když v měsíčném světle y v noci chodime;
Ale, Bůh náš dobrý neydokonalejší,
Co jen může býti, činivá slavnější;
A tak, když to Boží cti na odpor neni,
Musý být v měsícy rozumné stvořeni!
A tam, bez pochyby, živé jest v svatosti,
Aniž jest zšpatěno nějakou hříšností;
Nezlořečil tam Bůh zemi, jako naši,
Tam se požehnání Boží samo vznáši!
Nemáš tam bédáře, jak my neborácy,
Tam Páni jsau jistě; my sme jen Žebrácy!

SÉT:

Mně dost neni na tom, že ste mně tak pohli,
Byste mně též spolu vítězně přemohli!
Pravite: zdaž darmo tolká těla stojí,
Zdáž se tam rozumný tvor Boha neboji?
Takby tedy v samém sluncy tomto jasném,
Někdo býti musyl při rozumu krásném!
Veď y to jest částka toho světa značná!
Zdáž y tam jablka jidaji se šmačná?
Ba, ne jen v tom sluncy, než y ve všech hvězdách,
Musý byt živočich, prám jako v planetách!

ADAM:

O! synu můj, skáčeš, jen kulhavau nohau!
Činili ty v pravdě zavirku tak mnohau;
Já sýce nedbám nic! ty mně neustrašiš!
Než raději rozum můj více rozplašiš.

Nuž se ty domnívá, aby každé tělo,
Tak hmotné, studené, jak my, udy mělo?
Těla jsau rozličná! my, hle! máme, zemská;
Moha býti jiná světlá a nebeská!
Jestli tedy Pán Bůh, y v těch světlech samých,
Chtěl osadit maudrých duchů slavných zdárných:
Co tebe do toho? to vše mohlo byti!
Můž tam y subtylné jinši tělo žiti!
Než, já tak vysoce neminim staupati,
Já tauto jen zprávu chcy tobě podati,
Že, vědauce jistě, že měsýc jest taký,
Prám, jaké vidíme na té zemi znaky,
Že, y v něm rozumný tvor jen musý býti,
Který Boha z skutků slávných má chváliti!

SÉT:

Nyni, již jasněji vaše grunty vidim;
Nechť jim tam Bůh žehná! jáť jim nezávidim!
Jestli jsau tam jistě, sejdeme se spolu,
Při tom nebeského králování stolu!
Potom se poznáme! svými každý misty,
Když sy ukážeme svobod našich listy!

§177.

Lidé, y ve všech Planétách.

ADAM:

Co sem ti pověděl nyní o měsýcy,
To ti můž byt jasnau v světě celém svicý.
Toto naše slunce, ač se ti snad nezdá,
Nic jiného neni, než pravdivá hvězda;
Že pak se ti větší zdá nad hvězdy jiné,
To, můj Séte milý, vlastně odtud plyne,
Že zem náša, dlé své vyměřené tiže,
K takovéto hvězde jest poněkud bliže,
Než k onným, které my v nočni čas vidíme,
Když, po naši práci, y někdy nespíme.
Okolo té hvězdy, nám takto neybližši,
Během svojim běži planéty y jinši;
Které, spolu s sluncem, bys zachoval sobě,
Takýto veršiček o nich povim tobě;
**Dobropán, Smrtonos, Kráломoc, Hladolet,
Krasopani, měsýc, zem, slunce, jest náš svět.**
Jakož pak v měsýcy lidi býti známe,
Tau mysl o jiných též Planétech máme!

SÉT:

Sotvá ještě věřim, o lidech měsýce,
A vy mi jich ještě počítate více!
Takťby země táto malá částka byla,
Božihó na světě přeslavného dila!

A jestli tam všudy jsau y lidé svati,
Já, zemi, poslední cenu musým dáti!

ADAM:

Počkey, pod' jen dále! naleji ti vice,
Do té tvé prostranné rozumné láhvice.
Vidiš, Séte! kolik, co slunce, jesti' hvězd,
Tolik, zvlášt' nich světů, y v tomto světě jest!
Každá taká hvězda má svoje *Planety*,
Které, když vidime, zovau se *Kometry*;
Tyto my jen zřidka bliže nás vidáme,
Proto, že my zraku takého nemáme,
Bychom na ty, očim nekonečné mile,
Mohli je znamenat, aneb jejich cíle;
Ačkoli některé tak sme vyskaumali,
Že, *ad revidere!* času sme jim dali;
Zas ti oni přijdau! jestli *Tradicya*,
Nebude nějaká mylná *addicya!*
Ba, sprostějším, ještě podám v ruky zbraň tau,
Že Planéty maji y svojich *Drabantů!*

SÉT:

Takťby na tom světě drahné zemi bylo!
V nichžby Stvořitele mnoho lidu ctilo?

ADAM:

Tu jsy? milý Séte, hned sem ti povidal!
Když sy tá všetečná slova z ust svých vydal:
Jak ti jest to předce v srdcy tvojém lito,
Že jest svět pošpatěn celý takovýto!
Jakbychom my, na té již proklaté zemi,
Byli jen *Magnates* mezy tvory všemi!
Jesto my, neyhorši jsme jen služebnicy!
Má Bůh lepší kmeny ve svojěj vinnicy!
Při tomto však, nech ti rozům v blud neběži,
Že na viře této spaseni záleži!
Uvěř sobě, jak chceš. Nebud' rovný pštrosům!
Neb, kdo semnau věři, větši mivá rozům.

SÉT:

O! Bože! bud' tobě věčná čest a chvála,
Že se nám nehodným milost předce stala!
Žes nechtěl zatratit bludné tvoje ovce,
Jenž uvázly v bahně hřichů svých hluboce!
Jížť jsy ty jen dobrý, laskavý, slavný, Pán!
Na! tau srdce růži, lilium, tulipán.
Nemám co ti dáti! Stvořiteli věčný!
Ach! přijmiž, prosým tě! tento dar srdečný.
Čim se, ach! čim se já odplatim jen tobě?
Žes y chtěl životem mojim býti v hrobě!
Nic nedbám na smutek! Bůh jest moja radost!
Zde, na této zemi, a potom na věčnost;
Pod Beránka tvého šťastný budu růnem,
Padám, za tvau lásku, Bože! před tvým trůnem!

ADAM:

Tak! tak! milý synku, děkúj Bohu tvému,
Že chtěl být milostiv stvořeni svojému.
Já, málo odejdu, k té naši čeládce;
Ty jen doma konej své povinné práce.

SÉT:

Ohradim tau hrušku, dobytek ji škodi!

Proto tak ovoce y nezdarné rodi;

Bůh vám též pomáhej v vašém pracování,

Já hcyc pilný býti v mojem povolání;

Pani Matka přišla;

Kapitola XXIV.

Liturgia Paradisiaca.

O zpořádání pocty Boží v Ráji.

EVA:

Domaliž Pán, Séte?

SÉT:

Nyni vyšel právě; co to tam nesete?

EVA:

Asy pár daktýlů, a některé fiky;

Na! ty jsy milovník, těch věcý veliký.

SÉT:

Neniliž to něco z dřeva zbráněného?

Jak jest toto cosy velice pěkného!

EVA:

Jen sem teď vkročila; již mne zase rmautiš!

Jez ty jen bezpečně! co tau hlavu krautiš?

Ba, jakbych já k němu, jen pověz, doXXela?

SÉT:

To bude hostina moja nyní celá!

Tak jest to měkučké, jakby to uvařil;

A sladké! kdež vám to Bůh milý nadařil?

EVA:

Týto jsau z té vyšni, při vinnicy, palmy;

Dva, na cestě, Javan, prosyv sobě, vzal mi.

Fiky sem utrhlá, v té štěpnicy nové;

Než, mnoho již snědli hltavi ptáčkové.

SÉT:

Hm! jakť y ti sami dravi křidelnicy

Měrkuji, že sme my na světě hřišnicy;

Že my nejsme hodni, abychom co jedli,

Když sme do tmavého hrobu schválně sedli.

Nenili tam někde znamenité škody,

A dobréli budau nynější urody?

EVA:

Veď tak! mne se zeptej, hlavní Hospodáři!

Ty máš přihlednauti! Matka nechať vaři!

Ty! v myšlenkách tvojich, y o rozům přijdeš!

Jestli na procházku častěji nevyjdeš,

A nepřihlédnešli, jak tam orač seje,

Jaké též na humně zrnečko se věje;

Jen okolo domu, kaukaje, chodiváš,

A o samau duši všecku peči miváš;
Jesto, y o tělo pečovati máme,
Dokud v tomto zemském stánku přebýváme.
SÉT:

Hle! bez všeho ohně, mám polivky dosti!
Ach! Matko, nechtež mi, prosým, té radosti,
Bych *Meditacye* své pokojné mival,
A s mým Bohem samým v duchu se těšival!
Veď my toto všeccko zanechat musýme!
Mně samé to ženské jest životem sýmě!

Načbych se já v bahně té marnosti topil?
Když hrobový kámen tělo mé přichlopil!

EVA:
Proto můžeš, Séte, užívat radosti,
V této, ač y hříšné, na světě marnosti;
Pocta Boží v Ráji, Bohem přikázaná,
Můž byti do nebe žádostivá brána;
Budešli ji v světě zachvovávat pilně,
Odtudto do nebe vejdeš neomylně!

SÉT:
Jakauž ale poctu Bůh v Ráji nařídil,
Aby se nám v nebi dostal ten slavný dil?

§178.
Sobota.

EVA:
Bůh náš, hned při samém stvoření počátku,
Jak náhle nám Rajskau odevzdal záhrádku,
Přikazoval obům, abychom v Sobotu,
Opustili všecmku tělesnau robotu;

By ruka žádného tělesného dila,
V tak svatý, slavný den, nikdý nečinila.

SÉT:
Proč pak to Pán Bůh náš milý vám naložil,
Aby člověk práce v Sobotu odložil?

EVA:
Pět jest příčin hlavných, Božih rozkazu,
Sobotu světiti, y v Božim obrazu!
Rozkaz syc již samý jestiť grunt veliký,
Pro nějžby ho činit měl člověk všeliký;

Než, nechať, ten rozkaz jest Sobot korunau!
Já slavné příčiny znám z Božih trůnu!

SÉT:
Ach! pěkně vás prosým! má drahá Mamičko,
Nemeškeyte s řeči svau ani maličko;
Jen spiše povězte, proč Pán Bůh robotu
Tělesnau zakázal v tau slavnau Sobotu?
Neb hle! tak jsem chtivý, a žádám velice!
Abych nerozhněval Boha mého lice.

EVA:
Všech příčin takových, budiž pevný základ,

Toho důstojného Stvořitele příklad.
Ten, odbaviv svoje při stvoření práce,
Všel do nebeského svojého paláce;
Ach! y my necheyme tělesnau robotu,
V tau Boži, tak slavnau, příkladnau, Sobotu.
A, jak Bůh do nebe šel, vykonav práce,
Tak milujeme y my ty Boži paláce;
Podměž my ochotně, jak mladi tak staři,
K Hospodina slovu a jeho Oltáři!
Zdažť Bůh neni hoden, Bůh náš neskonalý!
Bychom ho y v tomto vždy následovali?
SÉT:

O! Bůh náš velebným, tak jest dobrý, svatý!
Že, kdo jej za příklad nemá, jest proklatý.

EVA:
Druhý grunt, Soboty svatého slaveni,
Jestiť, tá Božihó památka stvoření;
Že on jest původem všeliké rodiny,
Že stvořil člověka, svět, a v něm zrostliny,
Že všecko, co jen kde na světě přebývá,
Jakékoli ctnosti jen od Boha mivá!
SÉT:

Tu, nechať se uči všeliká podstata,
Že skutečnost její všecka jest dostatá,

Od Boha samého, jakožto pramene
Bytnosti, a světa celého kořene.

EVA:
Příčina zas třeti slaveni Soboty,
Byla, slavná chvála té Boži dobroty,
Že, k velikému štěstí stvoření svojého,
Rozlit ráčil mnoho v tom světě dobrého,
Při němž ne jen člověk, než y ten červiček,
V příslušné rozkoši, rád jest, nevolniček!

SÉT:
Zdaž nezaslaužilo věčné *Summum Bonum*!
Všeho děkování na tomto světě *Sonum*?
Aby *Perfectio Symbolica tota*,
Vždy pramen chválila našého života;

Právo samo veli, žeby se ten hlásal,
Jenž v světě blesk věčný své slávy ukázal!
Ba, jak ste vy, Matko, v nevinnosti chvíli,
V té Záhradě Eden Bohu se modlili?

§179.

Modlitba Nedělni v Ráji.

EVA:
Před Oltářem klekše, já, y Otec Adam,
Každý řekl: Bože! před tvým trůnem padám!
Kořim se nábožně velebnému Jménu,
Znaje nekonečnau tvé Dobroty cenu;
Děkujiť srdečně! a mého ctim Boha,

Za tak veleslavná dobrodini mnohá!
Žes mi to tělo dal, y duše podstatu,
A vlil do ni všecku dokonalost svatau!
Že se na mé duši ctnosti perly třasau,
A tvého obrazu nosyt mohu krásu!
Žes mi poddal zemi, a živočich na ni,
Ba všecko, jak vidim, světa požehnání;
Že mne naskrz žádná nesužuje chyba,
Mořes mi podmanil a v moři velryba;
Žes mi dal můj pokrm ze stromu života,
Bud' věčně chválená tvá všecka dobrota!
Zdržůž mi sílu mau! těla, duše, ctnosti!
Já jsem jen včerejší! ty jsy od věčnosti!
Tys, veho dobrého nekonečný pramen;
Ach! přijmiž tau chválu, Bože věčný! Amen!
SÉT:
Ey! to před Oltářem hlasyté modlení,
Musylo byt vděčné před Bohem kaděni!

§180.

Živočich Sobotu potřebuje.

EVA:

Dál: čtvrtá příčina Soboty svěcení
Byla, to mistrovné těl našich složení;
Tělo živočichů, nechťby jaké bylo,
Byťby mu y zdraví žádné nechybilo,
Nemůž býti také, aby pro svau krásu,
Nepotřebovalo spočinuti času;
Pohled' jen na ptáčky, jenž hříchů nemaji,
Jak sy oni předce jen odpočívaji;
My, ač sme y prácně v Ráji nedělali
A náramně, jak již nyní, neustali:
Předce *Temperament* taký musyl byti,
Žeby tělo, časem, pokoj mohlo miti;
Nebo tělo živé, v němžto se krév toči,
Nemirným točenim y do zmatku vskoči!
A tak, aby sám Bůh život nám šanoval,
Y odpočinuti tělu *ordinoval*.
Pravda sýce! že sme, při života stromu
Ovoce jedauc, hned vyhnout mohli tomu;
Než Bůh, y v pořádku samém má pořádky,
A, y ty neyemši, chce oddálit zmatky!
SÉT:

Jistě ten velebný, svatý Pán Zástupů,
Jest převelmi dobrý, laskavý, maudrý Bůh!
Když on, y v té samé nesmrtnosti,
Vyznačil *Cautely* vaši děnklovosti!
EVA:
Příčina pak hlavni, znamenitě pátá,
Jest náramně dobrá, užitečná, svatá!
Abychom totižto, spočinuvše sobě,

Ku práci čerstvější byli v každé době;
Proto sme též, y v tom stavu nevinnosti,
Spávali se všeckau v Bohu bezpečnosti;
Čerstvěji se běží k pracovité Lekcy,
Po milé a tiché smyslů *Recollekcy*!
SÉT:

Všecko se mi libi, při Rajske Sobotě;
Boday ste jen byli stáli y v robotě!
Nuž, a v tau Sobotu, když ste tam bývali,
Co ste, Bohu k slávě, více činivali!

§181.

Rajský Oltář.

EVA:

Na samém prostředku, té záhrady Eden,
Stál kamenný Oltář samorostlý jeden,

A, po jiných stranách, v prostřed *Quadratů*,
Tau sme *Disposicy* znamenali svatau,
Že kdybychom v Ráji byli se množili,
Zdárné syny, dcery, a ditky plodili;
Nužby poznenáhlu bylo to bývalo,
Žeby jméno Boži bylo se ctivalo,
Od mnohých ostatních odrostnutých ditek,
Jakby to rodiny ukazoval kvitek,
Kterýby pořádně, na zvláštnim Oltáři,
Bohu svému nosyt chtěl Edenské dary.

SÉT:

Tak ste měli v Ráji, to štěstí nemalé,
Že hlavní Oltář byl *Templum Cathedrale*!
Každýby sýc k němu byl právo měl, přístup,
Než předceby Adam byl zůstával Biskup,
Dokud, dokudby vás Bůh, z časné svatyně,
Nebyl chtěl přesadit, do nebeské sýně;
Co pak ste, prosým vás! na ten Oltář kládli,
Prv, než, při zbráněném ovocy, ste padli?

§182.

Oběti Rajske.

EVA:

Bůh nám byl rozkázal: když přijde Sobota,
Utrhnite vždycky, ze stromu života,
Některé ovoce, jedno, aneb y pár,
A vložic ho na ten, teď před vámi Oltář,
Děkujte mně Bohu Stvořiteli svému,
Že sem vás já stvořil k životu věčnému;
Chceteli pokojně v Rajske bývat vlasti,
Neprobůjete něco jiného tam klásti!
Já sem strom života jen vyvolil sobě;
Splňte nechceteli se octnauti v hrobě.
Poslechneteli mne, ne jen vás pochválím,

Než, na znak mé lásky, y tau obět spálím,
Abyste poznali, že mi byla vděčná,
Že vás má dobrota chrání nekonečná!

SÉT:

Načež, prosym, byly ty Rajské oběti?
Předcebych příčinu pravau chtěl zvědět.

EVA:

Bychom se cvyčili v pravé poslušnosti,
A tak přistvořené ztvrzovali ctnosti;
Zvláště pak y proto, abychom tau prácý,
Dali znat, že nejsme ve vlastnim palácy!
Ale, že, to všecko nám podané zboži,
Svým samo-vládařstvim drži ruka Boži;
Že my, na té, k panství nám oddané zemi,
Nejsme žádni jeji *Domini Supremi*!
Ale jen poddani, a to *Regulares*,
Monarchye Boži jen *Clientelares*!

SÉT:

Vy tedy, přijavše země slavný ten dům,
Dostali ste samé berly Boži *Feudum*?

EVA:

Pravda! milý Séte. Proto v rajské vlasti,
Musela se obět na ten Oltář klásti!

SÉT:

To sem já nevěděl, moja Matko milá!
Že vás berla Boži takto obmezyla.
A, hlasem kunštovným, při Rajském Oltáři,
Vděčilili ste se věčnému Mocnáři?

§183.

Rajský *Chorus*.

EVA:

O! v tom sme neměli žádné v Ráji nůze,
Proto, že trůn měly v hlavě naši *Musae*.
Povimť, dlé Rajského veselého Tónu,
Jen tauto jedinkau pěknau Antyfonu:

Má duše se pohni!
Nebe se protrhni;
Miluje mně přítel,
Můj Stvořitel!
Kdež jsy G'abryeli?
Ty slavný Angeli?
Dát se vic nemůže,
Vezmi Růže,
Mých diků a chvály,
Které se teď staly,
Při tomto Oltáři;
Nes Mocnáři!

To hned vzal G'abryel; zdálo se mu sladko!

A nám odpověděl, k slávě Boží, krátko:

Svatý, Svátý, Svátý!
Pán Bůh náš bohatý;
Svět jest plný slávy!
Z Boží zprávy.

SÉT:

Ach! právěť vám štěstí mohlo býti jisté,
Kdyť ste tak horlivi byli *Choralistae*!
Já se již nestarám, o té Písně notu;
Než, rád bych se na tau podíval Sobotu,
V kterau ste před Saudem Stvořitele stáli,
Kdyť ste svatost, život, ba y Ráj prohrali;
Jak vy předce, hlavě dostavše *lavacrum*,
Slávili ste v Ráji své poslední *Sacrum*?

§184.

Sacrificium cruentum. Krév.

EVA:

Nerádabych syce šla do té rozprávky,
Neb jsau tam rozličné a děnklavé návky!
Ale, když ty žádáš, všechno znáti krásně:
Já Matka, dítěti, rozpovím to jasně.
Snad Pán Bůh dá milý, že moje mluveni,
Tobě k osožnému bude osvíceni!

SÉT:

Každu já řeč váši tak vysoce vážím,
Že se, y do srdce ji položit snáším;
Neyvětši pak chuť má jest, poznat jedenkrát,
Jak s vámi zacházel milý Pán Bůh, tenkrát,
Když v Ráji, před saudnau a slavnau stolicý,
Již ste vyslyšeli ortel, co hřišnicy?
Zdaž ste vy mlčeli k *Sentencyi* oba,
Čili se ozvala která z vás osoba?
Kteráby se byla předce osmělila
Protestovat, by se nějak ochránila,
Proti tak strašlivým svobodě své pautám,
A mohla vyhnauti některým pokutám,
Které svatý Saudce spravedlivě hlásal,
Když vám, *in extenso*, všecken hřich ukázal.

EVA:

Tam jest *protestovat*, Synu milý! těžce,
Když prasklo jedenkrát nad tvau hlavau dřevce!
Zvlášť, když Saudce v hrsti věčnau drži vládu!
Tam jen musýš kleknaut pod saudebni radau!

SÉT:

Nuž ale, Pán Bůh náš předce nebyl taký!
Žeby vám nebyl dal znat y v hněvě znaky,
Své, tak žádostivé! potřebné milosti,
Kterauž on k hřišnikům měl hned od věčnosti?

EVA:

Jak náhle vyhlásyl smutnou *Sentenci*,
Hned potom ukázal slávnou *Clemenci*;

Nebo, k Adamovi svoju tvář obrátě,
Řekl: nu, Adame! zhřešils syc proklatě;
Než ale, ay! vidiš! já, Bůh tvůj ten pravý!
Jsem y v hněvě samém, předce tak laskavý,
Že, ačs y znevážil můj *Donacyonál*,
Předce ti podávám tento *Gracyonál*,
Nebudeš ty v světě bez mojí milosti!
Já tebe vykaupim od všecké hříšnosti;

V semenu slíbeném spaseni zakládey,
A ode mne všechno jen v něm sobě žádey;

Já, takové prosby splním v tvé žalosti,
Že; y v tom zármutku pln budeš radosti;
Já požehnám tobě, tvým ditkám, y ženě,
Jen ty slož nmaději v mém přeslavném Jméně;
Služ, a obětuj mi, po vše dny života,
Spasý tebe jistě má věčná dobrota!

SÉT:

Ach! tu, Matko! v smrti bidný hříšnik vyhrál
Od maudrosti Boží slavný *Gracyonál*!
To jest Pán Bůh dobrý! který jest tak svatý,
Že spasyti umi y lid hřichem jatý!
Co po takém Bohu, zdaž ten co spomůže,
Který jen hotové trhat umi růže?
Než, ten Bůh jest slavným světa Záhradníkem,
Který zpravil kvitek v zpuštění velikém!
Tento, tak dobrý Bůh! vždy bude mým Bohem,
Já se ho nezpustim y v zármutku mnohém!
Ba, co řekl na to, můj Pán Otec Adam?

EVA:

Zvolal: za tau milost, před tvým trůnem padám;
Na světě nežádám já sobě nikdý vic!
Bůh můj mne miluje! na ten svět nedbám nic!
O! Evičko milá! přeč jest všechna psota!
Podiž rychle semnou ku stromu života!
Vybereme neyzralší tam visýcý dary,
A složme je krásně na svatém Oltáři!
Hodná jest tá láska Boha tak dobrého!
Bychom ji ze srdce poctili celého.

SÉT:

Stromu sýc života velká byla chvála!
Ba Cyrkevní pocta y v Ráji nemalá;
Než, jak sy oblíbil tau Adama vděčnost,
Ten, jenž požehnaný zůstane na věčnost?

EVA:

On, při té Adama ducha *Rekreácy*,
Hned oznámil tauto zjevnou *Deklarácy*;
O! milý Adame, day ty pokoj tomu,
Krásnému života a svatému stromu;
Já z něho vic nechcy oběti nižádné!

Neb ste se v mém Ráji chovali neřádně;
Toližbych já Bůh tvůj, přijat měl s vděčnosti,
Cos ty sobě hříšný v tvé zošklivil zlosti?
Tys vyvolil sobě, s tvau ženau, všetečně,
Jablko zbráněné žvikati bezpečně;
Podlé kteréhobys jen požádal práva,
Aby pod tvým hřichem klekla moja sláva?
Vyhasla jedenkrát stromu toho svíce!
Nepřijmu oběti žádné z něho více!
SÉT:

Toto byl strašný hrom! v té Záhradě Eden,
Kterým do vás třiskal Bůh v Trojicy jeden;
Že nechtěl vic přijat z ruk vašich oběti,
Pro niž potupenau vlézlste v prokleti;
Ba, co k tomu řekl, ať mnoho neskládám,
Drahý, zarmaucený, můj Pán Otec Adam?

EVA:
Stále zděšený! jakby doňho byl třeskl hrom,
Slyšev, že života Pán Bůh již nechce strom;
Řikal sám v sebe: běda, mně hříšnému!
Jimž se již zavděčim? Bohu tak dobrému!

SÉT:
To byla náramná, vim! *Alteracya*;
Než, jak předce Boži zableskla *Gracya*?
EVA:

Jak náhle Bůh zaval jemu tyto rány,
Hned řekl: vezmi, teď čtyry ty, barany!
Zabi! a jak svědči rozumnému Muži,
Ztáhni, co jen můžeš celau jejich kůži;
Droby všecky vyber, umey čistau vodau,
Nic nešanůj toho stvořeného plodu!
Zpořádav pak toto, pokladeš na Oltář;
To mně bude nyní vděčný a milý dar;
Kůže samé odlož na pokojnau stranu,
A zvláště pod slunce hřejicí ochranu;
Při čemž ty z rozkazu mého máš věděti,
Že jinakši nikdy nepřijmu oběti;
Mně se jen krvavá na věky zalibi!
Majili shlazené býti lidské chyby.

SÉT:
Hle! co to nešťastné zpravilo *Peccatum*,
Y *Sacrificium* bylo *abrogatum*!
Prvni, *Incrumentum*, že stromu života,
Vice vám nechtěla tá Boži dobrota!
Než, aby ukrotěn byt mohl svatý hněv,
Vyhledávala se již k tomu sama krév!
Mnim, že ne bez velké a slavné příčiny,
Krví chtěl zahladit Pán Bůh naše viny;
Snad, jak krév jest život, všecka sýla naše,
Tak Bůh krví spasyt chtěl životy vaše;
Jak ale, Otec můj, znamenav již zkázu,
Za dosti učinil Božimu rozkazu?

EVA:

Hned s velkau pokorau, svatau poslušnosti,
Poddal se radostně té Boží maudrosti;
 Ohledna se rychle, na neybližši strany,
 Chytil ukázané ty čtyry barany;
A když mi též při tom pomáhat rozkázal,
Chytiv je, hned všeckým jich nohy povázal;
 Na Oltář položiv, všecky po pořádku,
 Svau práci měl s nimi nedlauhau a krátkau;
Zabil je; a aby milost Boží zdědil,
Krev jejich horaucý na Oltář vycedil;
 Potom, aby rozkaz Boží nepotupil,
 Tau kůži jim ztáhl a řádně oblaupil,
Z nichž on každau, těšiv se naději plnau,
Dlé rozkazu, k zemi poobrácel vlnau;
 Mokrau stranu, by se něco nezrušilo,
 Hned obrátil k sluncy, aby vysušilo,
Co tam vlhké bylo, aneb y krvavé,
Jen aby za dosti vši učinil zprávě;
 Droby sme ze všeckých pořádně vybrali,
 A v jarku neybližším čistotně vyprali;
Donesše na Oltář, poslušně, a z ticha,
Každé sme vložili baranům do břicha;
 Tak sme oba kleki, já tu, on z té strany,
 A hleděli na ty zabitě barany;
Při tom sme my Bohu, hodnému vši chvály,
Za jeho, tak velkau milost děkovali,
 Že konec učinil přežalostným křikům,
 A chtěl, tak velikým laskav byt hřišnikům!
V tom, když se nábožně zkraußeně modlime,
Patrnau *Gracy* nebeskau vidime!
 Nebo milý Pán Bůh tau poctu tak schválil,
 Že tau obět ohněm jasným z nebe spálil;
My, spatřive Boží nekonečnau milost,
Obětovali sme y duše na věčnost!

§185.

Sétova stížitedlnost.

SÉT:

 Ey! to byla slavná! bez ostrého octa,
 Tá prvni krvavá, v Ráji Boží pocta!
Vidim, že, po hřichu, při svatém Oltáři,
Stali ste se svati Cyrkevni Masáři;
 Nu! budiž tá pocta vděčná, milá Bohu,
 Než *Consideracy* já mám při ni mnohau!

EVA:

Ba, kudy ty opět svým rozumem slidiš?
Tým, při poctě Boží, věř! nic nevyřidiš!
SÉT:
O! Pán Bůh zachovey! abych já kružidlem
Rozumu, hýbat měl nebeským pravidlem;

K tomu jsem já hlaupák! mne tam lampa hasne!
Kde svítí svého Boha slovo jasné;
Ey! tomu dám pokoj! nechť ono jen svítí!
Než, já sem posbíral mnohým jinší kvítí.

EVA:
Nuž jaké? při slavném tom Evangelium,
Mohls předce trhat rozum Lilium.

SÉT:
Já, měv otevřené mojí mysli brány,
Chcy se na ty čtyry podívat barany,
Jéž ste vy, prvnkrát, na ten Oltář kládli,
Když ste byli sobě, ba y nám všem padli.

Kde čtyry barany mohli ste hned miti?
Ješto Bůh živočich párem chtěl stvořiti!
Čim ste je vázati v Rajské mohli nůzy?
Provazů nebylo, chybili motauzy!

Vzdálení též byli od vás y te nože,
Jimižbyste byli odřezali kože,
Beránku prvnimu, jenž pro vaše hřichy,
Život svůj utratil, jsa povolný, tichý!

EVA:
K všemu jestiž zpráva! Bůh vše maudře čini!
On prostředky dává, když co svatě mini;
Ty se nedomnivey! že tvorů podoba,
Byla prám taková, jak lidská osoba;
Bůh sýce nás lidi učinil jen párné,
Ale živočichům dal to byti zdarné,
Že hned při počátku světa tak pěkného,
Množství pokoleni dostali svojeho.
Sám tvůj Otec Adam, když je rozeznával,
A každému zvláštni jméno jeho dával,
Neznal se nadivit dost pořádku tomu,
Jež spatřil v tak slavném světa toho domu.

A, co se té vazby beranů dotýká,
Tam příhodná mohla býti věc všeliká!
My, bávše se větší nebeské pokuty,
Vzali sme neybližší rakytové pruty,
A stáhše nožičky milého barana,
Poslechli sme snadně nebeského Pána.

Nůž k smrti dobrý byl, tvrdá, ostrá skála,
Tá nám v Rajské nůzy svau pomoc dávala!

SÉT:
Potřeba všelico ukázati umi!
A rozům, rozumu svojému rozumi!
Dobře! že ste ho jen ještě taký měli,
Když ste ho jablkem nešťastným zatřeli;
Nuž a potom, když Bůh tau lásku ukázal,
Co vám ještě více činiti rozkázal?

§186.
Oděv hřišníků.

EVA:

Ujistil nás o své náramné milosti,
Svědčiv, že to bére s velikau vděčnosti!

A potom ukázav na vystřené kože,
Které byly oschly takměř, jak rozhože,

K Adamovi řekl: vezmi, nic se neboj!

Jednu s druhau pěkně, a sýce takto spoj:

Vlnu obrať k vlně, každé nohu, k noze,

Tak, jak se spatřuješ v surové povaze;

Předni nohu k přednim, zadni, k zadnim polož,

A tak sy to krásně a mistrovně rozlož;

Ty nohy potom svaž; uzly budau čtyry,

Dlé samé koženné těch baranů miry.

SÉT:

K čemuž ale bylo, toto kunštování,

A těch kož mistrovné takové skládání?

EVA:

Jak náhle to Adam k rozkazu učinil,

Zvěděli sme, co Bůh, tau vůli svau minil.

Oznámil: Adame! Evo! lidé drazý!

Sami již vidite, že ste oba nazy;

Abyste vy tedy nahotu zakryli,

A v hřichu se zevnitř vždycky nehanbili:

Střete na své tělo oděv takovýto,

Aby tělo hanby mohlo byt ukryto;

Krk k vašému krku připojte, a zase,

Zadni nohy dolu, rovně jak ocase;

Bude vám y teplo, když, dnové studeni,

Třásliby to těla hřišného staveni.

SÉT:

Poslechliliste vy Pána Boha svého,

Boha, v své maudrosti tak dobrotivého?

EVA:

Zradoval se tomu hned každého z nás duch!

Neb kmaždý, pochytiv připravený kožuch,

Bezpečně, z rozkazu Božihó, oblékal,

Neb se vice žádné pomsty již nelekal;

Než, na krku oděv, nechtěl dobře státi,

Nebylo ho něčim tak příhodné zpiáti,

By se pevně držel již nahého těla,

A, aby zakryto býti mohlo z cela.

SÉT:

Jakž ste sy radili v takovéto nůzy?

EVA:

Byli tam trnové y krátcý y dlauzý;

Hned nám Bůh ukázal, Radce svatý, rychlý,

Abychom, vezmauc je, do těch koži vpichli,

Pravě: že se z těla nám potom nesmeknau,

Ale, že ochranu vecku daji pěknau.

My tedy poslechše, trnim sme to zpiáli,

A v takovém rúchu již pokorni stáli.

SÉT:

Co pak vám již dále Pán Bůh přikazoval,
Když y o to tělo, tak maudře pečoval?

§187.

Rajské Evangelium.

EVA:

Hned mluvil: vidíte! svevolni hříšnicy!

Vy! vy! *Deliquenti* na zemi velický!

Ač ste y zhřešili, z pekla vás vynímám,

A na milost moju, tau věchnau! přijímám;

Nedávejte více, místa v srdcy, hadu!

Já vás k nebeskému připauštím pokladu;

Ale, již dobrá noc! vši vaši hodnosti;

G'runť spaseni leži na mé jen milosti!

Odmárnilište již nádherné zásluhy!

Spasý vás jen samý *Grational* pauhý,

Aby každý poznal, že sem tak veliký!

Že moc mám spasyti y bidné hříšniky!

Cokoli ste nyní konáno viděli,

Na obět, a rúcho, pokorně hleděli:

Chcy vám, z lásky věčné, rozúm otevřiti,

Vy, o tom všem náuku tauto máte miti:

Jak tento beránek pomstu mau uhasy?

Tak vás, můj jediný Syn, na věky spasy!

To ženské Semeno, přijde, svým časem,

A radostným bude oznamovat hlasem,

Že já smrti nechcy člověka zádneho,

Že sem dal zabit y mé dítě, pro něho!

Mé oko, již nyní, na tau obět hledi,

Jak Syn Boží krév svau za hřichy vycedi;

Váše pak, by bola zaoděná duše,

Skryjete se virau v tom spaseni rauše,

Prám, jak týto kože skryly těla stánek,

Tak hřichy přikryje nebeský Beránek;

Ba, y jeho svatá a nevinná hlava,

Trnim se zkrvavi! což chce moja sláva.

Vy, můj rozkaz držte! pamatujte na řeč!

Chceteli, by do vás neraubal věčný meč;

Co sem, ted'! ukázal, měnit neprobujte!

Mne, samau krvavau obět obětujte,

A těšte se při tom, že jsem dobrý! tichý!

Že, z pauhé milosti, shlazuji y hřichy;

Ja jsem vám milostiv! já, spaseni pramen!

Do Nebe jdu mého; vy ste moji! Amen!

SÉT:

Ach! Bůh milostivý, slavně se odebral!

Když klénoty všecky nebeské prv sebral,

A podal do rukau, ba, do vaši hlavy,

Byste se drželi milostivé slávy!

Toto jest Bůh dobrý! ach! milůjž ho Sète!

Slunce, měsýc, hvězdy, hory se hýbejte!

Neb slavná jsau jeho věčná slitování;
On spasyl hříšnika, ba, dal mu pokání!
Já se, laskavého tak Boha, nezpustim!
Ba, já ho radostně do mé duše pustim,
Kdykoli laskavě, v časném obcování,
Mně, slibem ukáže, svoje smilování;
Řeknu: ach! Bože můj! Bože, tak bohatý!
Deyž! ať jsem v milosti této vždycky svatý!
Ať, když se tvé lásce, tak hluboce kořim,
V tom plamenu věčném, v mých vinách, nehořim!
Co ste pak, hned potom, obádva činili,
Když vás nechál v Ráji, samých, Pán Bůh milý?

§188.

Rozmlouvání Hříšníků po právě.

EVA:

Hned sme, od Oltáře, téšeni v pokutách,
Šli, k stánku našemu, v těch surových bundách;
V kročivše do něho, Boha sme chválili,
Že sme, jeho velkau *Gracyi*, spatřili;
Adam byl povděčen, já s nim rovně, také,
Že sme znaky shlédli, milé, všelijaké,
Té Boží dobroty, lásky, a milosti,
Kterauž on, v srdcy svem, hned měl od věčnosti.

SÉT:

Jedna věc mi předce, vypadla z mé hlavy,
O niž bych požádal důležité zprávy.

EVA:

Ba, co se, v té hlavě tvojej, zase krauti?
V Boží lásce můžeš se ani nehnauti?

SÉT:

Tobych rád chtěl zvědět: jak ste se modlili,
Když ste na Oltáři barany pálili?

EVA:

V tom, chcešli mit, Synu! napravenau hlavu,
Tauto ti podávám důležitau zprávu:
Ze dvauch stran Oltáře, nábožně sme klekli,
Rty syc dvojima, než myslí jednau řekli:
Sláva tobě, Bože! ty, Bože veliký!
Žes se jen smiloval nad námi hříšniky!
Že chceš přijimati, za hřich, z naší stránky,
Tyto, na Oltáři, zabitě beránky;
Ach! prosíme tebe se vši důvěrnosti,
Nechť jsau oni mili, tvé Božské milosti!
Nechť Syna tvojého jedinká krupéje,
Všecky hřichy naše svým časem zaleje;
My se důvěřime milostné pravicy,
V té viře klekáme, před tebau, hříšnicy!

Ach! ach! nezamítej stvoření svojého!

Veď ty, od věčnost mnoho máš dobrého!

SÉT:

Ey, toto modlitba velmi pěkná byla!
Bez pochyby se též Bohu zalíbila?

EVA:

Hned, jak sem již řekla, Pán Bůh nás pochválil,
A, na dosvědčení, y tau obět spálil,
Abychom my znali, že vůle jest jeho,
By tak od člověka již ctěn byl hříšného.

SÉT:

Nuž! a v stánku potom, co ste před se vzali,
Snad ste se y do hry nějaké oddali?
By mysl, dopadši tak slavnau *Gracyi*,
Mohla y tělesnau zkausyt *distrakcyi*.

EVA:

To! to! to! můj Séte! nebyloliž hráni
S námi Boži, naše uplné kocháni?
Dost nám bylo na tom, ba, až příliš mnoho!
Že sme laskavého měli Boha toho,
Který, v okamženi, nás mohl zabiti,
A on předce duše chtěl naše spasyti!
V tom sme ráděj všeko měli zalibeni,
Že, tak mluvíc, v pekle, Bůh dával spaseni!

SÉT:

Než předce jen, mezy štěstí kvitky těmi,
Nebyli ste ani v stánku vašem němi!
Ale ste chválili snad Boha takého,
Který vám učinil tak mnoho dobrého?

EVA:

Ved' sem ti již řekla, že sme ho chválili;
Potom do rozličných slov sme se pustili.
Lehnauc již tišeji, než prvnější nocy,
Nelze nám bylo, dost divit se té mocy,
Mocy Stvořitele, tak divné, laskavé!
Že nám byl milostiv při tom svým právě;
Zvlášť milý můj Adam, ten! ten byl povděčen!
Že tak z bahna hřichu svého jest vyvlečen.
Při tom hned, obrátiv pozor v tauto stranu,
Hleděl na tau hříšnau v svojéj duši ránu,
řikav s litováním: ach Evo! Evo má!
Bodays ty jen byla sedávala doma!
Již to syc napravil slavně náš Bůh věčný;
Alebych já předce více býval vděčný,
Kdybychom v svatosti své byli trvali,
A Boha našého nikdy nehněvali!
Neb vidiš! mohli sme svaté miti duchy,
A nenosyt tyto barani kožuchy;

Mohl sem povolně konávat robotu,
Bez naloženého tváří mojí potu;

To: *Circumdederunt me gemitus mortis!*
Mohlo nebyt v světa slýcháváno *hortis!*

Kdybych mně podané ovoce byl nebral,
Nebylby potřebný na světě *Funebral!*
Zdažby kdo byl zpíval v tomto světě celém:

Rozžehneymež se již s týmto mrtvým tělem?

Ty sy mohla krásně, s veselím, a krátko,

Na světě roditi tvé malé děťátko;

Mohlas ho počinat s náramnou radostí!

Nyni se již s křikem roztáhnau tvé kosti.

Ey! ey! ey! žes stromu nedala pokoje,

Prohrálas pohodli jak své, tak y moje!

SÉT:

Ved' můj Otec Adam, při té hříšné práci,

Maudře se podíval na tau *Constellacy*,

Kterau vaši, s hadem tým *Astrologia*,

Zšpatěná jest cela ctná *Psychologia*.

EVA:

Já sem k tomu řekla: na Boha se zpusti!

A již mi jen všecku vinu mau odpusti;

Ved' náš milý Pán Bůh, y v tomto neštěsti,

Snášet nám pomůže všecky tý neřesti;

Onť jest Bohem dobrým! od prvopočátku,

On, pořádek slavný zpravil y v tom zmatku!

SÉT:

Bá! jaké myšlení Otec můj zjevoval,

Když ho duch váš takto maudře potěšoval?

EVA:

Přestával bezpečně na mém litování,

A, jen se k Božimu držel smilování.

Potom se pak těšil: ey, má milá Evo!

Dobře! že zůstalo nám života dřevo;

My se poradíme! při tak zdravém listi,

Budemli ovoce stromu toho jisti;

Neb život náš tento bidný prodlaužime,

A tak, y v té bidě sobě poslaužime.

Dobře! že jen stojí stromček ten žádaný;

Zpravime sy flastry na ty naše rány.

Mámli předce umřít, přijde to nesporo!

Poradim sy v bidě té hrobé skoro.

SÉT:

Nu! to bylo dobře! že v hříšném již věku,

Předce ste takovau měli Apatéku,

Kterau vám byl zřidil nebeský Ochránce,

Abyste přemohli y ty smrti šance!

EVA:

Počkey, milý Séte! nám se to jen zdálo!

Neb, jak náhle po té Sobotě svitalo:

Hned sme srozuměli, že mrtvi Oděncy,

Marširovat maji z Rajske Rezydency!

Kapitola XXV.

Solemnis e Paradiso emigratio.

Rajšti Vyhnanicy.

SÉT:

Nuž, jakož, po jasně, nová přišla bůrka?
Mělaliž perlová prázdná stát komůrka!

EVA:

Jak náhle svitalo, přišel k nám G'abryel,
Ten Boži, tak slavný! a poslušný Angel;
Zeptával se zvláště, plný Boha chvály,
Zdali sme té noci oba dobře spali?
Pamětné zvláště bylo jeho pozdravení,
Které nám k velkému vyřkl potěšení!
Řikaje laskavě: zdrava budiž Panno!
Budiž požehnané toto tvoje ráno!
Milost Boži s tebou! ty, y v tom zhřešení,
Pro ženské Semeno dostaneš spasení.

SÉT:

Cože ste mu řekli, při takém svitání,
Na jeho přítelské, upřimné vítání?

EVA:

My sme spali dobře, milý G'abryeli!
A plni naděje v našem Stvořiteli,
Že on, y po hřichu s námi dobře mini,
A nám všecku milost na světě učini;
Děkujiť srdečně, za tvé vinšování,
A ve jménu Božím dané požehnání!
Ale, tento milý můj a drahý Manžel,
Má ve svém srdci náramný velký žel,
Že se člověk svatý na světě pokazyl,
Jehož k věčné slávě Bůh byl vyobrazil!
A tak mi domlauval, na samé posteli,
Že sem y umkla, milý G'abryeli!

SÉT:

Ba, jak odpovídal na slova tá váše,
Snad vás poslal k slibům hada Satanáše?

EVA:

Ey! jižť to ne, Synku! bylližby on hoden,
By, z nebe samého jsa pro svůj hřich shoděn,
Mně, sliby lživými, rozúm svatý zmátl,
A kunštovný obraz Boha mého kradl?

SÉT:

Ba, ukradl vám ho! kdež ho nyní máte?
Snad, sama již sebe, z zkašení, neznáte!

EVA:

Znám sýce již sebe! ale, když mně vital
G'abryel, mne takou chytrosti nechytal;
On se jen důvěrně a vážně zeptával,
Takéli každý z nás v noci dobře spával?

SÉT:

Co pak řekl potom, zvěděv *declaracy*,
Že ste se hádali, co slepi žebrácy?

EVA:

Hned svoje otevřel přelibezná usta:

Tak se děje! kde jest duše v těle pustá!
Kdybyste vy byli poslauchali Boha,
Mohla *Disputacy* nebýti tak mnohá!
Ale, že ste chtěla Bohu se rovnati,
Musíte vy mýdlo y také přijati.
SÉT:
Ey! to byla ostrá *Beneventacya*!
Než, nic to! když Boži jen kvitla *Gracya*!

§189.

Adamovo Ráno.

EVA:

Když on, takto mluvě, o hřichu mém saudil,
Adam ze sna svého rovně se probudil,
A shlédv G'abryele, taký byl veselý,
Že se mu jak čelo, tak oči bělely;
Hned pověděl: vitez! ty Angelů Kniže,
O! dobře! žeš přišel; přístup sem jen bliže!
Chvála Bohu mému! že mně tak miloval,
A hřich můj odpustiv, předce se smiloval.
Nebylbych ani spal, ba, ani jen vstati
Nesmělbych, kdyby mi nebyl ráčil dáti,
Abych, v tomto času nakaženi mého,
Nebyl pod trůn lehl Boha laskavého.
To jest Bůh můj dobrý! to zlatá pavezá!
Již se put pekelných nebojim železa!
Nebojim se naskrz! Bůh můj mne rád vidi!
On přijal na milost! náš již hříšných lidi;
O! já v něm naději mau bezpečnou kladu,
Když mne k nebeskému jen pustil podkladu!
A, co se dotýká bity a nemocy,
Mohu sy já snadně v potřebách spomocy.
Pěkný strom života dobře mi poradi.
Ten mi všecku neřest v tom světě osladi!
Ale, načs ty přišel, můj drahý Příteli!
Hned tak časně ráno, po svaté Neděli?
Snads co veselšího před Bohem vykonal,
A donésls větší sebau *Gracyonál*?

SÉT:

Drahý můj Pán Otec! jak se ten radoval!
Že y G'abryele, po hřichu, spatřoval;
Než ale G'abryel, taký Angel stkvauký,
Jakau mu donášel z nebe *Resolucy*?

§190.

Ránu, maudře obvazůj!

EVA:

Ten, aby neranil raněného dosti,
Užíval všeliké své přívětivosti;
Zdálo se, jakby mu slzy z očí hráli,

Když jeden před druhým tak upřímně stáli,
A řekl: Adame! já, z slavného domu,
Vyslán sem od Boha k cýli zvláště tomu,
Abych tě potěšil v tvojém zkormauceni,
A ujistil o tom slibéném spaseni,
Že ti Bůh odpauští všechny tvoje chyby,
A časem naplní své milostné sliby;
Ale kommisyi mám od Pána mého,
Bychť oznámil něco, tobě pamětného!

SÉT:

Ba co k tomu řekl, v nenadálau chvíli,
Ten Adam nevolný a můj Otec milý?

EVA:

Čerstvo hned pověděl: to cosy tajného!
Mášli jaký Dekrét, v ustech, Boha mého?
Rozkázalli něco mně můj Pán Bůh milý?
Já, k Exekucyi všechny podám sýly!

SÉT:

Ach! ten Otec milý, jak y v samém hřichu,
Ukázal poslušnost a pokoru tichau!

§191.

Žalostné poselstvi.

EVA:

G'abryel, hned rovno, v Božim seděv lůnu,
Ten donášel rozkaz od Božihho trůnu:
Adame! vic nemáš k tomu Ráji práva!
Proto, že se Boži v něm ranila sláva;
Poněvádž již Člověk jedenkrát umirá:
Brána rozkošného Ráje se zavirá!
Tu se již sama jen ruka Boži vrti;
Od stromu života přeč s hřichem a smrti!
A jen se pobirey, můj milý Adame!
Veď, na jiném místě, opět se shledámé;
Spolu s tvoji ženau, z Ráje hned hýbey přeč!
Chcešli, by do tebe neraubal Boži meč.

SÉT:

Ach! to již v neřestech, větší byla neřest:
Ven z Ráje! Adame! *deliberatum est!*

Ach! G'abryel milý, s tau kommisý tenkrát,
Byl vám zarmaucený, smutný, Boži Legát!
Co pověděl k tomu, můj Pán Otec Adam,
A jak se k těm Božim slavným choval radám?

EVA:

Stál, co ohromený, a sražený šlakem,
Jakby ho byl trefil smrtným někdo prakem;
Než, hned v okamženi, rozebrav se málo,
Ptal se: co nového hřišného se stalo?

Pročby on, jedenkrát milost Boži maje,
Předce měl vystaupit z rozkošného Ráje?

§192.

G'abryel těši Adama.

SÉT:

Jak ho předce těšil ten nebeský Družba,
Viděv, že tak smutná byla jeho služba?

EVA:

Řekl: ach, Adame! jen skoň svoju hlavu,
A pozney y nyní věčnou Boží slávu!
Že Bůh náš maudrý jest, to y v hříchu, ty viš,
Ty se m v té věcy nijak nezprotiviš!

Jen ber spiš, co tu máš; a pod' na tau cestu!
A dey *Vale!* věčné, tomu Ráje městu.

SÉT:

Toto byl Knižecý přiliš náhly rozkaz!
Tuby se byl shodil nevinnosti obraz!
By člověk, pod svýma, ctnosti svatých, věncy,
Byl mohl zastávát Rajskou Rezydency.

EVA:

Hned říkal, nevolný! já, k rozkazu, ujdu!
Než neviem naskrze, kam já hřišný půjdu?
Ven z Ráje sem nebyl, ani jedenkráté!
Dokud sem ctnosti mé nepotratil svaté;
Kam nešťastný půjdu? před mým Bohem klekám,
Ach! Bože můj! běžim k tvé milosti řekám!
Já, Boha mojého, rád poslechnu věrau!
A, co mám zde málo, to snadně poberu!
Sem nau vždycky půjde poslušný Bohu Duch,
A na těle nechám ten barani kožuch.

SÉT:

Vy, co ste říkali k poselstvi tomuto,
Jak mysl a srdce při něm bylo hnuto?

EVA:

Mněla sem, že mi had haužvau srdce svázal,
Když mi, v okamženi, můj Adam rozkázal:
Nu! Evičko, podmež! to jest velký Mandát.
Slyšelas, co řekl, tento Boží Legát?
Vezmi ten košíček, tam visý! zpletený,
A tak opušť stánku ty perlové stěny!
Já, do ruky vezmu, jen tauto maličkau,
Kterau sem nosýval po Ráji, paličku;
Podme již! ve jménu Boha laskavého,
On z nás neopusti na světě žádného!
Neb, ač Ráje nikdý nespatřime vice,
Bůh může být naše, y ven z Ráje, svice.

SÉT:

Ach! nevolni, bidni, nešťastni hřišnicy!
Pro hřich ste musyli již být y Pautnicy;
Nechtěvše, jen v Bohu, své rozkoše klásti,
Musyli ste *Vale!* dáti rajské vlasti.

Že se vám zlibila tá hadi *Latria*,
Musýla být rajská nechaná *Patria!*

O! ty zlořečený! ty pekelný hade!
Nechť Bůh to prokletí věčné na tě klade,
Kterým tebe ranil při důstojném právu;
Bodays, věčně, márně zkapal s tvojau hlavau!
Když sy sám odmárnil své v nebesých máje,
Záviděls y lidem rozkošného Ráje!
Boday do té třiskal, ty Kniže temnosti!
Hrom hněvu Božího, na věčné věčnosti!

EVA:

Já hned košík vzbavši z té perlové stěny.

SÉT:

Ba, bylli též něčim předce naplněný?
Aby Ženich první, s svau milau Nevěstau,
Mohl něco miti, k pokrmu na cestu;

§193.

Adamova *Instancya*.

EVA:

Volám na Adama: znáš tvau řeč, v posteli?

On, znav ji, hned řekl: počkey! G'abryeli!

Nevim, jaká přijde ještě na nás psota,

Jdu sy tam utrhnout ze stromu života,

A vezmu na cestu do toho košíčka,

Bych měl něco pojist, y moja Evička;

Ved' se já hned vrátím! nebudu se bavit!

Ty můžeš mezy tím čas jen slovem trávit.

SÉT:

Vyslišeli předce, ten Kommissář z nebe,

Prosbu Adamovu, v tak slušné potřebě?

EVA:

Chytiv ho, řekl mu: ey, milý Adame!

Věd sy mi na cestě něco pohledáme,

Čimbyste v nynější cesty vaši chvíli,

Své tělo pokrmem dobrým posylnili;

Ved' my natrefíme na takové pničky,

Které vám ty smutné osladá chodničky;

Ty, poď jen ochotně! nerani tě psota;

A již dobrý pokoj dey stromu života!

SÉT:

Ba, co k tomu řekl milý Otec Adam?

EVA:

Ach! můj G'abryeli! y k nohám ti padám!

Já tě pěkně prosím! jen mne pusti k němu!

Bych předce vhověl životu mému!

Ved' já moc nevezmu! jen pár, aneb čtyry,

Já všecké ušetřím při trhání miry;

Jen tě pěkně prosym, ach! pusť mně maličko!

A ty s nim rozmlauvey, má drahá Evičko.

SÉT:

Uprosyliž ho pak tak libežným hlasem?

EVA:

Pravil, že netřeba odkládati s časem;
Že on hoden není, aby před ním padal!
Aby své daufání jen v Bohu zakládal;
On, že není Pánem, než jen Boží sluha,
Kterého stvořila též moc Boží pauhá;
A co se dotýká té jeho žádosti,
Chtěl předce vyzvědět s velikou pilností:
Proč ten strom života tak žádá hluboce,
Že z něho na cestu chce trhat ovoce?

SÉT:

Oznámiliž Adam důvodnou příčinu,
Pročby z toho stromu chtěl mít hostinu?

EVA:

Hned vyznal důvěrně: ach! můj G'abryeli!
Veď jsem já hříšník již smrti poddán celý;
Nuž, abych neumřel, aspoň jen tak náhle,
Než usta rozvlažil, a kosti vyprahlé:
Pěkně já tě prosym, ach! pustiť mne k tomu,
Tak žádostivému a života stromu.
Veď, věrau! jen jedno chci utrhnout sobě,
K mé takové smutné a jistotné době.

SÉT:

Jakž předce G'abryel Adama odpravil,
Když se tím prošením tak dlouho s ním bavil?

EVA:

Přísně naň dotíral: nu! já pro věc mnohou,
V tomto ti konečně povolit nemohu!
Bůh mne právě proto dnes přijít rozkázal,
Abych strom života konečně zakázal!
Abych vás vyvedl z té zahrady Eden;
A tak, y s tvau ženau máš býti vyveden;
Že tě osten smrti zarmaucený ranil,
Bůh y strom života skutečně zabránil.

SÉT:

Jak tá slova Adam v svoje pustil uši?

EVA:

Řekl: když tomu tak; mne poslechnout sluší!
Boha, tak velkého! jehož sem rozhněval,
Když sem zakázané ovoce koštoval.
Než předce jsem v mojí žádosti tak smělý,
Můj drahý, upřímný, vděčný G'abryeli!

Mohl bych aspoň jen jádro dostat!
Kdybys přivolení jen k tomu chtěl dát!

SÉT:

Ach! jak Adam za tím ovocím banoval,
Ba, zdaž se G'abryel něco otazoval,
Pročby to truchlivé Adama srděčko,
Z ovoce žádalo jen aspoň zrnečko?

EVA:

Řekl: cobys sy pak tím zrnkem poradil?
On pravil, žeby ho ven z Ráje zasadil,
Aby, v jeho mdlobách, kdyžby v strom vyrůstlo,

Tělo smrtedlné náramně nezpustlo,
Žeby mohl něco k občerstvení miti,
Kdyby k tomu přišlo, žeby měl umřiti.

SÉT:

To sýc opatrnost byla chvalitebná!
Než, bylali také spolu y potřebná?

EVA:

G'abryel hned říkal: kdybych to dopustil,
Bůhby, pro to zrnko, mne, s hadem, opustil!
Já nechcy hněvati ničim Boha mého,
Vše se musý státi jen dlé vůle jeho.

Ty, s tau tvau žádosti, věř mi! nic nezpraviš!
A jen se daremně s těmi řečmi baviš;
Pod' jen ty ochotně! z tohto Ráje ven,
Již y slunce vzešlo, a jestiř bílý den.

SÉT:

Nevykonal tedy s prosbau svau Adam nic,
Byřby se on hnedky byl rozprosyl y vic.
Jakže ste na cestu potomně se dali,
A s tým G'abryelem ven z Ráje vybrali?

EVA:

Každý, byv zakrytý baranim kožuchem,
Oddal se na cestu zarmauceným duchem;
Já sem nesla kvítek některý v košíčku,
Adam v ruce držel svau rajskau paličku;
G'abryel, v hlasytém obau plače hluku,
Každého z nas, tiše, pěkně, chytil ruku;
Svau pravický védl mně žalostnau Evu,
Adama pak držel svoji rukau levau,
Řikaje: pod'mež jen! nebvme se tuto,
A naplňme Boži vůli takovauto.
Tak vedeni byvše od svého Kvartýře,
Přišli sme do prostřed hlavniho Špalíře.

§194.

Rozměřeni Ráje.

SÉT:

Nuž tam v Ráji byli y pěkné Špalíře,
Ulice v pořádku, a kunštovné miře?

EVA:

Zdažřby ti Záhradnik maudrý, svau Záhrádku,
Nezpravil v rozumném, spanilém, pořádku?
Bůh, *Mathematicus* ten neyumělejší!
Nemělližby tvořit sad neykunštovnější?
Ráj celý rozkošný, v obmezeni, tenkrát,
Byl mistrovný velmi a prostranný *Quadrat*;
Ohraděný strojně, zaukol vaukol valem,
Žeby tak v pořádku setrvával stálém;
A, podlé svých boků dalekosti celé,
Prostředkem Ráje šly cesty *Parallelae*;
V samém jeho *Centrum* stál ten svatý Oltář,

Na něž sme my kládli ve dni Sobotni dar;
Prám, jak tyto cesty k svým bokům *aequeles*,
Tak od uhlů jiné šli *Diagonales*,
Jichžto šířka byla na sáh padesáte,
Majicý grunty své na zlato bohaté;
Od Oltáře k bokům, jak to Adam změřil,
Bylo náležitých zuplna dvanáct mil;
Takže, celá šířka Ráje rozkošného,
Měla čtyřmecýtma mil vzdálení svého;
A tak, y okolek Ráje, ten celý jest:
Mil, všech sobě rovných, sedmdesáte šest.

SÉT:

Ey! byla to maudrá prostranná záhrádka!
Jen, že radost, rozko, v ni převelmi krátka.

EVA:

Svlažována byla širokým potokem,
Který se přes ten Ráj valil svým tokem;
Potom z řeky této rozkošné se vlékel,
Pison, Eufrates, G'ihon, a Hiddekel;
Kromě těch pak hlavných vo tom Ráji ulic,
Přemnoho tam bylo špalířů ještě vic;
Na každém uhle stál strom života krásný,
Po bocých, prostředkem strom ten zlý nešťastný!
Každé, Ráje toho zevnitřní strany,
Měly tři průchody, anebo tři brány;
Dvanácte bylo brán, do Eden Záhrady,
V niž Bůh svoje drahé bylo složil poklady.

SÉT:

Musyloť vám tedy velmi lito býti,
Když ste měli z této záhrady vyjiti.
Neni to bláznivost opauštět vřeky,
Sobě, y potomkům všem svým, na věky!
Kdyť ste pak již stáli, v prostřed špaliře,
S milým G'abryelem, v syné k Bohu viře,
Co se potom dálo, a jak ste kráčeli,
Když ste již naděje k zustání neměli?

§195.

Slavná, ale smutná cesta.

EVA:

Jak náhle G'abryel s námi jen pokročil,
Hned Bůh cesty všecky Angelmi obtočil;

SÉT:

Co já toto slyším! tak se Bůh ukázal?
Že vás y s Angelmi z Ráje vyprovázal!

EVA:

Ti sylvni duchové, trůnové, mocnosti,
Stáli, svým pořádkem, každý v své slavnosti
Po stranách špalířů; na celých dvanáct mil,
Jich slavný pořádek přepěkně spatřin byl,
Jak na samé straně, kudy sme kráčeli,

Tak po celém Ráji taborem leželi;
G'abryel nás védl každého při boku,
Ku straně východni, ulicý širokau.

SÉT:

Ba, jaká též byla těch duchů podoba,
A jak se tam stkvěla jich každá osoba?

EVA:

Všecko bylo slavné, nádherné, a v blesku!
Když sme s G'abryelem svau kráčeli stezkau;
Skvaucý byli všickni, co to jasné slunce,
A každý, plamenný meč držel v své ruce;
Já však, hledic na ně, tak se mi to zdálo,
Jakoby jich každé oko jen plakalo;
Smutni byli všecý! co plni zármutku,
Hledice ná tauto Exsekucy prutkau!

§196.

Angel z hřichu se neraduje.

SÉT:

Bez pochyby oni rmautili se z toho,
Že ste vašim hřichem utratili mnoho!
Vim! žeby raději byli vinšovali,
Abyste jen v Ráji byli přebývali,
A, aby y oni v svatém obcování,
Byli měli s vámi radostné kochání;
Než, dostavše rozkaz od Boha svojého,
Musyli vás z Ráje zprovázet pěkného.

Mnoholiž jich bylo v te samé ulicy,
Jejižto prostředkem vy ste šli hřišnicy?

EVA:

G'abryele sem se v chůzy otázala,
Jak se jich tu mnohá syla ukázala?

Odpověďel: jest jich tu haufů dvanácte,
Po jiných pak stranách, dvacet a šestnácte.

SÉT:

Nuž kolik jich všeckých po tom Ráji sedlo,
Když vám lice v smutném vandrování zbledlo?

EVA:

Osmdesát osm dvamkrát sto tisíců,
Bylo těch nebeských a svatých Mládenců,
Když vyprovázali Ženicha s Nevěstau,
Která klíč k rajskému odmárnila městu!

§197.

Proč cesta z Ráje slavná?

SÉT:

Ale nač ten Pán Bůh, k vůli dvěma hřišníkům,
Tolik z nebe zstaupit kázal bojovníkům?
Dost milosti bylo že samý G'abryel,
V čas ráno, v neděli do stánu přiletěl!

Aby setřel slzu z smutných vašich očí,
A byl vám bezpečný ven z Ráje Průvodčí.

EVA:

To Bůh, ne pro samých jen činil hříšníků,
Ale měl y jinou příčinu všelikou!

Jednak jeho sláva to vyhledávala,

Aby se důstojně v Ráji ukázala;

Žebychom viděli, již y v samém hřichu,
Či zákaz nám v Ráji byl téměř ku smichu;

Zvláště abychom znali slavné: *Nota Bene!*

Jak slavné hříšniky Bůh od sebe žene,

Kteří jej nechtěli v světě poslauchati,
A rozkazům jeho v srdcy místa dáti;

Jednak též y proto, aby s slávau takau,

Známo bylo tomu pekelnému Draku,

Že Bůh milostivý pád lidský napravil,
A co se zkrivilo, zase rovné zpravil;

Neyvzláštněji ale, by na všecky strany,

Pozavíral Rajské ty rozkošné brány.

§198.

Proč Ráj Cherubiny osazen?

SÉT:

Nač pak Ráj zavřel Bůh tak tuze a slavně?
Veď ste vy vyhnuli k vůli jeho zprávně!

Mám o vás naději, že k té Boží vůli,

Nebylibyste se vic do Ráje hnuli?

EVA:

O! můj Séte milý! kdo jedenkrát zhřešil,
Tenby se y déle snadně hřichem těšil;

Kdyby nebyl zavřel Bůh, Ráj ten žádaný,

Bylibychom k němu vždy hledali brány,

Kterakbychom, kdyby smrtná přišla psota,
Mohli dostat něco ze stromu života;

A, takbychom byli jen množili nůze,

Kdybychom v nemocech zde žili na dlauze;

Bůh tedy zabránil věčné v světě žiti;

Raděj umři vděčně! mášli již umřiti!

Nechať se nemnoži, duše, těla, bida;

Nechť duše, bez hřichu, raděj Boha vidá!

SÉT:

Jižť jest jen Bůh dobrý, maudrý a laskavý!

Že vám pro hřich odjal dlauhé těla zdravi.

Pravda! že lépe jest umřít jedenkráte,

Než v těle nosyti ty hřichy proklaté!

Když se Bůh milostně světu tak ohlásyl,

Že v smrti, jak tělo, tak y duše spasyl.

EVA:

Zvláště zavřeli proto, nebeski Oděncy,

Tau, tak žádostivau Rajskau Rezydency,

Aby tá mátoha, [bodaj tam zkapala!]
Něco vždy horšiho v světě nekonala.

SÉT:

Zdažby co horšiho byl had praktykoval?
Veď již pauta v Ráji všem lidem ukoval!

EVA:

Nedaleko hlediš, můj přemilý synku!
Ještě ti já povim y tauto novinku:

Vidiš! kdyby nebyl Bůh Ráj tak ohradil,
A vartu nebeskau do Eden posadil:

Hadby všelijaké své kunšty byl sbíral,
By člověk déle žil, aneb spiš umíral;

Jakby se totižto jen hadu libilo,
Nechťby to kdykoli na tom světě bylo.

SÉT:

Jakby to byl předce svau hlavau kunštoval?
Neni možné aby k tomu byl směřoval!

EVA:

Neni možné? ba, tak podvodná mátoha,
Která se jedenkrát nic nebála Boha,

Bylaby hříšníkům, z nichžby osoh měla,
Ze stromu života něco donášela,

Aby, co neydéle, živi mohli býti,
A přemnoho zlého v světě způsobiti;

O nichžby pak byla to měla domněni,
Že miluji ctnosti a věčné spaseni,
A že chtěji dobře vždy raditi lidu,
Zvláště, tau duchovni potlačujic bidu:

Těmby z stromu toho zlého, nešťastného,
Byla donášela ovoce čerstvého,
Vši zlostnau praktykau; aby co neyspiše,
Šli do hrobu časně, z teto země říše,

Žeby její panstvi zmenšeni nebralo,
Než raděj královstvi hada pevně stálo.

SÉT:

Vidiš, vidiš, vidiš! jakby ten byl kupčil!
Jedněchby byl stinal, a druhých zas mučil.

Bylby to *Provisor* hlavný v světě býval,
Jnežby s *Apatákau Rajskau* tak kupčival!

Maudře tedy Pán Bůh Ráj osadil vartau,
Aby té mátoze takau ztrhl partu.

Potom pak jak ste šli? snad, jen po maličky!
Opauštějice již ty Rajske chodničky?

§199.

Kulhavý neběhá.

EVA:

Můj vnuk někdy povi, chtěje se odbírat:
Haec facies Trojae, cum caperetur, erat!

Ach! můj Synu milý! jakžbych ti běhala?
Když sem tak nádherný přibyték nechála!

Když mi již vyhasly všech rozkoši svíce,
A trestala hříšnou, tá Boží pravice!
Ach! to byla srdcy přežalostná próba!
Takže sme kviliti začali hned oba;
Řekla sem: [lomivši mé zemdlené ruce]
Ach! jižť nám zapadlo všech rozkoši slunce!
Bože! ach! Bože můj! co sem učinila!
Mau neposlušnosti Ráj sem utratila.
Zaslaužilať sem to, přiznávám se k tomu!
Ale, do jakého nyní vkročim domu?
Já sýce nesmirnau tvau milost nyní znám,
Než neviem, kde, a jak mau nohau kráčet mám?
Pomoz! ach! umišli, drahý G'abryeli!
Aspoň ty mně potěš, nebeský Příteli!

SÉT:

Potěšilliz, pak vás ten svatý G'abryel,
Co k hořekování smutnému pověděl?

EVA:

Vzav z košička mého jednu čerstvau růži,
Občerstvoval hledau mojí tváře kůži,
Neplačiz! řikaje, Bůh jest tvojim Bohem!
Y v tom zarmauceni hlubokém a mnohém;
Já mám taký rozkmaz od Boha našého,
Abych vás do mista vsadil bezpečného;
Ey! veď y tam dobře bude, milá Evo!
Ač opustit musýš y života dřevo;
Bůh náš jest životem, y v tom tmavém hrobě;
Neboj se! ach! dobře, věř mi, bude tobě.
Neopustit vás Bůh, v svojém panování,
Y ven z Ráje kvitne jeho požehnání!
Zlořečil sýc hadu, zemi; ale ne vám!
On, k milosrdenstvi vás připustil střeívám!

§200.

Adam Ráji valedykuje.

SÉT:

A což mlčel Adam při tom vandrování,
Ozvalli se předce v tak velkém skonání?

EVA:

Řekl, ač y semnau, v zármutku omdlával;
Nešťastný člověk já! žeť sem Boha hněval,
Boha, tak slavného! jenž Bůh dobrý jeden!
Vale! ty Záhrado přerozkošná Eden!
Dobře se měj! štěstí mojího dennice,
Ty, Boha samého dilo a štěpnice!
Bůh můj mně sem byl sám k radosti poradil,
Já sem sy s mau ženau, zle, ach zle! poradil.
Plač, G'ihon, Hiddekel, plač, ty Eufrátes!
Tvůj Pán zarmaucený trati svůj Vřek dnes!
Plačte! všecky drahé bělstvkaucy perly,
Pánům vašim zlomil hřich královské berly!

Cenu, krásu, potrať! ryzý všecko zlato,
Když mi ztrhla věnec neřest takováto!

Zatemniž se y ty, ty drahé kameni!

Člověk prohrál svoje, to věčné spasení!

Vale! žádostivé života ovoce,

Již Adam, až k smrti, raněn jest hluboce!

Boday sem té vždycky samé byl jidal!

Bylbych toto rúcho na sobě nevidal;

Vale! k poctě Boží svěcený Oltáři,

Tvému tě nechávám věčnému Vláraři;

Ba, y ty ozdobné, drahé! ač y malé,

Stánu Edenského budování, *Vale!*

SÉT:

Ach! jakž se Pan Otec smutně rozžehnával

S Rájem, když ho pro hřích náhle zanechával;

Skoroliž ste vyšli, a s jakou parádu,

Z toho Edenského rozkošného sadu?

§201.

Angelské vyprovázení.

EVA:

Hned v patách za námi, jak sme my kráčeli,

Angelé se pěkným řadem obráceli;

Který stál na koncy, hned za námi staupal,

Z obau stran špaliřů, jakby je kdo laupal;

Když sme my postáli, sedli aneb lehli,

Stáli též y oni, a ani se nehli.

SÉT:

Dalekoliž ste šli v ten cesty první den,

Když ste se pohnuli z pěkného Ráje ven?

EVA:

Jen právě dvě mile; slunce zapádalo,

Když odpočinuti noční nastávalo;

G'abryel, po svojém náš potěšování,

Laskavě mluvil: již čas k odpočívání!

Tuto hlavu skloňte; ale prv pojíte,

Co donešeného nyní uvidíte.

V tom, jak on to mluvi, jeden pěkný Angel,

Rozličné ovoce ochotně donéšel;

V hrsti měl nádobu jakausy kamennau,

Vodau živau, čistau, krásně naplněnou;

G'abryel hned řekl, co Otec k své dceře:

Nu Adame, Evo! tu jest již večere;

Občerstvitež směle to zemdlené tělo,

Aby k putování slušnou sílu mělo.

My, pojedše málo v tom našem zármutku,

V očích sme dřimotu znamenali prutkau,

A měvše mistečko příhodné své hlavě,

Spali sme pokojně na zelené trávě.

SÉT:

Nebáliliž ste se pekelného hada?

EVA:

Ey! tamž slabý byla všeka jeho vláda!
Neb na vartě stáli nebešti Angelé,
Ne *Companya*! než Regimenty celé!
A krom toho, ani nesměl se jen hnauti,
By do Ráje mohl aspoň nakauknauti,
Poněvadž Oděncy nebeského dvoru,
Vyhnali z celého Ráje tau potvoru.
SÉT:

Předce vás jen Pán Bůh náramně miloval,
Když k ochraně vaši Angely zšikoval!
A to tak velebnau ještě k tomu sýlau,
Že se divit musým laskavému dilu;
Ostatni pak cestu jakže ste konali,
Když ste se již byli bezpečně naspali?

EVA:

My sme odbavili každý den dvě mile,
Dlé poručeného samým Bohem cýle,
Abychom v zármutku a náramné mdlobě,
Neublížili tak na svém zdraví sobě.
SÉT:

Jakýť to dobrý Bůh! ach! dobrý velice,
Že šanoval vaše uplakané lice!

§202.

Prvnich Rodičů Rozkol.

EVA:

Každý den sme měli, hnedky na svitání,
Shotovené čerstvé a chutné snídaní;
O poledni sme se občerstvili vodau,
Opočinúvše sy pod Rajskau urodau,
Pod stromy krásnými v žádostivém chládku,
Za nějakau chvíli a hodinu krátkau;
Tu, slavné Angelstvo okolo nás stálo,
Vážné sýc, ale y smutně se divalo
Na nás již nešťastných a bidných hřišniků,
Že sme rozkoš Rajskau ztratili velikau;
Ušedše zas cesty, asy za hodinu,
Dostali sme opět hotovau svačinu:
Jak náhle se slunce k západu chýlilo,
Hned místo k noclehu ukázano bylo;
My, jak prv, s Adamem sy povečeravše,
Měli sme zas dobré spočinuti naše.

SÉT:

Jižť vám jen, y v hřichu, hověl Pán Bůh milý!
Když ste všim tak dobře opatřeni byli;
Než rádbych já věděl: co pak ste jidali,
A jak ste pokrm ten y nápoj dostali?

EVA:

Vedť sem ti již řekla, že to Angel nosyl,
Ač ho ani jeden z nás za to neprosyl;

Dost Adam pohlédal za stromem života,
Jehož se po uhlech viděla dobrota;
Ale věda, že ho Pán Bůh již zabránil,
Jen na chuti přestal, a brati se chránil;
Bylo to všeliké a libé ovoce,
Které sme y před tim vážili vysoce;
Láska G'abryele tak byla veliká,
Že mi vždy některé hodil do košíka,
Bych, cestau kráčejc, y v tom unaveni,
Mohla mit nějaké ustům obvzlaženi,
Neb některé také saftovité bylo,
Že y v dennim horku žižeň uhasylo.

SÉT:

Takau cesta bych já y sám vděčně kráčel,
Kdyby Angel z nebe moje usta zmáčel!
A kdybych mohl být bez všeckého hřichu;
Já bych se nad hadem pustil y do smichu!
Než ale, v tom vašém smutném vandrování.
Jaké ste s Angelém měli rozmlauvání?

§203.

Pocestných rozprávka.

EVA:

Rozmlauvání jádro příjemné a sladké.
Záleželo v řeči, časté sýc, než krátké:
G'abryel, důstojné slaviv Boží jméno,
Vždycky připominal to ženské Semeno,
Že ono jistotně přijde, svým časem,
A naplni celý svět rádostným hlasem,
Že, ač potomkové, y hřišnicy budau,
Předce milostného čekat maji saudu,
Jenž, v otevřených lásky Boží dveři,
Ve jméno tohto Ježíše uvěři;
Že on tak na hada svau pravicý dotře,
Až mu neomylně hlavu zmrvi potře;
Jen abychom y my, vši naši rodině,
To připominali při každé hodině,
Co Bůh milý slibil k světa vykaupeni,
Aby, y svět hřišný dosahl spaseni;
Žebychom pak zvláště, v žádnau světa chvíli,
Poctu Boží, dlé své vůle neměnili,
Ale se drželi jen toho samého,
Co nám přikázano od Boha našého;
Abychom též, v žádném na světě stvořeni,
G'runt nezakládali našého spaseni,
Nechťby to y Angel byl z nebe jasného;
My, že vzývat máme jen Boha samého.
Co se pak dotýče všlikých neřesti,
Které v hřichu našem již musíme nésti,
O těch on důvodně připominal toto,
Abychom se nijak nelekali proto!

Neb, kteří se koli bát nemají saudu,
Na světě sauzeni mnohé miti budau;
Ale, že po smrti přestane sauzeni,
A v radost obrátí Bůh naše kvilení!
Že, y tá smrt sama, ač y velká rána,
Nám jen do věčného Ráje bude brána!

SÉT:

Totož byl, jak vidim, Tovaryš veselý!

A Evangelista v samém Ráji celý;

Než, y Bůh musý v něm velkau rozkoš mivat,
Když on ho k těšení tomu chtěl užívat;

V kterýž pak den předce skončili ste cestu,
A poslední *Vale!* Ráje dali městu?

§204.

Vykročení z Ráje.

EVA:

Bylo to k večerau, v samý týdne pátek,
Takže se bližila Sobota, náš Svátek;

My, celých dvanácte mil sme odbavili,
Prv než sme se k mezem Ráje přiblížili;

Tu, G'abryel postáv, řekl: nu! Adame,
Nyni se konečně s Rájem rozžehnáme!

Hle! vidiš! tuto jsau té záhrady meze,
Sem vic člověk žádný, na věky, nevleze!

SÉT:

Co ste řekli k tomu? jak srdce skákalo?

EVA:

Duch všecken sevřin byl, a oko plakalo!

Poobrativše se všech nás třech osoby,
Hleděli sme na ty Angelské podoby,

Které v svém pořádku ještě v Ráji stály,
A na další rozkaz za námi čekali;

My, pozdvihše oba žalostného hlasu,
Takto sme za Rajskau nařikali krásau:

Vale! město Boži, ty záhrado Eden!

V které člověk svatý k hřichu jestiř sveden;

O! bychom ráději stvořeni nebyli,
Když sme v tvých rozkošech tak špatně zchybili.

Bůh rozkoši pramen, tvé rozkoše dal nám,

Ale, had pekelný pně podřal těm Palmám,

Které měly k slávě vždycky Boži kvěsti,
A ctnosti ovoce rozmanité nésti;

Nyni, slávě konec! nám nic neosoži!

SÉT:

Ach! jen tá jedinká věčná milost Boži!

EVA:

V tom, když nařikáme, G'abryel se zpátíl,
A tvář naši čerstvo od Ráje odvrátíl;

Držev pak nás obau připojených k boku,

Kráčel s námi asy sto od Ráje kroků;

Potom obrátiv se, vážně, tiše, k Ráji,
Hleděl, zdáť Angelé ten pořádek maji,
V kterém je zanechal s námi neyposleze,
Když sme byli Rajské překročili meze;
 Jak náhle zavolal sylně a velice,
 Hned se to Angelstvo hrnulo z ulice,
V takovém pořádku, jakéhož sme nikdý,
Před časem té naši nevidali bidy;
 Hned, jakby zármutek všecken byli ztrhli,
 Jedni se na pravo, jini v levo vrhli,
A tau stranu Ráje tak sau obtočili,
Jakby ji do ohně byli zabočili;
Ani sme již více neviděli Ráje,
Pro ty, tak ohnivě a plamenné kraje!
SÉT:

 Musýt to důstojný jakýs Angel byti!
 Který dvanáct haufů vládu měl řiditi?

EVA:

Pravda! že ten svatý a milý G'abryel,
Mezy Angelmi jest y slavný Archangel!

SÉT:

 Kamž ste vy potom šli, a zvlášť jakau stezkau!
 Shrozyvše se při tom těch Angelů blesku,

EVA:

Kamžbychom byli šli, kdyby G'abryel sám,
Misto a hospodu nebyl ukázal nám!

Kapitola XXVI.

Nova Protoplastorum Oeconomia.

Nové, po hřichu hospodáření.

SÉT:

Lépeť ten tedy znal to světa staveni,
Než vy, ač k obrazu Božimu stvoření?

EVA:

 Jakžby ti ten neznal, jenž po stranách světa,
 Vždycky, k vyřizeni vůle Boži, letá!

Jak náhle Angelstvo Eden obtočilo,
Hned nás cosy, jako spáni, přikváčilo;
 V tom, pochyť obau ten sýlný G'abryel,
 V povětří nás velmi daleko zanésel,

A tak velmi rychlý v té svoji síle byl,
Že, hned v okamženi, mil dvadcet odbavil!

 Postaviv nás hnedky do nového stánu,
 Sliboval nám Boži milostnau ochranu,

Řikaje: nu lidé! jež Bůh zamiloval,
Tento, vám hříšníkům stánek vybudoval;
Tuto vy pokojně přebývati můžete,
Jen, v viře pravé, Pánu Bohu služte;

Odporujtež synně pekelnému hadu,
Bůh vám, y v neřestech s svau přispěje radau;
Ba, y já s Angely mými ten máme rozkaz,
Abych náležitě vždy pečoval o vás,
Žeby se nic zlého vám nepříhodilo,
Kdyby srdce vaše po cestě chodilo,
Ctného obcování v vaši povinnosti;
Chrániti vás budu moji přítomnosti;
Ač pak mne svým okem vždy nevidíte,
Předce však skutečně stráž moju zkausýte;
Jen vás napominám: slibům věřte Božim!
Já, svým časem, radost velikau rozmnožim,
Která vás k věčnému doprovodí létu,
A spasením bude y celému světu.
Již slunce zapadá; nastává Sobota;
Preč buď nyní všecka tělesná robota!
Tuto odpočiňte, modlete se Bohu!
Valete! v nebeskau zas letim oblohu.

SÉT:

Nuž ale odletěl ten váš Přítel milý?

EVA:

Ach! ovšem nechál nás v tak žalostnau chvíli!
Než, jiných Angelů, jež sme neviděli,
Vždy okolo sebe přítomných sme měli.

§205.

První, ven z Ráje, Sobota.

SÉT:

Takť ste vy začali, tau, ven z Ráje, psotu,
Posvěcovat hnedky y samau Sobotu?
Ba, jak ste opravdu! den taký trávili,
A Boha našeho k vyhnanstvi slavili?

EVA:

Po tom G'abryele žalostném odchodu,
Pomněli sme na tau přenáramnau škodu,
Kterau nám ten hřich náš velikau učinil;
Plakali sme, že tak člověk se zašpinil!
V tom sme se těšili v rozmlauváni libém,
Tým spasýtedlným svatým, Božim slibem,
Že on, pro své svaté a důstojné jméno,
Pošle svojim časem to ženské Semeno,
Které nás vytrhne, slavnau mocý tichau,
Z vezdejších neřesti a z všeho hřichu;
Prosylí sme zvláště, ruky zpinajice,
Aby nedopauštěl Pán Bůh na nás vice,
Nežlibychom bidni lidé mohli snésti,
V této tak žalostné a trpké neřesti:
Aby nám pomáhal, v tom hříšném již losu,
Svau, tak žádostivau a nebeskau rosau!
Aby nás čerstvil sám v tom našem zemdlení,
A podal jak časné, tak věčné spasení.

SÉT:

Když G'abryel nové vám ukázal dvéře,
Bylaliž hotová též jaká večere?

EVA:

Měla sem v košíčku držaném při boce,
Ještě čerstvé z Ráje samého ovoce,
Které mi G'abryel do něho naházel,
Když s námi z Edenské zahrady vycházel.
Lehnauvše sy oba na zelenau trávu,
Měli sme večeri krátkau sýc, než zdravau.
Boday sem jen byla pokoj dala stromu,
Bylabych jidala jen v Edenském domu;
Potom sme se Bohu našemu modlili,
A na té trávičce oba uložili;
Spali sme bezpečně té prvnější noci,
Pod Boži ochranau a laskavau mocý;
Jak náhle pak svitlo bělostkvaucý ráno,
Srdce naše nad mir bylo rozebráno!

SÉT:

Snad vám přišli čerstvé ranám vašim léky,
Z té tak žádostivé Rajské Apatéky?

EVA:

Přišel sám G'abryel, a to ráno časně,
A chytiv ruku mau ke mně mluvil hlasně:
Nu Evo! jakžs spala v té hospodě nové?
Vidiš! jacý jsme my Angelé sluhové;
Já sem již byl v nebi, při tom Božim trůnu,
A chválím tau jeho důstojnau korunu,
Že se tak smiloval nad vámi laskavě,
A milost při svatém vám učinil právě.

SÉT:

Sama vy, Matko má! důvěrně povíte,
Že to byla ranám vašim *Aqua Vitae*!
Já, rozum maličký ještě sýce maje,
Řku; že to byl flastr z nebeského Ráje.

EVA:

Pravda! že to bylo vyborné lékařství
Při smutném počátku našeho vyhnanstvi;
Neb, kdyby člověka, jenž náramně zhřešil,
Nebyl sám G'abryel, rozkaz maje, těšil:
Mybychom, již v hřichu a těžkém skonání,
Snad byli y v hrozné upadli zaufáni;
Než, v tom sme zkausyli slavnau Boži lásku,
Že y zlomenému chtěl odpustit klásku,
Že skrz G'abryele, když nás již šanoval,
Předce nás laskavě Bůh sám potěšoval!

SÉT:

Co pak více mluvil, zpominav dobrotu?

EVA:

Připominal svatau přítomnau Sobotu,
Pravě: Nu! viteliž co vám Bůh přikázal,
Když obět krvavau v Ráji vám ukázal?

Adam obrátiv se hned ke mně laskavě,
Řekl: Evo! o tom myslil sem hned právě;
Obejdi ty pravau, a já levau stranu,
A vizme přítomných před námi beranů,
Co neytučnějšího obadva chytime,
A tak tau Sobotu krvi posvětime,
Dlé rozkazu Pána Boha velikého,
Bychom nezrušili svaté vůle jeho;
Dobře! že sy přišel, drahý G'abryeli!
Viz! jak při té poctě budeme veseli.
SÉT:

Předce milý Otec, když hříchů litoval,
Na plnění vůle Boží pamatoval!

EVA:
Já hned, s ochotnosti, ač velmi nevládná,
Poslušnice byla sem v tomto pořádná;
Zvlášť, aby duchovná lék dostala rana,
Chytili sme oba tučného barana;
Toho pak zabivše, na Oltáři novem,
Týmto sme chválili Pána Boha slovem:
Bože! ach Bože náš! Bože milostivý!
Bože! nám hříšníkům, dobrý, litostivý!
Děkujemeť tobě s nábožnou pokorau,
Žes tvému milostiv ráčil býti tvorou!
Ach! nám tvoju lásku v té poctě přislíbil;
Nehněvež se na nás, nábožně prosýme!
Však slovo tvé v srdcy y hříšném nosýme;
Pamětliv buď na svá věčná slitování,
My tobě slaužiti chceme do skonání;
Jen, prosýme tebe, budiž milostiv nám!
A dey lék prospěšný duši našich ranám;
V tom, když se modlime, uživajic hlasu,
Spatřili sme slavnau Boží z nebe krásu,
Neb tau poctu naši Pán Bůh náš tak schválil,
Že nebeským ohněm tau obět hned spálil.
SÉT:

Toť byla pěkná vec a veseli celé,
Že ste přítomného měli G'abryele,
Při Sobotě prvni ven z Ráje krásného,
Který potěšoval srdce žalostného;
Než, co ste zas po té poctě před se brali,
Co jedli, neb pili, jak odpočivali?

EVA:
Tělo pokoj mělo, ale duše vzáctná,
Byla přenáramně v své žalosti prácná!
G'abryel zas odšel! a my v samotnosti,
Měli sme zármutku v srdcy našem dosti!
Kdybychom zmařené všecky naše síly,
Svatým Božim slibem nebyli sylnili,
Bylibychom jistě, v tak hrozném zármutku,
Zachvácení byli snad y smrti prudkau;
Ale milý Adam, obrátiv ke mně tvář,

Prstem ukazoval, na ten svatý Oltář,
Řikaje: nu, Evo! nebojme se hřichu!
Však se Bůh smiloval nad tvau y mau pýchau;
Vidiš! to Semeno a Beránek Boži,
Když svau duši za nás, svým časem, položi,
Hada nepřítele přemůže, zatratí,
A nás z mocy jeho krvi svau vyplatí;
Jen my stále věřme vždy Božimu slibu,
On jistě napravi všecku tauto chybu.
Potom, když byl tauto Kázeň tak odbavil,
Vstana, rychle na své nohy se postavil;
Sotva mihnul okem, chtěv patřit široce,
Znamenal hromádku krásného ovoce;
Chytiv mně za ruku, řekl: pod', Evo má!
Mněť se vidi, že sme my y tuto doma;
Vidiš! vidiš! tuto co hotovo k jidlu;
O! my y k tomuto přivykneme bydlu;
Pojezme sy trochu! potom zazpíváme,
Že my tak dobrého y tu Boha máme,
Který, ač nás vyhnal z Rajskeho Paláce,
Předce nás teď krmí beze všecké práce;
Takt' sme sy obadva s důvěrnosti sedli,
A z připraveného nám ovoce jedli,
Které tak příhodně položeno bylo,
Že nám ani vody živé nechýbylo,
Neb skalnatá při něm jedna byla stěnka,
A pod ni prýsticý a čerstvá studénka;
My sme vodě této tak povděčni byli,
Že sme se po jidle y chutně napili;
Potom zezpívavše nábožně písničku,
Do chládku sme lehli za chvíli maličkau;
Sotva sme pak zdřimli chtíce čerstvit vládu,
Slunce pospichalo již k svému západu,
Tak, že se již konec zblížoval Soboty,
A my se do nové chystali roboty.
SÉT:

Bez pochybyť Angel svatý tak dobrý byl,
Který vám ovoce k jidlu připravil;
Ba jaké to bylo novotné staveni,
Do něhož ste vešli po vašem zhřešení?

§206

Kostel prvni, ven z Ráje.

EVA:

Na rovince pěkné, co pahrbek zlatý,
Stál k obětování Oltář Boži svatý;
Na němž my, nechavše povšedni robotu,
Obětůvali sme oběti v Sobotu.
Zůkol vůkol bylo spanile stromovi,
Jeden byl dorostlý jiný jako nový;
Na mnohých ovoce bývalo v hojnosti,

Které sme jist mohli do naši sýtosti;
Než, v prvni Sobotu trhat sme nechtěli,
Aby den bez práce zachován byl celý;
Hned blizko Oltáře čerstvý járek tékl,
O němž nám G'abryel to výslovně řekl:
V tom járku zmyjete všecko nečistotu,
Majic obětovat beránky v Sobotu,
Aby to napořád všecko čisté bylo,
Čimby se velebné Jméno Boží ctilo;
Neb oběti Boží čisté býti maji,
Jak ste to spatřili hned y v samém Ráji.

SÉT:

Nuž, a ten příbytek, do nějž ste vkročili,
Bylli předce jaký příhodný a milý?

§207.

Adamova Rezydencya.

EVA:

V břehu byl položen, a to tak mistrovně,
Že v něm všecko bylo pořádné a rovné;
Dveře čtyruhelné, přitvor pěkný dosti,
Jsaucý jak pro mnohé, tak též y k skrovnosti;
Z obau stran byly sau příhodné světničky
V zádu, jeden kautek k potravě maličký;
Kuchyňka v prostředku, a k světnicem blizko,
V nižto kámen ležel, a byl za ohnisko;
Na němž sme my jídla potřebné vařili,
A zvláště ovoce na másle pražili;
Okna čtyruhelné a podluhovaté,
Pauštěli do světnic slunce milé zlaté;
Všeckoť se to zdálo jak pěkně řezané,
A ze samé skály mistrovně tesané,
Aniž sem se mohla nadivit dosti,
Té Boží laskavé radě a maudrosti;
Neb Angel G'abryel důvodně nám pravil,
Že to náš milý Bůh sám svau rukau zpravil,
Aby, y po pádu, ježž Bůh byl předzvěděl,
Člověk hříšný v kautku pohodlném seděl.

SÉT:

Jižť jest to jen dobrý a maudrý Hospodin!
Že vám, y po hřichu, přál veselých hodin;
Měliliste pak též, po žalostném pádu,
Lauky, role jaké, aneb y záhradu?

§208.

Lauky, roli, záhrada, a vinnice.

EVA:

O! to sme my všecko dostali hotově,
Neb všecko z ruk Božich bylo tehďáž nově;
Nebylo sýc také, jak v Eden Záhradě,

V rovné spanilosti a měrkovném řádě:

Ale předce všecko, v tom prvotnim času,
Mělo svůj pořádek a maudrau okrásu;

Zdažtby ten Stavitel světského staveni,
Sněsti mohl jaké v čemkoli zmateni?

Nechťby se načkoli v světě vztahovalo,
Všecko, dokonalost z ruk jeho dostalo;

Měli sme záhradu, okolo ni háje,

Téměř na ten způsob ztraceného Ráje;

Bylo tam v hojnosti rozmanitých bilin,
A zvláště potřebných k vyživeni zrostlin,

A taký pořádek y ve všem čistota,

Že chyboval samý jen ten strom života.

Lauk tam bylo dosti! kam se jen pohleděl,
Hned sy také spolu, že tvé jestiř, věděl;

A každé biliny taká byla sláva,

Že byla y pěkná y též spolu zdravá;

Které v sobě měly, moc, neb málo jedu,
Ty sme rozeznali z samého pohledu.

SÉT:

Hle! Matko, y tuř byl strom věděni zlého,

Jed potřebný k sýlám života našého;

Dobře sem já říkal, že v světě bez jedu,
Nelze mit života příjemného medu!

EVA:

Roli sme neměli; nikdo nebyl oral!

My sme v Ráji znali, perly, zlato, korál;

Měli sme pšenice samorostlé dosti,
Při kteréž sme těžce nezhybali kosti;

Ale, již ven z Ráje, živnost měvše bráti,

Musyl Adam nové přílohy kopati.

Vinnice byly sýc, ale jen k jeděni,
Než velmi k malému těla posylněni;

Zdažt sme ti věděli? zdáž nám povědino?

Že v hroznových zrnkoch skryté jestiř vino!

K tak, nám potřebnému, již obveseleni,
K sýle a rozkoši v samém zarmauceni;

To, jen poznenáhlu zvěděli sme skutkem,

Když nás tá nevláda svým šibala praukem;

Jedenkrát se stalo, když Adam kunštoval,
Kterakby se v práci těžké posylněoval,

Že, nabrav těch hroznům, vlahu z nich vytlačil,

A v nádobě zacpav pokrývkau, přitlačil;

A hle! byv pamětliv na svau práci zase,
Našel to ostřejší po nedlauhém čase;

Koštovav shledal to, že neni odporné,

A zkaušenim poznal, že jestiř výborné!

Potom vždy sadil vic, by tá vidná psota,
Aspoň pod tým stromem, oslabla, života.

SÉT:

Dobřet! že vynašel v své čerstvé maudrosti,

Při čemžby okřály bidné naše kosti!

Než ale, živočich jaký ste sy védli,
Když do hospodářství nového ste sedli?

§209.

Živočichové a Magiřství.

EVA:

V Ráji ti nás všecko vděčně poslauchalo,
Ale nyní každé v stranu utikalo;

Pročež Adam práce sobě tau měl danau,
Kterakby živočich pozdržel ochranau;

Ba, což více povim: po tom hříšném strachu,
Y samau zvěř polni zkausyli sme plachau!

Vlk hleděl, kdeby jak ulapil berana,

Za kuřátkem letěl jestřáb aneb vrana;

Lev a Medveď nedbal kdeby dostal draubež,

Každý sy jen hrubší chtěl najiti laupež;

Sova, zvláště velká, sedši sy na svůj dub,

Vyhledala, kdeby jaký letěl holub,

Aby, ne tak zpěvem, jako lsti svau tiše,

Zabit mohla ptáka a sežrat neyspiše;

Adam tedy milý slaužit chtěje Pánu,

Neyvice pečoval o samých baranů,

By zvláště v té věcy neměl nedostatku,

Při kteréžto smrti svatých čekal statků;

Slovem: on barany přivábil sy pilně,

Aby rozkaz Boží plnil neomilně,

Přiblíživ se tedy k spatřebému stádu,

Sehnal ho, a zpravil bezpečnou ohradu,

Aby, bez velkého sem y tam hledání,

Rozkazu Božího bylo ostřihání,

Kdyby den Sobotni kdy jistotně nastal,

Aby mu hotový baran v dvoře zastal,

Jehožby krév mohť na Oltář vyliti,

A tak, Bohu v obět, bezpečně zabiti.

My tedy, jak doma, tak též y po poli,

Měli sme barany, krávy, ovce, voly,

Capy, osly, kozy, bivoly, velblaudy,

S kterými sme dosti mivali ostudy;

K živnosti potřebné, a k posyle zdravi,

Mléko sme dojili od ovec a krávy,

Z něhožto jak máslo, tak y sýr sme měli,

Kolik sme k potřebě naši jen zachtěli;

Mnohý pak živočich, jejžs ani nežádal,

Do našeho domu směle se ukládal,

Prám, jakby též spolu a zároveň s námi,

Vladnauti měl těmi novými stěnami;

Pavauk sy vyvolil svůj kauteček, jak viš,

Kočka se zblížila a hledala sy myš;

Potkan se usadil v tom domku tesaném,

Jakby od počátku býval jeho Pánem!

Y tá černá blecha tak se osmělila,

Že mne v mém kožuchu náramně trápila;
Mrzelo mne neyvic, když y ten chléb suchý,
Opravážíly se obsednaut y muchy;
Cos nésl do tvých aust, zvlášť byloli sladké,
To prv koštovaly ty potvory krátké,
Prám, jakby byl pomněl důstojný *Creator*,
By při stole našem býval *Praegustator*!

A kdoby ti všecko vypočítal rázem,
Co sme již pod hřicha zkausyli obrazem!
SÉT:

Právěť ste dostali maudrost nepotřebnau,
Pro hadi obludu tak velmi pochlebnau!
Než, při stádě myslim cosy osožného:
Měliližste při něm jakého strážného?

Kterýby jen aspoň byl jaký ohlas dal,
Kdyby Medveď neb Vlk stáda byl požádal?
EVA:

Sotvá sme ti v domě jen za den bývali,
A myšlení jaké o strážném mivali:
Hned sme znamenali jakéhosy Belka,
Jehožto přichylnost taká byla velká,
Že, když jen zavoňal zvěř nějakou litau,
Aneb aspoň lišku, v schytralosti hbitau,
Nuž tak synným hlasem při domě zaštěkal,
Že se y sám Adam z počátku nalekal;
Ale, když změrkoval, že pes vlka lapal,
Který byl beránka jednoho podrápal,
Hned, y toho Belka zamiloval sobě,
A dával mu pokrm hojný v každé době,
Zvlášť, když potom shlédli y jeho samicy,
Která stráž držela při samém ovčincy.

SÉT:
Jakýť jest ten Pán Bůh v maudrosti veliký!
Že, y nerozumný tvor v světě všeliký,
Přislušnau každému obdařil vlastnosti,
A některý schválně stvořil k příhodnosti
Člověku, k slaužení v rozličné potřebě;
Budití požehnáno slavné jeho nebe!
Než ale, kuchyňské a stola náčení,
Jaké bylo v prvnim tom vašem bydlení?

§210.

Adamovo kuchyňské a stola náčení.

EVA:
Toť bylo jen skrovné, bidné, a surové,
Kražši budau miti po nás y sluhové!
My, ač uřečiti celé země Páni,
Měli sme jen v sprostých nádobách kocháni,
A boday sme byli měli samé sprosté!
Neb y to nádobi jen svým časem roste;
My, kovů měvše dost! stříbra, zlatá, cýnu,

Předce sme sy brali jen dřevo a hlinu
K domovnim potřebám; které v našem čase,
Nebyly tak hojné v své obširné kráse.
Měla sem dva hrnce, které mi spravil Muž,
Dvě lžice, lopatku, a jeden tupý nůž;
Vody sem donésla v odštipené kůře,
A k potřebné kládla v kuchyňce při múře;
Neyvic mne mrzelo, když sem sy chléb pékla,
Že my téměř všecka z té kmůry vytékla;
Stůl náš byl hotový, vyvýšené místo
V světnicy, na kterém všecko bylo čisto;
Tam sem položila, hrnec, misu, lžicy,
A všeliký pokrm život náš sýticý;
Tak sme sedli oba, a jedli sme spolu,
Při našem nizučkém a chatrném stolu,
Co nám Pán Bůh milý, a rozům ukázal,
Když nás již po hřichu nedostatek svázal.
SÉT:

Přichází mi v paměť pravda aspoň jen tá:
Že naša *Natura paucis est contenta!*
Načež, prosým! jest to hříšné cyfrování,
Zlato, perly, stříbro, skvostné hodování?
Boday! sme takým jen věcem pokoj dali,
A raději duši lépe cyfrovali!
Veď jen od pokrmu, ne od zlaté misy,
Tento život časný, smrtedlný visy!
Dobře! kdo zlato má; než když život trati,
Zdaž jej zlato ryzý od smrti vyplatí?
Lépe jest jidati jen dřevěnou lžicí,
Než hltati oheň v pekelné temnicy!
Alebych rád zvěděl, rcetež! dobrá jsteli?
V jaké ste lihali obadva posteli?

§211.

Evina Postel.

EVA:

Poněkud nám bylo dobře a příhodně,
Dokud sme spát mohli, povolně a hodně,
Když v tom domě novém, pod Boží ochranau,
Lehli sme sy každý na saukromni stranu;
Můj Adam ležel tam, a já zase tuto,
Tak ticho, že sotva co kde bylo hnuto;
Když ale špatný hřich nám velice škodil,
A strom zakázaný svau moc v nás provodil:
Počalo nás všecko tuze ominati,
Takže sme nemohli na tvrdém spávati;
Adam se ohlédal jakby táto núze,
Zaškrtit se mohla skrz měkké motauze;
A hle! krom nadání dočkal té hodiny,
Že dopadl pěkné a čerstvé bavlny,
Jenž okolo domu narůstla v hojnosti,

A byla děnklová, bílá, pěkná dosti!
Té nabrav můj Adam do několika funtů,
Pokládl do kauta při světničném gruntu;
 Jak sem nevěděla, coby on s tím minil,
 Až když mi k večerou tau zprávu učinil:
Hle, Evičko! lépe již budeš spávati,
Budeli na této bavlně lihati,
 Veď to pěkné, bílé, a velmi lehučké!
 Tvé ustláni, věř mi! tu bude měkučké;
Jen sy krásně lehni, a spáveý pokojně,
Já, v kožuchu mojmém v kautku lehnu strojně.
 Uposlechlať sem já; a při rannim času,
 Chválila sem příliš, lásky jeho krásu,
Že mi tak příhodně zpravil spočívání,
V němž sem necýtila naskrz ominání.
 Spala sem pokojně, nic mne netlačilo,
 Jen sem vinšovala by to postačilo,
Abychom obadva mohli tam spávati,
A v rovnakém losu, rovně spočívati.
Neb mi bylo teskno, a zvláště, pro můj pád,
Bála sem se, aby nepřišel ke mně had,
 Kterýby mne více po hřichu pokazyl,
 A v životě hříšném naskrze dorazyl;
Pročež sem žádala, pro velkau hada moc,
By Adam v budaucý, spal semnau, hnedky noc.
SÉT:
 Hle! Matko, co ten hřich škodlivý nadělal!
 Že člověk mátohy v mysly své sám vzdělal;
Dokud ste neměli v svém srdcy nevěry,
Dotud ste se žádné nebáli přišery!
 Jak náhle pak viry zlatá šla přeč ruda,
 Hned strašila srdce pekelná obluda;
Ale, když vám sladce to spáni tak padlo,
Měliližstež předce jaké prostěradlo,
 Nimžby tá bavlna surová a zbitá,
 Byla mohla býti statečně přikrytá?

§212.

Tkadlctvi.

EVA:

Z obětovaného beránka tau kůži,
Nechála sem mému upřimnému Muži;
 Tenť spal na ni v kautku, složiv ji pod hlavu,
 A pod boky podstlal jen zelenau trávu;
Plachtyť sem neměla! kdežť byla k dostání?
Zdažť byl kdo napřádl, coby bylo k tkání?
 Ráno ale vstavši, hned na tau prvni dobu,
 Muži sem přednésla tauto mau žalobu:
Ptáš se syc, Adame, dobřeli sem spala?
Ale nepříhodnost bodla mně nemalá;
 Vidiš! trni toto, můj předrahý Muži!

Kterým sme, hned v Ráji, každý zpiáli kůži,
Toť mně cytedlné to nocy pichalo,
Takže, y pro bolest, mé srdce vzdychalo;
Kdybychom to mohli jináče svázati,
Nužťbych pokojněji vždy mohla spávati;
Na to řekl hnedky: tu jest rada snadná!
Která s tebau, y mně, věřim, bude platná;
Vezmi kus bavlnky, již před sebau máme,
Takť sy hned motauzky čtyry usaukáme,
Dva krku mojému, a jiné dva tobě,
Poradimeť, věř mi! hned ochotně, sobě;
Tak sme hned bavlny kausek dobrý vzali,
A motauzek dlauhý pěkně usaukali,
Který roztrhnuvše hned, na čtyry dily,
Ty kože, v krku, nimi sme spojili.
On, mezy tim, odšel, zanechav mne samau,
V Rezydency nové, co dědičnou Dámu;
Já, v myšlenkách mojich, sednuvši v přitvoře,
Shlédla sem pavauka při naši komoře,
Pilně hledic na něj, vidim, že kunštuje,
A všeliká sýdla na muchy zpravuje,
Kteréžby uvázly v také jeho sýti,
Aby on svau živnost vždycky mohl miti;
Já sem pomyslila: Toťby dobře bylo,
Kdyby se y naše saukání zdařilo,
Kdybychom sy mnoho šnůrek nasaukali,
A takto, co pavauk, řádně pozkládali,
Mohlibychom miti oděv dobrý dosti,
A samau jen koži nezakrývat kosti;
Když o tom rozjimám, vrátil se můj Adam,
A konec šťastlivý mým učinil radám,
Neb k vypravování, o pavauku, mému,
Hned se všecko pěkně zalíbilo jemu;
Vzavše tedy oba tau bavlnu milau,
Saukali sme niti všeckau naši sýlau;
SÉT:
Ach! jakž ste již velmi v svém rozumu klesli,
Když ste od pavauka své Lekcye nésli!
EVA:
Nasaukavše drahné, potom sme sy sedli,
A motauzky tyto hotové již plétli;
Já sem kládla na zem ten bavlnný skutek,
Adam řidil krásně osnovu y autek;
Sotvábys uvěřil, že v tau chvíli krátkau,
Zpravili sme šťastné pěknau bilau šatku;
Ale, při té práci vyrostl jiný květ,
Nebo Adamovi hned přišlo na pamět,
A říkal: Evičko! dvauch k tomu netřeba!
Ty přad', a já pilen musým býti chléba;
Zpravim ti vřeteno, které musýš krautit,
A tauto bavlnu v tenké niti zaužit,
Potom zas vynajdu nástroje takové,

Že dostanešm, věř mi! matérye nové;
Jen ty krásně napřad', veď bavlny dosti!
Budeme oděvu vždy miti v hojnosti;
Ják sem uposlechla ráda Muže mého,
A v krátký čas měla mnoho zpřadeného.

SÉT:

Hle! jak ste již pilná byli poslušnosti,
Svým pádem Adama pozbavivši ctnosti;

EVA:

Mezy tím, můj Adam, v svojém mudrování,
Vymyslil mi nástroj k potřebnému tkání:
Udělal mi brdo, člunek, nitělnice,
Snovadlo, kolovrát, cývky, a nožnice;
Potom mi ukázal, jak to mám skládati,
A pořádně saukno z té bavlny tkati;
Mně se práce táto tak pěkné zdařila,
Že sem hned k vřetenu chuť větší cýtila,
Řikavši: musým já, dokud nemám dítek,
Časně přichystati těch potřebných nitek,
Neb vim, že synkové a dcery milenky,
Y měkučké budau potřebovat plenky;
Sotvát sem začala myslit na rodinu,
Již mi Adam s novau zas přišel novinau!

SÉT:

Předceť dobře! že ste, po hříšném zmateni,
Společné, v potřebách, mit mohli smiřeni!

EVA:

Řikaje: srdce mi do radosti klope!
Našelť sem pěkný len, a při lnu konopé;
Hle! oboji táto potřebná bilina,
Dána jestiť k tomu nám, od Hospodina,
Bychom, očistic ji, z pazdeři tvrdého,
Plátna sobě mohli natkati pěkného;
Prám jak nyní tauto bavlnu sy tkáme,
Když posavád přadeu jinakších nemáme.
Co se ptáš? tak sem ti tomu byla ráda!
Že mi zkvétla všecka v okamženi vlada,
Bych jen bavlnného kartůnu natkala,
A potom k lněnému plátneu se přibrála.

SÉT:

Čerstvo ste vy toto, jak vidim konali,
Prv, nežli trdlicy, plátneu ste dostali!

Vic ste se starali o samé oděni,
Nežli o to, coby kde bylo k jeděni.

EVA:

O! v tom sme toliké my necýtili nůze,
Neb nebylo třeba téměř ani chůze,
Hned sme sy utrhli ovoce krásného,
K jidlu, a syleni života našého;
Ale ty kožuchy tvrdé a surové,
Vyvábili kunšty z hlavy naši nové,
Kterakbychom měkko, povolně, a tiše,

Mohli nosyt lehké rúcho co neyspiše!

SÉT:

Ba snad samá hanba vás k tomu nutila,
Aby, co neyspiše, lép zakrytá byla;

Než, zdaž Adam s samým plátnem hospodáři:

Jak ale chléb jidal v potu svojěj tváři?

§213.

D r b a

EVA:

Dost se napachtoval při prvnim oráni,
Tak, že se v večer, dal y do stonání;

Zpravil sy jeden hák, co na způsob hrabli,

Který jeho ruky vždy za sebau táhly;

Tak on brázdy činil nástrojemi těmi,

V kýpré a lehučké, při záhradě, zemi;

Než, ustana myslil, mohlliby volek,

Misto ruků jeho táhati ten kolek?

Y vynašelt' v skutku, že to může býti,

By při pluhu mohl y volek robiti;

Aby tédy pěkně tak nemyslil darmo,

Zpravil na tom oji y způsobné jarmo,

Jež přivázav k rohům ukrocených býků,

Zkausyl při své orbě tau pomoc všelikau,

Která hospodáři žádostivá byla,

A veliký osov y jinde činila;

Neb, byloli třeba donáseti dřeva,

Nuž vycvyčeného volka védl z chlěva,

Aby takau těrchu pomáhal táhati,

A mně potřebného dřivi dodávati.

Potom pak srozuměv z samého zkaušení,

Že při pluhu zprávy dokonalé neni,

Že nějaká ovšem maji byt kolečka,

Na nichžby dřevěnná leželi oječka:

Hned sy on takové, do okrauhla zpravil,

A k nim volků oje mistrovně připravil.

Tak oral, sel, bránil, v tváři svojěj potu.

A krásně odbavil svau polni robotu.

SÉT:

Hle! když ste přestali býti v duchu čisti,

Jak ste v pot tváři chléb musyli jisti!

Ba, těžkau dostalo, ne jen tělo, práce,

Než robit musyli y tvorové tacý,

Kteři, kdybyste vy nebyli zhřešili,

Život pokojnější byliby zkausyli;

Než, když ste jim v zymě jist museli dáti,

Jak ste je též předce mohli vychovati?

§214.

Kosba

EVA:

Náš dobytek, dilem větším, venku býval,
A na pastvu po své vůli sy chodival,
 Nebo nebývala zyma tak ukrutná,
 By y v zymě pastva nezustala chutná;
Než čo sme sy doma přichovali málo,
Těm se z přichystané trávy něco dalo;
 Nebo Adam v létě, aby co nezmrhal,
 Pro jehňmátka malé, trávy jen natrhal,
A pěkně usušil na slunku horaucým,
By k potravě byla těm tvorům budaucým;
 To skládli v stohy své jak Adam tak Žena,
 A beránkům svojim přichystali sena.

SÉT:

Právěť ste náramně pro ten svůj hřich klesli,
Když Páni, hovádkům již potravu néslí!
 Mohliste hovádek k službě své užiti,
 A již ste jim sami museli slaužiti!
Kdybyste vy v vašém Rájskem přebývání,
Nebyli žádali Božské panování:
 Volek váš nebylby přivazován k kolům,
 A vy ste mohli též neslauživat volům!
Jak ale pomohla pšenice jadrná;
A jak ste k chlebičku sbirávali zrna?

§215.

Žatva.

EVA:

 Nám dvěum, z prvu, mnoho nic nebylo třeba,
 Tak rozmánitého a hojného chléba;
My vysedše sobě povolnými časy,
Sbirali sme rukau dorostlé již klasy,
 A položivše je na plachtu bavlnnaum,
 Radovali sme se vymnutému zrnu,
Které, rozmrvivše skálau vlastní rukau,
Dostali sme bilau, ač y hrubau mauku;
 Z této sme sy pokrm dělali všeliký,
 Vařený, smažený, a měkké bochniky;
O slávu sme téměř naskrze nedbali,
Až když sme po našich dobytcých poznali,
 Že oni y slámu dost chutně jidaji,
 Zvlášť jestliže sena dobrého nemaji
Tak sme potom rovně y slámu chovali,
A dobytku, v zymě, po málu dávali.

SÉT:

 Jak ale s ovocým tim ste zacházeli,
 Jehož ste v hojnosti po záhradách měli?

§216.

Sbirání Ovoce.

EVA:

Při tom příhodného šetřili sme času,
Hledic na rozličnau dokonalost, krásu;
 Neb některé spiše došlo své zralosti,
 Jiné zas později, způsobné k stálosti;
Některé sme jedli čerstvé a surové,
By svau živnost měli tělesni audové;
 Každé sýce bylo příjemné, zvlášť sladké,
 A po vrchni straně větším dilem hladké;
Než to sem poznala v té rozmanitosti,
Že nemělo žádné také příjemnosti,
 Jakau sme my v Ráji v austech svých cýtili,
 Když sme jakémkoli k jidlu odlomili.

SÉT:

Takť ste již skutečně znamenali zkázu,
Země, po ztraceném tom Božim obrazu;
 Slovo Boži jistě muselo být pravé!
 Neb ste již nejedli ovoce tak zdravé,
Jakébyste byli jistotně jidali,
Kdybyste nebyli schválně hřešivali.

EVA:

Které bylo tvrdši, sladké, a masyté,
Jako: hrušky, fiky, jablka zrnaté,
 Ty sme sy na slunku horaucým sušili,
 A do své komory s pilnosti vnosyli,
Abychom y v zymě něco mohli miti,
Jimžbychom život svůj mohli posylnti;
 Já sem pak zvlášť tak sama sobě přála,
 Že sem sy čerstvého neyvic zanechála,
Což já povázavši v bavlněnné šnůrky,
Nanosyla sem sy do nove komůrky,
 A zavěšši pěkně na paličky malé,
 Měla sem ovoce vždycky čerstvé stálé;
Zvlášť pak to se mi neyvice libilo,
Které něco ostré a kyslejší bylo,
 Neb sem tak začala v kyselém chuť miti,
 Že mi ani nelze to vypověditi.

SÉT:

Snad ste již nebyli Eva sama pauhá,
Ale snad Evička ve vás byla druhá?
 Která též v kyselém své hledala chuti,
 Ač se y patrně nevěděla hnauti.

EVA:

A já sama nevim, co se mi jen stalo,
Že srdce mé neyvic kyslosti žádalo;
 Hrozénky jak malé tak též y veliké,
 Daktyle, a jiné ovoce všeliké,
Posušivše slunce pálcivého vládaui,
Skládli sme v světnicy na hodnau hromadu,
 Tak nashromaždivše, co bylo k živnosti,
 Měli sme y v zymě pokrmu v hojnosti.

SÉT:

Jakž pak ste zvěděli že bude y zyma,
Kterými ste shlédli tauto věc očima?

EVA:

Ved' když sme ztratili pravau duše svatost,
Neodmarnili sme přirozenau známost!

Tauť nám Bůh zanechal, ba podal y zprávu,
Kterakbychom měli shledávat potravu,
Jak nám předně samým, tak y naši zvěři,
Kdo má rozům dobry, snadně to uvěři!

Ba, y sám rozům náš tak slavně zvelebil,
Ten Stvořitel maudrý, ač y podvrácen byl,
Že bez obširného dalšího učeni,
Natura hledala svého opatřeni.

SÉT:

Nuž ste vy neměli žádného bohatstvi,
V tom vašém tak smutném a bidném vyhnanstvi?

§217.

Prvnich Rodičů klénoty.

EVA:

V tom sme my neydražši dostali korunu,
Že nás Bůh připustil k své milosti trůnu!
Načby nám, prosým tě! byly ty klénoty,
Když sme z hradu slávy padli do žebroty?

Jakbych já se byla mohla těšit s zlatem,
Nebyvši již více v tom obrazu svatém!
Načežby mi byly rozmanité perly?
Když sem se zbavila časné ctnosti berly!

K čemuby mi bylo to drahé kameni?
Když sem já to věčné prohrála spaseni!
O! hasne tám všeka zdejších statků žádost,
Kde jest utracená pravá duše radost!

Ach! nedychtilať sem po také marnosti,
V tak náramné, hrozné, a velké žalosti!
Pravda sýce! že y v tom smrti již strachu,
Zlatého sme dosti v sýni měli prachu!

Drahé to kameni tak se kotaulalo,
Jakby se nám samo k službě ponaukalo,
Než, já sem neměla v tom žádné libosti,
Když sme neybohatši potratili ctnosti!

Mně, svatosti chybyl v samé duši věnec,
A můj Adam milý hřišný byl Mládenec!
Uznávám, Matko má! že ste v té žalosti,
V bohatstvi nemohli své najit radosti;

Nebo, načež nám jest to bohatstvi drahé?
Když nosýme duše po všech stranách nahé!

Načež Karbunkulus, Smaragd, Rubin, Zafir?
Když sme k statkům věčným odmárnili papir!

Já sám nechcy zlata, ani mnoho Centů,
Když nedržim v hrsti takých *Documentů*,

Podlé nichž bych mohl, při rozumu zdravém,
Pohledávat Boha přirozeným právem,
Aby, dlé maudrosti dal mi to vladařstvi,
Jehož jest korunau nebeské královstvi!
Nic se mi nesladi, v mém životě celém,
Neb jsem porušený, jak duši tak tělem;
Jedinké bohatstvi mé, jest Boží milost,
Když tau mám, buduť mit dosti, až na věčnost!
Já sobě nežádám žádné v světě perly,
Držimli se Boží milostivé berly!
Bůh můj, ač mne cvyči, v mnohé smutné próbě,
Předceť mně na věky nenechá v chudobě!
Teče na mne řeka z lásky jeho trůnu;
Ach! onť mi daruje života korunu,
Buduli v viře vždycy pevně státi,
A Boha mojého hlasu poslauchati;
Veď to požehnané a svaté Semeno,
Do knihy života vpiše y mé jméno,
Jestliže já myslí upřimnau a libau,
Chytim se v viře, svatých Božich slibů;
Dá mi, Bůh náš milý, neuvadlý věnec,
Ač jsem já y v hříšich svadnutý Mládenec.
Než ale, Matko má! mnohoť vám chybito,
Když vás v tom domčeku, tak maličko bylo!
Všecko řidil Adam sám a jeho Eva,
Aniž byl kdo, kdoby vám donésl dřeva,
K ohřiti, aneb y pokrmů vařeni,
Vy ste byli tehďáž přebidné stvořeni!
Bez pochyby ste vy žádostivi byli,
Byste se s děťátkem co neyspiš těšili,
Aby vás bylo vic, a v tau kamarádstvi,
By lehčější bylo to smutné vyhnanstvi.

§218.

Šestinedělka první.

EVA:

My, abychom Boží vzali požehnání,
Žili sme v manželském svatém milování;
A, jak mně Bůh stvořil Manželi na pomoc,
Tak sem s nim spávala, po práci, každau noc;
A Pán Bůh náš milý k nám tak laskavý byl,
Že skutečně splnil, co byl prv zaslíbil;
Já sem, z nenadála, těhotnau zůstala,
A k tomu se všecka naskrze chystala,
Jakbych já pro Boží to důstojné jméno,
Přivítati měla mé ženské Semeno,
Které mělo hlavu hadovu potřiti,
A nad nepřitelem slavně se vymstiti;
Co se pýtáš? tak sme byli oba rádi,
Že se nad tim všecy rmautili i hadi,
Že Pán Bůh náš milý, ač had y záviděl,

Předce v lásce naši sám tak rád nás viděl,
Že při tom ač smutném našem milování,
Splnil své slíbené dané požehnání;
Nebo já hned v roku dostala sem Syna,
Prvorozeného mého Kaina,
Jehož sem jménem tím jen proto nazvala,
Že sem se skuetčně v mysli mé nazdála,
Že to již jistě jest to ženské Semeno,
Které našich hříchů odejme břemeno,
A které má potřit pyšnou hlavu hada,
Aby nám nic jeho neškodila zrada.

SÉT:

Ey! tuť vás naděje, Matko má, sklamala!

Když ste mněli, že ste Ježiše dostala;

A vy ste opravdu neměli příčinu,
Pročbyste naději v tom skládali synu.

Neb v člověka nikdy nemá byt věřeno;
Ved' Kain byl mužské, ne ženské Semeno!
A Bůh vám jen v ženském slibil požehnání,
Kdy ste v Ráji svatě činili pokání;

Bůh sobě jinakši v světě zvolil Evu,
Kteráby k životu dopomohla dřevu,
Svojim, takového synáčka roděním,
Jenž býti má světa celého spasením;

Než povězte předce, žel vám buď, neb milo,
Jak s první Rodičkou zacházýno bylo?

EVA:

Já, v pádu ztrativši svatosti méj květ,
Zkausyla sem že se Boží plni Dekrét;

Ty Evo! pod vůli Muže musýš vléztí,
A dítě porodiš s náramnou bolestí!
Nebo v jeden večer, když sem sotva lehla,
Bolest přenáramná do ledvi mých vběhla;

Křičím: ach! Adame, zle jest nyní semnau!
Bože! ach! Bože můj! smilůjž se nademnau!

SÉT:

Cože k tomu říkal, můj Pán Otec Adam?

EVA:

Ty dítě porodiš, má Evičko! hádám.

Než neboj se! jak Bůh v slibich jest pravdivý,
Tak y v té bolesti budeť milostivý;
Zkusyž tedy nyní, že to všecko pravda,
Co tá Boží o nás vložila rada;

A, jak to bolestné plni se roděni,
Tak nám y skutečné sešle vykaupeni;
Jen se ty posylni v naději a v duchu,
A lehni na postel tauto měkú, suchú;

Nebudeť na dlauze! skoro to pomine!
A do kartúnu se dítě hned zavine;
Ját ho pěkne vezmu a očistim z krve,
A ty zdravá budeš, prám jako y prvě;

Ved' se taká rána, dáť Bůh, zase zhoji!

A ty s tvým dětátkem žit budeš v pokoji;
Jen ty nekvél příliš! raděj zlořeč hadu,
Že ti ták obtížnau chtěl dopřiti vadu;

Vidiš! kdybys stromu byla pokoj dala,
Bylabys dětátko jinak rodivala;
Než, žesť zachutnala zbráněné ovoce,
Zatiná tě bolest, ze všech stran, hluboce.

SÉT:

Právěť ste již měli sýlu všecku slabau!

EVA:

Tvůj Pán Otec tehdáž sám být musyl Babau;
Nebo, vzav synáčka do náruči svého,
Zakrautil do saukna jen bavlněného;

Skočiv potom ke mně, laskavě mně těšil:
Že Bůh náš dobrý jest! ač y člověk zhřešil;
Že kdyby nechtěl Bůh člověka spasyti,
Žeby se mu nedal ani naroditi!

Než, když sme dostali, teď tohto syna,
Že věčná být musý milost Hospodina!
A tak, abych já jen ležela pokojně,
Že on vše opatři, co náleži strojně.

SÉT:

Právěť drahý Otec, při vašém stonání,
Ukázal věrné k vám svoje milování;
Neb některý Otec s ženau sýc rád leži,
Než, máli již rodit, před jen schválně běži!

Ne, aby též nésl ctnau bolesti částku,
Jesto však užíval v společnosti lásku!
Ale, kdo vás učil jen, jména dávati,
Synu, jehož ještě nemohli ste znáti?

EVA:

Každá věc pamětná při ditek rozeni,
Byla jmenovité potomků znameni;
Poněvadž sem tedy synáčka dostala,
Dlé řeči Kainem, hned sem ho nazvala;

Ba, ne tak já sama, jak Otec umělý,
Který při tom štěstí velmi byl veselý,
Že začala kráčet do domu čeládka,
A já sem již byla drahá Pani Matka;

Že sem obdržela Muže Hospodina,
Z mých ust Adam nazval Kainem y Syna;
Pravdať! že sem se já při tom pomýlila,
Než řeč předce vděčná Adamovi byla;
A krom toho, zdažťby neznal jména dati,
Jenž uměl zvířata jménem nazývati?

Mně samé dal jméno, Eva hned z počátku,
Že sem lidi všeckých měla býti Matkau;
Tomu se učil y od Boha samého,
Jenž Adamem nazval Adama zemského.

SÉT:

Když vám tak vykvitl první tento kvítek,
Měliližste potom skoro více ditek?

§219.

Familia Adamova.

EVA:

Jak náhle sem shlédla, že manželská žádost
Působí, jak Bohu tak y lidem radost:
Nedbala sem hrubě na všechny bolesti,
Které sem v porodě vždy musyla nésti;
A povězt: neniliž velká moja sláva,
Když sem toho došla mým roděním práva,
Že sama tau čest mám, chvála příliš vonnau!
Slauti Matkau všeckých lidi Milliónů?
Že sem rozsypala lidské pokoleni,
K Boži slávě a jich věčnému spaseni?
K tomu, když shlédla, že v tom putování,
Sladši to společné bude obcováni,
Když nás bude vice, a mnohé starosti,
Snášeti budeme v milé upřimnosti;
Neniliž to, vyzney, radost větší v skutku,
Když člověka vidiš v domu tvého kautku,
Než kdyby měl prázdný a daremný státi,
A pomocy žádné v tvém dile nedati?
My, ditek zkausyvsé užitek nemalý,
V několika rocých dost sme jich dostali;
Které, když dorostly, pářili se spolu,
Až se y laučili od našeho stolu,
A začali pěkně spolu živé býti,
Své též *Familie* pořádně množiti;
Já semť byla taká požehnaná Matka,
Že sem co slepice svá vlastní kuřátka,
Je chránila vsudy, kde sem koli mohla,
A ku každým ráda vždycky sem se pohla;
Ctili mne dost pěkně, jak svau Páni Mámu,
A co neypřednější toho světa Dámu;
Volávali mne též v té naši rodině,
K rozličné veselé v domě svém hostině;
Narodiloli se kde na blizce dítě,
Tamť sem já přiběhla hned y na usvitě,
Aby, tak vzáctnému, mezy námi, hosti,
Ochrany, pomocy, dáno bylo dosti;
Pářili se pak naše milé ditky,
Já sem donášela naučení kvitky,
Aby v svém Manželstvi Boha vždy se báli,
A své povinnosti náležitě znali.

SÉT:

Velká sýce sláva! hned z prvopočátku,
Že jste vy jen sama všeckých lidi Matkau;
Než spolu, svět celý vždy na vás žaluje,
Že jen pro vás samau smrt, bidy, zkušuje!
Když ste nám tělesné dopřáli životy,
Proč ste nám ty věčné zmárnili klenoty?

Než, to již Matko! am, nebo žije nebe!
Toť nás neopusti, v té smutné potřebě!
Ba, jak se pářili vaši potomkové,
Kdyť ještě tak všecko v krvi bylo nové?

§220.
Sobáše.

EVA:
Bratr brával sestru, a sestra bratrance,
V rovné Mateřinské y Otcovské stránce.
SÉT:

Kdož pak jim k tomu dal jakau *Dispensacy*?

EVA:
Bůh sám chtěl, abychom tehdáž byli tacý,
Aby z jedné krve, bližší neb dalejší,
Pokoleni lidské zrůst svůj bralo zdejší;
To pak dovolil Bůh, ne jen *summo lure*,
Jako Samo-Vládař *totuis Naturae*;
Než, že y z počátku lidského stvoření
Nebylo jinšihó možného spojení;
Sám Otec tvůj, když se jednauc Manželem stal,
S ženau svau, a z vlastnim jen tělem svojim spal!
Potom, když se lidé na světě rozmohli,
Jini zákonové v té věcy se pohli.
Hned Otec tvůj Adam, vnukům svým přikázal,
By se žádný z blizka s manželkau nevázal,
Než, nakolik možné, aby se vzdálilo,
Coby v pokrvnosti mkdy neyblížší bylo;
Neb, že Bůh, pro mnohé a svaté příčiny,
Chce, v krvi roztrhnaut všecky naše syny.

SÉT:
Proč pak Bůh učinil takove zřízení,
A jaké též bylo v tom jeho minění?

EVA:
Tohoby se mnohá dat mohla příčina!
Hned táto, aneb zas druhá opět jiná;
Ale abych tebe nebavila řeči,
Než abys měl světlo ve tmě této větši:
Bůh náš chtěl oddálit, pro svoju dobrotu,
Všelikau v domácým stavě nečistotu;
Jakťby Otec vždycky za svau dcerau chodil?
Žeby syn ohavnost s sestrau neprovodil!
Zdažby jich on v každém kautě mohl pásti,
A jim tak bezpečná přikázani klásti,
By nepoškrněné vždy védli životy,
A jen samé pilni bývali čistoty?
Potom, y rozšířit lidskau chtěl rodinu,
Aby, různó každý, tau šetřil hodinu,
V nižby, při své práci a ctném povolání,
Mohl očekávat šťastného skonání;
Tamť nebývá dobře! kde jedna hřeje krév;

Snázej se v cyzyně ukroti Boží hněv!

SÉT:

Jižť já chápám dosti z toho vysvětlení,
Proč Pán Bůh náš blízké zbránil sobášeni;

Než, oznámte ještě, v tak příhodnou chvíli,
Jak se předce vaše ditky sobášily?

EVA:

Jaký jsy ty divný! Všecko chceš zvědětí,
A na známe věci, co tajné hledětí!

Ved' y nyní vidiš, jak se spolu páři,
Jen v domě, při stole, a ne při Oltáři!

Pravdať syc! že y tam had pokoje nedá,
Když ne jeden za svou Milenkou pohlédá;

Maje se nábožně Bohu jen modliti,
On, v Cyrkvi, očima ženu chce voliti!

Smluvi se oboji té stránky Přátele,
Potom jde Nevěsta s Mužem do postele;

Aby však pamětné bylo to konání,
Dávaji se spolu y do hodování;

Tak, rozveselivše, po Sobáši těla,
Nevěsta, s Ženichem jde na stranu, smělá!

SÉT:

Mocli také bylo té lidské rodiny,
Do té narození mojého hodiny?

§221.

Počet lidí, v druhém Století.

EVA:

Prv, nežs se narodil, můj přemilý Synu,
My sme již přemnohou viděli Rodinu!
Měli sme své syny, dcery, ba y vnuky,
A, po našich vnucých, y vnuků pravnuky;
Neb se to převelmi vždy všudy množilo,
Zvlášť, kdyť vyživení všeckým snadné bylo;

Častokrát rodila Rodička dvojčata,
A některá nésla y pěkné trojčata;

Mládency hned v svém sedmnáctém roku,
Brali sy Pannenky k manželskému boku;
Sotva jen minule devadesáte lét,
Již lidi dorostlých plný byl drahný svět!

A jen pohleď nyní, beze všecké svíce,
Nezpočítáš všecky tvých bratrů tisíce!

Žádni, až posavád, ještě nezemřeli,
Proto, že *Naturu* zdravau, čerstvau, měli;

Odtudto pak snadně pochopit se může,
Že v každé rodině čerstvé kvitly růže,

Které zas, vsaděné v manželské Záhrady,
Plodily statečné a pěkné poklady

Ják se nepomýlim v počtu mém naskrz nic,
Když povím, že nás jest dvakrát sto tisýc!

Ti domácí naši, kteří nám pracuji,

Také, pravnukové našich vnuků sluji.

SÉT:

Právěť, při tom všeckém, pro hřichy, skonání,
Viděli ste slávné Boží požehnání!

Vy pak, Matko milá! první byvši kvitek,
Kolik ste posavád porodily ditek?

EVA:

Tak dobrá s Adamem byla *Harmonia*,
Že, mých děti vlastných jest y *Companya*!
Vidim syny, dcéry, y výše stoleté,
Ještě v neyždárnějším žádostivém světě;

Snad jich bude vide! Ty, můj milý Synu!
Ozdebůj, z tvé stránky, vždy naši rodinu.

SÉT:

Jak ste ale předce své ditky cvyčili,
K čemu ste je doma dobrému učili?

§222.

Vychovávání Ditek.

EVA:

Neypřednějši bylo naše pečování,
Abychom je vedli k viře a pokání,
Aby se před Bohem nábožně kořili,
A jemu samému vraucně se modlili,
Aby ráčil splnit své nebeské sliby,
A čím spiš, napravil naše hříšné chyby;

Před Oltářem klekše, prosyli sme Boha,
Aby spomněl na svá slitování mnohá!

Každý den, jak večer, tak rovně y ráno,
Bylo jméno Boží od nás požehnáno;

Potom se učili, v první naši vlasti,
Jakby stádo naše pilně měli pásti;

A jakby, což ovšem žádala potřeba,
Měli, v potu tváři, nadobývat chléba.

SÉT:

V svatau pak Sobotu, jak ste se řidili,
A čemu ste ditky své sami učili?

EVA:

Adam, všem rozkázav, před večerem, v Pátek,
Vyhlásyl, že zytra Boží bude Svátek!

A zvěděv o někom, v pracování že stál,
Rozkázal, aby hned v tau hodinu přestal!

Potom, jak v večer, tak také y ráno,
Když množství domácých bylo posbiráno,

Volali sme k Bohu, vždy společným hlasem,
Aby nám požehnal svým příhodným časem;

Aby nám odpustil všechny naše viny,
A na milost přijal hříšné lidské syny;

A, žeby uvázal našich duši rány,
Obětůvali sme na Oltář barany;

Tam, všech napomenův Adam ku pokání,

Pronikavé činil ke všechném Kázáni,
Aby jedenkaždý varoval se hřichu!
A zavrhl všecku toho světa pýchu,
Pravě: že sme hříšni! že ženské Semeno,
Zbavi nás od hada pro svaté své Jméno;
Že, ač se y stalo hrozně přestaupeni!
Předce Bůh hříšníkům věčné dá spaseni,
Jestli jen v viře jemu slaužit budau,
Že je, ze strašného všech vytrhne saudu.

SÉT:

Ey! totoť jadrná pravdy byla Kázeň,
Kdo ji neposlauchal, věřimť, že byl blázen!
Jakť ji předce váše ditky poslauchali,
Takélič se k ctnostem nakloniti dali?

§223.

Ditek neposlušenstvi.

EVA:

Když sem jedenkrát já, v Ráji hřešic, padla,
Již y tá poslušnost ditek našich svadla!
Některé sýc byly rozkazům povolné,
Ale, větším dilem, jen zlé, a svévolné!
Nechtěli se dáti v svém hřichu trestati,
Každé chtělo na svém miněni zlém státi;
Zvlášť prvorozený a bezbožný Kain,
Byl, v celém životě svém nezdařený Syn;
Kdekoli jen mohl, buď tajně, neb zjevně,
Vždy se ukazoval naproti nám hněvně,
Já sem v mé žalosti tak uvázla cele,
Že sem sy y Syna nazvala Abele,
Jednak pro veliké mojich ditek zlosti,
Jednak též y pro ty mé duše žalosti,
Že sem slibeného neshlédla Semene,
Jenžby nás hříšného zprostil břemene;
Abel však, nad jiné, byl pobožné dítě,
Tenť Bohu slaužival, jak zjevně, tak skrytě;
Než přemnohé musyl snášet protivenstvi,
Zvlášť pro Kainovo hrozné ukruštenstvi;
Plakával častokrát, pro to porušení,
Do něhož sme padli skrze prohřešení.
Neyvic pak, že Kain y se svau Rodinau,
Nechtěl takau poctu činit Hospodinu,
Jakau nám přikázal sám Pán Bůh náš milý,
Tak přísně, abychom nikdy nezměnili,
Čemu nás v obětech svým hlasem vyučil,
A co zachovávat nám vždycky poručil.

SÉT:

Tak tedy prvni Syn v světě narozený,
V hřichu počat, a též y v hřichu zplozený,
Byl v myšleni svojem nedobrý a marný.
A v svojem životě velice nezdárný!

Hle! na jakau, ditky přivedli ste zkázu!
Když ste nevážili Božího obrazu;
Můj rozum z těch řeči bezpečně zavírá:
Že již náhle byla porušená VIRÁ!

Kapitola XXVII.

Religio desolata.

Náboženství porušené.

EVA:

Ved' proto v neyvětši bylli sme žalosti,
Že nebylo pravé v viře stalosti!

Had, viděv, že vira spaseni jest kotva:
Času neymenšiho zameškával sotva,

Jakby nás neyprvé pochybnosti klátil,
A potom y viru konečně vyvrátil;

Ved' to jest obluda, hrozné lstivé rady!
Která podkopává viry pravé hrady.

Tá se valem hradi, po všeliké stránce,
A proti pevnostem viry kope šance!

Tát, svému království divné dělá šranky,
By mu neškodili svaté viry zámky!

Naši sýc domácý, Boha svého znali,
A jeho se také, větším dilem, báli:

Ale Kain s svými, vždy cosy kunštoval,
A sobě jinakši Oltáře zpravoval,

Nežli Pán Bůh milý od lidi chtěl miti,
On chtěl jinak věřit, y jinak živ býti.

SÉT:

Ach! nešťastný ten hřich! jakť on všecko zkalil!
Že y pevné bašty viry svaté zvalil,

Boday ten byl býval jen v tom věčném stině,
A své bydlo mival v pekelné hlubině!

Nechťby se jen sám had, když jedenkrát zhřešil,
S tau mátohau věčně v svém pekle byl těšil!

Had, pod slávau Boží, rozdávav jen slámky,

Podkopal, vyvrátil viry svaté zámky!

Tutoť já poznávám, že jest lotr smělý,
A v svojich Praktykách v kunštech umělý;

Nevěděl škodněji svým pohnauti vtípem,
Jak, když do svatosti lidské hodil šípem,

Aby to, co Bůh náš, k své byl stvořil slávě,
Všecko bylo špatné, ohyzdné, nezdravé;

O! by nikdy Rajským nebyl vitán lesem,
Boday věčných pokut lámán byl kolesem!

EVA:

Takť se mu y stane, můj přemilý synu!
Ale my jedenkrát již svau máme vinu;

Dostane on, věř mi, za své podvedeni,

Jistotné, a těžši, než my, odsauzeni;
Než my v hřichu našem, předce jsme šťastlivi,
Že nám Spasytele Bůh slibil horlivý;
Ten potře jistotně vtipnau hlavu hada,
A světu spomůže věčná jeho vláda;
Nemá had na tolik v své hlavě chytrosti,
Aby zmátl čárky nebeské maudrosti.

SÉT:

A zmátl je předce! neb lidské stvořeni,
S hřichem do věčného vtáhl zatraceni.

EVA:

On to pro tau svoju zlořečenau způru,
Neroztrhal Boží předsevzeti šnůru!
Bůh, jak od věků chtěl všech lidi spaseni,
Tak naskrz nezměnil hřich jeho miněni;
On to chce upřímně, v každau světa chvíli,
Abychom, ač hříšni, však spaseni byli;
A vzlást v tom ukázal své slávi Misterštuk,
Že znal nás vytrhnaut z proklatých hada ruk;
Že pak Bůh dopustil, aby nás had svédl,
Právě tehdáž na svau maudrost sám pohlédl,
Neb spatřiv nesmirnau své milosti vládu,
Dopustil nás podvěst pekelnému hadu,
Aby, v tomto samém hřichů dopuštění,
Svau slávu ukázal a lidské spaseni.

SÉT:

O! hlaupý jest tedy s chytrosti svau Ďábel,
By před Božim trůnem znal vystavit Bábel;
Viť Bůh náš napravit všeliké zmateni,
A rozdávat lidem y hříšným spaseni;
Dolu s tau potvorau! nechť v hřichu svém leží!
K nám, v Semenu Ženském *Gracyonál* běži!
Než rádbych já zvěděl, v dostatečné miře,
Kolikery lid jest v své rozdilné viře?

§224.

Rozdil Viry.

EVA:

Dvojacý sme nyní v naši nábožnosti,
Kteři se chlaubime viry pravé ctnosti:
Jedni se Božiho jen držíme hlasu,
A šetřime samých nebeských rozkazů;
Jini, málo dbaji na nebeské hlasy,
Než jen vymýšleji rozmanité krásy,
Kterakby, tak a tak lépe ovšem bylo,
By se Pánu Bohu našému slaužilo;
Věřicý, že jim sám hlas Boží osoži,
Dostal tytul, že jsau synové Boží;
Bohu, větším dilem odporni Kainšti,
Nazváni jsau dobře jen synové lidšti:
My, kteři se hlasu Božiho držíme,

S čeledi svau Bohu důvěrně slaužim;
Kteři pak nechtěji na tomto přestati,
Musýme je s plačem v své viře nechati.

SÉT:

Strašná jest to bida! moje Matko milá,
Že se v světě y tá vira rozdělila;
Ale nyní chuť mám převelmi velikau,
Bych zřetedlněji znal poctu všelikau.

§225.

Pravověrcy.

EVA:

My, jesto slujeme prvni Nábožnicy,
Chceme byt horlivi Boha milovnicy;
Všelikau nechajic ve Svátek robotu,
Světiváme každau nábožně Sobotu;
Boha chváliváme jak slovem, tak zpěvem,
Třesauc se před Božim, pro své hřichy, hněvem;
Než hned do Božihó klademe se lunu,
A k jeho milosti utikáme trůnu,
Aby pro svá mnohá věčná slitování,
Ráčil přijat naše skraušené pokání,
Vždycky, by shlazené byly naše chyby,
Vzpominali sme sy, v viře, ty sliby,
Které Bůh učinil v tom ženském semenu,
Že budeme věčně štěstni v jeho Jménu;
Prosyli sme, aby přišlo jen čím spiše,
A grunty ztvrdilo té nebeské Říše;
Nemajice prvni před Bohem hodnosti,
Běželi sme k samé jen jeho milosti!
Zvlášť, můj Adam milý, jak Bůh byl přikázal,
V Sobotni den každý beránka povázal,
A, vloživ na Oltář, krev jeho vypustil,
Aby nám Bůh hřichy spáchané odpustil!
Při té tak krvavé a slavné oběti,
Bývali jak starši, tak rovně y děti;
Tak všecý společne za chvíli nemalau,
Vzdávali sme Bohu laskavému chválu,
Že ráčil na milost nás hříšné přijati,
A v semenu ženském nebe rozdávati;
My, tak odbavivše Boží služby svaté,
Brali sme y ctnosti do svych duši zlaté;
Boha, tak dobrého, vždycky sme se báli,
A sebe vespolek snažně milovali;
V každém dile, času, ba y v každém kautku,
Nasledovali sme Bohu milých skutků;
A, Pán Bůh náš milý, tak sy v nás zachutnal,
Že nás od vši vazby hříšnosti odputnal;
My pak spatřujice slavné Boží sliby,
Napravovali sme naše hříšné chyby,
Varovali sme se, s bázni Boží tichau,

Všeckých zaumyslných a svevolných hřichů.

SÉT:

Měliližstež jaké Velebné Svátosti?

EVA:

My sme přestávali s nábožnou radosti,
Na tom hlase Božim a Evangelium,
V němž kvitlo našeho spaseni Lilium;

A když sme Bohu své oběti oddali,
Sylní jsauc v viře, nebe sme čekali,
Že nás Bůh po smrti z toho světa kraje,
Přesadi do svého nebeské Ráje.

SÉT:

Nyni vám tau hlavní otázku předložim:

Věřililiž také všecý slibům Božim?
Méliliž v paměti to slovo milostné,
Které ste svým ditkám hlásali radostně;

Zdaliž neměnili poctu Boži svatau,
V kteréž Bůh podával svau milost bohatau?
Zachovávaliliž ty svaté oběti,
Kteréžto se Bohu měli přednášeti?

A při tom, byliliž pilni svatých ctnosti,
Slaužic Bohu v pravé života svatosti?

§226.

Kacýři.

EVA:

O! v té zdi se velká ukázala díra,
Klesla, ba y padla v přemnohých vira;
Mnozy nic nechtěli těm věcem věřiti,
Které nám Bůh milý sám ráčil zjeviti;
Zvláště Kainova Familia škodná,
Jestit' v své nevěře tak příliš urodná,
Že nechtěji naskrz poslauchati Boha,
Pro svá marná, lživá, tá myšleni mnohá;
Ti, jesto nešetři přikázané viry,
Jsau, nám Pravověrcům, ohavni Kacýři.

SÉT:

Než, v čemť oni vzláště, protiví se Bohu,
A v srdcy chovají svau nevěru mnohau?

§227.

Rozepře o Viru.

EVA:

Neyprv: Den Sobotni nechtěji světiti,
Potom, zvlášt' v Semeno to ženské věřiti;
Dále, proměnuji oběti krvavé,
V oběti, jakéž se libi jejich hlavě;
Při tom též nechtěji ctnosti býti pilni,
Pravic, že v natuře své jsau dosti sylni,
Aby se v smrti tak sylvně zepřeli,

Žeby nikdy žádní smrti nezemřeli;
Slovům Božím téměř všecy jen se smějí,
Takže náboženství nové vymýšlejí,
Jakéhož milý Bůh nikdy nepřikázal,
Když nám svým hlasem svou poctu ukázal.

§228.

Rušení Soboty.

SÉT:

Proč ale nechtějí světit Soboty,
Kacířské, bezbožné Kainové Roty?

EVA:

Zpravujit' sy oni, dlé své vůle Svátek,
Nechťby to již bylo v Ponděli neb v Pátek,
Pravice, že na tom nezáleží mnoho,
Aby se kdo řídil dlé rozkazu toho,
Který o Sobotním čase Bůh náš vydal,
Když odpočinuti svému dila přidal;
Že milý Pán Bůh náš, ten dobrý Pán jeden,
Může v jakýkoli ctěn býti týdne den,
Zvláště, když se trefi práce jaká chlebná,
Že pocta v Sobotu není tak potřebná,
Aby to tělesné k vyživeni dilo,
Pro Boha na stranu odloženo bylo,
Že se to y jináč pěkně může zpravit,
A Sobota milá y Středau nahradit.

SÉT:

Vice tedy chléba svého piluji,
Nežli Pána Boha věčného miluji!
Planau v poslušenství tito mají stálost!
A větší o tělo než o duši starost,
Prám! jakby tak snadně nebeská zřízení,
Rušit mohlo bidné to lidské stvoření,
Jakoby milý Bůh, dlé věčné maudrosti,
Nebyl dobře změřil všechny příhodnosti,
Než, že marný člověk můž tau vládu miti,
Aby ho jen po své vůli mohl ctiti.

EVA:

Ba, ne jen tělesnou práci před se berau,
Ale y bezpečně hoduji a žerau,
Plnébys lahaudek tam uhlidal koše,
A miluji samé tělesné rozkoše.

SÉT:

Ach! na toliž vydal Pán Bůh své rozkaze.
By krk náš uváznu v pekelném provaze?
Veď, kdo tau Sobotu nábožně nesvěti,
Ten po zatracení věčného zaletí!

EVA:

Dost slzý vylévám pro ty nepravosti,
Aniž se já mohu naplakati dosti,
Že moji potomcy, nešajú duši,

Příkázani Boží když svevolně ruší!

§229.

Nevěra.

SÉT:

V nevěře pak svojí pročez tak chybuji,
Že Sýmě slíbené ženské nemiluji.

EVA:

Nadhazuje nám z nich duše téměř každá,
Že to být nemůže neomylná pravda,
Bychom my co byli o něm kdy slýchali,
A to zaslibeni, tak slavné, dostali;

SÉT:

Pročez ale tomu věřit se zpečuji?

EVA:

Proto, že v své zlosti kunštovně mudruji,
Pravic: že od toho slyšaného hlasu,
Již tolik a tolik pominulo času!
Že, sto padesáte přeběhlo celých lét,
A svět předce ženský neviděl ještě květ;
Že my bez pochyby, jen vitr hrneme,
A jak sebe samých, tak y jich klameme;
Zvláště Kain taký v své nevěře bývá,
Že se jen z té věcy náramně vysmívá,
Řikaje: že tá věc tak hodná jest chvály,
Jak, když sme se při něm hned samém zklamali,
Že to jen klamlivé musý byt nazdáni,
A že všecý, rovně, budau oklamáni.

SÉT:

Hle! jakť oni Božím slibům kladau cýle!
A nechtěji čekát, jen v naději, chvíle,

Ažby k své zralosti přišla plnost času,
V němž Bůh má ukázat své milosti krásu.

EVA:

Potom navrhuji: že to být nemůže,
Aby Žena která porodila Muže,
Jenžby bez Manželů známého spojení,
Mohl kdy přijiti k svému narození;
Že to proukázat mohau skrže svědky,
Jakby to byly jen vymyšlené pletky;

Ved', že právě proto stvořená Mužatka,
Aby počínala jen z muže dětátka.

SÉT:

Ba, ne proto Žena to jméno dostala,
Než, že ruka Boží ji z Adama vzala,
Z čehož důležitě rozuměti mohau,
Že to snadná věc jest všemaudrému Bohu,
Člověku, y kromě všeckého manželstvi
Udělití pravé lidské skutečenstvi;
Mně přichází v pamět, že k té světa ctnosti,
Vyhledávalo se, dlé Boží maudrosti,

Aby, jestliže však to jen býti může,
Někdo se y z Ženy narodil bez Muže.

EVA:

Odkud, Séte milý, předce takto saudiš?
Bez pochyby ty jen v domněni svém blaudiš!

SÉT:

O! neblaudim naskrz, mám pravdu velikau,
A na dobrém stojim v té cestě chodniku.

Čtverý, jestit způsob člověka tvořeni,

Podle gruntovného mojého umění;

Jeden, když se tvoři, bez muže a ženy,

A Bůh mu udili skutečné proměny;

Takovýť jest Adam, můj Pán Otec milý,

Dostav od samého Boha všecky síly;

Po druhé: možné jest, by z Muže samého,

Člověk měl začátek trvání svojého;

Taká jste, vy Matko, neb z samého Muže,

Vykvitla ste Božim prstem pěkná růže;

Třeti způsob, všecý náležitě známe,

Když z muže, y ženy své původy máme;

Takéť jest všeckých nás potomků plemeno,

Že jsme, jako mužské, tak ženské Semeno;

Čtvrtý způsob světu má býti osožný,

By spasen být mohl, ač jest y bezbožný;

Semeno totižto, jisté samé ženy,

Má býti Spasytel světa vyvolený;

Žeby to byt mohlo, já to sýce chápám,

Než spůbo ten samý v můj rozum nelapám;

To jediné předkem oznámiti mohu,

Že to jen samému možné bude Bohu,

By se kdo, jen z ženy narodil, bez muže,

A světu vykvitla tá spaseni růže;

Žeby to pak v tomto světě býti mělo,

XXX to rozumné moje saudi čelo;

Neb Bůh své maudrosti měv ukázat próby,

Jistě y ty čtyry dá znati způsoby!

Aby, y tím darem, na světě neyvětšim,

Dokázal, že tento Svět jestit neylepšim.

EVA:

Ale, Séte milý, kdes ty to posbiral?

A kdo ti ten rozum takto pootvirál?

Kdybys ty mezy nich jen směle se utrausyl,

Tybys jim Kainský ten rozum vybrausyl!

Že to ne jen možné, ale, že y sláva

Boži to na světě sama vyhledává.

Ještět y to povim, když y toto pravi,

Ti Kainšti v viře své velmi nezdravi,

Že věc neni hodná, v tomto světě celém,

Aby se Boži Syn s lidským spojil tělem.

SÉT:

Jakýmž pak důvodem podpiraji toto?

EVA:

Neyvic nadmitaji a křiči, jen proto,
Žeby se tak plano Syn Boží oslavil,
Ba blahoslavenství svého pozbavil,
Kdyby on, Bohem jsa, od samé věčnosti,
Měl zakausyt bíd y naši žalosti;
Že se to s natúrau jeho nesrovnává,
By trpěla pro nás věčná jeho sláva;
Že sme my to nikdy tak nezaslaužili,
Bychom smrti jeho vykaupeni byli;
A když Bůh nikdy nic nechce nehodného,
Že klameme sebe, ba y z nich každého.
SÉT:

Právěť odmárnili svojich duší slávu,
Když na krku nosý tak zpozdilau hlavu!
Ved' proto netrati Bůh blahoslavenství,
Když přijímá naše pravé člověčenství!
Nýbrž, sama vzatá tá lidská *Natura*,
Bývá oslavená v světě *Creatura*;
Boží tá osoba nemá žádné škody,
Pro ty nekonečné od věčnosti plody;
Ale člověčenství, pro tau Boží plnost,
Bere slávu Boží a krásu na věčnost!
Nezaslaužit' sme ovšem nikdy toho,
By Semeno ženské trpělo tak mnoho!
Ale Boží sláva, dobrá, a ne škodná,
Uznávala ovšem, že věc jestiř hodná,
Aby, y to hřišné všech lidi stvořeni,
Y v hřiších, k věčnému doběhlo spaseni!
Tuř se Bůh ukázal v celé svoji kráse,
Když chtěł poslat Syna v uloženém čase.

§230.

Oltář cyzý.

EVA:

Neyvice též musým pro tau věc upěti,
Že, y přikázané změnili oběti;
Bůh, aby odvrácen mohl byt věčný hněv,
Přikázal, berani na Oltář cedit krév;
Tito pak majice zvláštni svoje zdáni,
Zrušili bezpečně Boží přikázani;
Na Oltáře kladau, ovoce a chleby,
Bez vši naložené v té věcy potřeby;
Sypau tam rozličnau jen suchau urodu,
S přenáramnau duši svojich vlastných škodau,
Nebo se Bůh proto velmi hněvá na ně,
Aniž je pustit chce k své milosti bráně.
SÉT:

O! což já to smutný, v tauto slyšim chvíli;
Nuž oni y svatý ten Oltář zbořili?
Ba, pro jaké, prosým, oni též přičiny,
Dopustili se té zlořečené viny?

EVA:

Povidaji neyprv, že, co jest dávnější,
Musý býti ovšem y sobě slavnější!

A že, když sme v Ráji, prvé než sme padli,
Ovoce života na nás Oltář kládlí:

Že y nyní, sobě Bůh náš to oblíbi,
Když samé ovoce daji za své chyby.

A, ne jen ovoce, než y samé chléby,
Že obětovati mohau v čas potřeby;

A že, když to v Ráji Bohu milé bylo,
Pročby se to rovně nyní nelíbilo?

SÉT:

Chtěli tedy na zpět prvni táhnout časy,
Jéž Bůh byl odstrčil sám svojimi hlasy;

Jakť to marni lidé v svojěj mysli tmě jsau,
Že v svém náboženstvi v srdcy ten blud nesau!

Jesto Bůh náš milý svatau měl příčinu,
Pročby jen krvi, chtěl čistit lidskau vinu;

Tito pak, bez krve, chtějí býti čisti,
A bez krve také o spaseni jisti!

EVA:

Dále zas říkaji: žeby měli škodu,

Kdyby řezávali krk svých ovec plodu,
Že se ten živočich k jiným věcem zejde,
A duše do nebe y bez krve vejde;

Neb, že milost Boží hojně jest vylitá,
Takže y bez krve v nebi nás přivítá!

Že y to ovoce bude Bohu milé,
Když toliko zdravé bude, a ne hnilé;

Neb, že ho y maji po všech stranách dosti,
A to všelikého, v převelké hojnosti.

SÉT:

Musýt se Bůh tedy hněvati vysoce,
Že obětovati chtějí jen ovoce,

Jemuž hned v Ráji Bůh po žalostném pádu,
Oddal, při obětech, posvěceni vládu;
Ey, ey, ey! bezbožnost velká to nenili?
Že y přikázanau tau obět změnili!

EVA:

Povidaji y to: že jest to pěknější,
A samému oku mnohém příjemnější,

Ovoce rozkošné v obětech pálení,
Než krvi hovádek raucho své kaliti,

A s berany miti špinavé činění,
K tak potřebnému nám s Bohem se smiřeni.

SÉT:

Divniť jsau to, jak já vidim, Nábožnicy,
Chti zevnitř byt pěkní, a v viře hříšnicy!

Prám, jakby náš Pán Bůh o tom nebyl věděl,
Když jen o krvavé oběti pověděl,

Že se někdy ovšem rúcho naše zkali,
Ba někdy se člověk při tom y popáli;

Než právě ty špiny, červené, krvavé,
Maji dušem našim v hříších býti zdravé.

§231.

Rozpustilý Život.

EVA:

Jakož pak viry své odmárnili klenot,
Takť jest porušený y ten jejich život;
 Jak v Sobotu samau, tak y ve dny jiné,
 Všecka opravdová ctnost v nich jen hyne!
Hoduji a žerau, při zpěvích tancuji,
Smilstvo, nečistotu ohavnau miluji;
 Na Boha nedbaji, a na jeho službu,
 Když jen k svadbám svojim miti mohau družbu;
Vymyslili buben, pišťalku, husličky,
Při nichž sy oplzlé zpívaji písničky;
 Ohavným rozkošem převelmi jsau rádi,
 Mládency, Pannenky, jak staři tak mladi;
Žadný neni pilen svého povolání,
Smutných těšit nechti, při žádnem stonání.
 Křivda mezy nimi po ulicých plače;
 A truchlivé upi, co lapané ptáče;
Nespravedlnost jen na svém trůnu sedi,
A kniže studeným srdcem na to hledí!
 Ach! synu, synu můj! na srdcy mám vráže,
 To mně, již za živa, na máry mé háže!

SÉT:

Nuž! neniliž proti tomu žádné rady?
Nemáliž Otec můj užit svojěj vlády,
 By je napomenul a potrestal přísně,
 Žeby sy ctnostnější oblilibi pisně,
Aby, když jedenkrát do hrobu již sedli,
Předce pobožnější život v světě védli;
 Zvlášt' aby hleděli na slov Božich miru,
 A ponapravili tau svau bludnau viru;
Veď, co Patryarcha a všech lidi Otec,
Může tomu zlému snad učinit konec?

§232.

Rada, o napraveni Viry.

EVA:

Dost se usyloval a pečoval snažně,
Kterakby napravit všecko mohl vážně;
Svolal Pravověrců y ty haufy bludné,
A posadil se též na stolicy saudné,
 A ze slyšaného, ještě v Ráji, hlasu,
 Oznámil veřejně viry pravé krásu;
Jedněch on pochválil, že v víře trvaji,
A, jak Boha, tak též povinnosti znaji;
 Než Kaina trestal a jeho rodinu,

Že nechti upřimně slaužit Hospodinu,
Tak, jak on výslovně v Ráji byl přikázal,
Když nám, hned po hřichu, svau poctu ukázal.
SÉT:

Sešliliž se předce k Shromáždění tomu,
A, zvláště Kainšti, do vašého domu?

EVA:
O! ti se hrnuli, co včely do aule;
Ale Pravověrcy, zlé se báli vůle!

SÉT:
Nuž, proč? veď snad všeckým dovoleno bylo,
Aby se společně všecko napravilo?

EVA:
Vyhlášeno bylo, aby ovšem přišli;
Než, báli se oni, jakby zase vyšli?
Kdyby nechtěl Kain se svými nic dbati,
Co Adam o viře jim chtěl předkládati.

SÉT:
Mohli se nic nebát Adamova hlasu!

EVA:
Veď ne! než šetřili života a vlasů,
By snad z rozhněvání nepovstala bitka,
Bez které, o viru, velmi bývá z řidka,
A při čemžby někdo snad y život, ztratil,
Kdyby od nevěry k viře se navrátil;
Kainských bylo vic, měli větší vládu!
Pročež krvavého jen se báli pádu.

SÉT:
Jaký pak byl konec toho shromáždění,
Jehož cýl býti měl vira a spasení?

EVA:
Kainšti nedbali na milosti časy,
A pobožných svými převýšili hlasy;
Rozešli se různu, a Kain v své viře,
Zůstal, v oblíbené své předešlé miře.

SÉT:
Proč ale nechtěl on napravit se dáti,
Než, při svojém bludu, neustupně státi?

EVA:
Neyředněji říkal: že nemůže věřit,
Co z hlasu Božih Otec mu chtěl zvěřit;
Neb že, bez pochyby, již pamět má slabau,
Když odmárnil svatost v Ráji, semnau Babau;
A tak, že naskrze sebau nedá hnauti,
Že se v tom nemůže na něj spolehnuti,
By předepsat mohl neomylnau miru,
Jakauby on s svými vyvolit měl viru?

Jen to, že v srdcy svém zachoval hluboce,
Že v Ráji dávali obět jen z ovoce;
Že to ještě přijme, a sobě oblíbi,
A při starši poctě shladi svoje chyby.

SÉT:

Nebyl-liž tam někdo, kdoby se ohlásyl,
A viru y duchem zázračným okrásyl?

EVA:

Bylť přítomný Abel, syn můj žádostivý,
A Boží služebník věrný a horlivý;

Ten veřejně povstav, aby tak nehynul!

A aby jinakši zamiloval cestu,

K tomu nebeskému slíbenému městu,

Řikav: že to pravda, co Otec vyznává,

A že sám svatého povědom jest práva,

Které Bůh předepsal, po smutném hřešení,

Všem lidem na světě k věčnému spasení;

Že, nebudeli on s svými tak věřiti,

Že jistotně musý y věčně umřiti!

SÉT:

Cože k tomu řekl Kain ten zlobivý?

EVA:

Tento mu dal tytul slavný a poctivý:

A cobys, ty Slepče! o tom věděl saudit?

Jdi ty jen tvé ditky k tvojim ovce**m** budit!

Já, cobych měl činit, náležitě umim,

A zvlášť viře svaté nad všeckých rozumim;

Já, prvorozený! bych toho nevěděl?

Kdybych nectil Otce, hnedbys o tom zvěděl!

SÉT:

Tot, již byla svada! a nevolný Abel,

V očich Kainových již byl samý Dábel!

Že on na Kaina tak slyně dotiral,

Již hle! v srdcy jeho skutečně umiral.

EVA:

Neyvic Kain, hleděv své hodnosti stupně,

Na svojem domněni trval neustupně,

Žeby on všecku čest v své rodině ztratil,

Jestliby se k naši té viře navrátil,

Žeby všecý jeho potomkové řekli,

Že proňho samého v zatraceni klekli;

A tak, by zvrátěno bylo to domněni,

Volil, pro čest, věčné prohráti spaseni!

SÉT:

Hle! jak již tuto had své kunšty provodil,

Když po cestě pýchy y Kaina vodil;

Kdyby Kain šiji pod viru byl sehnul,

Nebylby s svojimi v zatraceni lehnul!

§233.

Žehráni Boží.

EVA:

Bůh, y krom Abele, skrz jiných Proroků,

Zahazoval cestu bezbožnau širokau,

Kterau sobě svět již velmi byl zalibil,

A v žádostech těla celý pohřižen byl;

Takže y svatého toho G'abryele,
K nim vyslal nejednau, jako Učitele;
Než nechtěli naskrz od hřichu přestati,
Chtěli v své nevěře bezpečně trvati.

SÉT:

Ba, jak ho též, prosým, s poselstvim přijali,
A co k slovům jeho nebeským říkali?

EVA:

Nechtěli mu na skrz uvěřiti v ničem,
Pravic: že nevládne sám umění klíčem!

A při tom, v světlosti této své že jest snad,
Jen temnosti Angel, a sám ten lživý had;
Že, kdyby jich sobě tak vážil vysoce,
Žeby jim y z Ráje donesl ovoce
Ze stromu života, aby nezemřeli,
Ale nekonečný život v světě měli;
Poněvadž on ale toho nedonáši,
Že on syvými slovy, jen daremně straši!

Když mečem plamenným Rajske zavřel kraje,
Jakby nebeského přiti mohl Ráje?

SÉT:

Tedy ani tento nemohl zýskat nic,
Byťby se on y byl usyloval neyvic!

Jakť to již strašlivé bylo porušení!
V tom, hle, neynovějším okrštku staveni.
Cože dále bude? budeli svět státi,
A několik tisíc století trvati?

Bez pochyby milši bude Bohu zvíře,
Nežli mnohý člověk v porušené viře!
Čáp a vlaštovice znaji svoje časy,
A člověk znat nechce Boha svého hlasy!

Ach! jakť se nesnadnit musý Pán Bůh s námi,
S námi, ničemnými zemskými hrudami!
Hodnilíž sme toho, by za námi chodil,
A milosrdenstvim y pravdau zprovodil?

Ach! Bože! Bože náš! tys v milosi slavný!
Tvůj zpronevěřilý svět jestiť ohavný?
Kdyby lásky tvoje nebylo studnice,
Mybychom neušli pekelné temnice!

EVA:

Našels, milý Synu! v bani zlatau žilu,
Když milosti Boži tak se diváš dilu;
To jest Pán Bůh dobrý! v svjém shoviváni,
Že nás skrz slovo své vede ku pokáni,
Bychom dali pokoj všecké nepravosti,
A z té bidy vešli do věčné radosti.

SÉT:

Ale, kdyby náš Bůh byl ukázal znaky,
Své všemohaucnosti, a slavné zázraky,
Snadby se jistotně byli polepšili,
A tak zaumyslné nebyli hřešili?

EVA:

Y toho dost bylo, a to velmi z husta,
Že divem oslavil svá nebeská usta;

Ale Kain s svými na to dbáti nechtěl,
Jen vždy po rozkošech a nevěře dychtěl;
Zvláště při tom zázraku, hrál svoju hru d'ábel,
Když Obět s Kainem obětoval Abel.

Kapitola XXVIII.

Martyrium Abelis.

Mučedlnictvi Abelovo.

SÉT:

Jakáž to hra byla, snad jen *Comoedia*?

EVA:

Toť bude pamětná světu *Tragoedia*!

SÉT:

To cosy značného, v skutku, musý býti,
Když to srdce vaše pronikavě cítí!

§234.

Srdce Mateřinské.

EVA:

Ba cítit! a cítit bude až na věčnost,
Stratila sem velkau srdce mého radost!

SÉT:

Nuž jakau! povězte! - - - -

EVA:

- - - - Ach! již nyní padám!

Od velké žalosti, jak to vyslovit mám!

Syna mého neni! ach! syna Abele,

Horlivého toho Božihho ctitele!

Toho, když se Kain, do vůle své, nabil,

Posledně přeostrým nožem svojim zabil!

Ach! čehož se čeho, hřich proklatý lapá!

Krév Abele mého na srdce mi kvapá!

SÉT:

Toto jest věc hrozná! než, přestaňte málo,

A povězte předce jak se toto stalo?

§235.

Nenávist pro viru.

EVA:

Kain syc Abele nikdy nemiloval,

Ale, kde jen mohl trápil a sužoval.

Neyvic pro tau jeho tak svatau horlivost,

Že snažně o Boži pečoval velebnost;

Abel mu častokrát, až y k srdcy mluvil,

By předce, pěknější věnec sobě uvil
Viry opravdivé a krásné svatosti,
A tak Bohu slaužil v same pobožnosti;
A dlauho trvalo to napomináni,
Chtěv ho jen přivesti k pravému pokáni;
Neyvice pak tehdáž Kain se nahněval,
Takže y od hněvu svojeho omdléval,
Když Abel v Cyrkevnim onom Shromážděni,
Ztupil všeco jeho nábožné slauženi;
Hned od této chvile skočil doňho d'ábel,
A nevolný musel mnoho trpět Abel;
Zjevně tak za vlasy nesměli se rvati,
Kain chtě neb nechtě musel pokoj dati,
Ale vždycky tajně činival uklady,
A sbiral Praktyky a zlobivé rady,
Jakby jen Abele mého nevinného
Vyhladiti mohl z prostředku našeho.
SÉT:

Totoť byla tedy náramná zlobivost!
A jen k ublížení zlořečená chtivost!
Nehledaliž Abel s Kainem smiřeni,
V tom tak nebezpečném ducha pozdvížení?

§236.

Hledání Pokoje.

EVA:

Dost sám za nim chodil, upřimně ho vital,
Y pravicy jeho přivětivě chytal,
Řikaje: Bratře můj! nehněvey se proto,
Že sem v upřimnosti k tobě mluvil toto;
Veď já věrau! s tebau jako bratr minim,
A všeco ze srdce pobožného činim!
Nechtěl sem tě nikdy, to mi věř! hněvati,
Já sem ti jen svatau radu chtěl podati;
Túto jestli přijmeš, před mým Bohem kleknu,
A z celého srdce takto před nim řeknu:
Chválím tebe mého Otce Hospodina,
Že sy pravdy slovem tak zplodil Kaina!
Ty, můj Bratře milý! y mým odpust' chybám!
Hle! bratrské lice tvé upřimně libám!

SÉT:

Ukrotilliž předce Abel bratra svého,
Tak velmi a dávno již nahněvaného?

EVA:

Po venku se tichý ukázal, a mlčel,
Ale v srdcy plamen hněvu předce blčel.

SÉT:

Ach! jakť to srdce jest zkažené velice!
Ž nic nešauje bratrského lice.

EVA:

Potom se obadva na tom ustavili,

Aby někdy spolu Bohu posloužili,
Aby každý zvláštní svůj Oltář postavil,
A na něm, dle viry své, oběť odbavil,
Každý že tam přijde s domácými svými,
Pána Boha chválit slovy nábožnými.

SÉT:

K čemuž předce bylo takové jednání,
A přišli v skutku k svému vykonání?

EVA:

Abel říkal takto: Hle, bratře můj milý!
Obadva v takovou srozumíme chvíli,
Či vira se Bohu našemu zalíbí,
Aby odpuštěný byly naše chyby;
Jestli Bůh zapálí oběti oboji,
Káždý, při viře své, budeme v pokoji;
Na kteréhož Oltář oheň z nebe spadne,
Ten nechť požehnáním při viře své vládne,
Či pak oběť Bůh náš svým ohněm nespálí,
Ten nechať viru svou před nikým nechválí,
Ale nech před Bohem jen pokorně klekne,
A svojej nevěry věčně se odřekne.

SÉT:

Jistěť Abelovi Bůh to v srdce vnukl,
Aby k věci této Kaina ponaukl;
Než, přijali Kain tau radu srdečně?

EVA:

Přivolilť on k tomu pyšně a bezpečně!
Neb on v svojí viře takou měl naději,
Že ji Bůh náš přijme o mnoho raději,
Nežli nevinného tichého beranka,
Jehož vycedi krev Abelova stránka.

SÉT:

Jakť sami bludaři v své velké nevěře
Mněji, že jim Pán Bůh též otevře dveře,
K té, nám zaslibené nebeské radosti,
Již, v pravé jen viře, čekáme z milosti!

§237.

Oltář Abele y Kaina.

EVA:

Abel domú přišed, věc tau nám oznámil,
A milý můj Adam v tom ho y pochválil,
Že tak pěkně hledá zýskati Kaina,
K opravdivé poctě Boha Hospodina,
Nebo předkem věděl, že se Kain zputná,
A Bůh, jen Abele oběť sy zachutná;
Hned se Abel vybral s svými, v samý Pátek,
By s Kainem světil ten sobotni Svátek;
Pojal sebau, ne vic, než dvanácte synů,
Ostatni jen doma zanechál rodinu;
Dav pěkně umýti beránka ročního,

Šel potom prostředkem sadu púlnočního,
V němž stromovi pěkné, zvlášť olivy máme,
A často se Bohu tam y modliváme;

Vzal také nůž svatý k beránka zabiti,
Aby všecko mohl jen hotové miti;

Ba, každý z nich nés, také něco dřivi,
Aby oň nebyli v Sobotu pečlivi.

SÉT:

Zbliživše se k místu, našlilíž tam koho?

EVA:

O! již tam Kainských shluklo se přemnoho!

Takže se ti naši, vidauc je, ulekli,
Ano y vespolek mezy sebau řekli:

Boday se jen tento Svátek pěkně zdařil!
Snad Kain samého jen jedu navařil!

SÉT:

Přivitalili pak též jeden druhého?

EVA:

Kain se hned hodil na krk bratra svého,

Řikav: Zdrav buď, bratře můj upřimný milý!
Sotvá sem tě dočkal v tau žádanau chvíli;

My, Oltář již máme, jak vidi, hotový,
Z kameni celého připravený, nový!

A zytra složíme na tomto oltáři
Naše, z aurod zemských utěšené dary;

Nyni pojedauce, bezpečně lehne,me,
A ráno k obětem svým každý vstaneme.

SÉT:

Což pak řekl Abel k přípravě takové?

EVA:

Mlčel! než přikázal, aby y synové,
Ochotně kameni na hromadu skládli,
Kdeby co neybližš některé popadli,
Žeby tim snášenim v den Sobotni ráno,
V Sobotu nebylo nic přestaupováno;

Ráno vstavše potom děkovali Bohu,
Za ochranu v nocy pominulé mnohau;

Abel to učinil v duchu svatém, tichém,
Než Kainšti mnozý nevážně a s smichem.

SÉT:

Moji mili, drazý, svati Nábožnicy!

Jakby to nebyli ohavni hřišnicy?

Když v tau modlitbu za kratochvil maji,
A, tak mluvíc, v samé modlitbě sa hrají!

Jak ale již potom přistaupili k dilu,
A každý světíli tau Sobotni chvílu?

§238.

Příprava k Obětování.

EVA:

Kain sy rozkládl po svojem Oltáři

Neyznamenitější urod zemských dary;
Tamž byli Daktýle, Jablka zrnatá,
Hroznové a Fiky, y Broskva chlupatá;
Pomaranče, Hrušky, a pěkné Cytróny,
Karafiát, Růže, y Rozmarýn vonný;
Pšenice výborná a Koláče sladké,
Ba y Dyně pěkné a Melauny hladké;
A kdožby spočítal tau aurodu země,
Již na Oltář kládlo Kainovo plémě?
Okolo Oltáře nametali kviti,
By zábavku mohlo y to oko miti,
Sami se oblékli v své nadherné šaty,
Aby aspoň čisté, v hřišich, měli hnáty.

SÉT:

Co pak činil Abel, a jak sebau vládl?

EVA:

On s svojimi dřivi na Oltáři skládl;
Kain na Oltáři když Fiky ukázal,
Tento sy beránka na tom dřivi svázal,
A radostně čekal tau svatau hodinu,
V nižby ho, v viře, zabil Hospodinu;
Potom Kain hnedky, přistaupil vesele,
A žádal od bratra svého Abele,
Aby poctu Boži již nyní proboval,
A svého beránka zjevně obětoval.
Abel, v své pokoře, kterau v srdcy nosyl,
Kaina uctivě a velice prosyl,
Aby on neyprve svau obět odbavil,
A Boha našeho svau poctau oslavil;
Poněvadž on mladší nemá k tomu práva,
By přednější byla jeho v světě hlava,
Než, Prvorozený že y v tom má přednost,
Aby všem ukázal veřejně nábožnost,

SÉT:

Totoť Kainovi, můslim, vděčné bylo?

Ba snad y domácým viry se libilo;

Traufámť , že nekonal ničeho všetečně?

§239

Obět Kainova.

EVA:

Svolav svojich všeckých před Oltář bezpečně,
Klekl sy nábožně s celau svoji Rotau,
A vzýval nebeskau tau Boži dobrotu,
By, z nebe svého, popatřit ráčila,
A tento jeho dar svým ohněm spálila;
Že on to za hřichy jemu obětuje,
A milosti jeho těšic se raduje;
Že ho prosý vraucně by ho nezamital,
Než časně y věčně, radostně přivital,
A měl v své ochraně, jak syny, tak jeho,

Že on vždy nábožně ctit chce jej samého.

SÉT:

Tau prosbu on sýce náležitau činil,
Jen že v těch prostředcých přenáramně zmýlil!

Když milý Pán Bůh náš nechtěl toho miti,
By ho kdo ovocým pro hřích měl krotiti;
Přijalliž předce Bůh obět takovauto?

EVA:

Kainovo srdce náramně jest hnuto,
Že na své modlitby doložený, Amen!
Neletěl na Oltář z nebe žádný plamen!
Pobizel přítomných, by nehráli časem!
Než volali k Bohu celým svým hlasem,
By, jich náboženství veřejně pochválil,
A nebeským ohněm jejich dary spálil;
Hned počali všecy s přenáramným křikem,
Hýbati jak hrdlem, tak y svým jazykem,
Řikajice: Bože! ty náš Bože věčný!
Vezmi! ach! vezmi sy! dar tento srdečný,
Jež srdce na Xeho podává minění,
K obdržení toho věčného spasení!
Všaks liboval sobě, hned v Ráji vysoce,
Při obětech krásné a zralé ovoce!

SÉT:

Tito chtěli všecy síly duše zpřáhnaut,
Jakby milost Boží z nebe mohli ztahnaut!
Posledné pak jaký z té pocty vyšel květ?

EVA:

Již se y Sobotni přibližoval *Complet*,
Předce, na to mnohé jich k Bohu voláni,
Nenasledovalo žádné požehnání!
Bůh se jim neozval, aniž seslal plamen,
Ale raděj zacpal své milosti pramen;
Kain se rozlitol, že, jsa rodem vyšší,
Pán Bůh předce jeho modlitbu neslyši;
Že na jeho obět z nebe nepohléd!,
Tak se hned proměnil, až všecken y zbledl;
Posledně pak viděv, že nic nevyřidi,
A že před Abelem sám v sobě se stydi:
Kázal donést ohně, obyčejným zvykem,
A podpálil obět svau s nábožným křikem;
Tak potom vážně vstav spolu s svoji rotau,
Odsvětil tau próbnau s Abelem Sobotu.

SÉT:

Co pak činil Abel v čas této oběti?

EVA:

Vzdychal jak sám, tak též milé jeho děti,
Že Kain nevěrně rozkaz Boží ruši.
A nechce šanovat lidu svého duši!
Že jich do pekla sam s tauto poctau háže,
Když slauží tak Bohu, jak Bůh sám nekáže;
Jak náhle mu potom Kain dal vzkázati,

Že již y on může svau obět konati:
Ochotně se k tomu s ditkami přičinil,
A nábožně konal, co vykonat minil.
SÉT:

Bez pochyby Kain v svém duchu vinšoval,
Žeby Abel rovně darmo obětoval,
Aby se nemohl svau chlaubiti virau,
Kain pak obdržel celau pravdy miru?

§240.
Abelova Obět.

EVA:

Vykročiv na Oltář, požádal sy nože,
Bodnul v krk beránka, a zvolal: O! Bože
Na Semeno ženské virau pravau hledím,
A jisté naděmji krév na Oltář čedím!
Ach! nechť to Semeno, v času doplnění,
Svět celý k věčnému přivede spasení.
Zstaupiv potom, všickni ponižené klekli,
A s Abelem takto, srdcem, usty, řekli:
Vyznávám! Bože můj! srdce mého podil!
Že sem se já v hříšich na světě narodil,
Že neni, v těle mém, nikdež nic dobrého,
Neb sem hřichy hněval, tebe Boha mého!
Ale se důvěřím samé tvé milosti,
Že ty mi odpustiš všecky nepravosti,
Dlé toho věčného tvého smilování,
Buduli mít v srdcy pravdivé pokání;
Že ty mně připustiš k tvé milosti dveřim,
Když v Semeno ženské nábožně uvěřim,
Jestli beze všecké v mém srdci pochyby,
Přijimati budu tvoje věrné sliby;
Důvěřimť se tomu hrahému pokladu,
A ve jménu tvojém tau obět sem kladu;
Na tvůj všemohaucý milostivý rozkaz,
Zabil sem já, světa Spasytele obraz;
O! nechť ten beránek nevinný a tichý,
Sejme z nás y nyní všecky naše hřichy!
S celau důvěrnosti, teď před tebau klekám,
Ach! rozkaž milosti své nebeské řekám,
By žižnivau duši mocně občerstvily,
A nás, časně, věčně, jistotně spasyly!
Na to, v synlé viřem, z nebe čekám plamen,
Přijmiž službu naši, Bože věčny! Amen!

SÉT:

Ey! totoť modlitba pronikavá byla;
Snad se y tá obět Bohu zalibila?

EVA:

Sotvát Abel s svými modliti se přestal,
Hned vichr páličivý nad Oltářem se stal,
Který se tak synlé na beránka valil,

Že ho, v okamženi, svým plamenem spálil;
Takť Bůh, Abelov zachutnav sy viru,
Zaházal řícenin svého města diru!

§241.

Posměch z Viry.

SÉT:

Což ale Kainšti k tomuto říkali?

EVA:

Od hněvu se všickni témeř až vztekali;
Některí sýc vidauc také oslaveni,
Abele svatého Soboty svěceni,
Vstoupili do sebe zavrhlí nevěru,
A všelikau sobě již známau pověru;
Ale těchto, velmi jen maličko bylo!
Nebo větší množství nevěru libilo;
Ba příliš se báli, by, pro obrácení,
Nebyli násylně snad y zaškrceni;
Kain zvlášt, od hněvu prchlivosti súkal,
A, od jedu svého div se nerozpukal,
Že ten bratr mladší předce vyhrál stávku,
A slavnau, o viře své, dostal rozprávku;
Kdyby nebyl něco hleděl a se hanbil,
Onby ho byl tehdáž neomylně zabil;
Než, že předce šetřil, jakéhos *Respktu*,
Přemohl se, na čas, ve svojém *Affektu*.

SÉT:

Jakt ten had pekelný velmi nerád vidi,
Když se kdo obrácý, k viře pravé, z lidi!

EVA:

Jiným byl k posměchu, s svoji virau, Abel,
Pravili: že jeho přítelem jest *Ďábel*!
Že mu jen doněsť oheň, v povětří snad,
Z horaucýho pekla sám ten nešťastný had;
Neb, že tento umi všelijak klamati,
A rozličné rady hříšníkům dávati,
A tak, že naskrze věřiti nemohau,
Žeby se tá obět zalíbila Bohu!
Zvláště pak, že y to náležitě znaji,
Že oni jen pravdu v svojěj viře maji,
Neb jich náboženstvi jetiť neomylné,
V velikém počtu, důstojné a synlé;
Ved', říkali, vime! že jich jest jen málo!
Kdeby se v jich viře co dobrého vzalo?

SÉT:

Ach! nevolný Abel, ač tomu byl nerád,
Předce *Belzebuba* musel byt *Kamarád*!
Ten, který do pekla štitem viry třískal,
Jak ohavný tytul od nevěrných zýskal!
V jakau ale, spolu ještě radu vešli,
A jak nábožnicy tito se rozešli?

EVA:

Abel spíše hledal svých dopadnout dveři,
Kainští pak své se drželi nevěry;

Na tom strana větší neustupně stála,
Aby v náboženství předešlém zůstala;

Abel pak, a jeho společníci viry,
Zavržení jsou jak ohavní Kacíři;

Tak obdešili všickni, po svých domů stranách,
Rozhlašujíc všudy po Kainských bránách,

By to náležitě zachováno bylo,
Co se jim a předkům v víře zlibilo,

Aby žádný jinak učit neproboval,

A každý ovoce krásné obětoval,

Jak to hned z počátku v samém bylo Ráji,
A nechť na Abele obět nic nedbají!

SÉT:

Ale, kdyby náš Bůh ještě byl učinil,

Kaina zvlášť mocý svou tak byl zastinil,

Žeby sám v osobě byl domlouval jemu,

By se neprotivil Pánu Bohu svému:

Snadby se byl ovšem nějak dal napravit,

A rána, tak hrozná, mohla se uzdravit?

§242.

Bůh se y hříšníkům zjevuje.

EVA:

Právě sem ti ještě to oznámit měla,

Že Bůh nezameškal ničeho, do cela,

Aby náležitě, co v víře chybylo,

K spasení lidskému napraveno bylo;

Poněvadž nechtěli poslechnout Adama,

Ale radu jeho šlápali nohama,

Ani Abelovi těž věřit nechtěli,

Než jen v bludu svým urputně vězeti:

Bůh se Kainovi zázračně ukázal,

A, o víře pravé, takto mu přikázal:

Proč sy se náramně v svém hněvě rozpálil,

A od vši mírnosti tak dalece vzdálil,

Že sy všecken zbledl, a tvář tvá opadla,

Jakby třída bílá na ni byla spadla?

Proč se jen tak pukáš v tvém rozzlobení?

Neb žádné příčiny svaté k tomu není!

Nebudeš-liž, pověz, velice příjemný,

Jestli ty zachováš ten rozkaz můj zjevný,

Abys, dobře čině, vůli mau ostříhal,

A všecké pravosti v víře svaté stíhal?

Učiniš-li toto, budeš milý Bohu,

Y u věrných zyskáš přívětivost mnohou;

Pakliže opustíš přikázání moje,

Utratiš pohodlí, věř mi všecko tvoje;

Já sy tě zošklivím, ba y věrni moji,

A ty živ nebudeš nikdy v ctném pokoji!
Vim sýc! žes nedobře až posavád činil,
A v svém náboženství náramně provinnil,
Když se opovážil mau obět změnit,
A jinak, než sem já přikázal, věřiti;
Ale, eště dost máš času ku pokání,
Jen opusť nevěru! a drž přikázání!
Které sem já vydal o svaté oběti,
Aby lidé hříšni nepadli v prokletí;
Já tobě odpustim všecky tvoje viny,
Jen ty sobě oblib způsob viry jiný,
Nežli ten, kterýs až posavád miloval,
A mně, jen urody zemské obětoval;
Jáť jich více nechcy! ač jsau všecky moje,
Věř mi! že já hledám, jen spasení tvoje;
Ach! vylom se z pevných tvé nevěry mreži,
Hle! obět, za tvůj hřích, přede dveřmi leži;
Chyť ty! a obětuj čistého barana,
Tak rozhněvaného mne ukrotíš Pána;
Pročež do neštěstí schvalně máš běžeti,
A oběti jiné sobě vymýšleti?
Nežli sem já v samém Ráji hnedky zřídil,
Když z stromu života obět sem odklidil;
Ty, více života stromu v mocy nemáš;
A, že ho já nechcym, toho také neznáš;
A, bych tě y pustil k takému ovocy,
Předcebych ti v hříších proň nechtěl spomocy;
Baranů dosti máš! v tvěj jsau všecý vládě!
A tak, místo v srdcy mé dey svaté radě;
Bohu služ tak, jak chce, ne jakť se ti vidi,
A nevod' do pekla y ostatni lidi;
Poslechnešli ty mně, já tvým Bohem budu;
Nedbášli? strašnému neutечеš saudu!

SÉT:

Ey! toť byla pěkná, ale přísná kázeň!
Ba, vzniklaliž jaká v Kainovi bázeň?

§243.

Jednoceni se v viře.

EVA:

Hnedky dne třetího, po tomto zjevení,
Když sme neymenšího neměli myšlení,
Žeby nás Kain měl skoro navštíviti,
A zvláště s Abelem bratrem se smluviti:
Přišel, časně ráno, všecken zarmaucený,
Spolu pak v tváři své značně proměněný.

SÉT:

Ba, jakť se vitali ti dva Biskupové,
Jeden Pravověrec, druhý viry nově?

EVA:

Náš Abel vděčný byl, že mu Kain přišel,

O čemž on uslyšev, hnedky mu vstříc vyšel,
A uvedv do domu, upřimně ho vital,
Libaje tvář jeho, y pravicy chytal:

Ach! jakť jsem povděčný, Pane bratře milý!
Že ste mne laskavě navštivit ráčili;

Odpočiňmež tuto při hedbávnem stole,
Vy sedněte výše, ja sednu jen dole.

SÉT:

Ach! jakť se šikuje do Abele dvoru,
V srdcy svém nosyti tau svatau pokoru!

Abel, ač y v viře, a v ctnostech byl vyšši,
Předce před Kainem chtěl býti jen nižši!

EVA:

Jak sy náhle sedli, zachovali módu;
Nebo syn Abele hned donésl vodu;

Před Kainem Strýcem sklonil se až k zemi,
A pěkně poslaužil těmi věcmi všemi,

Na něžm, zvlášť pocestni, potřebu mivali,
Když s přítelmi svými veseli bývali;

Nohy mu umival, a přinésl chléba,
Mléka, másla, vina, a co vice třeba;

Takť se při tom jidle dali do rozprávky,
A jeden druhému předkládali nauky,

Jedenkaždý o svém Pána Boha ctění,
Zvlášť, o tom veřejném Cyrkevnim slaužení;

Kain dovésti chtěl velkau řeči sýlau,
Žeby gruntovniho nebylo rozdilu,

Jako v jeho, tak y v Abelových člancých,
A, že nezaleži mnoho na berancých!

Že jistě nevime, přijdeli to sýmě,
A potřebnoli? by sňalo hřichů břimě;

Že jsau toto všecko věcy jen takové;
Bez nichž, být y nebýt, můž v všech hotové.

Že společně věři jen v Boha jednoho,
A na jeho lásce zakládaji mnohom;

A tak, že věc hodná naskrz ovšem neni,
Aby mezy nimi bylo roztrženi,

Pro věcy takové, bez nichž může býti,
A bez kterých Bohu může se slaužiti;

A náležitě též vime o tom všecý,
Že Bůh nepatřivá na zevnitřni věcy!

A tak, že ovšem y bez toho barana,
Uctiti můžeme nebeského Pána,

Že se může snáze ovoce dostati,
Než tolik baranů obtižně chovati!

SÉT:

Divný to jakýsy jest *Controversista*!
Neynebezpečnějši, za nic drži mista!

Ba, co mu též Abel odpovéděl na to,
Když mu chtěl Kain vzýt viry pravé zlato?

EVA:

Ten, jak náhle mysl Kainovu zvěděl,

V svojí upřímnosti jen toto pověděl:
Že on to jistě vim, co mu Bůh přikázal,
A jej k ostříhání též spolu zavázal,
Nedav mu nižádné takové svobody,
Aby to vynechat bez vši mohl škody;
Poněvadž mu tedy Bůh slovo chtěl svěřit,
Že on neomylně povinnen jest věřit!
Neb, kdyby nevěřil, činilby je lhářem,
A strašněby zhrdal nebeským Mocnářem;
A když pod vyminkau svau milost přislíbil,
Žeby přenáravně v náboženství chybil,
Kdyby ty prostředky, jéž zpořádat ráčil,
Vynechal, aneb snad v cyzý přejinačil;
Zvláště pak že toho učinit nemůže,
By sylně nevěřil v slíbeného muže,
Jehož někdy pošle svatá Boží rada,
Aby pekelného slavně zabil hada;
Tento, že spasení jest zámeck a hora,
A ty věcy nejsau jen *Adiaphora*!
On, milosti Boží že prám jen tak důjde,
Jestli jen beránka obětovat bude;
A tak, když nebeským sám nevládne klíčem,
Že přivolit nelze Kainovi v ničem;
Žeby ráděj tento svůj život opustil,
Nežby, co změnit v té věcy se dopustil?

SÉT:

O! Palma Abele pevný měla kořen!
Že větrem Kaina nemohl byt zbořen;
Cože Kain říkal k výmluvě takové?

EVA:

Mělt' on *Argumenta* hned jiné hotové!
Řekl: ach! Abeli, jáť upřímně vyznám,
A tajně, před tebau, k tomu se y přiznám,
Že miluješ pravdu, kterau ti Bůh zjevil,
Neb onehdy y Bůh o tom semnau mluvil;
Ale, já tě prosým! bychom nehynuli,
Učiň mi to předce ochotně po vůli:
Zanechey oběti ty tvoje krvavé,
A pomoz, jak může, mé na světě slávě;
Nebo vidíš, já jsem Syn prvorozený,
K oběti nekrevné samé nachýlený;
Neučinišli mi tauto věc k žádosti,
Velice ublížiš mojí poctivosti!
Zvláště, když vidino, že tě Bůh pochválil,
A tvau obět zjevné ohněm z nebe spálil;
Každýt jistě řekne: Abel dobře chodí!
A Kain jen všeckých bez pochyby svodí;
Jakby pak to bylo sám můžeš poznati,
Kdybych v mé hodnosti tak musel padati!
Veď, ač Bůh tau obět y tak ustanovil,
Když smlauvu po hřichu s Adamem obnovil:
My k tomu předce tak nejsme zavázani,

Bychom vždy činili toto přikázani;
Jako, při ovocy v Ráji dobře bylo,
Takžby se y nyní Bohu zalibilo!

SÉT:

Přivolilliž na to Abel Kainovi,
By tak dopomohl k hodnosti bratrovi?

EVA:

Řekl mu důvěrně: prám proto, že známe
Vůli Boži, oba činiti ji máme;

Jáť beránka naskrz nikdy neopustim,
Raděj statek, život, y čest mau opustim!
Nežlibych lacyně rozkaz Boži cenil,
A v mém náboženství hlavné věcy měnil;

Kain, vic důvodů do svojich ust nebral,
Než smutný, a s hněvem velkým se odebral.

SÉT:

Těžkáť to věc ovšem! hlinu smýšet s zlatem,
A pokrmy, škoda! zakaliti blatem!

Což nasledovala po tom rozlaučení?

§244.

Abel umirá.

EVA:

Syna mojého, ach! - - - - -

SÉT:

- - - Nuž co? - -

EVA:

- - - - - Umučení!

SÉT:

Umučení? - - - - -

EVA:

- - - A to, hrozné a strašlivé!

Nenadále, zrádné a velmi zlobivé!

SÉT:

Nuž, čímby ho předce byl Abel zaslaužil?
Který jen po pravdě a po Bohu taužil!

Než, oznámte Matko, tau věc obširněji,

A oči utříte, nechť tak nesljeji;

Veď, když se již stalo, plač nespomůže nic!
Byťbyste se vy hned rozplakali y vic;

Veď tá milostivá nebeská pravice,

Slyz vaše vleje do svojěj lahvice!

O! neplačtež příliš; blaze tomu synu!
Jehož světlem bývá Bůh y v smrti stinu,

Blaze! kdo, co třtina, v viře se nekláti,

Tentí ani v té smrti života nestrati!

Buduli já, časem, jakož vim, umirat,
Já se budu jistě s radosti odbirat!

EVA:

Když Kain odešel od bratra svojého,

Přijda k svojim, držel ducha hněvivého,

Neyvice pak proto, že jeho někteří,
Odřekli se naskrz Kainské nevěry,
A zalibivše sy oběti Abele,
Již zaslíbeného ctili Spasytele;
Mrzelo jej příliš, že v přednosti hodný
Uznán byl od mnohých v svojí viře škodný,
Zvláště když nynější celý již viděl svět,
Že jen Abelovu Pán Bůh přijal obět;
Poněkud on sýce hněv jen v sobě dusyl,
Neb, z příčin rozličných, to učinit musyl;
Ale sy vždy žádal tak příhodné chvíle,
Žeby jen svojého dojít mohl cíle,
Kterakby neyspiše svau přednost obránil,
A nevěru svoju bezpečně ochránil.

SÉT:

Totoť býti musý jen syn zatraceni,
Který lidem nepřál věčného spaseni;
Já nevěřim jináč, než že opravdu snad,
V srdcy jeho býval sám ten pekelný had!
Neb tento jen samý, jakož ste y řekla,
Nebe nám zavírá, a vodi do pekla.

EVA:

Stalo se jedenkrát, což mé srdce boli!
Že když byli oba s lidem svým na poli;
Kain vstav od svojich, odešel na stranu,
Aby Abelovi smrt nau zavdal ránu,
K němuž se přilaukav, řečmi ho sýc vábil,
Než, zvábit nemoha, posledně ho zabil.

SÉT:

Nuž, jak se to stalo, a v jakém pořádku?
Podejtež mi zprávu o té věcy krátkau.

EVA:

Bylit spolu oba, jakť pravim, na poli;
Kain blizko oral, a Abel s svau holi
Stráž držel nad stádem, jěž on pěkně vodil,
A nikomu v světě, ničim neuškodil!
Kain pak znamenav jakaus v poli škodu,
Včecku ji ovčimu připisoval plodu,
Který bratr Abel po tom poli vodi,
A jeho urodám tak spanilým škodi;
S hněvem tedy přišed, pustil se do vady,
Nedaleko naši té vrchni záhrady,
A mluviv hněvivě: ty obludo pyšná!
Jak v svém náboženstvi, tak v životě hřišná,
Proč týmto kamenem pohoršení házýš,
A pole urodné moje všudy kazýš?
Nechť tebe Čert vezme, s tvojíma barany!
Já pilen být musým mé země ochrany;
Načež se tak blizko při mé roli vláčiš,
A jak sýmě, tak y bujné klasy tlačíš?
Hýbey přeč! na stranu; neb tě tak přivítám,
Že zviš, jak poplati, co ted' nyini chytám!

SÉT:

Ach! pokorný Abel, k pýše neměv chuti,
Aniž k uškodění moha se kdy hnauti,
Od vlastního bratra ty utržky snášel!
Když pokoje hledal, jen zla u vůli našel!

Než, jak předce potom bylo porovnáno,
Byloli co k škodě Kaina spácháno?

EVA:

Abel volal bližě svojého Kaina,
A osvědčoval se skrze Hospodina,
Že on s roli jeho vždy upřimně minil,
A jemu y nyní škody neučinil!
Než, že snad ti jeho služebni domácý,
Tau neužitečnou natropili práci;
Že, co se jej týká, vždy svůj zrak tam hodil,
Aby svému bratru v ničem neuškodil!

SÉT:

Ach! jak pěkné bylo toto vymlouvání!
Ba, co Kain řekl v svém rozhněvání?

EVA:

Nedbav na upřimnost, hněvivě přikročil,
A mého Abele, jako lev obskočil;
Růcho z neho ztrhna, vydřel mu palicy,
Bil ho, jak po boku, tak též y po licy,

Volaje: Abeli! ty hříšniče ty! ty!

Musýš být konečně již nyní zabity!

Já nemohu vystát tvé na světě pravdy!
Neb mně jen pro tebe nenávidi každý;

Já při tobě nechcy více větru lapat,

Ty od ruky méj musýš nyní zkat!

V vzav nůž, kterýž měl ostrý za svým pásem.

Pohnauti se nedal svého bratra hlasem,

Než, bodna v bok jeho, krév nevinnou vylil,

A jednau učinil, co učinit minil!

A tak: když Abel náš své stádečko pás,

Knot jeho života nenadále zhasl!

SÉT:

Jak vyrozumívám, Abel váš neskonil,

Proto, že on dílo Apoštolství konal;

Než, že učinilo škodu roli stádo,

Čemuž ovšem srdce ctné bylo nerádo!

EVA:

Byťby mu on jakou byl škodu učinil,

Předce tak náramně a těžce nezvinnil,

Aby, pro ty klásky, jéž beran vymlátíl,

Můj Abel nevinný svůj život utratil!

Můželiž tělesné co dražšího býti,

Jak život náš tento co neydéle miti?

Ved', když mu učinil snad Abel y škodu,

A v něčem pokazyl tau zemskou urodu:

Tomutož se mohlo jináče poradit,

Mohla se tá škoda beránkem nahradit!

Nebylo potřeby hněvat se tak směle,
A mně nevinného zabiti Abele!
Ale, nestal se mord, pro škodné paseni,
Než Kain záviděl Abeli spaseni;
Abele, jen z hněvu, proto zamordoval,
Že po vůli Boží obět obětoval,
A že, pro tau viru jeho sylvau mnohau,
Tá obět našemu libila se Bohu;
Ze závisti samé krév nevinnau cedil,
By na světě jen sám marnau slávu zdědil;
To byl samý *Praetext*! by řečeno bylo,
Že se Kainovi příliš ublížilo,
XXX vinu Abele, v hospodářství jeho,
Jež piloval k slávě života svojého;
Pravil: že to není věc chatrná, malá,
Když se mu tak hrozná v poli škoda stala!
Že *Satisfakcyi* musý mít na krátce,
By bezpečné byly jeho polní práce,
Při kterých tak velkau naložil robotu,
Takže nešanoval často y Sobotu;
O kteréž své křivdě domácých ujistil,
A před týmto světem slavně se očistil!
SÉT:
Hle! hle! pod zámyslem jen tělesné škody,
Že něco ty zemské trpěly urody,
Musyl drahý Abel svůj život ztratiti!
Než, za viru, krvi svau vlastní platiti;
Nic to! Matko milá! nechať krév jen teče!
Veď nás krév beránka z té smrti vyvleče!
Jen leháme, v víře, pod tým jeho rûnem,
Ach! onť nás postaví někdy, před svým trûnem,
Zkropených svau krvi; a vrátí nám hlavy,
Které padly z krků, pro čest jeho slávy!
Ale, co ste předce vy činili potom,
Když od jeho synů zvěděli ste o tom?

§245.

Abelův Pohřeb.

EVA:

Já sem právě tehďáž v mé světnicy byla,
A maličkým ditkám košelečky šila,
Když mi přišel posel, že Abele není!
Že on vzal života svojého skončení,
Že ho Kain litý zrádně zamordoval,
A krve bratrské naskrz nešanoval!
Hned, ne jen srdce mé, než y tvář má svadla,
A z mé ruky y tá yhla mi vypadla,
Slyševši tak smutnau žalostnau novinu,
Nečekavši nikdy takovau hodinu;
Adam ještě nebyl nic o tomto slyšel,
Neb ještě od práce nebyl domu přišel;

Než, sotvá minulo deset minut celých,
Již osobně Adam rovně byl ve dveřích,
A spatřiv mně všecku zemdlenau, zmařilau,
Občerstvoval celau, jak jen mohl, sýlau,
Zeptával se: coť jest? moje potěšení!
Já, mým slabým hlasem: ach! Abele neni!

Abele mojého! - - - - -

SÉT:

- - - - Cože říkal Adam?

EVA:

Já nyní do hrobu hnedky za nim padám!
Jak náhle uslyšel, že Abele neni!
Spolu semnau v velkém tonul zkormauceni,
A zvědév od vnuka, zdali tá věc pravá?
Zvolal zarmauceně: přeč jest moja sláva!

SÉT:

Musylť to velice vám býti milý Syn?

EVA:

Ach! Séte, bez všeckých téměř vždy býval vin!
Bál se Boha svého, nás poslauchal vždycky,
Angelsky vic živ byl, nežli jen po lidsky!

Onť tak pilen býval svatosti, čistoty,
Že obět činival, y kromě Soboty,
Dne téměř každého, neb sy byl zalibil,
To Semeno ženské, jěž Bůh byl zaslibil;

Totoť byla Boži velmi smutná próba!

My, rozebravše se povstali sme oba,
Pojavše, Abele Manželku, a Vnuky,
Védli sme je s pláčem za zemdlené ruky,

A sebau vezmauce vodu živau čistau,
Brali sme se k tomu žalostnému místu,
Kde Abel viru svau, krvi čerstvau platil,
A život nevinný nenadále stratil.

SÉT:

Vzdálenéliž bylo to místo velice?

EVA:

Nedaleko nově té horni štěpnice;
Jak náhle sme se my k němu jen zblížili,
Hned nám od žalosti svadly všecky žily,

Spatřivše Abele naskrze nahého,

A, po celém těle ukraveného;

Kaluž hojná krve již se byla zpékla,

A ostatni ještě z boku jeho tékla;

Já, objevši jeho zkravené lice,

Plakala sem tuze, náramně, velice!

Ach! synu, synu můj! můj Abeli drahý!

Pro spasení rúcho učiněn jsy nahý!

Jáť sem jen pro hřichy mé tělo oblékla,

Z tebe pak ukrutnost svaté rúcho svlékla!

Kam se mám poditi, když nemám již tebe?

Ach! ty milosrdné otevřiž se nebe!

Vezmiž mně jak s duši tak také y s tělem,

Bych se potěšila s mým ještě Abelem!
Nenadarmo sem ti, jméno Abel, dala,
Snad sem tehdy hnedky již prorokovala,
Že pro tebe žalost časem budu nésti,
A že budeš v světě jen Muže bolesti!

SÉT:

Cože říkal Adam, jaká slova jiná?

EVA:

Svatau ranil klátbau mordéře Kaina:

Ty! ty! zlořečený, zlopověstný synu!

Nosyž na své hlavě věčně tauto vinu;

Krév Abele mého nech tě vždycky tlačí,

A před Božím trůnem hřichy tvoje značí;

Tys prvorozený a předni v hodnosti,

Měl ukázat slavný znak tvé pobožnosti,

Než nedbav na všecku tvé přednosti slávu,

Zkrvavils ohavně Abelovu hlavu!

SÉT:

A manželka milá, pozustalá vdova,

Nepovědělalíš nijakého slova?

EVA:

Tá! tá! ti kvílila, povýšivši hlasu:

Ach! Mamičko, všecku stratila sem krásu!

Můj Abel! tu leži, tu svadla má růže!

Vy tratíte Syna, a já mého Muže!

Ach! veď to byl dobrý, laskavý, svatý Pán!

Srdce mého radost, lilium, tulipán!

Ach! Abeli drahý! libám tvoje líčko,

Já za nim již padám do hrobu, Mamičko!

SÉT:

Synové pak smutni co říkali k tomu?

EVA:

Stáli, co zděšení od jasného hromu;

Prvorozený pak svá otevřev usta,

Kvilením náramným hořekoval z husta:

Ach! milý Otče můj, nevěděl sem prvé,

Že pro viru svatau vy ztečete z krve!

Mně to syce boli! a srdce proniká!

Než, buď mým dědictvím tá vira veliká,

Bych vždycky jen s Božím já chodival stádem,

A řidil se vašim věrnosti příkladem;

Buduli viru mit, budu miti dosti!

Shledám se y s vámi v nebeské radosti!

SÉT:

Když ste se již věcý takto nakvílili,

Co ste ještě dále potom učinili?

EVA:

Vzali sme Abele, obvinuvše v plátno,

A ti dva synové néšli tělo snadno;

Obmyvše jej z krve, vzali sme y masti,

Prv nežli sme měli jej do hrobu klásti;

Tak, vonnými věcmi pomazavše jeho,

Vložili sme pěkně do hrobu nového,
V kterém ještě žádný nebyl ležel nikdy,
Neb sme ještě smrtné nezkausyli křivdy.

SÉT:

Do hrobu kterého vložili ste tělo,
Jenž pro viru svatau od nože umřelo?

EVA:

V té záhradě naši byla jedna skála,
Která v břehu pěkném položená stála,
Komůrky v ni byly, jakbys je vytesal,
A železem tvrdým mistrovně vykřesal;

Tamž sme my Abele mrtvého vložili,
Obvinuve kmentem, všecky udy, žily:

SÉT:

Nač ste ho mazali takau vonnau masti?

EVA:

Bychom, y na mrtvém, oči mohli pásti;
Neb těch vonných věcý taková jest vláda,
Že těla bezdušná neshnije tak ráda,
Když se to kunštovně všecko pěkně zpravi,
A Apatekářským dílem tak napravi,
Že za mnohá léta, museji byt krásni,
Kteři na tom světě v ctnostech byli jasni.

SÉT:

Bez pochyby ste vy často plakávali,
Když ste do záhrady této chodivali?

EVA:

Jak sem k té štěpnicy tak neměla chuti,
Že sem tam nechtěla ani nahlednauti!
Ale milý Adam často tam chodival,
By se na Abele svého podival;
Již nyní více jest, nežli třidcet roků,
Jak Abel raněn jest v svém spanilém boku:
A předce jest čerstvý, jakby dnes jen skonal,
Hle! co Adam vonnau svau masti vykonal!

SÉT:

Teprvť já rozumim, proč mi Otec říká:
Tu, Séte můj! leži nevinność veliká!
Budešli ty takým, jakým býval Abel,
Neubližit tobě hřich, smrt, ani ďábel.

Ozvalliž se ale Bůh náš spravedlivý,
By pomstil, co spáchal náš Kain zlobivý?

§246.

Vyhledávání krve nevinné.

EVA:

Jak náhle se Kain byl navrátil domu,
Slyšel slovo Boží hned co slovo hromu:
Ty, morděři zlostný! kam utikáš? ty stůj!
Kdež jest to dítě mé? ten Abel, bratr tvůj!

SÉT:

Nuž on již utikal? - - - -

EVA:

- - - Všecken spadl z vlády,
Aniž sy kde věděl jaké najit rady!

SÉT:

Vidite! jakť to zlé a hříšné svědomi,
Srdce bezbožníků hned po skutku lomi;
Abel již tam ležel! mohlť se ho nebát!
Než svědomi předce nutilo jej běhat;
Což on řekl na to? neznav mista ledvin;

EVA:

Zlostně odpověděl: jáť, Pane můj, nevím!
Ey! jižť to já nevím! co mně tam do něho?
Zdaliž jsem já strážným toho bratra mého?
Hlavnýt mi to člověk! čím on to vyzýskal?
Bych, v zymě neb horku, plecem pro něj ztiskal!
Snad pod viry svojěj odpočívá partau!
Čim zaslaužil, bych já při něm držel vartu?
SÉT:

Jižť právě hřich z něho učinil potvoru!
A had, v srdcy jeho, pevnau měl komoru!
Nebo, jakým čelem, a jakau smělosti?
To jen nadhazoval Boži vědomosti:
Že on o něm nevi! že on má své práce!
A Boha odbavit minil tak na krátce!
Ba, jak ho porazyl, Bůh náš vševědaucý?
EVA:

On hned, Kainovi, v svém hněvě horaucý,
Řekl: cos učinil? ty máš to myšleni,
Že mi tvoja vražda dobře známá není?
O! tys velký blázen! v nevěře a zlosti;
Ty naskrze nejsy hodný mé milosti!
Bychtť ani sám nechtěl (což však byt nemůže)
Vymstit se nad tebau, pro svatého Muže;

Sama tá nevinnost v mém srdcy plápolá,
Hlas, krve Abele, z země ke mne volá!
Zdážtbych mohl Bohem opravdivým slauti,
Kdyby se mé srdce nemělo pohnauti,
Nad takauto křivdau Abele mojého,
Žes vylil nevinnau a svatau krév jeho?

Což ti on učinil? on jen po mně taužil!
On, v viře pravé mně upřimně slaužil;
Pročežs jej nenechál v běhu jeho ctnosti,
Aby mi dél slaužil v svaté pobožnosti?
Kdo ti dal tau vládu, aby život svatý,
Byl kyjem a nožem ukrutným odjatý?

Ty praviš: že on zle na tom světě věřil;
Ba, čims ty tau viru Abele rozměřil?
On držel viru svau, dlé mojého slova,
Nechtěl, cos mu nočni ty haukala sova;

To učinil svatě! a přišel k spaseni;
Než tebe poráží všecko zlořečeni:

Zlořečený budeš! a všecko prokleti,
Nech v světě na tebe ze všech stran leti,
A hýbey hnedky přeč, ty zlobivé plémě!
Z této, krvi svatau pokropené země,
Která jen ruce tvé užiti se dala,
Aby krév Abele svatého přijala;
Nejsy hoden staupat po takém trávníku,
Na němž sněsl Abel křivdu tak velikau!
Svatému nadmitals, v čemž nijak nezvinnil,
Že ti pole spásl, a škodu učinil;
Ale, neni pravda! onť nic neublížil!
Tys jen to hněvivé srdce k němu ztížil,
Že on více Boha, než tebe miloval,
A nevěry, pro mau slávu, nešanoval,
Ale svatě horlil, aby moje jméno,
Tak, jak sem přikázal, vždycky bylo ctěno;
Toť v oči povídám: to slavný hrdina!
Tenť krvi, svého poctil Hospodina!
Ty, žes pod zámyslem učiněné škody,
Tento skutek spáchal pro zemské urody:
Já nyní tvojému zlořečim oráni,
Nezkusýš zemského nikdy požehnání!
Již ty děley, a oř tau zem, jak chceš, sobě,
Nebudeť vic mocy své vydávat tobě;
Bývaloliť málo, při Abele ctnosti,
Tým méné, věř! bude, již při tvojěj zlosti!
Ty, škodiv života Abelova věncy,
Nebudeš nikde mit stá Lau Rezydency!
Ne jen tvé svědomi pokoje ti nedá,
Než y tvá sama tvář vždycky bude bledá,
Od přenáramného v duchu tvém trápeni,
Ba y smyslů tvojich ztrašného zmateni,
Takže ustavičně, v položení takém,
Budeš jen běhaunem a samým tulákem;
Veď, byťby y Abel byl učinil škodu,
Tys neměl takovou vyvoliti módu,
Abys ty kyjem bil jeho svaté ruce,
A v své Pří vlastní stavěl se za saudce;
Mohls přijit ke mně, aneb k Adamovi,
Co k spravedlivému tvojému Otcovi,
Bylbyť vás porovnal bez všecké pochyby,
Anižby krvavé v světě bylo chyby;
Jestliby co Abel byl zvinnil v viře,
Žebys ho byl musel držet na Kacýře,
A bállis se, by tě nemohl kdo zmámit,
Mohls tau věc směle, mně Bohu, oznámit!
Jábych již byl věděl, cobych měl činiti,
A věcy, y křivé, na světě zpřimiti!
Ale, žes svévolně sobě osoboval,
Bys, ve věcech viry, na světě mistroval:
Zlořečeněs vletěl do mojého práva,
Pročež y tvá pyšná padnaut musý hlava!

SÉT:

Nuž Abele život neyvic proto zhasl,
Že nevěrné pole Kainovo zpásl!
 Žeby byla duše jeho velmi ráda,
 Bludné ovce přivést do Božího stáda;
Umřelť tedy Abel, jakož vidim, svatě,
Než Kain provinnil, náramně, proklatě!
 Ale, co též říkal Kain k potrestání,
 A spravedlivému Božimu žehráni?

§247.

Zaufalá urputnost Kainova.

EVA:

Onť své hřichy vyznal! O! vyznal bezpečně,
Byv již přesvědčený důvodně, konečně;
 Než ne, žeby se byl k milosti utikal,
 Ale jen zaufale a urputně říkal:
Já milosti žádné vic nemohu miti,
Nepravost má nemůž odpuštěná býti!
 Toto, vidim velké jest mé provinněni,
 Já, věčného nikdý nedojdu spaseni!
A krom toho ještě, tak mně, Bože, haniš,
Že mne dnes ze země této již vyháníš!
 Já, boje se tvého strašlivého saudu,
 Před tváři tvau jistě ukrývat se budu;
Mám byt jen tulákem, běhaunem na zemi,
A bez poctivosti mezy ditky všemi!
 Jiněť rady neviem, kteraužbych dal sobě,
 Jen tauto, již nyni chcy předložit tobě:
Když sem již tak zviňil, a jednauc již hřich mám,
Satisfakcy učiň, a zabi mne ty sám!
 Aby za to moje hrozné provinněni,
 Stalo se vůli tvé dostiučiněni;
Když chceš jedenkrát již vymstit se náramně,
Proved' sobě vůli, jakau jen chceš, na mně!
 Já vic tvé milosti sobě nic nevážim,
 Než, o to se pilně a vždy vynasnážim,
Aby, když sem jednauc již poslán do pekla,
Skrz člověči ruce krév též ze mně tékla!
 A, kdo mne zabije, zpravi, co Bůh mini,
 Tak se potom, vůli tvé dosti učini!
Já nechcy živ býti mezy mými syny,
Ani jen jedinké na světě hodiny;
 Načež mi jest život, nač zdejší bydlení?
 Kdyžs mne již od všeho odlaučil spaseni!

SÉT:

Ach! tuť se ukázal Kain, při své viře,
V neysvrchovanější nepravosti miře!
 To musyla býti již pekelná hlaveň,
 Prv, než ji horaucý hada páčil plamen;
Kdyby on pokorně byl před Bohem klekl,

A jen aspoň takto, srdcem, usty, řekl:
Ach! Bože! Bože můj Bože spravedlivý!
Ját vim, že jsem hříšník veliký, zlobivý!
Než věřím, že větší jest tvá milost svatá,
Nežli mordějka má tá ruka proklatá!
Ach! odpusť mi vinu, pro tvé svaté jméno!
Zvláště pro zaslibené to ženské Semeno;
Já se nikdy více hříchů nedopustim,
A všecku nevěru konečně opustim,
Vimť! žeby se Pán Bůh byl nad tím radoval,
A nad tím hříšníkem hrozným se smiloval,
Bylby mu odpustil jeho všechny hřichy,
A bylby ho spasyl ten beránek tichý!
Než, že on k milosti té Boží neběžel:
V hřichu a zaufání s vlastní škodau ležel;
Ach! Bože! koney v nás to svaté pokání,
Bychom nezemřeli v hříších a zaufání!
Cože dále řekl, při svém trestání,
Bůh, k Kainovému takovému žvání?
Jak, když se jedenkrát již tak byl nakazyl,
Nevěru a jeho domněni porazyl?

§248.

Předivná milost Boží.

EVA:

Bůh, mu řekl rovno: O! bludný Kaine,
Takýmto způsobem spaseni tvé hyne!
Nevěra tě sráží! na mnět neni vina!
Tys neštěsti svého jedinká příčina;
Většit jest milost má, než tvé nepravosti,
Ty pochyby nemáš na mojí milosti!
Daremně ty běžiš do takého kauta;
Jen raději rozraz tvé nevěry pauta!
Všecko dobře bude! jen opusť své zlosti,
A vhrň se pod křídla mé samé milosti!
Já nedržim hněvu nad lidmi na věčnost,
Má láska upřimná bude tvá bezpečnost;
Já tobě odpustim všechny strašné viny,
Jen se ke mně obrať, a buď Kain jiný;
Škodaťby to bylo, by první zplozený
Člověk, měl byt v peklo horaucý vhozený!
A co se dotýče tvého *Projektu*,
Kterýs mi předložil v zaufalém *Affektu*,
Bych sám tebe zabil, aneb skrz jiného
Zabit tě rozkázal člověka živého:
Tomu já veřejně na odpor se stavim,
A celému světu zjevně nyní pravim,
Že tvé smrti nechcy! podlé tvého zdání,
Já raději hledám tvého pokání,
A toť vysvětluji nyní v tvoje oči:
Běda! kdo svau ruku v tvé krvi zamočí;

Pomstím já to jen sám, mně příhodným časem,
Nebudešli se ty řídit mojim hlasem;
A, z této důvodné mé svaté příčiny,
Nechcy, by tě zabil v světě někdo jiný;
Ty buď živ svobodně! budeť, chcešli zdravo!
Já života, smrti, při viře, mám právo!
Aby se pak každý toho štilil pádu,
Hle, znameni toto na tělo tvé kladu;
Kdo se opováží zabit tě osobně,
Nad tím bude mstěno, věř, sedmnásobně;
Tys zaslaužil sýce, z strany vraždy dila,
Aby y tvoja krév hned vylitá byla;
Ale já se nechcy tak nad tebou mstiti,
By potom nemohlo říkáváno býti,
Že sem tě dal zabit, ne pro smrt Abele,
Ale, žes nevěřil v tvého Spasytele;
Nechcy! by se koho kdo, pro viru nabil,
Aneb ho y také svým usudkem zabil;
Mně pomsta samemu! já Pán! ja zatratim!
Já nevěru, časem příhodným odplatim!
SÉT:

Ach! jak milostivý Pán Bůh a dobrý jest,
Když ho y z té pekla hlubiny chtěl vyvést!
V niž on již po hlavu v nepravostech trčel,
A to sy nevážil, než jako pes vrčel;
Kdyby on jen způru takau byl opustil,
A jen se na samau milost Boži zpustil:
Vimť! žeby mu Boži to dluhočekáni,
Bylo dopomohlo k pravému pokáni;
Než, že nechtěl místa pravdě v srdcy dáti,
Zuřivého Boha musyl se lekat;
Ba jaké, posledné, s Kainem mluveni,
Učinilo věcem takovým skončení?

EVA:
Kain, ne žeby byl Bohu se jen poddal,
Než ráději s svými odešel opodál;
Odlaučil se naskrz od naši rodiny,
A země dálejší zaujal roviny,
Odešel k východu nedaleko Eden,
V němž od hada semnau tvůj Otec byl sveden.
Vyvolil sy místo bohaté na východ,
Směle se osadiv v urodné zemi Nód;
Tamť stavěl y město, teX v viře lenoch,
A nazval ho jménem Syna svého Enoch;
Tam v potomnich časých y *Indus* poteče,
A lidem budaucým dost zlata dovleče;
Než pomysli! nač jest drahá věc y táto?
Když se odmárnilo viry pravé zlato!
Načežby mi bylo zlato a rubiny?
Kdybych do pekelné lézt měla hlubiny?
My sme se drželi předešlého kraje,
Asy na dvadcet mil od pěkného Ráje,

Tam sme stáda pásli, záhrady sadili,
A v potu své tváři svatě se živili.

SÉT:

Takť se tedy Kain sám od vás odlaučil,
A svojich potomků jen nevěře učil!

EVA:

Žena jeho tehďáž právě porodila,
Když se s nim vybrala lidu jeho sýla;
Toho sy k nevěře svojěj hned posvětil,
A východni kraje svým plodem zasmetil,
Aby země táto, jak ji vidiš, Boži,
Při zlatě, to věčné utratila zboží!

SÉT:

Oslavujit' Boha z té spravedlnosti,
Že Kaina trestal pro ty hrozné zlosti;
Než, rád bych poslyšel v tom života času
Krve Abelovy žalostného hlasu;
Jakť předce volala jeho krév horúcý,
K tomu nebeskému Neyvyššimu Saudcy?
Velkát to věc! když krév z žil nevinných syči,
A potom y k nebi v křivdách svojich křiči!
Kdybyste mi o tom podat chtěli zprávu,
Poděkoval bych vám s ukloněnou hlavou.

§249.

Pamatování na milých zemřelých, hořké.

EVA:

Ach! milý Séte můj! velké věci žádáš!
K mé žalosti větší k mojim nohám padáš;
Jakť bych vyslovila, zarmaucená Matka!
Mojého Abele svatá slova sladká?
Bydlet bych musela již v nebeském Chrámě;
Nebo smrt Abele srdce moje láme!

SÉT:

Odložte na stranu, všechny ty žalosti;
Veď Abel v nebeské stkvě se již radosti!
Nač závidět máme života korunu,
Těm, jenž se raduji při Beránka trůnu?
My sy rozprávějme, po žalostém pádu,
O jejich spasení, k našemu příkladu,
Bychom y my, časem, budeli Bůh chtiti,
Krvavau ozdobu v nebi mohli miti;
Když sem o tom hlase od vás něco zvěděl,
Netajtež, co o něm G'abryel pověděl.

EVA:

Jižť ty, právě dobrau, v své hlavě, pamět máš!
Když to všecko pěkně a zřetelně znáš,
Co semť o tom hlase, snad y z unáhlení,
Řekla, při Abele mého usmrcení;
Mých tedy *Affektů* chvály bude znak, to,
Povimlit', Abele krév mluvila takto:

§250.

Hlas krve Abelovy.

Otevřiž se nebe! pohleď do těch hlubin!
Viz, můj drahý, svatý a červený Rubin,
Kterýž sem stratila k slávě tvého trůnu,
Abych neuvadlau dostala korunu;
Já sem v žilách mého Abele běhala,
Aby Boži byla vždy slavená chvála,
Bych dopomáhala mau živau čerstvosti,
K pravdivé života věrné pobožnosti;
Já sem tak horaucý v běhu svým byla,
Že sem jen po viře a Bohu dychtila;
A hle! nenadále, probodeným bokem,
Tékla sem z Abele přehojným potokem!
Vrhni, Bože! zrak svůj na tyto kaluže,
Neb na světě větší křivdy byt nemůže,
Jak, jestliže někdo, pro tvé oslaveni,
Krví má dostávat to věčné spaseni;
Jak jsem, hle! tá prvni na tom světě řeka,
Na kteréž se ďábel proti viře vzteká;
Dostal běh žádaný, na ni, svojí plti,
Aby smrt obživil mau nevinnau smrti;
Než věřim já pevně, že jedna krůpěje,
Plaveni takého y moře zaleje;
Nedbám nechať teče, mé krve cynobr,
Kterýž zamiloval ten ukrutný obr,
Bych nebyla živá ale jen zpečená,
K slávě důstojného nebeského jména;
Já právě všecku v tom pokládám sy slávu,
Když Abel krvavau má pro viru hlavu!
Co po tomto časném ké krve točení,
Mělaliby věčné prohráti spaseni?
Já raděj vstaupim z smrtných audů,
Aniž se co bojim Kainova saudu,
Jen abych to štěstí v životě mohla mit,
A složit viry mé před Bohem Chryzolit;
Stálosti Sardyus, a ctnosti Hyacynt
Potře všecky gulky ukrutných v světě Flint;
Tyto mé klenoty já veřejně kladu,
Před beránka trůnem, na zvláštni hromadu;
Vimť! že sy oblíbi, ten urážky kámen,
Milováni mého, až do smrti, plamen;
Nedá sy on vydřit ze své hrsti berly!
Jejiž jsau ozdobau viry svaté perly.
On mně svojim časem k trůnu svému shrne,
A krvožiznivé hlavy z krků strhne;
Bože! protoliž sem od tebe stvořená,
Aby tak chatrná byla moja cena?
Žeby ji bezpečně každý mohl vylit,
Kdo myslil, že sem já v viře chtěla zmýlit;

Ach! dost sem volala: Bratře milý! nebi!
Nevinnost mau vidi sám Pán Bůh na nebi!
 Nic semť nezvinnila! jen Boha se bojím!
 A v mé viře svaté neustupně stojím;
Veď ti tá vira má naskrz nic neškodí!
Pročež tedy ruka tvá toto provodí?
 Ach! Bratře! šanůj mně! pěkně tebe prosým!
 Já, y v křivdě teto v srdcy tebe nosým!
Nehřeš! jak proti mně, tak y proti Bohu
Tauto ukrutnosti strašlivau a mnohau;
 Já ti nezávidim tvého náboženstvi,
 Aniž kdy činívám jaké protivenstvi,
Jen ty mi dey pokoj! jestližeť se libi,
Bych splnila Bohu moje věrné sliby!
 Veď, jestli zle věřim, já, v Božihó Syna,
 Nechť zůstane všecka na hlavě mé vina!
Přijdeť, svojim časem, zaslibený Sýlob,
A odpláti, věřimť, viry naši dilo;
 Nehrdlůjž se semnau! neber toho nože!
 Ach! jižť já umírám! stůj při mně, ó Bože!
Toběť já, ó! Bože! spaseni mojého!
Teď poraučím ducha mého zemdeného;
 Napsal sy jméno mé sám na svojej dlani,
 Budiž mi přítomen v tomto umírání!
Miluješ mne nyne, prám jako y prvě,
Pomstiž! Saudce věčný, mé nevinné krve!
 Ják již z Abelové ráda řeku hlavy,
 Ty Bože! ten Rubin do své přijmi slávy!
Ach! přijmiž, prosým tě! tento věrný pramen,
A shrň ho v onen den, k trůnu svému. Amen!
SÉT:
 O! Amen! Abeli! tys jedenkrát sýc přeč!
 Než pomstít krve tvé strašlivý Boží meč!
Nestanelit se to v tom milosti času,
Aspoň! když povýši Angel trůby hlasu,
 K němuž, z hrobů našich, v onen den vstaneme,
 A před saudnau Boží stolicý staneme;
Vimť! že, nejednomu srdce tehdaž svadne,
A krvožižnivá v peklo hlava padne;
 Tam slavnější Pán Bůh zpravi Exekucy,
 Kterau zavře oheň pekelný horaucý;
My jen v životě svém trpěliví budme,
A pro viru, na smrt nikdy neodsudme;
 Před Boží *Tribunal* věc běži taková!
 Bůh nám dal, ne nože, ale svá jen slova,
Podle nichž bychom my, tak, jak chce, věřili,
A v svém obcování y šlechetně žili;
 Kdo nechce poslechnaut, my pokoj mu deyme,
 A nevěrných s pláčem Bohu poraučeje,
Snad se ještě stanem, v tom času milosti,
Že k poznání přijde svojěj nevěrnosti!
 Bez pochyby pak snad, když Abel umíral,

V duchu, od svých milých, pěkně se odbíral?

§251.

Abel *valedikuje*.

EVA:

Ach! synu můj milý! srdce mé se svírá!

Pamatujic, že se můj Abel odbírá!

Takže, ani neviem, ach! nevim do cela,

Jakbych to od pláče vysloviti měla?

SÉT:

Y! Matko má milá! přemůžtež se samy,

A nekráťte život hořkými slzami;

Ved' s Abelem dobře! ale my plačeme,

Když, pro věrnost k Bohu do hrobů skáčeme!

Než, mojému Bohu já tak slyně věřim,

Že nás pusti, z toho hrobu k nebe dveřim;

O! pusti nás věřte! onť vládne jich zámkem;

A zkrýje věřících pod nebeským stánkem!

EVA:

Podey mi! prosým tě, tau tam suchau šatku,

A posly mluvící za Abele Matku;

Neb musým, nejednau mé slzy utírat,

Když povim, jak Abel musyl se odbírat;

Ty mezy tím, vraucně k Bohu tvému vzdechni,

A *Valedykcyi* Abele poslechni:

*

Já Abel již stoje na věčnosti prahu,

A posvětiv nebi mau věrnau krév drahou,

Ustaupil sem Bratru, mého těla vrahu;

Než, při tom, pobožnau tauto mám povahu:

Že se chcy odebrat od mých milovníků,

Zvláště pak od svatých Božich služebníků,

Kteří mně poctili svau láskau všelikau,

A nademnau cýti, již bolest velikau!

Adame! Otče můj! Otče milý, vděčný!

Ty, můj Učiteli, věrný a srdečný!

Tys mi, k viře pravé byl vůdce bezpečný,

Nebs mi vlil do srdce zákon Boží věčný;

Učiv mně gruntovně, cobych měl věřiti,

A, po jaké vůli můj život měřiti;

Coť Bůh usty svými tobě chtěl svěřiti,

S tims se ty upřimně chtěl semnau zděliti;

Bůh odplat! to svaté vynaučování,

Kterěž mi radostně zplodilo skonání,

Takže y v tom smutném mojém umírání,

Cýtim to nebeské duše požehnání!

Děkujiť poslušně, za všechny starosti,

Jéž ste podstaupili v mé semnau mladosti,

Že ste mně živili a vodili k ctnosti,

Přival požehnání zaley vás, z vysosti!
Neplačtež! že Kain ostrým nožem bříňká,
A, že srdce lomi žalostná novinka,
Neb, tá zarmaucená krvavá hodinka,
Sprovázý do nebe milého vám Synka!
 Můželiž větší byt v světě potěšeni,
 V rodičském nad syny mrtvými zděšeni,
 Jak, když v velkém srdce svého zkormauceni,
 Jisti jsau o věčném svých ditek spaseni?
Vám sem sýc milý byl, ale milší Bohu!
Což ani z auplna vyslovit nemohu;
A tak, by ukázal ke mně lásku mnohau,
Misto země, dal mi svau slavnau oblohu!
 Tét Bůh nezlořečil! tamž jest požehnání!
 Vy, musýte kvilit v zemském putování,
 Snášejice hrozná přenasledování;
 Mně Bůh spasyl věčně, v násylném skonání!
Jak to za veliké štěstí mé pokládám,
Že, pro viru svatau, k slávě Boži, padám;
Kain sýc vděčný jest, ne bez gruntu hádám,
Než, kvilit Otec můj, zarmaucený Adam!
 Tomu se nedivte! Bůh ráčil zjeviti:
 Svět se směje, když my musýme kviliti!
 Než, přijdeť čas, když nás bude y těšiti,
 Ont, v kalich veseli, y žluč vi změnití!
O! nechť požehnání Boži s vámi bývá,
A duch trpělivý v Bohu odpočívá!
Blaze! kdo zmužilost takovauto mivá;
Neplačte! váš Abel v nebi již přebývá!
 Pověz, G'abryeli, mé žalostné Matce,
 Že Abel již přestal pásti stoje stádce!
 Že již odpočívá od všeliké práce,
 Odebrav se náhle, nenadále, krátce!
Nedomnival sem se, tim méně směl řícy,
Že mi vezme Kain pastýřskau palicy,
Že mne s ni utluče po boku, po licy,
A nožem podvrátí života stolicy!
 Kdožtby se byl nadál, v svaté viry dobu
 Že Kain nevěrný chce učinit próbu?
 Že tělo nevinné zvalit chce do hrobu,
 A zmárnit protivnau své slávě osobu!
Než, stalo se předce, podlé jeho vůle,
Že, v hrsti uvázla té hry jeho kaule;
Ont užil na těle mém, vlastní mé hůle,
Zůstalť on na vrchu, já sem křičel důle!
 Nebyl sem tak syný, v těla děnklovosti,
 Bych se já byl mohl zepřít jeho zlosti,
 Neb s velikým hněvem a usylovnosti,
 Zabil mne pro viru, bez všecké milosti!
Nu Matko! stalo se! Matko má již *Vale!*
To se stat musylo v světě k Boži chvále!
Stalo se sýc, jak vám tak mně, nenadále,

Než dobře! že k Ráji jsem ovoce zralé!

K Ráji nebeskému, jež Bůh nám vysadil,
A v púšti y hřichů nám slavně poradil,
Ját sem to dědictví krásně přijal za dil,
Bůh mi smrt žalostnou životem nahradil!

Vimť, že vás to bode, ach! bode velice,

Když spatřit musíte mé krvavé lice;

Vy sýc neshlédnete mne na zemi více,

Ale vás potěši nebeská dennice,

To vám zaslibené nebeské Semeno,
Oblehči zármutku vašého břemeno,
Toho mne v ochranu svou přijalo jméno,
Které vždy ode mne v světě bylo ctěno;

A tak přejtež prosým dítěti vašému,

Že slavně odešlo k Otcy nebeskému,

Ten, jak mně liboval vždycky srdcy svému,

Tak učinil konec sauzení mému;

Děkujiť pak zvláště při mém odbírání,
Za to přebolestné syna počínání,
Za to Mateřinské v porodu stonání,
Jimž vás pocvyčilo Boží panování;

Porodu Abele, v té světa neřesti,

Syn, Abele jméno, v pravdě musyl nésti,

Neb ste porodila jen Muže bolesti,

Který podlé těla padl do neštěsti;

Bůh, ach! ten Pán Bůh náš všeho potěšení,
Budiž vám přítomen v tomto zarmaucení!
O! by v uchu vašém nebylo to znění:
Abele věrného již při stádu neni!

Jako sem po ctnostech v mém životě taužil,

Tak sem sy vinšoval bych vám déle slaužil,

A z losu dobrého vám, radosti užil;

Než hle! nenadále nepřitel mně sauzil;

Nic však proto, Matko, já synně vás kojim,
Neb blahoslavený již před Bohem stojim!
Ját se vic neštěsti žádného nebojim,
A vás časem v nebi přivítat se strojim.

Já jsem v smrti první, v tom světa staveni,

V němž Bůh smrt lidskému vyhlásyl stvořeni;

Já jsem Kníže smrti, v celém pokoleni,

Zdaž to velká sláva, y před Bohem, neni?

První smrt na světě, již had zpravil dravý,
Hle! jakť Pána Boha předce pěkně slavi!
O! Bůh, y v té smrti, život věčný zpravi,
Budemeliť pilni vždycky jeho slávy.

Vy, Matko, zakaustež, do svého skonání,

Všeliké na světě Boží požehnání;

Bůh nechť vás s ditkami vždy laskavě chrání,

A zármutky strašné ze srdce vyhání;

Pamatujtež, prosým! na ty mé syroty,
Aby se drželi vždy viry čistoty,
Žeby svaté vědly své v světě životy,

A nadarmo Boží nebraly dobroty;
Nechat se zpravuji svatým vždycky řádem,
A kráčeji věrně jen za Božím stádem,
Nechť se potěšuji slov Božích příkladem,
A stálé v víře buďtež mým příkladem;
 Vim sýc že jim Kain bude nadmitati,
 Že sem Boha mého nechtěl poslauchati,
 Že na jeho viru nic sem nechtěl dbáti,
 A jen až do smrti Kacýřem zůstati;
Ale jim povězte, že to není pravda!
Než, že sem pyšného vždy trápival hada,
Takže mi smrděla každá jeho rada:
Že proto pod ostrým, Abel, nožem padá!
 Mým ditkám nebude žádné pohanění,
 Tak ohavné mého života ztraceni;
 Neb mi posloužilo k věčnému spasení,
 A k znamenitému v Cyrkvi oslávení;
Učtež je horlivým, jen k Bohu modlitbám,
By vyhnauti mohly, duše, těla, chybám;
Tau prosbau naplněn, světu již vyhybám,
A rty dětinskými vás posledně libám!
 Manželko má drahá! rebeť smutek seče!
 Nad tebauž mrákota hromová se vleče!
 Ty vic než sedmerý, cýtiš v srdcy meče,
 Že z Abele tvého krev nevinná teče!
Zlomilť se, hle! prsten, bez všeho nadání,
Toho manželského v světě milování;
Neplač! než uskrovně tvého nařikání,
Bůh rozkoš tau změnil, v věčné požehnání!
 Kain to vyřídil, bych já jeho prstem,
 Byl v světě krvavým pokrstěný krstem;
 Běda! sýc takovým zlořečeným hrstem:
 Ale Ženich duši drahý mi dal prsten!
Já, při Božím Synu všecku mám bezpečnost,
Onť sobě duši mau zasnaubil na věčnost!
Zmarnila syc těla Kainova vzteklost,
Než, spasylatť duši věčná Boží milost!
 Ty, drahé srdce mé! nekvěl tak náramně!
 V zármutku se potěš, a pamatůj na mně,
 Že sem Bohu slaužil v mém životě slavně,
 A v mém obcování vždy se choval zprávně;
Děkujť srdečně za tvé milování,
Za tvé ke mně lásky jasné plápolání,
Za tvoje v zármutcých mně potěšování,
Vyley Pán Bůh na tě všecko požehnání!
 Cti Tchána svojého a drahau Svokruši,
 Oniť k plači tvému své otevřau uši,
 Potěšovat budau zarmaucenau duši,
 A tebe zastanau laskavě, jakž sluši;
S ditkami našimi Bohu se modlivey,
A jeho samého vždy nábožně ctivey,
Společenstvi s poctů falešnau nemivey,

Při oběti pravé Boha tvého vzývej;
Učinišli toto, věrná jsaucý Pánu,
Ohradi tě všudy svau Božskou ochranau,
Uvižeť, zahoji tvého srdce ránu,
Mým zamordováním do něho zavdanau;

Jáť se již raduji, a naskrz nemučim,
Než před Božim trůnem nové písni učim;
Konečně se s tebau již nyní rozlaučim:
Vale! srdce moje! Bohu tě poraučim!
Ditky! bez pochyby tuze naříkáte,
Že Otce vašého již více nemáte!
Neb ho bodly ruce Kaina proklaté,
A vzaly vám jmění na světě bohaté!

Než ale, neplačte! příliš, této chvíle,
Synové a dcery, mé ditky předmilé!
Počineyte sobě v svém Bohu zmužile,
Nedáť on klesnauti všecké vaši síle!
Jáť, bolesti žádné již více nesnášim,
Než, nevinnau krvi y Kaina strašim;
Bůh, za život časný, obdařil mne dražším,
Bylli mojim Bohem, takéť bude vašim!

Jen se, jeho báti vždycky usylůjíte,
A z celého srdce věrně ho milůjíte!
V něm, v zármutcých vašich vždycky se radůjíte,
A, v zjevené viře, do skonání stůjíte;
Ach! nechať vás krév má k tomu vždy pobizý,
Že vira jest draží y nad zlato ryzý!
Nech raděj život náš tento časný mizý,
Nežbychom zvolili zlau viru a cyzý!

Matku vaši nikdy v životě nermuťte,
Adamovi, Evě, Ji, poslušni buďte,
Před časem, všetečně žádného nesudte,
Z tovaryšstvi zlostných všudy se vykruťte;
Tak Bůh požehnání svého vám uděli,
A v zármutcých samých budete veseli;
Zvlášť prvorozený můj synu umělý,
Buď vždy ctitel Boží a milovník celý;

Voď, tau zanechanau mau v světě rodinu,
K slaužení samému v nebi Hospodinu;
Vyhod' z pocty Boží ničemnau novinu!
Tak radostnau čekey poslední hodinu;
A, jak sem já užil, pro viru jen bitky,
Tak vy též připravte k tancy tomu litky!
Jen v trpělivosti sbirejte sy kvitky;
Valete! mé drahé, zarmaucené ditky!

Y ty světe! *Vale!* dobrau noc ti dávám!
K tvojej krátochvili běh můj dokonávám;
Nic to! však před trůnem Boha mého stávám,
Amen! s tau časnosti již se rozžehnavám!
SÉT:
Ey! musylť to člověk znamenitý býti!
Když, pro viru, y krév sobě dal vyliti!

Zvláště se mi líbí, že, když již umíral,
V duchu svém takto pěkně se odbíral!
Nu Matko! neplačte! onť v nebi již sedí!
A na slávu Boží jasným okem hledí;
Já semť ho neviděl za života mého,
Půjdu se naň dívat do sadu našeho;
O! půjdu ochotně, hnedky v tauto dobu,
A odvalím kámen sám od jeho hrobu;
Podívat se na něj bratr jeho vlastný,
A uvidí, zdali ještě tak jest krásný,
Jak byl, když ste ho z té krve byli vzali;
A tělo vonnými věcmi pomazali;
Vy, mezy tím na svau práci pozor deyte,
A mne, v Mateřinské vždy paměti mějde!

Kapitola XXIX.

Castrum doloris.

Pláč nad Vyznavači Božími.

§252.

Sét jde k Abelovému Horbu.

Když Sét od Matky se byl odebral, ve dvoře pochytil jeden dřevěný kůl, pospichal hned do té Záhrady, v nižto Abel, bratr jeho, pochován byl. Cestau se ubíraje, všelico mu na pamět přicházelo; neyvice však horlil, že Pán Bratr jeho, Kain, tak ukrutný byl, a pro věrné Bohu slaužení, svatého a nevinného Abele, zamordoval. Přišed k Záhradě, vráta sy otevřel, ale hned za sebau zavřel, aby mu někdo v předsevzeti jeho překážky neučinil. Mezy stromovim a kvitim se procházeje, v pamět mu přišlo, zdali také Otec jeho nebude se hněvati, že mrtvému bratra svého tělu pokoje nedal, a jej, v Pánu Bohu odpočívati nenechal! velikýť on sám s sebau védl boj! neznal, coby učiniti měl? než, po mnohém potom rozpakování sám v sobě říkal: veď já bratra mého nepohnu! O! nepohnu! já to zas pěkně zapravim! a to tak, že ani poznáno nebude, hýballi tu kdo, neb ne? A krom toho, drahý můj Otec, nebude se ani hněvati, když zvi, že sem zamordovaného bratra mého, jen proto spatřiti chtěl, abych očitě, jeho, v viře stálosti a Bohu slaužení horlivosti příklad viděl. A tak potom směle šel, k tomu hrobu skalnatému, ten kůl dřevěný na rameně nesa. Přišed již k hrobu samému, kůl pohodil, a dveři hrobových považoval. Videl, že jest to kamen, veliký velmi, a dobře ze všech stran upevněný, takže pochyboval, by ho sám odvaliti mohl. Ohledávaje všecko, znamenal jedno, nadé dveřmi, uzučké okénko. Povýšiv se, vstrčil tam ruku, a makaje, náhodau cítil, že tam jest zastrčený jeden železný klin. Hned porozuměl, žeby ten dveře kamenné držel. Zmocniv se tedy, pěkně ho vytáhl, a potom s chuti kola dřevěného pochytil, po krajich ten kámen pohybovati začal. V tom, přišlo mu v pamět, aby se ten kámen nějak na zem nezvalil, kdyby jej sylněji vyvažovati usyloval. Vztal tedy hodný kus dřeva, a ty hrobové dveře nim podepřel; potom pak, hodně sýly přidav, kámen takový šťastně odvalil, a podporau tau břemennau, tak ochránil, že vrchem, y vjiti y vyjiti bezpečně mohl. Dostav se již do hrobu samého, tak libezná vůně ho zarazyla, že od příjemnosti její nevěděl kdeby stál. Poodsed potom asy dvanácte kroků, spatřil po bocých hrobu toho kamenného dlauhé a široké lavice, na nichžto jedné znamenal cosy bílého. Přiblíživ se, v skutku našel, že tam tělo Abelovo položeno, v čisté plátno obvinuté a hlava rúchau obvázaná. Všeho potom náležitě zkusyti chtěje, předně tau šatku obvázal, a viděl hlavu Abelovu synalostmi značenau, tvář bilau, bratu a vlasu kaštanové. Potom odhrnaum plátno, pohleděl na bok, a ai: proklaný byl, a dira v něm veliká! Chytiv ruku, znamenal, že y

tá raněná byla, nebo Kainův nůž odstrčiti chtěmje, y ruku probodenau dostal. Tu hned potom, zarmaucený Sét, očitě tohto Mučedlnika spatřiv, truchlivým hlasem takto nařikal:

§253.

Truchlivé, Séta Patryarchy nad Abelem,
KVILENI.

O! kdež mám potoky slzý mojich sbirat!
Takliž měl, drahý můj! můj Abel! umirat?
O! bych směl srdce mé v žalosti rozpárat!
Plačtež semnau hory nevyšši Ararat!

Kvéltež Pahrbkové! tuto leži skála,
Která na viře své nepohnutě stála,
Která, rozsedliny jen proto dostala,
Že Bohu slaužiti nikdy nepřestala;

Plač! urodné pole, v tento tak smutný čas,
Nespatřiš mne, věř mi, hned veseleho zas;
Mně, v zármutku tomto hned ošedivi vlas,
Neb umřel urodný pšeničný svatý klas!

Slzy vylévejte! po všem světě lauky,
Neb meho Abele svaté klesly ruky!
Proto, že berani obětůval tuky,
Musyl tak bolestně podniknauti muky!

Svau slávu potratit, jakékoli kviti,
Když květ viry svaté tak musyl umřiti!
Hle! barva proměnná krvi proto sviti,
Že, místo kopřivy, růže chtěla miti!

Štěpnice spanilé traťte svoju krásu!
Že neslyšno vice Abelova hlasu;
Kosti se v těle mém přenáramně třasau,
Že y Kain nechtěl znát milosti času.

Vinnice, chutného nevydávev vina,
Můj Otec utratil nevinného Syna!

Drahé Matce padlo milé dítě z klína,
Ješto na něm žádná nenašla se vina!

Zármutek nes y ty, po dolinách dřivi!
Padl! strom urodný a svatosti chtivý;
Zvrtal ho, pro viru, náš Kain zlobivý,
Jestoť byl strom svatý, pěkný žádostivý.

Ty slunce se zatmi! y na plň Měsíce,
Abele mojého již tu neni vice!

Zhaslať mu života, jen pro viru svíce,
V stinu smrti zbledlo krásné jeho lice!

Měsícy! ty nesviť v tvojém plném blesku,
Můj Abel trnova z světa vyšel stezkau;
Že sobě liboval pravdu jen nebeskau,
Utratil život svůj v zlořečeném třesku!

Skrey se Oryóne! plačtež vy Kuřátka!
Abele mojého smutná jest památka!

Pro pobožnost pravau, a pro slova sladká,
Dána mu života chvíla příliš krátká.

Klesniž y zvěř polni! v své celé čerstvosti,

Když jedenkrát Abel složil svoje kosti;
Ten, který svůj život byl oddal svatosti,
Tu leži, hle, všeckým pobožným k žalosti.

Slaviků! ty neměj v tomto sadě bydla,
Mojeho Abele svatá krev ustydla,
Holub svatý vletěl do smutného sýdla,
Ach! Kain ukrutný polámal mu křídla.

Eufrátes neteč! zastav se Hyddekel!
Neb rúcho veseli tento den mi svlékel;
Kain, oděv svatý z nevinného smekel,
A můj Abel drahý! v mordu smutném klekel!

Sám strome života, pro tau věrných próbu,
Vic ovoce nenos, než trať svau ozdobu!
Zármutek hluboký cítim v tauto dobu,
Můj Abel nevinný, dostal se do hrobu.

Kamenové drazý, a výborné zlato!
Obráťtež se rychle v samé pauhé blato!
Načež mi jest všecka cena vaše táto?
Když zmrvená leži perla takováto.

Cherubine, y ty, zpusť plamenné meče!

Krém z Abele mého nevinného teče;
Y každý, kdo jsy kde, na světě, člověče,
Nechť mrákota smutku nad tebau se vleče!

Tu leži Vyznavač! pravý ctitel Boha;
Nad nimž se vymstila nevěrná mátoha;
Kainova v prsech uvázla mu noha;
Zabilť! jinak vymstit nad nim se nemoha.

Jakážť jest to, Bože! na tom světě zpráva?

Že umirat musý, kdo tebe vyznává!

Zdáž ctitelů tvojich posvěcená hlava,
Trůnu tveho gruntem krvavým bývává?

Toliž zaslaužili ctitelove tvoji,
By ztratili život v svém v viře boji?
Ach! kdo mi jen ránu, kdo, tauto zahoji?
V hrobě samém vězý, má noha oboji!

Ach! světe nevděčný! co ty myslíš sobě?

Bůh náš zalibeni svého nemá v hrobě!

Svěřilliž on kedy klíč od smrti tobě?

A poddalliž viru smrtné tvoji próbě?

Neměllis, Kaine! Boha se jen báti,
A mého Abele živého nechati?
Mohls mu jen pokoj v jeho viře dáti,
Veď před Božim trůnem všickni máme státi!

Tvůj Turbáns jen přim Jestřábim podpěřil;

Ba, věc tau, rozumem nehlavně rozměřil;

Abel, aneb dobře, aneb snad zle věřil,

Načežs ty ho, prosým, v bok jeho udeřil?

Jakkoliť on věřil, ty předce máš vinu!
Kdyžs jeho života ukrátil hodinu;
Já ti v této věcy nemluvim novinu!
O! bys mně jen slyšel zatraceni Synu!

Věřilliť Abel zle; v smrti šel do pekla,

A krev, z boku jeho, v samém hřichu tékla;
Tohoť do jezera smrt nešťastná vlékla,
Takže y na zemi krév jeho se zpékla;

Višlíž ty pak o tom, žeby v každém času,
Byl býval Božihopotupníkem hlasu?
Žeby viry nebyl oblíbený sy krásu,
A nebyl oblékl ctnosti svatých řásu?

Ten, zabit skrz tebe, v pekle se žaluje,
A na tebe všechno neštěstí svaluje,
Že, pro tvé mordéřství trápení zkusuje,
A, za pomstu křičí, kdo hříšných morduje!

Nadmitajíc Bohu: mohl sem nemřít!
Mohl sem jen život, a ne smrt zkusit,
Kdyby mne jen Kain byl nechtěl zabít,
Mohl sem budaucně svatau viru miti!

Již vyzney Kaine! co ty Bohu řekneš,
Když před jeho trůnem, v den poslední klekneš?
Vimť že se náramně tvého skutku lekneš,
A s duši zabitau, až na věky vztekneš!

Tamž sy vy budete rozprávěti spolu,
Jak ste sy Božihonevážili stolu!
A, majíc obadva, duši nahau, holau,
Krměni budete ohněm, sýrau, smolau!

Výmluvať neplatí, žes ho proto zkazyl,
A do boku jeho tvůj ostrý nůž vrazil,
Aby tvých domácích nějak nenakazyl,
A v nich svau nevěru zlostně neobrazil!

Majiť, y domácí, svoje povinnosti,
By se varovali bludařů chytrosti!
Aby rozměřili svým rozumem ctnosti,
A k hlasu Božimu byli v poslušnosti;

Pročežs tedy nechtěl, by se v tom cvyčili?
A ctnosti, podaných od Boha, užili;
K odpirání zlému, své vlády miřili,
A tak větší krásau mravných ctnosti žili?

Řeknešli: nechť raděj jen zahyne jeden,
Nežliby tolký hauf kdy měl býti sveden!
Tomu té neučil Bůh laskavý jeden,
Jáť vidim jinakši naučení v Eden!

Tamť, hle! přišli, jen dva, o svoje spasení,
A však takového došli potěšení,
Že Bůh, v tom nevyšším strašlivém hřešení,
Nesrazil člověka v náhlém usmrcení!

Tamž byla nevěra; a Bůh nemordoval!
Než raděj nad lidmi slavně se smiloval,
A to tak, že svého Syna jim sliboval,
Aby v té nevěře jen duše restoval!

Jakým tedy právem měls zabít toho?
K jehož spasení Bůh, tak učinil mnoho!
Kterýžť nerozkázal bys ty zabít toho,
Že nevěřil, jak ty, v své viře, mátoho!

Věřilli pak dobře, jakož vim, můj Abel,

Sám tedy pekelný všel do tebe ďábel,
Kterémus ty podal ruků svojich hrabel,

Aby v svém životě ten kvítek oslabe!

Co se ty domníváš? že Abel jen blecha!

A že to náš Pán Bůh bez vši pomsty nechá?

O! na tvém stavení děravá jest střecha!

Bůh krve svatých svých bez pomsty nenechá;

Přijdeť on svým časem, když se mu zalibi,

Přehlednaut ty k nebi volajicý chyby,

Tehdážť on vyplni bez všecké pochyby,

Svým věrným podané na tom světě sliby;

Ty, Abeli drahý! nad nimž srdce hnuto,

Odpočiveyž v Pánu, na svém lůžku, tuto;

Pomstiť Bůh náš milý křivdu takovauto

Nevyhneť pokutám ten zlobivý *Pluto*!

Než já, já! jak tebe Bratře můj opustim?

Já hned ducha mého raději vypustim!

Jak já Kainovi tau vinu odpustim?

Ach! Bože, pamatůj, na tebeť to zpustim!

Ach! hlavo, ty svaté duše Rezydency!

Pod těmiližs měla naklonit se věncy?

Nemohlaližs vyhnaut zlostnému Oděncy?

Rmautiš mne náramně! a kvilime všecý!

Moje! utešené a zblednuté lice!

Tvůj Sét tě na světě nevidi vice!

Zatemniž se nebe! zkrey se y dennice!

Abelovi zhasla živobyti svice!

Usta moje drahé! a jazyku hbitý!

Taklis ty pro pravdu býti měl zabitý?

Obych! v hrobě tomto byl s tebau zakrytý!

O! by raděj mne byl ten kalich nalitý!

Librám tě, Bratře můj! ach! libám, srdce mé!

Šels vyřat z prostředku živých této země;

Provédlo nad tebau vůli svau zlé plémě;

Ach! smutek hluboký za tebau neseme!

Nad pravicí tvoji mé srdce mne boli.

Neb neřidi stáda již vice svau holi;

Každý ti chválu dá, nechť jest on kdokoli,

Žes nic neuškodil Kainovu poli!

Pod samým zámyslem, taktoť jest zmařena,

A nožem ukrutným naskrz probodená!

Ach! ruka mrtvá, má! nevinau zbilená!

Tvá, před Božim trůnem, drahá jestiť cena!

Ten, jehož v životě každý krok byl svatý,

Nohy má bité a ztlučené hnáty!

Takliž strom urodný měl býti podřatý!

O! Kaine zlostný, ukrutný, proklatý!

Ukaž, Bratře! prse, v nichž horlivost vřela,

Aby vira svatá v celosti se stkvěla;

Právěť již na tebe bojovníka měla,

Nebs pro ni vlastního nešanoval těla!

Tuť bol otevřený! tu! tá svatá dira,

V jižto otevření, můj Abel umirá;
Při téť on svůj život, pro pravdu zavirá,
Tu se Abelova jasně blišti vira!

Ach! Bratře, Bratře můj! kýž se vrhnu někam,
Od zármutku mého již konečně klekám,
O! bych zastavil běh tvojěj krve řekám,
Já, rúcho zármutku na věčnost oblékám.

Než, co mi to pomůž? bych do smrti kvilil.
Snadbych se jen příliš v pobožnosti zmýlil?
Dost mám, když sem dostal, to, k čemuž sem cílil;
Tys s Bohem, Bůh s tebou, vždycky dobře minil.

A tak, Bratře! *Vale!* nedey mi za vinu,
Že sem usmrcenau chtěl vidět rodinu;
Já tě, v toto plátno, zas pěkně zavínu;
Ty, čekey v pokoji tau slavnau hodinu:

V níž Archangel traubu svau někdy zatraubi,
A Pán Bůh obživí všecky tvoje klauby;
Tehdážť on zvyraži ukrutníkům zuby,
A všecky nevěrné, na věky zahubi.

§254.

Sét, z hrobu Abelobého vychází.

Sét potom, podivav se na staveni to hrobové, znamenal po bocých, několik připravených takových lavic, na něž by mrtvá těla položena býti mohla. Hned pak on při tom saudil, že to připraveno jest k tomu cíli, aby tam y jini mrtvi, smrti zakausyvše, položeni býti mohli. On, ačby byl vinšoval, s Abelem umřiti, předce se nebavil, ale s pláčem vyšed, hrobový kámen zas přivalil, a po bocých náležitě upevnil, ba, y ten železný klin, odkud jej byl vytáhl, zase vstrčil, aby ten kámen nepohnutedlně stál. Nabral pak potom y mechu, jalového, na blizce, dosti bylo, a všecky diry, a průduchy, okolo toho kamene náležitě uzacpával, aby poznáno býti nemohlo, a to zvláště od Otce Adama, žeby to byl někdo hýbal. Přihodilo se pak, když on takový mech k té potřebě sbíral, že natrefil na takovou pěknau bilau a měkkau hlinu, jako křida, s nižby se příhodně psáti mohlo. Du tedy příhody této, na dosvědčení, své naproti Abelovi, lásky, užiti chtěje, na ten hrobový kámen táto pamětná slova napsal:

§255.

Abelovo EPITAPHIUM,
anebožto,
Abeluv Hrobový Nápis.

Jestlis
kdy a kde postál
ty bidný
ven z Ráje
Pustevniče
tuto
bez meškání
postoj
k tvé
y radosti y žalosti
k žalosti proto
že tu leži

ABEL
Muž bolesti a žalosti
jehožto
že
Obět jen krvavou
dlé rozkazu Páně
Bohu svému obětůval
a
bludnému učení zmužile odpiral
Had vtělený
Diábel
skrže
Syna způsů a zatracení
vlastního Bratra
KAINA
ubiv a bol jeho nožem otevřen
nelitostivě zamordoval
než ale
radůj se spolu
ABEL
svau nevinnau krvi
slavně zahanbil
Bále
a ještě po smrti
tak tuze volal
že
Hlas krve jeho svaté
nebesa provazyv
až y okolo
důstojného Trůnu Božih
se rozlibal
Ty
stálosti jeho nasledůj
Bohu tvému
věrně služ
však
kdybys pro pravdu
y život ztratiti musyl
příkladem Abele
dle milostivých slibů Božich
věčně
blahoslaven budeš
Jdiž v pokoji!

Zarmaucený Sét napsal toto k blahoslávené památce vlastního Bratra svého Abele, roku od stvoření světa 150, čtrnáctého dne Měsíce prvního.

§256.

Sét, při hrobě Abelovém, slzy utíraje, odpočívá.

Sét vykonav tomto, aby sobě maličko pooddechnul, sedl pod nejbližší strom, a tam, v hlubokém zarmaucení svém, slzy sobě utíral, vždycky na ty hrobové dveře se ohlíďaje. Měľ on rozmanitá

přemýšlování, aniž pospíchal domu. V hlubokém zármutku se topiv, ač y zlačněl byl, předce sobě pokrmu nežádal! Aby se však, poněkud rozehral, považoval, jak okolni neybližši stromovi, tak obzvláště ten, pod nimž odpočival. V těchto myšlénkách postaven jsa, znamenal, že se, před jeho očima, z pomezí ratolesti toho stromu, cosy dolu zpuští. Du, *curiosný* a stížitedlný, rozáthna ruku svau, chopil se toho, a náležitě pováživ, shledal, že to cosy jako do kotaučka svinutého jest, a svázano provázkem červeným šarlátovým, jehožto vrchni konec, v tom okamženi spadl. Mezy tím, dobře věda, že možná věc neni, aby to na tom stromě kdy bylo narůstlo, vstal, a dival se pilně, odkudby to tam bylo zpuštěno? V tom, když vzhůru k nebi hledí, spatřil Angela v povětří, podobného Synu člověka, který, hned v tom okamženi zmyzel. Aby tedy zvěděl, coby to předce bylo, pod strom ten opět se usadil, a ten provázek šarlatový odkrautiv, čistý bílý, pergamen rozvinaul, na němž, jasnými literami červenými, jakby je byl krvi kdo vymaloval, bylo napsáno:

Kapitola XXX.

Vos Sanguinis JESU CHRISTI.

Krém Boží volá!

§257.

Tytul Evangelium.

Zjeveni XIV. 6.

Evangelium věčné!

k Židům XII. 22. 23. 24.

Přistaupili ste k hoře Syónu, a k městu Boha živého, Jeruzalému Nebeskému, a k nesčislnému zástupu Angelů; k veřejnému shromáždění, a k Cirkvi prvorozených, kteříž zapsáni jsau v nebesých, a k Bohu, Saudcy všech, a k duchům spravedlivých dokonalých a k prostředniku nového Zákona Ježíšovi, a ku pokropení krvi, lépe mluvící, než Abelova.

JA JSEM, ten KTERÝŽ JSEM, SYN JEDINY BOŽI,

G'runť, základ, a pramen všeho Světa Zboží;

 Beránek zabitý od počátku Světa,

 Jehož nemožné jest zpočítati léta;

Tá radostná Boží po potopě duha,

V niž se svítí barva lásky Boží púhá;

 Tá umluvy truhla, svatá Slitovnice,

 Již Cherubinů všech libat musý lice;

Skála, z kteréž tékly občerstveni řeky,

Aby y smrt živa mohla byt na věky;

 Chléb z nebe podaný, a nebeská Manna,

 K životu věčnému všem lidem podaná;

Ten vyobrazený na soše někdy had,

Který měl zastavit morový duší pád;

 Jsem Prorok slíbený, Sýmě Abraháma,

 Zmrviv čelo hada jen mýma nohama;

Nebylť hoden, který lásky vydřel prsten,

Bych se ho dotýkál mojí ruky prstem;

 Hlavu mau, Velebnost tak veliká viže,

 Že Hospodinova vojska sluji Kniže;

Samson Nazareyský, pro mojich ochranu,

Rozbořil sem pekla upevněnou bránu;

 Mé svaté nevinné a hřející rúno,

Svět tento vložilo v Otce mého lůno;
Já, Otce věčného syn věčný, Šalomaun,
Vystavil sem Boží, k spasení Světa, trůn;
V tom zeleném prútku z pařezu Izai,
Lidé hříšni, pokrm dušem nalezají;
Já jsem pastýř věrný stáda mého Otce,
Vytrhl sem z mocy Vlka jeho ovce;
Jsa Božím obrazem, bleskem jeho slávy,
Světů nemocnému věčné sem dal zdraví;
Já, to pravé ženské zaslibené Sýmě.
Sňal sem z lidí všeckých zlořečenství břimě;
Já, od věků, s Otcem smlauvu sem učinil,
Aby člověk každý, jenž hřichem provinnil,
Dostal Boží milost, a věčné spasení,
Skrze moje vlastní drahé vykaupení;
Proto mne y poslal Bůh v času plnosti,
Bych svět hříšný k věčné vykaupil radosti;
Vzal sem lidské tělo, v Panně čisté, na se,
A světu se v Božské mé ukázal kráse;
Ale svět nevděčný tak mne špatně vital,
Že mne jak Zločince k dřevu kříže chytal.
Položil sem duši k štěstí stáda mého,
To sem přikázání vzal od Otce svého;
Krev ze mně cedily zlořečené ruky,
A vystál sem časné y pekelné muky;
Nu! svět sýce zhřešilm, že sy zabil Pána,
Než, ranau mau, jeho shojená jest rána.
Moja krev nevolá jako krev Abele,
Aby ji pomstil Bůh v prchlivosti celé;
Má krev hřichy všecky, nevinnosti liči,
A světu celému k potěšení křiči:

§258.

Pronikající Hlas Krve Krystovy.

Otče! odpusť světu! a zprostiž ho pekla;
Ach! já z boku tvého Syna sem vytékla!
Sama tvoja maudrost k mojí ceně řekla:
Tys, v raucho spasení hříšniky oblékla!
Já platím za hřichy tvé spravedlnosti,
A snímám celého světa nepravosti;
Ach! zapomeň Otče, na ty jeho zlosti,
Netresyž ho, pro mne, v svojí prchlivosti;
Jakýmbyś ty srdcem tomu neodpustil
Kdo se na tak drahau mzdu v viře způstil.
Všaks ty svého Syna pro něho opustil,
Ne on, než Syn tvůj, se těch hřichů dopustil!
Svalil sy na Syna všecko prohřešení,
A, jakkoli hrozná v světě přestaupení;
Ach! nechže dostane hříšnik odpuštění,
Pro toto krvavé moje vykaupení.
Ach! nevyhledávejž mne krve nevinné,

Krém Syna tvojého za všecken hřích plyne!
O! nechť zlořečenství hříšníků pomine,
Platím za ně, Otče! nechť žádný nezhyne!
 Kaupilať sem sobě, v zármutku hlubokém,
 Za vinné, nevinným z boku Syna tokem,
 Dědictví Národů, na vrchu vysokém;
 Pohleď na mau cenu spravedlivým okem!

Neplatimliž více, než sem dlužna byla,
A nenilž ve mne nekonečná síla?
Většit' jsau, všecka má vykaupeni dila,
Nežli tá nepravost která svět zkazyla;
Jestliže vlastní jest, kdo něco kupuje,
Y celý tento svět mým dědictvím sluje;
Neb tebe krém Syna, Otče! *contentuje*,
Již, hned od věčnosti duše tvá miluje.

 Vimť! že nedopustit', by mi ho kdo vydřel,
 A z knihy života jména Svatých vytřel,
 Aby kdo, po vůli tvojé, věčně vymřel,
 Aneb někdo nebe hříšným lidem zavřel;

Mé dokonalosti cena jest nemalá!
Pro Božství, se vznáší nad ni věčná chvála,
Dostiučinění plněť sem ti dala.

A dědičkau věčnou hříšníků zůstala;
 Nu! již tedy, všicknmi v světě vykaupency,
 Vidic otevřenau Nebes Rezydency,
 Téštež se vítězství tak slavného věncy,
 A bud'tež audatni v svém boji Oděncy!

Ve mne, sylvau mějte, v strachu smrti VIRU,
Zneyte nekonečnou mé platnosti miru;
Nechceteli v pekle pálení byt sýrau,
Duše zkreyte váš v zkrvavenau diru;

 Tátoť vás ukryje v červené komůrce,
 Proti hněvu Boha, smrti, hříchů bůrce;
 Neubližit' věčně, můj y vás odpůrce
 Bůh vám milostivý hříšným bude Saudce!

Vira, na červeném visycý provázku,
Živá bud'! nemilůj nepravosti vrásku,
V života svatého bud' urodná klásku,
Jedni k druhým mějte opravdovau LÁSKU.

 Jak sem se já, z lásky, z boku ven hrnula,
 A, k světa spasení na kříži zhynula:
 Tak vás, v tau povinnost krém svatá svinula,
 Aby láska ve vás, vždycky pravá slaula;

Jako sem já chtěla, smrti, ovce pásti,
Tak y my, za Bratři, duše máte klásti!
Tékla sem já z boku, v trni bid, a chřasti,
Y vy, běžte s pláčem, k té nebeské vlasti!

 Nemilůjtež světa, a co jestiť jeho,
 Já sem vás vytrhla z života hříšného,
 Ach! považtež lidé! toho štěstí svého,
 Nemárnite naskrz, co kde jestiť mého!

Moji jste vy, všecý, jak s duši tak s tělem,

Nehreytež spasenim jak vitr s popelem;
Drazý jste v mé smrti y životě celém,
Nezhrdeytež vašim drahým Spasytelem!

Ne proto sem tékla z Ježišova boku,

Bysté bezpečně šli cestau jen širokau!
Aby pokoj býval hřichů vašich krokum,
A ten had pekelný vic dostal otroků,

Žoldněř, bok Ježiše, jen na to prorazyl,

Aby ten Boži Syn dilo hada zkazyl;

Bůh proto, v viře v vás se vyobrazil,

Aby žádný v bahně hřichů se neplazyl;

Neběžtež, prosým vás, já, krév Boži drahá,
Do ruk a do mocy pekelného vraha;
Když vám krév Ježiše tak slavně pomáhá,
Ach! nechť srdce vaše, jen k dobrému sáhá.

Jestliť jsem vážená před tim Božim trůnem,

Pročbyste zhrdali mým laskavým lůnem?

Když vám štěstí přejem pod Beránka trůnem,

Ach! nepohráveytež, slavným Božim trůnem.

Dey všeckému pokoj světa milování,
Bůhť ve mne ukázal věčné smilování,
Dal ti příležitost, a čas ku pokání,
Ach! prosým, svaté buď tvoje obcováni.

Neposlechneteli mého nyini hlasu,

A neušetříte milosti mé času:

Jáť vás nechám věčně v hřichů vašich kvasu,

Tak nebeské vlasti utratíte krásu.

Já, před Saudcem, někdy hlasně volat budu:
Nelitůj! nešanůj! nevděčnau obludu,
Nechť do pekelného tudíť vběhne praudu;
Nelekal se nikdý tvého v světě saudu.

Natoliž sem tékla z tvého boku hojně,

Aby hřišnik pokoj duchovni dal vojně?

Žeby v viře nebyl vždycky živý strojně,

A tobě neslaužil ctně a bohabojně?

Ach! časné podávám každému výstrahu,
Aby pekelnému zde neslaužil vrahu,
Oblib sobě skutkem mau červenau vlahu,
Nemordůj! než litůj! sám dušy svau drahau.

Žaluješli se kdo, že mnohé bolesti,

Pro tau viru ve mne, v světě musýš nésti:

Jáť sem podobného zakusyla štěstí,

Nedey se nižádné přemáhat neřesti.

Ty, v bolestech pro mně, pevnau měj NÁDĚJI.
A mně, nežli světu, slauživey raději;
Plačešli, když hřišni nad tebau se směji,
Já za to, svým časem, pomstu mau vyleji.

Těšte se lkajicý, že za všecku stratu,

Života věčného vám podám odplatu;

Vy, za věrnost ke mne upřimnau a svatau,

V nebesých najdete, mau slávu bohatau.

Já sem se vám dala sama k poživáni,

Aby slyné bylo vaše bojování,
Byste život měli v svatém obcování,
A někdy, v mé ceně, radostné skonání;
Píte mne, věřící, v velebné Svátosti,
Chcete-li duchovní okusyt radosti,
Já sem učinila mým tokem zadosti,
Důstojnému právu a spravedlnosti!

Kdokoli nebude mne na světě pítí,
Ten, ani života nemá v nebi mítí,
Tenť musý nešťastným až na věky býti,
A, bez odpuštění svých hříchů umříti.

Ach! važtež sy tedy, mojí lásky plamen,
A milujte Krysta, ten uhelný kámen;
Spasýt vás tekaučý z boku jeho pramen;
Smilujž se nad světem hříšným, Bože! Amen!

§259.

Sét, potěšiv se, za Evangelium děkuje.

Přečta knihu tauto, Sét zarmaucený, náramně se potěšil, a, otevřev usta svá, říkal:

Skloň se již, mé slabé a hříšné koleno!
A vzývey to ženské slíbené Semeno,
Že, pro svoje věčné a důstojné Jméno,
Chtělo, by všem nebe bylo otevřeno.
Ztratiliť sme sýce, v hřichu, zemské Ráje,
Ale nám rozdává sám Boží Syn máje,
Jáť vděčně opustim tyto časné kraje;
Dostiť mám na věčnost, milost Boží maje.
Děkujiť, ó Jezu! za tvoju krév drahou,
Že mne pekelnému z ruk vytrhla vrahu,
Žes předce ukázal takau lásky váhu,
Která mne zvýšila k nebeskému prahu!

Jáťbych byl na věky zustával v propasti,
Kdybys ty nebyl chtěl mzdu takovou klásti;
Bylbych se před hněvem Božim musel třásti;
V tobě pak, nebeské jsem Měšťanem vlasti!
Nu! pomáhejž tedy, abych vždycky stále,
Jen tebe miloval a k tvé živ byl chvále!
A když mne zachvátí y smrt nenadále,
Deyž! ať tebe spatřim, v nebi, mého Krále;

Jáť se nedám laučit, od tebe, železu,
Přemohuť y tau smrt, pod viry pavezau,
Ale, když jedenkrát, do hrobu polezu,
Budiť mi přítomen, ó! důstojný Jezu!

§260.

Zavirka.

Hned potom Sét, knihu tauto svinaul, a tým červeným provázkem okrautil, při čemž on toho byl domněni, že ten Angel, který mji z povětří byl zpustil, snad sám ten Boží Syn byl. On potom Boha, z milosti jeho nekonečné a nesmírné nábožně velebil, v svých zármutcích se potěšoval, a v viře pravé

náležitě upevnil. Domu se navrativ, své drahé Matce takovým pokladem se pochválil, své syny a dcéry, k viře svaté a životu nepoškrvněnému snažně védl, a věku svého 912. lét vyplniv, v viře pravé, lásce neošemetné, a nádeji stálé, do blahoslavené věčnosti se odebral. Kain rovně, dosti dlouho živ byl; ale posledně předce, ač proti vůli Boží od Zámecha, svého Zapravnuka zamordován jsa, za krév nevinnau, vinnau krvi platil.

Tu již, můj drahý! krvi Ježiše vykaupený Křestiane, pádu tvého bedlivě považůj, v viře pravé stálým buď, a v pobožnosti neošemetné Bohu tvému služ, a bližního, jako sebe samého, milůj. Musýšli, jakož ovšem, bez toho nebude, rozličné utrpnosti, pohanění ba y smrt, pro viru pravau snášeti: nádeja se vesel, že tvá odplata hojná bude v nebesých! Pohlédni jen na Abele! a, jak hned nyní, tak zvláště, když do hrobu již půjdeš, řekni:

*

Vale, tobě též dávam,
Světe zlý falešný;
Nebo v ošklivosti mám
Tento život hříšný;
V nebi jest lépe býti,
Než zde; tamž mne žádost
Nese, kdež Bůh odplati,
Všech sluhů svých věrnost.

*

Uděl mi věrné rady,
Jézu! Boží Synu,
Musýmli snášet bidy,
Pomoz! Kryste, mdlému;
Učiň konec trápeni!
Posylň srdce mého!
Dey pokojné skonáni,
Popřej Ráje svého!

*

V hlubinách mého srdce,
Jméno tvé a kříž tvůj
Stkvi se, co mne velice
Těši, Ježiši můj!
Dey mi, ať tě tak uzřim,
V poslednim skonáni,
Jak se, potem krvavým,
Potil, mně k spaseni.

*

Skrey duši mau, z milosti,
V bok tvůj otevřený,
A přenes ji z žalosti,
V tvé nebeské stány;
Tenť zde dobře bojoval,
Který se do tvého
Lůna a nebe dostal,
Již má dosti všeho.

*

Napiš jméno mé, Pane!
Do knihy živaucých,
A svaž duši mau pevně,

Do svazku věřících,
Těch, jenž v nebi živí jsau,
Před tvým slavným trůnem,
Tak tě chváliti budu
Až na věky, Amen!

Hic liber explicit.

prepis: Pavol Sočuvka